

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ARTVİNLİ ÂŞIK COŞARÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ
(MONOGRAFİ-DERLEME-TASNİF)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gürel AŞIK

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sedat BAHADIR

ARTVİN-2019

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ARTVİNLİ ÂŞIK COŞARÎ'NİN HAYATI VE ESERLERİ
(MONOGRAFİ-DERLEME-TASNİF)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gürel AŞIK

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sedat BAHADIR

ARTVİN-2019

ÖN SÖZ

En eski çağlardan bugüne, güncelliğini hiçbir zaman kaybetmeyen bir tür olan âşık tarzı şiir söyleme geleneği, günümüzde de tüm canlılığı ile yaşamaya devam etmektedir. Kültürel aktarımın yapıtaşlarından olan âşık tarzı şiir söyleme geleneği; geçmişimize, değerlerimize, örf ve adetlerimize ışık tutan bir alandır.

Kars, Ardahan, Erzurum ve Artvin yöresi âşık tarzı şiir söyleme geleneğinin günümüzde de canlı olarak devam ettirildiği bir coğrafyadır. Bu bölgede çok derin ve kapsamlı çalışmalar yapılmasına rağmen, bazı âşıklar üzerinde çalışılmamıştır. *Artvinli Âşık Coşarî ve Eserleri (Monografi-Derleme-Tasni)* Ardanuçlu Âşık Coşarî'nin hayatı, sanatı ve eserleri incelenmiştir. Artvin'e bağlı Ardanuç ilçesinin Yolüstü köyünde yaşayan Coşarî mahlaslı âşığın gerçek adı Ergül Keskin'dir. Âşık tarzı şiir söyleme geleneğinin, halk şiirinin temel taşlarından biri olduğu göz önüne alındığında; bu alanda eserler sunmuş, duygularını dile getirmiş her âşık önemli ve değerlidir. Coşarî mahlasıyla eserler veren bu âşığın göz ardı edilmesi, âşığa ve âşığın yaşadığı coğrafyaya dair bir birikimin yok olması demektir. Bu bağlamda âşık henüz hayatta iken kendisi ile ilgili bir çalışma ortaya konulmuş ve eserleri incelenmiştir.

Çalışmaya kaynaklık eden âşığın kendisidir. Henüz hayatta olan Coşarî mahlaslı Ergül Keskin ile birebir görüşülmüştür. Söylediği şiirler bizzat kendisinden alınmıştır. Bu da şiirlerinin söyleyişini ve duygu dünyasını muhafaza ederek çalışmaya alınmasına büyük katkı sağlamıştır.

Âşık Coşarî üzerinde yapılan bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; âşığın doğum yeri, ailesi, hayatı, mesleği vb. kişisel bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde; âşıklık geleneği içinde söylediği şiirler, biçim ve içerik yönünden incelenmiştir. Bu bölümde nazım birimi, nazım şekli, şiirlerinin kâfiyelenişi vb. şekille ilgili konular ele alınmıştır. İçerik yönünden incelenen bölümde ise: İşlediği konular; dil ve üslup, anlatım özellikleri ve kullandığı edebi sanatlar yer almıştır. Üçüncü bölümde ise âşığın şiirleri tasnif edilmiştir. Bu çalışmanın amacı Âşık Coşarî'nin tarihin tozlu sayfalarına gömülmesini engellemek ve bu alanda yapılan diğer çalışmalara ışık tutmaktır.

Bu çalışmayı yaparken desteğini hiçbir zaman esirgemeyen eşim Alev BULUT AŞIK'a ve engin bilgilerinden faydalandığım, sıkıntılı anlarımda yol gösterici olan Değerli Hocam Dr. Öğretim Üyesi Sedat BAHADIR'a teşekkürlerimi sunarım.

Gürel AŞIK

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	II
KISALTMALAR.....	VI
ÖZET.....	VII
ABSTRACT.....	VIII

GİRİŞ

Türk Edebiyatında Âşıklık Kavramı ve Tarihi.....	1
Artvin’de Âşıklık Geleneği.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÂŞIK COŞARÎ’NİN HAYATI

1.1. Doğum Yeri ve Tarihi.....	7
1.2. Ailesi.....	7
1.3. Öğrenim Hayatı	8
1.4. Mesleği	8
1.5. Yaşadığı Yer	8
1.6. Gurbet Hayatı ve Gittiği Yerler	9
1.7. Âşıklığa Başlaması.....	9
1.8. Mahlas Alması.....	10
1.9. Etkilendiği Âşıklar ve Şairler	10
1.10. Hayata Bakışı	11
1.11. Usta-Çırak İlişkisi.....	12
1.12. Bâde İçme ve Rüya	12

İKİNCİ BÖLÜM

2. ŞİİRLERİN İNCELENMESİ

2.1. ŞEKİL YÖNÜNDEN (DIŞ YAPI) İNCELEMESİ	13
2.1.1. Nazım Birimi	13
2.1.2 Kâfiye Şeması ve Kâfiye Türü	14
2.1.2.1. Kâfiye Şeması	14

2.1.2.2. Kâfiye Türü.....	16
2.1.2.2.1. Ayakların Kâfiyelenişi	17
2.1.2.2.2. Dörtlüklerin Kâfiyelenişi.....	24
2.1.3. Ayaklar	28
2.1.4. Şiirin Ölçü Sistemi	32
2.1.4.1. Hece Sayıları	33
2.1.4.2. Duraklar.....	34
2.1.5. Nazım Şekli.....	36
2.2. İÇERİK YÖNÜNDEN (MUHTEVA) İNCELENMESİ	43
2.2.1. Konu, Tema	43
2.2.1.1. Coşarî'nin Şiirlerinde Aşk	44
2.2.1.2. Coşarî'nin Şiirlerinde Özlem.....	49
2.2.1.3. Coşarî'nin Şiirlerinde Doğa.....	52
2.2.1.4. Coşarî'nin Şiirlerinde Sosyal Konular.....	55
2.2.1.5. Coşarî'nin Şiirlerinde Nasihat ve Dilek.....	64
2.2.1.6. Coşarî'nin Şiirlerinde Milli Konular	70
2.2.1.7 Coşarî'nin Şiirlerinde Ölüm	72
2.2.1.8. Coşarî'nin Şiirlerinde Dinî Unsurlar	75
2.2.2. Dil, Üslup ve Anlatım.....	77
2.2.2.1. Doğrudan Anlatım	79
2.2.2.2.Hitapla ve Nasihatle Anlatım.....	81
2.2.2.3. Soru Sorma Yoluyla Anlatım	83
2.2.2.4. Tasvir Yoluyla Anlatım	84
2.2.3. Söz Sanatları.....	86
2.2.3.1. Benzetme (Teşbih).....	86
2.2.3.2. Teşhis (Kişileştirme).....	87
2.2.3.3. Telmih (Hatırlatma)	89
2.2.3.4. Mübalâğa (Abartma).....	92
2.2.3.5. Tezat	93
2.2.3.6. Tenasüp.....	95
2.2.3.7. Kullandığı Diğer Edebî Sanatlar.....	96

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ÇOŞARÎ'NİN ŞİİRLERİNİN TASNİFİ

3.1. KOŞMA ŞEKLİNİN TÜRLERİNE GÖRE TASNİFİ.....	99
3.1.1. Aşk ve Sevda Şiirleri.....	99
3.1.2. Sitem ve Şikâyet Şiirleri	107
3.1.2.1. Sevgiliye Sitem	107
3.1.2.2. Kadere, Feleğe ve Dünyaya Sitem	136
3.1.2.3. Geçen Zamandan ve Çağdan Şikâyet.....	190
3.1.3. Özlem Şiirleri	205
3.1.3.1. Geçmişe Özlem	205
3.1.3.2. Sevgiliye Özlem	211
3.1.4. Nasihat Şiirleri	218
3.1.5. Dilek/Umut Şiirleri	259
3.1.6. Gurbet Şiirleri	259
3.1.7. Pastoral Şiirler	273
3.1.8. Övgü/Güzelleme	280
3.1.8.1. Yaşadığı Yere Güzelleme	280
3.1.8.2. Tanıdıklarına Güzelleme	291
3.1.8.3. Kendine Güzelleme	299
3.1.8.4. Âşıklığa Güzelleme	309
3.1.8.5. Çeşitli Meslek Gruplarına	312
3.1.8.6. Özel Gün ve Festivallere Güzelleme.....	315
3.1.8.7. Türk Milletine Güzelleme	320
3.1.9. Ağıt	321
3.1.9.1. Yakınlarına Ağıt.....	321
3.1.9.2. Devlet Büyüklerine Ağıt	323
3.1.10. Üzüntü/Eseflenme	324
3.1.11. Taşlamalar	346
3.1.11.1. Topluma Taşlama.....	346
3.1.11.2. Avrupa Kültürüne Taşlama	360
3.1.11.3. Paraya Taşlama	361
3.1.11.4. Şehir Hayatına Taşlama	362
3.1.11.5. Popüler Kültüre Taşlama.....	363

3.1.11.6. Telefona Taşlama	364
3.1.11.7. Televizyon Programlarına Taşlama	365
3.1.11.8. Yeni Nesle Taşlama	366
3.1.11.9. Siyasilere Taşlama	369
3.1.11.10. Bursa'ya Taşlama.....	371
3.2. COŞARÎ'NİN ŞİİRLERLE HABERLEŞMESİ	372
3.2.1. Coşarî'ye Gönderilen Şiirler	372
3.2.1.1. Servet Aydın'dan Coşarî'ye.....	372
3.2.1.2. Engüni'den Coşarî'ye.....	372
3.2.2. Coşarî'nin Gönderdiği Şiirler	373
3.2.2.1. Coşarî'den Servet Aydın'a.....	373
3.2.2.2. Coşarî'den Engüni'ye.....	375
3.2.2.3 Coşarî'den Gülhani'ye	376
3.3. ÂŞIKLARLA KARŞILAŞMALAR.....	377
3.4. MÂNİLER.....	378
SONUÇ	380
KAYNAKÇA.....	382
FOTOĞRAFLAR	385

KISALTMALAR

AKYD	: Ankara Artvinliler Kültür ve Yardımlaşma Derneği
Bk.	: bakınız
C.	: cilt
Çev.	: çevirmen
Doç.	: Doçent
Dr.	: Doktor
km	: kilometre
KT	: Karadeniz Teknik Üniversitesi
M..	: Milattan önce
Öğr.	: Öğretim
s.	: sayfa
S.	: sayı
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
vs.	: vesaire

ÖZET

Âşık tarzı şiir söyleme geleneği, halk edebiyatı içinde önemli bir yere sahiptir. Yüzyıllar boyu devam eden bu gelenekten günümüze birçok âşık ve eseri ulaşırken nice âşıklar ve eserler de tarihin tozlu sayfalarına karışmıştır. Oysa bu gelenek bir bütündür ve bir bütün halinde incelenirse değeri kavranabilir.

Artvin ili âşık tarzı ile şiir söyleme geleneği açısından değerli örneklere sahiptir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde bölgede yaşamış ya da yaşayan birçok âşık üzerine çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Âşıklık geleneği açısından oldukça zengin olan bu coğrafyada henüz üzerinde çalışılmamış birçok âşık da bulunmaktadır. Bunlardan biri olan Âşık Coşarî gizli kalmış cevherlerdendir. Öyle ki şairin çok sayıda eseri vardır. Farklı konularda yazılan bu eserlerin birçoğu bölge tarihine ışık tutmakta ve bölgedeki insanların yaşayış biçimlerini, geleneklerini, geleceğe bakışlarını anlamaya yardım etmektedir.

Âşık Coşarî incelenirken âşık edebiyatı üzerine yazılmış birçok eser incelenmiştir. Âşığın şiirlerini tasnif ederken bu alanda yapılmış birçok çalışmadan faydalanılmıştır. Böylece âşığın şiirlerine çok yönlü bakılması amaçlanmıştır.

Koşma türünde çok sayıda eser veren Coşarî incelenirken koşma türü hakkında yazılmış çeşitli kaynaklardaki bilgiler taranmıştır. Artvin’de yaşayan ve eserlerinin çoğunu burada oluşturan âşığın eserleri; bölgenin coğrafyasına, kültürüne ve yaşayış biçimine tutulan bir ayna vazifesi görmektedir. Bu bağlamda eserin, bölge insanının yaşayış şekline, geçmişine ve edebi zevkinin incelenmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Âşık Coşarî, Artvin, Ardanuç, Yolüstü, âşıklık geleneği, sınıflandırma, âşık tarzı şiir söyleme

ABSTRACT

The tradition of minstrelsy has an important place in folk literature. Although a great number of minstrels and their works have survived to date, many others have been perished in this tradition which has been existent for centuries. However, this tradition is a whole and thus it should be examined wholly to successfully comprehend.

The district of Artvin hosts many valuable examples of this minstrelsy tradition. Literature review reveals that there are many studies on minstrels living in the region. However, there still exist many minstrels about whom there is no study. One of those secret treasures is Âşık Coşarî who has more than 400 poems. Some of these poems which are about different topics shed some light on the history of the region and describes the life styles.

A large number of studies on minstrelsy literature were reviewed during this study. In addition, many studies dealing with the classification of the works of Âşık Coşarî were used. Thus, it is aimed to wholly examine the poems of Âşık Coşarî from the perspective of folk literature which does not have universal rules and which is expanding constantly.

Several studies on koşma type were used during the examination of Coşarî who produced many works in koşma type. The work of Âşık Coşarî who lives in Artvin and has produced most of his works in Artvin is the reflection of the region's culture and life style. In this context, it is expected that this study will contribute to the understanding of the life style, history and the literary preferences of the people in the region.

Keywords: Âşık Coşarî, Artvin, Ardanuç, Yolüstü, Minstrelsy, Classification of Minstrelsy

GİRİŞ

Türk Edebiyatında Âşıklık Kavramı ve Tarihi

Âşıklık geleneğinin tarihine bakıldığında, bu geleneğin Türk tarihi kadar eskiye dayandığını görülür. Öyle ki Türklerin dünya sahnesinde yerini aldığı ilk andan bugüne, dünya kültürüne katılan güzelliklerden biri de âşık tarzı şiir söyleme geleneğidir.

Göçebeliğin izlerini taşıyan âşık tarzı şiir söyleme geleneği icra edildiği ilk zamanlardan bugüne çeşitli değişim ve gelişim evrelerinden geçmiştir. Türklerin İslam dinini kabul etmeden önce, bilinen eserlerin en eskileri şiirlerdir. Bu şiirler sözlü edebiyat yoluyla oluşturulmuş, çeşitli devirlerde yazıya geçirilmesiyle günümüze kadar ulaşmıştır. Başlangıçta dini ritüeller ve törenler etrafında ortaya konulan bu şiirler, öncelikli amaç olarak ibadet ve toplumsal düzeni korumak amacıyla oluşturulmuştur. İcracılarına kam, baksı, şaman vb isimler verilmiştir (Artun 2001: 18).

Türklerin İslam dinine geçmesiyle birlikte eski uygulamalar bir anda son bulmamış, yalnızca şekil değiştirmişlerdir. Kam, baksı, ozan, şaman gibi adlandırmalarla anılan âşıklık geleneğini icra edenler, Anadolu medeniyeti bünyesinde uzun süre “ozan” kavramıyla adlandırılmışlardır. Ozanlık geleneğinin Anadolu’daki adı âşıklık olmuştur (Albayrak, 2007: 18). “Âşık” ve “âşık şiiri” kavramları XV. yüzyıldan itibaren tarihteki yerini almaya başlar.

Türkçe Sözlük’te “*Halk içinde yetişen, deyişlerini sazla söyleyen, sözlü şiir geleneğine bağlı halk şairi*” (Parlatır vd. 1998: 151) olarak ifade edilen “âşık” ifadesi; Halıcı tarafından ise “*bir uyku veya düş anında, pir elinden dolu yani aşk badesi içen, madde dünyasından sıyrılıp mana alemine ve gönül zenginliğine kavuşan bir kimsenin dili çözülür, dursuz duraksız, kendiliğinden şiir söylemeye ve saz çalmaya başlayan...*” kişi olarak ifade edilir (Halıcı, 1992:1).

Anadolu’da saz çalan, şiir okuyan ve halka hikayeler anlatan kişilere âşık denir. Bu unvana sahip kişiler diyar diyar dolaşır saz çalar ve irticalen şiir söylerler. Bu kişilere zaman zaman “*saz şairi*” dendiği de görülmektedir. Köprülü’ye göre halkın içinde, halka saz çalır şiirler söyleyen kişilerin âşık adını almasında, Tekke edebiyatı etkili olmuştur. Öyle ki bu şairler kendilerine kutsallık atfetmek, diğer şiir söyleyen insanlardan ayrılıp kendilerine ruhani bir hava katmak için âşık adını almışlardır. Çünkü şairlik, sadece dünya nimetlerini, bu nimetlerin güzelliklerini dile getiren kişilere atfedilen bir adlandırmadır (Köprülü, 1962: 34).

Günay'a göre âşıklık belli ölçüt ve kurallara bağlanmıştır (Günay, 1992:30). Giderek güçlenen bir gelenek olan âşık tarzı şiir söyleme geleneği için bu kaçınılmaz bir durumdur. Yaptığı çalışmalar sonucunda “*âşık tarzı*” kavramını kullanan Köprülü, âşık edebiyatını diğer halk edebiyatı kollarından ayırarak müstakil bir edebiyat olarak adlandırır (Köprülü, 1962:30).

Doğan Kaya, âşıkların farklı gerekçelerle âşıklığa başlamasından söz eder. Usta-Çıracak ilişkisi, türkülü hikayelerle âşıklığa başlama, rüya sonrası âşık olma, dert sebebiyle âşık olma, beşerî aşk sonucu âşık olma, vd. bu sebeplerden birkaçıdır (<http://dogankaya.com/asikligabaslama.pdf> Erişim Tarihi:20.04.2019).

Halk edebiyatı içerisinde oluşan âşık tarzı şiir söyleme geleneği, belli bir gruba ya da belli bir zümreye atfedilemez. Âşık edebiyatını divan edebiyatından ayıran en önemli farklardan biri de budur. Belli bir zümreye yazılan şiirlerden farklı olarak âşık edebiyatı, ülkenin her yerini dolaşan şairler tarafından oluşturulur. Konargöçer bir yaşayış tarzına sahip olan milletlerde yazılı edebiyatın oluşması gecikir (Güzel ve Torun, 2003:37). Ancak toplumlar duygu ve düşüncelerini ifade etmek için şiir gibi farklı yollar bulurlar. Dolayısıyla bireye ait şiirlerin kaynağı aslında halktır. Bu sebeptendir ki yazılan şiirler sadece yazanın değil, aynı zamanda halkın da malı sayılır.

Köprülü; eski dönemlerden kalma yazılı eserlere bakıldığında, o dönemde oluşturulan sözlü edebiyat ile arasında büyük bir fark olmadığını belirtir. Bunun sebebini de her iki kültürün, dolayısıyla toplumun bir arada olmasına bağlar. Halk ile aydın edebiyatının o dönemlerde bir olduğunu savunur (Köprülü, 1981: 28-29).

Âşık tarzı şiirin ilk örneklerinin nasıl olduğu, ne şekilde tertip edildiğini bilmek zordur. Sözlü edebiyat içinde oluşturulan bu eserler zaman içinde unutulmuş yahut şekil değiştirmiştir. Kaşgarlı Mahmut'un kaleme aldığı Divan-ı Lügati't Türk'te sözlü edebiyata ait bazı türlerin örneklerine rastlanmaktadır (Mazıoğlu, 1982: 32). Kaya, günümüzdeki anlamıyla âşıkların yetiştikleri çevre olarak kasabalardan, göçebe çevrelerden, köylerden, tekke ve dergahlardan bahseder. Bunlara âşık kahvelerini, âşık derneklerini, düğünleri ve festivalleri de ekler (Kaya, 2007: 66). Sayılan yetişme mekanları arasında tekke ve dergâhlar ilgi çekicidir. Daha önce de ifade edildiği gibi başta müstakil bir edebiyat olmaktan çok dinî çevrede gelişen bu şiir söyleme geleneği, sonrasında ayrı bir kol olarak âşık edebiyatı adını almıştır.

Âşıklık geleneğinin oluştuğu dönemle ilgili kesin veriler yoktur. Elçin'e göre, XVI. yy. günümüzdeki anlamıyla âşık şiirinin filizlendiği dönemdir. Buna “*hazırlık dönemi*” de denilebilir. Yardımcı'ya göre ise âşık edebiyatı, Osmanlı İmparatorluğu'nun gelişmişliğinden payına düşeni alamamıştır (Yardımcı, 2008:68). XVI. yüzyıl âşıkları, dönemin koşulları sebebiyle divân edebiyatının tesirinde kalmış ancak âşık şiirinin genel özellikleri korunmuştur (Elçin, 1976: 523-524).

XVII. yüzyıldan itibaren âşıkların adları ve eserleri yazılı kaynaklarda geçmeye başlar. Âşık Ömer ve Evliya Çelebi'nin metinlerinde çok sayıda âşığın adı geçmiş veya eserleri yer almıştır (Kaya, 2007: 73). Bu yüzyılda yaşamış âşıklar hakkında detaylı bir bilgi olmasa da Âşık Ömer, Gevherî, Erzurumlu Emrah, Dertli gibi âşık edebiyatının kalıplarını çizmiş kişilerin bu çağda yaşadığı düşünülmektedir.

Bu yüzyılın âşıkları yüksek zümreye kendilerini kabul ettirmişler ve onların meclislerinde bulunmuşlardır. Divân şairlerine yaklaşan âşıkların, aşka ve sevgiliye bakışları divân şairlerinden farklıdır. Divân şairlerinde olan aşkın acısından zevk duyma, âşık şiirlerinde yoktur. Onlar sevgiliye kavuşmayı ister. Tasavvuf şairlerinden ise aşka bakış açısından ayrılırlar. Tasavvuf şairleri ilahî aşkı talep ederken halk âşıkları genellikle beşerî aşkı seçer (Artun, 1995: 66).

XVII. yüzyıl âşıklarının bir diğer önemli özelliği de birçoğunun ordu içinde çeşitli görevlerde bulunmasıdır. Çeşitli seferlere katılan âşıklar “*ocak âşıkları*” olarak adlandırılır.

Ercişli Emrah, Kayıkçı Kul Mustafa, Karacaoğlan, Gevheri, Âşık Ömer, Kuloğlu gibi âşıkların bu yüzyılda yaşadığı söylenmektedir (Sakaoğlu, 1989: 287). Bu âşıkların en ünlüsü ise Kayıkçı Kul Mustafa'dır (Karahana, 1991: 551).

XVIII. yüzyılda sayıca çok âşık olmasına rağmen önceki yüzyıla göre daha zayıf âşıklarla karşılaşırız. Bunun sebebi âşık edebiyatının tekke ve divan edebiyatının gölgesinde kalmasıdır. XIX. ve XX. yüzyıllarda tekrar güçlenen âşık edebiyatının bu güce kavuşmasındaki temel etmen, kendilerini halka yeniden sevdirmiş olmaları ve onların dertlerine, kederlerine, sevinçlerine ortak olmalarıdır (Kaya, 2007:73-75).

Bu yüzyılda âşık tarzı şiir söylemeye ilgi oldukça fazladır. Hatta bazı dîvan şairleri hece ölçüsüyle şiirler meydana getirmişlerdir. Nedîm'in türküsü bu ilgiye bir örnektir (Köprülü, 1962: 391). Bu ilgiye rağmen bu dönemde çok güçlü bir âşık karşımıza çıkmaz.

Sakaoğlu'nun aktardığına göre, bu yüzyılda yaşayan ve öne çıkan âşıklardan bazıları şunlardır: Âşık Derunî, Âşık Nigarî, Neşatî, Kabasakal Mehmet vd. (Sakaoğlu, 1989: 293).

Âşık edebiyatı XIX. yüzyılda önemli hale gelmiştir. Bu asırda âşıklar, dönemin etkisiyle şiirlerinde Arapça ve Farsça tamlamalar kullanmışlardır. Yine bu yüzyılda aruz ölçüsüne ilgi gösteren âşıkların sayısında artış gözlenir (Köprülü, 1962: 524).

Oğuz ise bu yüzyılı üç bölüme ayırır: Âşık edebiyatının doruğu, kendini yenileme dönemi ve gerileme (Oğuz, 2006: 162).

Semaî kahvehâneleri âşıkların sanatlarını icra ettikleri mekanlardandır. Bu yerlerde ramazan ve Cuma gecelerinde toplanan âşıklar eski popüleritelerine kavuşup halkı ilgisini çekmeyi başarmıştır. Bu mekanlara “*tulumbacı kahveleri*” de denir (Kaya: 2007: 74).

Bu yüzyılda: Şenlik, Sümmanî, Dertli, Dadaloğlu, Muhibbî, Ruhsatî gibi önemli âşıklar yetişmiştir (Sakaoğlu:1989: 293).

Bu dönemde yaşayan âşıklar hakkında bilinenler daha nesnel bir formdadır. Hem günümüze daha yakın bir dönem olması hem de âşıklar tarafından yazılan cönkler bize bu nesnelliği sağlamaktadır (Kaya, 2007: 74).

XX. yüzyıl âşıkları, çağa ayak uydurdukları oranda sanatlarını icra etmeye devam ettiler. Gelişen teknoloji, iletişim araçlar, radyo ve televizyon gibi oyalayıcı materyaller; âşıkların anlattıkları hikayelere, destanlara, türkülere olan ilgiyi azaltmıştır. Ancak âşık tarzı şiir söyleme geleneği, çeşitli şehirlerde yapılan “*âşıklar bayramı*” gibi festivallerle tekrar canlanmıştır. Bu noktada tekrar eğitim ve eğlendirme misyonuna bürünen âşıklar, ses kayıt cihazları vasıtasıyla türkülerini söylemeye devam etmişlerdir. Hece ölçüsü ile şiir söyleyen âşıklar, bu dönemde hikâye anlatma ve muamma çözme geleneğinden uzaklaştılar (Kaya, 2007: 75). Bahadır da gelişen teknolojiyi bir avantaj olarak görür. Âşıkların ses kayıtlarıyla hevesli gençlere ulaşabileceğini ifade eder. internet gibi iletişim teknolojileriyle de âşıkların farklı söz ve ezgilere yetişebileceğini söyler (Bahadır, 2015a:251).

Artvin’de Âşıklık Geleneği

Artvin, Karadeniz’in doğusunda yer alan bir ildir. Coğrafi olarak Kars, Ardahan, Erzurum gibi ilçelere yakın bir mesafededir. Yoğun bir kültür alışverişi içinde olan bu şehirler gerek kültür gerekse yaşam şekilleri bakımından pekçok konuda benzerlik gösterir.

1921 yılına kadar Müslüman ve Hristiyan devletler arasında sürekli el değiştiren Artvin'in tarihi çok eskilere dayanır. Yaklaşık altı bin yıllık geçmişe sahip olan Artvin, 1924'te il olmuştur (Karadeniz, 2002, 13).

Âşık tarzı şiir söyleme geleneğinin çok sık ve güçlü bir şekilde karşımıza çıktığı bu coğrafyada, Artvin ve ilçelerinde yaşayan âşıklar da oldukça fazladır. Bahadır, Artvinli âşıkları yetiştikleri bölgelere göre değerlendirdiğinde bu ilin âşıklarını Doğu Anadolu'nun kuzeyine dahil eder (Bahadır, 2016a: 24).

Coğrafyanın; uzun süreler boyu çeşitli işgaller altında kalması, doğanın çetinliği ve iklim şartlarının zorluğu, geçim sıkıntıları, gördükleri haksızlıklara sessiz kalmamaları Artvin'den çok sayıda âşığın varlık sebebi sayılabilir. Öyle ki nüfusunun az olmasına rağmen, Doğu Karadeniz'in en çok âşığa sahip ili Artvin'dir (Bahadır, 2016a: 26-27).

Bahadır, XVI. Yüzyıldan önceki dönemlerde yaşamış âşıkların çok azının bilindiğini ifade eder. Bu duruma sebep olarak da ilin farklı idareler tarafından yönetilmesini göstermektedir. Savaşları ve göçleri de bu duruma sebep olarak gösterir (Bahadır, 2017:42).

Artvin'in il merkezinde ve buraya bağlı köylerinde yaşayan bazı âşıkları şunlardır: Bulalî, Dervîşan, Hodlu Geyranî, Heyranî, İğzarî, Mahcubî, Merakî, Nidasız, Noksanî, Perişan, Rahmanî, Rufaî, Sadıkî, Saidî, Sefil Seyyahî, Sefilî, Suzanî, Şamilî, Şirinî, Tekmilî, Yanarî, Yetimî (Bahadır: 2016a:26-29).

Arvin'in Murgul ilçesinde ve ilçesine bağlı köylerde yaşayan bazı âşıklar şunlardır: Mehmet Ali, Murat Muratoğlu, Murgullu Osman, Yesarî Baba (Bahadır 2016a: 29-30).

Şavşat ilçesi Artvin'in âşıklar yönünden zengin bir diğer ilçesidir. Bu ilçede: Abdulmecit Tokdemir, Ahmet Biber, Âlimî, Ali Rıza Yıldırım, Bilal, Cerrahî, Hayrettin Tokdemir, Hazık Yıldırım, İbrahim Kara, Koçali Altun, Muhsin Küçükaltun, Ozan Bülbülan, Salih Altun, Sefil Şevik, Şahinî, Şair Ateşî, Şavşatlı Deryamî, Tiryakî, Ummanî, Yoramoglu, Zulal Tokdemir gibi âşıklar vardır (Bahadır 2016a: 30-32).

Ardanuç, Coşarî'nin de yaşadığı ilçedir. Bu ilçede de çok fazla âşık yetişmiş ve eser vermiştir. Ardanuçlu Emrah, Ate Sultan, Avni Ünsal, Besterkâr, Bulanî, Cesimî, Efkarî, Kenan Balcı, Nuri Aksakal, Osman Kaya, Sancaktar, Şöhretî, Yaralı, Ziya Uzuntaş gibi şairler bu ilçede yahut ilçeye bağlı köylerde yaşamışlardır (Bahadır, 2016a: 32-34).

Yusufeli ilçesinde yaşayan âşıklar ise şunlardır: Aydın Baba, Azmî, Hitabî, Huzurî, İkrarî, İzharî, İznî, Keşfi, Kütahî, Mahirî, Muhibbî, Ozan Deli Çoruh, Özerî, Perdaî, Pervanî, Şerifi, Yarımî, Zuhurî (Bahadır 2016a: 35-38).

Görüldüğü gibi Artvin, âşıklık geleneği yönünden oldukça fazla temsilciye sahip bir ildir. Yetenekleriyle ön plana çıkamamış âşıkların yanında halk edebiyatı açısından oldukça yetkin eserler veren âşıklar da bu şehirde yaşamıştır. Bu çalışmaya konu olan Coşarî'nin de bu coğrafyada yaşaması, eserlerini bu gelenek içinde vermiş olması bu ildeki gelenekten bahsetmeyi gerektirmiştir.

Artvin'de yaşayan âşıklar birçok konuda şiirler yazmış, sevinçlerini, hüzünlerini ve anlatmak istedikleri diğer konuları samimi bir ifadeyle söze dökmüşlerdir. Osmanlı-Rus savaşından cep telefonunun sosyal hayata etkilerine kadar geniş bir yelpazede şiirler söyleyen bu âşıkların her birini ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÂŞIK COŞARÎ'NİN HAYATI

1. ÂŞIK COŞARÎ HAKKINDA GENEL BİLGİ

1.1. Doğum Yeri ve Tarihi

3 Mart 1959'da Artvin ili Ardanuç ilçesi Yolüstü köyünde doğan Coşarî'nin gerçek adı Ergül Keskin'dir. Ailenin en büyük çocuğudur. Ardanuç, Artvin'e otuz dokuz kilometre uzaklıkta bir ilçedir. Ardanuç'un tarihi M.Ö. 8. yüzyıla dayanır. İlçenin kuzey tarafında Şavşat, güneyinde Yusufeli ve Erzurum'a bağlı Olur ilçesi bulunmaktadır. Doğusunda Ardahan, batı tarafında ise Artvin Merkez vardır. İlçenin rakımı yaklaşık 500 metredir. (<http://www.ardanuc.gov.tr/ardanuc-tarihi> Erişim Tarihi:21.05.2019)

Coşarî, Ardanuç ilçesine 7 km mesafede olan Yolüstü köyünde yaşamaktadır. Köyün il merkezine olan uzaklığı 45 kilometredir. Âşıkları ile meşhur olduğu söylenen köyün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanır. Âşık Emrah'ın da bu köyde yaşadığı söylenmektedir (<http://www.wikizero.biz/index.php?q=aHR3aWtpJnL3dpa2kvWW9sw7xzdMO8LF9BcmRhbnXDpw> Erişim Tarihi: 23.05.2019).

Asıl adı Ergül Keskin olan Âşık Coşarî'ye göre Yolüstü köyünün sakinleri, oraya iki bölgeden göç etmiştir. Bu bölgeler Suriye ve Batum'dur. Nenesinin ifadelerine göre Suriye göçmeni olduklarını düşünen Coşarî, yaklaşık beş kuşaktır Yolüstü (Anaçlı) köyünde yaşadıklarını ifade etmektedir. "Güreştim (296)" şiirinde doğduğu yerden şöyle bahseder:

...

Köyüm Anaçlı'dır o benim canım,

Söylenir bu ilde şöhretim şanı,

Ne kulübüm oldu ne idmanım,

Tarlada çayırda işe güreştim.

...

1.2. Ailesi

Babasının adı Vahittin, annesini adı ise Sultan'dır. Babası muhafaza memuru, annesi ise ev hanımıdır. Ailenin en büyük çocuğu olan Ergül Keskin'in biri kız üçü erkek olmak üzere dört kardeşi vardır. Kız kardeşinin adı İkbâl, erkek kardeşlerinin adı ise küçükten büyüğe doğru Soner, Ersin ve Adil'dir. Kardeşlerinin biri Bursa'da bir fabrikada çalışmakta, üçü ise Coşarî ile aynı köyde yaşamaktadır. Coşarî, köyde yaşayan üç

kardeşinin de şoförlük mesleği ile geçindiklerini, yalnız kendinin şoförlük mesleğini bir türlü sevedemediğini ifade etmiştir.

Henüz lise ikinci sınıfta eşi Ayper Hanım ile evlendiğini söyleyen Coşarî, askere giderken iki çocuğu olduğunu ifade eder. İkisi erkek, biri kız üç çocuğu olan Coşarî'nin çocuklarının küçükten büyüğe doğru adı; Coşkun, Ali Kemal ve Zeliha'dır. Zeliha adındaki kızına Sevda dediklerini belirten Coşarî, hiç Zeliha adını kullanmadıklarını ifade etmiştir.

Coşarî, on iki yaşına bastıktan sonra; babasının sürekli şehir dışında olması sebebiyle evin sorumluluğunu üstlendiğini söylemiştir. Karşısına çeşitli iş imkânları çıkan Coşarî, hep evini işine tercih etmiş ve köyde hayatını sürdürme kararı almıştır. Bu Coşarî'ye göre kendi seçimi değil, aile fertlerinin ona yüklediği bir sorumluluktur.

1.3. Öğrenim Hayatı

Öğrenim hayatına Yolüstü İlkokulunda başlamıştır. Köyde ortaokul olmadığı için öğrenimine Ardanuç Ortaokulunda devam etmiştir. Köyden Ardanuç'a yürüyerek gittiklerini belirten Coşarî, zor bir öğrenim hayatı geçirdiğini söylemektedir. Ortaokuldan sonra Ardanuç Lisesine giden Coşarî 1978'de Ardanuç Lisesinden mezun olmuştur. Lise mezunu olan âşık, lisede en sevdiği dersin edebiyat dersi olduğunu söylemektedir. Âşıklık hissini, lise hayatında güçlendiğini ifade eder. Eğitim hayatı boyunca sesinin güzel olması sebebiyle törenlerde ve derslerde türküler söylediğini ifade etmiştir. Bunun da onun âşıklığında önemli bir yere sahip olduğunu ifade eder.

1.4. Mesleği

Coşarî çeşitli mesleklerle uğraştığını söylemiştir. Ancak ailevi şartlar sebebiyle köyüne dönmek zorunda kalmış, uzun bir süre tarım ve hayvancılıkla uğraşmıştır. Mesleğini çiftçi olarak ifade eden Coşarî; bu işten bir gelir sağlamadığını ancak kendisinin ve ailesinin ihtiyaçlarını karşılayabildiğini ifade etmektedir. Köyünde bir dönem muhtarlık da yaptığını söyleyen Coşarî, şu an köyünde hayvancılık ve çiftçilikle uğraşmakta ve şiirler söylemeye devam etmektedir.

1.5. Yaşadığı Yer

Ardanuç'a bağlı Yolüstü köyünde yaşayan Coşarî, yaşadığı coğrafyaya adeta âşıktır. Bölgenin hikâyeler ve efsaneler konusunda zengin olduğunu söyleyen âşık, bu hikâyelerin unutulup gitmesine gönlünün razı olmadığını söylemektedir. Biraz da bu sebepten âşıklığa

başladığını ifade etmiştir. Şiir söylemesinde yaşadığı coğrafyanın önemli bir yeri olduğunu belirten Coşarî başından geçen bir anıyı da anlatır.

Bir gün; zamanın Ardanuç ilçe kaymakamının Coşarî'nin köyüne geldiğini, Coşarî'nin de o köyün muhtarı olması sebebiyle protokole rehberlik ettiğini söyler. Güzel bir manzaraya sahip olan bir tepenin üstüne çıktıklarında, Coşarî'nin âşık olduğunu bilen Kaymakam: “*Şimdi neden senin böyle güzel şiirler söylediğini anladım. Ben buraları daha önce görmüş olsaydım ben de senin kadar güzel şiirler söylerdim.*” der. Coşarî hazırcevap bir insandır ve hemen cebinden kalem ve kâğıt çıkararak kaymakama uzatan âşık: “*Buyurun Kaymakam'ım, artık gördünüz. Siz de bir şiir yazın.*” der. Ne yapacağını bilemeyen kaymakam kâğıdı ve kalemi alır ancak şiir yazamaz. Sonrasında ise âşığın sanatına daha fazla saygı duymaya başlar. Coşarî'yi açık sözlülüğünden dolayı tebrik eder ve ona bir saz hediye eder.

Coşarî'nin şiirlerine baktığımızda yaşadığı coğrafyanın etkileri çokça karşımıza çıkar. Coşarî, şiirlerinin en önemli ilhamı olarak yaşadığı bölgeyi gördüğünü söylemiştir.

1.6. Gurbet Hayatı ve Gittiği Yerler

Coşarî, köyünden çok uzun süre ayrılmamıştır. Köyünden uzakta kaldığı en uzun dönem, askerlik vazifesini yaptığı yıllardır.

Coşarî zaman zaman sağlık sorunları için şehir dışına çıkmıştır. Kardeşi Bursa'da ikamet ettiği için genellikle buradaki hastanelere tedavi olmaya gitmişlerdir. Köyünden uzaklaştığı anda köyünü özlediğini söyleyen Coşarî, her fırsatta kaleme ve kâğıda sarılmış duygularını dile getirmiştir. Bu sebeple çok sayıda gurbet temalı şiirler yazmıştır.

Muhtarlık görevi sırasında Cumhurbaşkanlığı önderliğinde İspanya gezisine de katılan âşık, oraları da güzel bulduğunu belirtse de memleketinden uzaktayken içinde hep Ardanuç'un özlemini duyduğunu söylemektedir.

1.7. Âşıklığa Başlaması

İçinde hep âşıklık isteği olduğunu söyleyen Coşarî, ilkokul zamanından beri sesinin güzel olmasıyla ön plana çıktığını ifade eder. Okulda yapılan çeşitli tören ve kutlamalarda türküler söylemiştir. Âşık Coşarî; Reyhanî, Çobanoğlu, Ummanî, Sümmanî vb. âşıkların atışmalarını ilk gençlik yıllarında dinlediğini ifade eder. Bahadır'ın eserinde hareketle Ummanî'nin Artvin'e bağlı bir ilçe olan Şavşat'ta yaşadığını, çevre il ve ilçelerde düzenlenen törenlere katılarak kendinden sonraki âşıkları da etkilediğini söyleyebiliriz

(Bahadır, 2016a: 32). İlkokul çağlarında köyünde yaşça büyük insanların anlattıkları hikâyeleri dinleyen Coşarî, bu hikâyelerin unutulup gitmesine seyirci kalamayacağını ifade etmiş; bu gerekçenin de âşıklığa yönelmesinde önemli bir payı olduğunu dile getirmiştir.

Gençlik döneminde Gülhanî ile tanıştığını ifade eden Coşarî, onun sanatına çok imrendiğini; “*Ben de söylemeliyim.*” diye düşündüğünü söylemiştir. Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi onu âşıklığa yönlendiren ve mahlasını veren köy imamı Kerem Yedek, Coşarî’nin âşıklığa başlamasında önemli bir basamaktır.

1.8. Mahlas Alması

Coşarî, mahlas almasını bir “*bâdeli âşık*” hikâyesine bağlamaz. Kaldı ki diğer bâdeli âşıkların da hikâyelerinin çok gerçekçi olmadığını düşünmektedir. Ona göre rüyalarında bâde içerek âşık olmak akla çok yatkın değildir. Rüyada bâde içmenin psikolojik temelleri olduğuna inanan Âşık Coşarî, bâdeli âşıkların bir konuya takıldıklarını, o konunun etkisinden kurtulamadıklarını söyler. Âşık Coşarî bâdeli âşıkların psikolojik bir etkiyle olayları rüyalarında görerek âşık mertebesine ulaştıklarını düşündüklerine inanmaktadır.

Ergül Keskin çocukluk yıllarında, köyünde imamlık yapan ve kendisi de zaman zaman şiir söyleyen Kerem Yedek isimli bir kişinin yaşadığını söyler. Ergül Keskin’in Coşarî mahlasını almasında bu kişi etkili olmuştur. Coşarî’ye göre Kerem Yedek, köylülerin verdiği yiyeceklerle hayatını sürdüren kanaatkâr bir şahsiyettir. Zaman zaman Coşarî’yi alıp farklı yerlere götüren ve şiirler söyleten Köy İmamı Kerem Yedek, bir gün Ergül Keskin’e “*Madem sen böyle şiir söylerken coşup akıyorsun, senin adın bundan sonra ‘Coşarî’ olsun.*” demiştir. Ancak Coşarî uzun yıllar bu mahlası kullanmadığını ifade eder. Askerlik döneminde yazdığı şiirlerde Coşarî mahlasına rastlanmaz.

Askerden döndükten sonra yazdığı şiirlerde bu mahlası kullanmaya karar vermiştir. Söylediğine göre çevresinde şiir söyleyen tüm âşıkların mahlas kullanması, onun bu kararında etkili olmuştur.

1.9. Etkilendiği Âşıklar ve Şairler

Coşarî lise öğrenimi görmüş bir âşıktır. Lise hayatı boyunca Yahya Kemal, Orhan Veli gibi şairleri hayranlıkla okuduğunu ifade eder. Fuzûlî’nin bazı kasidelerini ezbere bildiğini ifade eden âşık, şiirin “*insanın içinden gelen bir şey*” olduğuna inandığını söylemektedir. Aruz ölçüsünü hakkında da yüzeysel bir bilgiye sahip olan Coşarî, hece

ölçüsünü “*Doğu'nun malı*” olarak gördüğünü belirtir. İçinden geçenleri en iyi şekilde ifade edebilecek ölçünün hece ölçüsü olduğunu ifade eder.

Coşarî, çeşitli âşıklara ait şiirleri okurken hoşuna gitmeyen yahut kulak tırmalayan bir dizeyle karşılaştığında, şiirin sahibine nazire yazma isteği hissettiğini söyler. Şiir yazmanın kendisi için bir zevkten çok zorunluluk olduğunu dile getirir. Öyle ki mutluluğunu, hüznünü ya da heyecanını şiirleriyle dile getirdiğini anlatır. Şiirlerinin üstünde uzun süre çalıştığını söyleyen Âşık Coşarî, pek az şiirini değişiklik yapmadan dinleyiciyle buluşturduğunu ifade eder. Ancak ne kadar şiirlerinin üstünde çalışsa da hece ölçüsünü kullanmakta zorlanmadığını ifade etmiştir.

Askerde yazdığı şiirlerini “*devri düşük şiirler*” olarak adlandıran Coşarî, bu şiirlerinde hece ölçüsüne pek dikkat etmediğini dile getirir. “*İçimden geldiği gibi söyledim.*” dediği erken dönem şiirlerini çeşitli zorluklar içinde yazdığını anlatır. Askerlik vazifesini yaparken bulduğu her kâğıdın arkasına şiirler yazdığını ifade eden Coşarî, o zamanlar arkadaşlarının adıyla gazete ve dergilere şiirler göndermiş ve yayınlamıştır. Askerlik yaparken yazdığı şiirleri zorunluluk sebebiyle bir tanıdığı olan “*Veysel Kurtoğlu*” adıyla gazetelere ve dergilere gönderdiğini, aynı adla yayımlandığını ifade etmiştir.

Bahadır, âşıklığın çevre tarafından kabul görmesi, kişinin bir âşık olarak adlandırılması için usta bir âşık tarafından sınanmasının gerektiğini söyler (Bahadır, 2016b: 15). Coşarî kiminle sınanıldığını hatırlamadığını ifade etmekte, pek çok âşıkla atıştığını ve zaferler kazandığını belirtmektedir.

1.10. Hayata Bakışı

Hayata karamsar bakmadığını ifade eden Coşarî, insanları insan oldukları için sevdiğini ifade eder. Siyasi görüşüne de değinen Coşarî, herhangi bir siyasi görüşe yakın olmadığını, bütün görüşlere saygı duyduğunu söylemiştir.

Hayatı boyunca hep ön plana çıkmak istediğini ifade eden Coşarî, şiir söyleme yeteneğinin bu hedefine katkı sağladığından bahseder. Çeşitli yerel yönetim amirleriyle sıkı dostluğunu bu yeteneğine borçlu olduğunu düşünmektedir. Coşarî, kişisel menfaatleri için kimseye minnet etmediğini dile getirmiştir. Âşıklığı bir “Tanrı lütfu” olarak görür. Kişilere şiir yazmaktan çok hoşlanmadığını, zira bunun “*dalkavukluk*” olarak algılanabileceğini ifade eder. Coşarî, âşıklığını kullanarak para kazanmadığını, bu yeteneğin bir hediye olduğuna inandığını söyler.

1.11. Usta-Çırac İlişkisi

Coşarî, usta bir âşıktan çıraclık eğitimi almadığını söylemektedir. Sazla, askerlik vazifesinden sonra tanıştığını ifade eder. İlk sazını kendisinin aldığını belirtir. Saz çalmayı kendi kendine öğrendiğini söyler. Kendi ifadesiyle “*kara düzen*” çaldığını ifade eder. Nota bilmemektedir. Kendini, saz çalma konusunda yeterli bulmadığını ve bu yeteneği geliştirmek için çalışmalara devam ettiğini söylemektedir. Bu isteğine rağmen saz çalma konusunda da bir eğitim almadığını, yine kendi çabalarıyla bu yeteneğini geliştirmeye çalıştığını belirtir.

Bazı bölgelerde “*koşuk, koşma, koşak*” gibi farklı şekillerde adlandırılan, ancak belli ezgilerle söylendiğinde türkülere benzeyen türler de vardır (Yakıcı 2007:155). Coşarî, yazdığı şiirlerin çoğunu çeşitli ezgilerle söylediğini ifade eder.

1.12. Bâde İçme ve Rüya

Kaya'nın ifade ettiği gibi “*bâde*” ya da bir kısım âşıkların adlandırılmasıyla “*dolu*”, rüyada içildikten sonra kişiye şiir söyleme yeteneği kazandıran mânevi içkidir. Tadı ve nelerden oluştuğu tam bilinmeyen bu tılsımlı içkiyi içenlere “*bâdeli âşık*” denir (Kaya, 2007: 130)

Âşık Coşarî, âşıklığını bir rüya görmeye ya da bâde içmeye bağlamaz. Ona göre bu gibi hikâyeler biraz da âşıklık geleneğine olan özenmelerdir. Hatta kendisi diğer âşıkların rüyada “*bâde içme*” ile ilgili anlattıkları hikâyelerine psikolojik açıdan yaklaşmakta; onların yaşadıklarını, hayal âlemlerini ve takıntılarını rüya görmeye ve bâde içmeye sebep olan unsurlar olarak ifade etmektedir. Güney'in de dediği gibi âşıklığı bir “Tanrı vergisi” olarak gören âşık, kendini “*bâde içme*” geleneğinin dışında tutmaktadır (Güney,1971: 252).

İKİNCİ BÖLÜM

2. ŞİİRLERİN İNCELENMESİ

2.1. ŞEKİL YÖNÜNDEN (DIŞ YAPİ) İNCELEMESİ

Şiir, çeşitli açılardan düzyazılardan ayrılır. Düzyazılarda genellikle amaç bilgi vermek veya bir olayı anlatmaktır. Şiirler ise olaylardan çok duygulara değinir, duyguları ifade eder.

Şiiri düzyazıdan ayıran özelliklerin başında biçim özellikleri gelir. Kelimeler arası ilişkiler, ses uyumları, kullanılan sanatlar vb. unsurlar da şiirin ayırt edici özelliklerindedir. Coşarî'nin şiirlerini incelerken şiir türünün bu özelliklerinden yola çıkmıştır.

2.1.1. Nazım Birimi

İslamiyet öncesi Türk şiiri, nazım biçimi ve nazım türü diye sınıflara ayrılmaz. Bu dönemin şiirleri sav, sagu, koşuk ve destan olmak üzere gruplanır. Sagular; İslamiyet öncesi dönemde ölen kişilerin ardından yapılan yuğ/yoğ törenlerinde okunan şiirlerdir. Törenlerde ozanlar, kişinin iyi yönlerini anlatan, kahramanlıklarını ön plana çıkaran şiirler söylerlerdi ve kopuzla şiire eşlik edilirdi (Güzel-Torun, 2003:38). Günümüze ulaşan en eski sagu örneği Türk hükümdarı Alp Er Tunga'ya söylenen sagudur (Banarlı, 1998: 13).

Destanlar ise İslamiyet öncesi ve sonrasında edebiyatımızda var olan bir türdür. Yaratıcısı belli olmayan bu türde anlatılanlar genellikle milletleri ilgilendiren olaylardır. "Bilge-Kahraman" bir karakter etrafında şekillendirilen bu anlatıların meydana gelebilmesi için toplumları derinden etkileyen olaylara ihtiyaç vardır (Elçin, 1998:73). Dörtlüklerden oluşan destanların bent sayısı oldukça fazladır. 8'li hece ölçüsüyle de yazılabilen destanların büyük çoğunluğu hecenin 11'li ölçüsüyle oluşturulmuştur (Dilçin, 1999: 315).

Koşuklar ise günümüzdeki türkülere benzer. Âşık tarzı şiir geleneğindeki koşma ile büyük benzerlikler gösterir. Güzelleme, koçaklama, taşlama ve ağıt gibi değişik türlerin İslamiyet öncesi edebiyattaki adıdır. Yiğitlik, kahramanlık, sevda, aşk, hayranlık vd. konular işlenir (Güzel-Torun, 2003: 42).

Oğuz, eserinde nazım türü ve nazım şeklinden bahsederken koşmaların belli ölçülere sahip, dörtlüklerle yazılan ve belli kuralları olan bir nazım şekli olduğundan bahseder. Koşma şeklinin âşık edebiyatında en çok kullanılan nazım şekli olduğunu da devamında dile getirir ve bunları sıralayarak tablolaştırır (Oğuz, 1993: 16-17). Coşarî'nin şiirlerinin

tümü koşma şekliyle yazılmış ve kâfiyelenmiştir. Kaya ise şiirin dışsal özelliklerine nazım birimi der (Kaya, 2007:609).

Âşık Coşarî'nin söylediği şiirlere bakıldığında farklı mısra sayılarından oluşmuş şekillerle karşılaşılır. Koşma türüne derinlemesine bakıldığında Kaya'nın “yedekli şiirler” dediği formda şiirler görülür. Bu şiirler, koşma türünün devamına “yedekler” yani dizeler eklenmesiyle vücut bulur (Kaya, 2000: 2).

Âşık tarzı şiir söyleme geleneği içinde şiirler meydana getiren Coşarî, şiirlerinin tümünü hece ölçüsüyle yazmıştır.

2.1.2 Kâfiye Şeması ve Kâfiye Türü

2.1.2.1 Kâfiye Şeması

Kâfiye şeması, nazım biçimlerinin kâfiyelenişini göstermede bize yardımcı olan harflerin konmasına verilen adlandırmadır. “Uyak düzeni” olarak da adlandırılan bu şemada aynı şekilde kâfiyelenmiş dizelere; alfabedeki aynı harfler verilir. Uyaksız dizeler ise “x” şeklinde gösterilir. Dilçin bu konuda şunları söyler:

“Nazım biçimlerinin dize ve uyak düzeni şemalarla gösterilir. Dize düzenini göstermek için düz çizgi kullanılır. ‘Uyak düzeni’ de bu çizgilerin sağ başında Türk alfabesindeki harflerle gösterilir. Harfleri kullanırken ‘c- ç, g- ğ, ı- i’ gibi birbirine benzeyen harfleri kullanmaktan kaçınmak doğru olur. Çünkü uyaklar birbirine karışabilir ve ilk bakışta seçilmesi güçleşir. Ana uyak genellikle ‘a’ harfi ile gösterilir. Serbest yani uyaksız dizeler ise ‘x’ ile gösterilir. Uyak düzenini göstermenin bir yolu da çizgiler kullanılmadan satır içinde harfleri kullanarak her dörtlüğü gösteren harften sonra çizgi konmasıyla olur.” (Dilçin, 1995: 95).

Kaya, düz uyağı dörtlüklerin ilk üç dizesinin aynı şekilde kâfiyelenmesi olarak tanımlar. Bazen ilk dörtlükten başlayan düz uyağın, âşık edebiyatının temel taşı olduğunu ifade eder. Şiirin ilk dörtlüğü *abab, aaab, abxb* şekillerinde kâfiyelenirken sonraki dörtlükler *cccb, dddb, eeeb...* biçiminde uyaklanabilir der (Kaya, 2005: 281).

Coşarî'nin söylediği şiirlerde en çok kullandığı uyak şeması düz uyaktır. Coşarî'nin söylediği şiirlerde “*sarmal uyak*” kullanılarak oluşturulmuş şiir bulunmamaktadır.

Coşarî'nin “*Bir Gün (209)*” isimli şiiri *abab, cccb, dddb* şeklinde kâfiyelenmiştir:

Sanma ki bu dünya dolu olacak, a
Azrail kapını basacak bir gün. b
Tanrım sana mı yazdıysa olacak, a
Fermanın önüne asacak bir gün. b

Her zaman yap yakışanı şanına, c
Doğruların dokunmasın kanıma, c
İnan kalmaz hiç kimsenin yanına, c
Zalim yediğini kusacak bir gün. b

Veren alacaktır sana bu canı, d
Tanrımın verdiği bu yolu tanı, d
Kuruldu mu bir adalet divanı, d
O gerçek suçlular susacak bir gün. b

Âşığın “*Taç (186)*” isimli şiirinde ise *abxb, cccb, dddb, eeb* formunda düz kâfiye kullanılmıştır:

Sanırsın hep dilenci, a
Biri değil birkaçı, b
Sakın geri çevirme, x
Gerçek ele muhtacı. b

Geçen gün bulunur mu? c
Dost dosttan yorulur mu? c
Padişah olunur mu? c
Başa giymekle tacı. b

Biz dünyada kiracı, *d*
Çekeriz hüznün acı, *d*
Doktor kendi ölmezdi, *d*
Yarasaydı ilacı. *b*

Der Coşarî yandıysam, *e*
Dünyadan usandıysam, *e*
Kimi hacı sandıysam, *e*
Koynundan çıktı haçı. *b*

Coşarî'nin söylediği şiirlerde, *çapraz uyak* kullanılarak oluşturulanlar ise sayıca daha azdır. “*Kapat Gözlerini (23)*” şiiri *çapraz uyak* düzeniyle söylemiştir:

Çek çek geri ellerini, *a*
Dokunma sakın ha bana. *b*
Topla zülfün tellerini, *a*
Değmesin sakın ha bana. *b*

Hayır hayır sen acıma, *c*
İstemem benim halime, *d*
Geçip de sen kucağıma, *c*
Konuşma sen bir kelime. *d*

Evet sen sevebilirsin, *e*
İnandım belki ben sana, *f*
Eğer gerçek seviyorsan, *e*
Ne olur dokunma bana. *f*

2.1.2.2. Kâfiye Türü

Kâfiye veya uyak, şiiri anlam ve söyleyiş zenginliği gibi yönlerden geliştiren, şiire ahenk katan ses benzerliği olarak adlandırılır.

Bu uyak veya kâfiyeler, dörtlük içindeki yerlerine göre iki şekilde adlandırılır:

1. Üç dizinin kendi arasında oluşturulan kâfiyedir. Bu şekilde oluşturulan kâfiyelerde ilk dörtlük farklı şekillerde de olabilir. “*Uyak*” yahut “*kâfiye*” olarak isimlendirilir.

2. “*Ana uyak*” veya “*ana kâfiye*” olarak adlandırılan bu kâfiyeler ise dize sonlarındaki mısralarla yapılır. Âşıklar bu türe “ayak” adını vermektedir.

Kaya yukarıda bahsettiğimiz eserde kâfiye çeşitlerini beş gruba ayırmıştır:

1. *Çeyrek kâfiye*

2. *Yarım kâfiye*

3. *Tam kâfiye*

4. *Zengin kâfiye*

5. *Cinaslı kâfiye* (Kaya, 2007: 394).

Köprülü de eserinde, âşıkların en çok hangi kâfiye türünü kullandığını araştırmıştır. Ulaştığı sonuç âşıkların en çok kullandığı kâfiye çeşitlerinin “*yarım kâfiye*” ve “*tam kâfiye*” olduğudur (Köprülü, 1999: 78).

2.1.2.2.1. Ayakların Kâfiyelenişi

“*Ayak*” ifadesinin âşık şiirindeki karşılığı, dörtlüklerin son dizesindeki kâfiyelerdir. Bu kâfiyeler “*yarım*”, “*tam*”, “*zengin*” veya “*cinaslı kâfiye*” olabilir. Zaman zaman son dizelerin aynen tekrarıyla da “*ayak*” kullanılabilir (Kaya, 2007: 116).

Ayağın bir diğer misyonu da şiirin bütünselliğini sağlamaktır. Öyle ki âşıklar bir ustanın şiirlerini ya da kendilerine ait şiirleri ezberlerken tamamını akılda tutmak yerine; sadece ayağı, konuyu ve nazım şeklini ezberlerler. Tekrar söylemeleri gerektiğinde bu öğelerden yararlanarak şiirleri tekrar inşa etmektedirler (Günay, 2008: 183).

Çeyrek Kâfiye: Coşarî'nin şiirlerine baktığımızda bu kâfiye türünün kullandığını görürüz. Kaya, yukarıda bahsettiğimiz eserde çeyrek kâfiyenin “ç-ş”, “l-n-r”, “z-s”, “ğ-v” gibi harflerle meydana geldiğini söyler. Coşarî şiirlerine baktığımızda “*Bir Güzele Rastladım (4)*” şiirinde “l-n-r” harflerinden faydalanarak ayaklarda çeyrek kâfiyeyi kullandığını görürüz:

*Sabahın şehrinde yolda yürürken,
Selvi boylu bir meleğe rastladım.
Yolcu idim bir köşede dururken,
Tek görmez olsaydım neye rastladım.*

*Kudretten çekilmiş kalemdi kaşı,
Zannedersen on beş, on altı yaşı,
Sabah saatinde ne idi işi,
İnce belli bir güzele rastladım.*

*Yoktu inan gözlerinin boyası,
Parlıyordu yazmasının oyası,
Ölene dek gitmez gönlümün yası,
Kardeş böyle bir ceylana rastladım.*

*Felek zehrini içmez olaydım,
Keşke dertlerimi açmaz olaydım,
Gelip de yanından geçmez olaydım,
Kara gözlü bir dilbere rastladım.*

Yarım Kâfiye: “Ünlü, ünsüz veya vokal, konsonant aranmaksızın sadece tek ses benzerliğine dayanan kâfiye çeşididir” (Bahadır, 2015b: 38). kâfiye çeşidinde tek ses benzerliği esas alınır. Coşarî'nin pek çok şiirinde bu kâfiye türüne rastlanır. Coşarî'nin “*Seherin Sümbülü (24)*” adını verdiği şiirde dörtlük sonlarında “l” sesi ile yapılmış yarım kâfiyeye rastlarız:

*Aşkımızın önü çamur,
Gariplerin yolu gibi,
Solduruyor yağın yağmur,
Viran bahçe gülü gibi.*

*Bırakıp nere gidersin,
Tanrım az merhamet versin,
Sabah kalkıp naz edersin,
Seherin bülbülü gibi.*

*Neden oldu ayrılmamız?
Gurbet elinde kalmamız,
Rüya oldu konuşmamız,
Kerem Aslı hali gibi.*

Aşığımızın bir diğer şiiri olan “Gelir (105)” isimli şiirde “ş” harfiyle ayakta yarım kâfiye kullanılır:

*Yaş geçti mi ha bu zalim dünyada,
Bütün işler peşi peşine gelir,
Devran döner bir gün değişir,
Ona gelen senin başına gelir.*

*Asaleti olmayanlar aldırılmaz,
İşi bilen boşa kürek doldurmaz,
Müminin kursağı haram kaldırmaz,
Gece yatarken de düşüme gelir*

*Olmamış hayatta bir balta sapı,
Ya kafayı çeker ya alır hapı,
Bekçisiz iş yeri kilitsiz kapı,
Hırsızın arsızın işine gelir.*

*Coşarî düşünme doğruya he de,
Bahane arama doldurma vade,
Bir gün abi amca bir gün dede,
Bir gün torun senin yaşına gelir.*

Âşık Coşarî bazı şiirlerinde satır başlarında da yarım kâfiye kullanmıştır. “Sevdiğim (49)” isimi şiirde “-l” sesi ile yarım kafiye oluşturmuştur:

*Bizim bu aşkımız nazara geldi,
Yollar ayıramaz bizi sevdiğim.
Sevdan yüreğimi ortadan deldi.
Kullar ayıramaz bizi sevdiğim.*

*Tünemiş kecliğim çık artık sineme,
Çok sevmişim imanıma dinime,
Sakın ha üzülüp kara giyinme,
Allar ayıramaz bizi sevdiğim.*

*Endamın gözümün önünde tüter,
Aşkımız Leyladan Mecnundan beter,
Gülüştün dünyanın malına yeter,
Eller ayıramaz bizi sevdiğim.*

*Gülgün bitsin artık gel yeter derim,
Gün geçtikçe artar gamım kederim,
Senin için zehir olsa içerim,
Ballar ayıramaz bizi sevdiğim.*

Tam Kâfiye: İki sesin benzeştiği kâfiye türüne verilen addır. Coşarî’nin şiirlerinin iç kâfiyelenişinde ve şiir ayaklarının kâfiyelenişinde çokça kullandığı bir kâfiye çeşididir.

“İşidir (193)” şiirinde “ek” sesleriyle tam kâfiyeyi ayaklara uygulamıştır:

*Kimisi dalından atmadan uçar,
Hiç mertliğe sığmaz tüfek işidir,
Hangi iş tutmuşsa hep kalmış naçar,
Sen ona sorarsan felek işidir.*

*Kaymak gibi çıkma her işte üste,
Dertli bülbül gibi kalma kafeste,
Eğer hak etmişsen Tanrı'dan iste,
Fanidir bu dünya dilek işidir.*

*Tükenmez dünyada kulların derdi,
Bir imtihan için bize can verdi,
Tanrı'dan korunur yiğidin merdi,
Eğilmez bükülmez bilek işidir.*

*Coşarî derdini sazına bağlar,
Her ah çeken ile yüreğin dağlar,
Yaralı kuşunda peşinden ağlar,
Dayanmıyor dostum yürek işidir.*

“Adam Değilsin (189)” şiirinin ayakları incelendiğinde tam kâfiye ile kâfiyelendiğini görülür. Âşık Coşarî bu şiirinde “us” sesleri ile satır başlarında da tam kâfiye kullanmıştır:

*İstenmeyen yere ayak,
Basarsan adam değilsin.
Haksız yere yesen dayak,
Pusarsan adam değilsin.*

*Açık olsun her an yüzün,
Doğrulukta olsun özün,
Gerçeği görmüşse gözün,
Susarsan adam değilsin.*

*Değeri yoksa at gitsin,
Belası varsa sat gitsin,
Eğer sır ise yut gitsin,
Kusarsan adam değilsin.*

*Coşarî daha çok işin,
Kırma dostun iyi düşün,
Haklı isen dik tut başın,
Tusarsan adam değilsin.*

Zengin Kâfiye: Üç veya daha fazla ses benzerliğine sahip kâfiye çeşidine zengin kafiye denir. Âşık Coşarî'nin şiir ayaklarında da zengin kâfiye kullanılmıştır.

Âşık Coşarî birçok şiirinde olduğu gibi “Dünya (75)” şiirinde de zengin kâfiye kullanmıştır. Zengin kafiyeyi “azık” sesleri ile oluşturmuştur.

*Yarı aç gezdirdin bizi,
Bulamadık **azık** dünya.
Tanımadık kendimizi,
Her gün attın **kazık** dünya.*

*Gülü soldurdun bağında,
Çoğunu boğdun ağında,
Harcadın civan çağında,
Bu gençlere **yazık** dünya.*

*Kime bıraktın hediye,
Aldattın bizi ne diye,
Aslanı boğdurdun kediye,
Yok mu kanun **tüzük** dünya?*

*Dertlidir Coşarî der,
Çoluk çocuk yaşlı peder,
Böyle gelmiş böyle gider,
Vay ayarı **bozuk** dünya.*

Yine “Kurudu (116)” başlıklı aşağıdaki şiirde “anım” harfleriyle zengin kâfiye oluşturulmuştur:

Neler gördüm neler zalim dünyada,
Çekildi damarda kanım kurudu.
Alıştım ben artık gama feryada,
Kayboldu düşlerim **anım** kurudu.

Garibin gönlünde her gün ah u zâr,
Sahte dost insana olmuyormuş yâr,
Suçum yoktur dedim ettiler inkâr,
Hâkim huzurunda **tanım** kurudu.

Pay almadık prensinden tacından,
Yolumuz dünyanın dik yamacından,
Çocuk mama diye ağlar acından,
Babada para yok **hanım** kurudu.

Der Coşarî aklar düştü saçıma,
Hatam neydi bakın benim suçuma,
Her dertten topladım atım içime,
Düşünmeden bu sol **yanım** kurudu.

“Bizden Gidiyor (153)” adlı şiirinde ise “aman” harflerini kullanarak zengin kâfiyeli şiir söylenmiştir:

Açılıyor sabah oluyor akşam,
Kimi neşe kimi **aman** gidiyor.
Gün geçiyor her iş olmuyor tamam,
Gençlik tükeniyor **zaman** gidiyor.

Esiyor ömrümün geçmişi yeli,
Kalmıyor kalbimin önceki hali,
Dünya döne insan başak misali,
Ecel rüzgârıyla **saman** gidiyor.

...

Cinaslı Kâfiye: Aynı biçimde yazılan fakat farklı anlamlara gelen kelimelerle yapılan kâfiye çeşidine cinaslı kafiye denir. Cinaslı kâfiyeye Âşık Coşarî'nin ayaklarında da rastlarız. “Ölene Kadar (46)” adlı şiirde “ne kadar” sesleriyle cinaslı kâfiye kullanmıştır:

*Terk etmem demiştin söz verdin bana,
Daha çekeceğim çile ne kadar.
Bu dünyam karardı hasretim sana,
Bülbül hasret ise güle **ne kadar**.*

*Gözyaşımı tutmaz verdiğin mendil,
Yaşa sağlığının kıymetini bil,
Haber saldı mesaj saldı Azrail,
Bir uğra yanıma **gelene kadar**.*

*Vefasız sen ettin dünyamı haram,
Eridim tükendim ben gram gram,
Gittikçe serime düşüyor yanar,
Tez gel ciğerimi delene **kadar**.*

*Coşarî kadersiz yazıldı adım,
Küstüm kaderime buymuş muradım,
Bunca yılı hayalinle yaşadım,
Son kez yüzün görem ölene **kadar**.*

2.1.2.2.2. Dörtlüklerin Kâfiyelenişi

Âşık Coşarî söylediği şiirlerde bütün kâfiye çeşitlerini kullanmıştır. Mısralar arası kâfiyelenişe bakıldığında farklı türden örneklerle karşılaşılır. Bunlar kâfiye çeşitlerine göre sıralanırsa şöyle bir tabloyla karşılaşılır:

Çeyrek Kâfiye: Kaya'nın ifade ettiği gibi “çeyrek kâfiye”, benzer çıkaklara sahip seslerden oluşan kâfiyedir. “Ç-ş”, “n-l-r”, “z-s”, “ğ-v” gibi seslerden oluşan çeyrek kâfiye; daha önceleri ya kâfiye sayılmamış ya da yarım kâfiye olarak isimlendirilmiştir. Oysa bu

seslerin yarım kâfiyeden daha güçsüz olduğu görülmektedir, bu yüzden “çeyrek kâfiye” olarak adlandırmak daha münasiptir (Kaya, 2007: 394).

Coşarî'nin şiirlerine bakıldığında çeyrek kâfiyeye örnek olabilecek söyleyişlerle karşılaşılır:

*Turnam gezme artık sen bu yerlerde,
Ne işin var viran olmuş çöllerde,
Mahkûm musun sanki viran illerde,
Ben gibi kanatsız kolsun mu oldun?*

“Allı Turnam” adlı şiirden alınan yukarıdaki dörtlükte “r” ve “l” sesleriyle çeyrek kâfiye yapılmıştır. Yine “Duramam (276)” isimli şiirde “ğ” ve “y” sesleriyle çeyrek kâfiye yapılmıştır:

*Sarıçiçek Kürdevan'ın eteği,
Öten kuşu bal taşıyan peteği,
Yağlı peynir ceviz içli keteyi,
Sabah aç karnına bükmeden doymam.*

Yarım Kâfiye: Âşık Coşarî dörtlükleri kendi içinde kâfiyelerken çok kez yarım kâfiye kullanmıştır:

*Der Coşarî aklar düştü saçıma,
Hatam neydi bakın benim suçuma,
Her dertten topladım atım içime,
Düşünmeden bu sol yanım kurudu.*

“Kurudu (116)” şiirinden alınan yukarıdaki dörtlükte “ç” sesleriyle yarım kâfiye kullanmıştır.

*Ağlayan halimi kimse görmedi,
Yitirdim yolumu kimse sormadı,
El uzattım bana meyve vermedi,
Ağaçtan fayda yok daldan fayda yok.*

Yukarıdaki “Fayda Yok (133)” isimli şiirde ise “r” sesleri ile yarım kâfiye oluşturmuştur. “Savurdun (134)” isimli şiirden alınan aşağıdaki dörtlükte ise “p” sesleriyle

yarım kâfiye oluşturmuştur. Ayrıca Âşık Coşarî kullanım sıklığına göre “l, k, z, y, m” gibi seslerle de yarım kâfiyeli dörtlükler söylemiştir.

*Salladın parmağında beni ip gibi,
Vurdun ayağınla lastik top gibi,
Avucun içinde ufak çöp gibi,
Deryalara denizlere savurdun.*

Tam Kâfiye: Dörtlüklerde ahenk sağlayan kâfiye çeşitlerinden biri de tam kâfiyedir. Coşarî'nin dörtlüklerinde en çok karşılaşılan kafiye çeşidi tam kâfiyedir.

*Düşünür durursun düşkünü her an,
İster misin olsun bu bağlar viran,
Kaplanın elinden yaralı ceylan,
Kaçanda görseydin zalim olmazdın.*

“Zalım Olmasın (202)” şiirinden alınan bu dörtlükte “an” sesleriyle tam kâfiye kullanılmıştır.

*Sorma Coşarî'yi kendi halında,
Kalmaz hiçbir meyve dalında,
Gözüm yok ki benim dünya malında,
Kar zamanı baş başa olsun yeter.*

“Yeter (200)” şiirinden alınan bu dörtlükte de “al” sesleriyle tam kâfiye oluşturulmuştur. Aşağıda verilen “Şehirli Oldum (379)” şiirinde ise tam kâfiye oluşturmak için “eç” sesleri kullanılmıştır.

*Mevsim mi değişti leylek geçmiyor,
Ufuklar çok uzak gözüm seçmiyor,
Zaman geldi lale sümbül açmıyor,
Yazı baharımı kış etti şimdi.*

Bu örneklerin dışında “ab, ak, al, aş, ba, iz, ir” vd. gibi çeşitli seslerle de tam kâfiye oluşturmuştur.

Zengin Kâfiye: Coşarî'nin şiirinde zengin kâfiyeye örnek olacak birçok dörtlük vardır. Zengin kâfiyeye dörtlüklerde ahengi sağlamıştır.

*Aynı toplum alkoliği hacısı,
Kardeşine kast eder mi bacısı,
Tanrıysa gördüğü kulun acısı,
Canı yanar yüreğine dert olur.*

Coşarî “*Olur (201)*” başlığıyla söylediği yukarıdaki şiirin verdiğimiz dörtlüğünden “*acı*” sesleriyle zengin kâfiye kullanmıştır.

*Coşarî kalmadı güman değişti,
Sevgi saygı kalktı iman değişti,
Uyduk Avrupa’ya zaman değişti,
Eski kuşaklara ağır geliyor.*

Âşık Coşarî’nin “*Geliyor (358)*” şiirinden alınan bu dörtlükte ise “*man*” sesleriyle tam kâfiye oluşturmuştur.

*Name var sizlere dolu bu ceket,
Her türlü meyve var bak paket paket,
Açında koklayın kokar memleket,
Sıladan sizlere selam getirdim.*

Âşığın şiirinden alınan yukarıdaki dörtlükte ise “*eket*” sesleri ile zengin kâfiye oluşturur.

*Her türlü dostuna açıyor kucak,
Şükür iyi kötü kaynıyor ocak,
Kim vermişse almış meyve sıkacak,
Portakalın bile suyu çıkmadı.*

“*Çıkmadı (388)*” adlı şiirinden alınan yukarıdaki metinde ise Âşık Coşarî “*cak*” sesleri ile zengin kâfiye oluşturmuştur. Bunların dışında dörtlüklerde “*acı, arı, aş, avan, esi, iyet, kir, kli, şte, ram, ver, zel...*” vd. gibi ses unsurlarıyla da zengin kâfiye oluşturulmuştur.

Cinaslı Kâfiye: Âşık Coşarî’nin şiirlerinde az da olsa cinaslı kâfiye de mevcuttur. Aşağıdaki şiirinde âşığımız cinaslı kâfiye kullanılmıştır.

*Erken bitti bu kadar gün ay geçti,
İlk üsteğmen kimlerden onay geçti,
Jandarmadan bir Kemal Şenay geçti,
Bilmem yer nasıl dolar komutanım.*

Âşık, “ay” seslerini cinaslı kâfiye olarak kullanılmıştır. İlk mısradaki gün ve ay olarak tarih bildirirken ikinci mısradaki onay vermek deyimini kullanılmıştır.

2.1.3. Ayaklar

Ayak kelimesinin karşılığı olarak birçok kaynakta karşımıza uyak ya da kâfiye çıkar. Aslan ayağı şu şekilde tanımlar: “*Halk şiirinde kâfiyeye ‘ayak’ denir. Şiirde veya türküde uyulacak âhenk, usül anlamındadır (Aslan, 2001: 41).*”

Sakaoğlu da ayak kelimesinin karşılığı kafiye olarak belirtir. Ancak detaya girerek kâfiyede kullanılan kelimelerin azlığına ya da çokluğuna göre isimlendirildiklerinden söz etmiştir. “*Kapalı ayak*”, “*dar ayak*”, “*geniş ayak*” gibi çeşitli adlandırmaları ifade eder (Sakaoğlu, 1998: 301-302).

Kaya ise ayağın birçok misyonunun olduğunu söyler. Şiirin şekillenmesinden şiirin ahengine, anlam bütünlüğünden âşığın atışmadaki güç gösterisine; hatta yeni eserlerin telifine kadar birçok misyonunun olduğunu belirtir. Ayaklar yarım, tam, zengin ve cinaslı kâfiye şeklinde olabileceği gibi aynen tekrarlanan dizeler şeklinde de oluşturulabilir. Şiirin temel taşını oluşturur, şiirin temelidir (Kaya, 1999: 3-4).

Âşık Coşarî’nin şiirlerine bakıldığında farklı şekillerde kullanılmış ayaklara rastlanır. En çok karşılaşılan kâfiye + redif şeklinde oluşturulmuş ayaklardır. Coşarî’nin şiirlerini bakıldığında “*dar ayak*” ve “*kapalı ayak*” görememekteyiz. Dar ya da kapalı ayak genellikle usta âşıkların genç âşiklere ders vermek için kullandığı, ustalık gerektiren ve kullanılması zor olan bir ayaktır (Özarslan, 2001: 98).

“*Dünya (136)*” adlı şiirin ilk dördlüğü ve diğer dörtlüklerin son dizesinden alınan yukarıdaki şiirde “*-r ettin dünya*” biçimindeki ayak, kâfiye ve rediften oluşur. Bu ayak şekli Coşarî’nin en çok kullandığı ayak çeşididir.

*Nice koç yiğidi koydun mezara,
Sanmam ki birazcık kar **ettin dünya.**
Bunca garibanı ittin kenara,
Bir gün göstermedin zor **ettin dünya.***

*Dilin ulaşmaz ki kime ne desin,
Duyuramaz fakir kimseye sesin,
Varın senin paran senin başını yesin,
Güzeli çirkine yâr **ettin dünya.***

*Helalın dürüstün hatrını kırdın,
Bu tutumunla acep nereye vardın,
Zalimlara verdin bizden arttırdın,
Bilmez ki ne kadar kar **ettin dünya.***

*Coşarî yem yine buyun eymeyem,
Bende kalsın bildiğimi demiyem,
Haksızlığın hangisini görmiyem,
Sen gören gözümü **kör ettin dünya.***

Coşarî bazı şiirlerinde ise ayağı dizinin başından itibaren tekrar ederek kullanmıştır. Aşağıdaki “*Hesabı Yok (147)*” şiirinde “-l+duranın hesabı yok” ayağı kullanılmıştır:

*Meyhanede kadehleri,
Dolduranın hesabı yok,
Çok kabardı borç defteri,
Olduranın hesabı yok.*

*Meyhanede kadehleri,
Dolduranın hesabı yok.
Çok kabardı borç defteri,
Olduranın hesabı yok.*

*Ortada yuvarlak masa,
Ne kanun tanır ne yasa,
Kurulmuş serbest piyasa,
Aldıranın hesabı yok.*

*Kimi zengin kimi varsız,
Bir vicdanlı onu arsız,
Azı helal çoğu hırsız,
Çaldıranın hesabı yok.*

*Olmamış bir balta sapı,
Batum serbest açık kapı,
Çıkmış bir performans hapı,
Kaldıranın hesabı yok.*

*Gel Coşarî yavaş yavaş,
Yaşasaydık sarmaş dolaş,
Bunca kavga bunca savaş,
Öldürenin hesabı yok.*

Âşığın şiirlerine bakıldığında dize şeklinde tekrarlanan ve “döner ayak” adı verilen, dörtlüğün son dizesinin aynen tekrar edildiği (Özarslan, 2001: 105) ayaklara da sıklıkla rastlamaktayız. Aşağıdaki “Gönül Bağlarım (160)” şiirinin ayağı döner ayaktır:

*Çimeni bozuldu çiçeği soldu,
Erken viran oldu gönül bağlarım.
Bülbüller göç etti baykuşlar doldu,
Erken viran oldu gönül bağlarım.*

*Akalar kayboldu soyu kurudu,
Ahlaklar değişti huyu kurudu,
Dereler akıyor suyu kurudu,
Erken viran oldu gönül bağlarım.*

*Ne kadar zor imiş ayrılık zehri,
Gidenler unuttu doğduğu yeri,
Göç eden kuşlarda gelmedi geri,
Erken viran oldu gönül bağlarım.*

*Coşarî tükenmez ah ile zârım,
Döndü mü tersine kışım baharım,
Kalmadı çevremde eski dostlarım,
Erken viran oldu gönül bağlarım*

Coşarî, söylediği şiirlerin çoğunda *geniş ayağı* kullanmıştır. Geniş ayak; “ç, l, r, z, ş” sesleri ile biten kelime gruplarına redifin eklenmesiyle oluşur (Özarlan, 2001: 98). “İthal (361)” şiirinde “-tımız ithal” ifadesindeki “-t” sesi ile geniş ayak kullanılmıştır:

*Kendi aklımızla gezemez olduk,
Oldu yurttaşımız zatımız ithal.
Sağlam olsun diye mütayit bulduk,
İşçimiz binamız katımız ithal.*

*Kendi aklımızla gezemez olduk,
Oldu yurttaşımız zatımız ithal.
Sağlam olsun diye mütahit bulduk,
İşçimiz binamız katımız ithal.*

*Sanırsın bu ülke yaşamıyormuş,
Kendi sorununu aşamıyormuş,
Nasılsa Türk'tür ki koşamıyormuş,
Arap'la İngiliz atımız ithal.*

*İnsanda kendine olacak güven,
İlaçta dışardan yok bizde derman,
Ne olacak bilmem git bu devran,
Avrupa 'dan gelir itimiz ithal.*

*Kimi ulaşamaz yoldan yakınır,
Kimisi tuttuğu daldan yakınır,
Köylü beslediği maldan yakınır,
Yine sucuğumuz etimiz ithal.*

*Kuş gribi olduk nice can aldı,
Tedirgin bu millet müşkülde kaldı,
Birçok kere çıktı emdi kan aldı,
İnan böceğimiz bitimiz ithal.*

*Amerika bölüm bölüm yutuyor,
Borçlu kaldık kalpler güm güm atıyor,
Kendi çıkarına ışık tutuyor,
Bütün barajımız hattımız ithal.*

*Der Coşarî ince fikire daldık,
Hep topu tüfeği dışardan aldık,
Bosna 'ya Lübnan 'a seyirci kaldık,
Uçağımız ithal yatımız ithal.*

2.1.4. Şiirin Ölçü Sistemi

Ölçü, her dilin müzikalitesine uygun olarak şekil alan bir âhenk düzenidir. Dizelerdeki ses sayılarının birbirine eşit ya da birbirine yakın olmasına göre düzenlenmiş ölçüye hece ölçüsü denir (Banarlı, 1998:51). “Hece vezninin esası, hecelerin sayı bakımından belirli bir düzene bağlı olmasıdır. Dizelerdeki hecelerin sayısı, o dizenin kalıbını, yani dizenin ölçüsünü verir (Aslan, 2001: 39).”

Edebiyatımızda İslamiyet'in etkisine girilmeden önce kullanılan ölçü, hece ölçüsüdür. İslamiyet'in kabulüyle birlikte edebiyatımıza aruz ölçüsü de etki etmeye başlamıştır. Böylece divân şairleri aruz ölçüsünü, halk şairleri ise parmak hesabı da denilen hece ölçüsünü kullanmaya başlamışlardır (Dilçin, 1999:39-40).

Âşık Coşarî, yazdığı bütün şiirlerinde hece ölçüsünü kullanmış, “*parmak hesabı*” da denilen bu ölçüyle şiirlerini meydana getirmiştir.

2.1.4.1. Hece Sayıları

Âşık Coşarî, şiirlerinin tümünü hece ölçüsü ile yazmıştır. Hece ölçüsü ile yazılan bu şiirlere bakıldığında 7'li, 8'li, ve 11'li şiirlerle karşılaşılır. Coşarî zaman zaman hece ölçüsünü yakalamak için bazı kelimelerin yöresel söylenişlerine yer vermiş, heceleri kısaltmıştır. Aşağıdaki dördlükte “*anlatayım*” demek yerine “*anlata'm*” demeyi seçmiş ve ölçüyü yakalamıştır:

*Ben anlarım Ardanuç'un halinden,
Yağmurundan dolusundan selinden,
Halk ozanı Coşarî nin dilinden,
Sorun size Ardanuç'u **anlatam**.*

Bazı dördlüklerde ise mısra ortalarındaki kelimeleri yerel söyleyişle kısaltarak hece ölçüsünü tutturmuştur. Aşağıdaki dördlükte “*başına*” demek yerine yerel söyleyişte aynı anlama gelen “*başan*” kelimesini tercih etmiştir:

*Âşık Coşarî'yi gel bu halde gör,
Kahpe kader kendi **başan** çorap ör,
Emrah kadar dertli Veysel kadar kör,
Dertli sazım çalar çalar ağlarım.*

Âşık ölçüyü yakalamak için bazı kelimelerde anlaşılabilirliğini bozmadan hece tasarrufuna gitmiştir. Aşağıdaki şiirde ise “*mahallede*” demek yerine “*mahlede*” demeyi tercih etmiştir. Aynı dördlüğün ilk dizesinde de “*dökeyim*” demek yerine “*dökem*” diyerek bir hece kazanmış ve ölçüyü tutturmuştur:

Açık dertlerini *döke(yi)m* ortaya,
Ne olur ne biter bizim *mah(al)lede*,
Herkes iş yüzünden bir kalmış güya,
Kimse eve girmez bizim *mah(al)lede*.

Zaman zaman ise birçok âşıkta karşılaşılan iki kelimeyi birleştirip ölçüyü korumuştur. Aşağıdaki dörtlükte “*ne edeyim*” demek yerine “*n’idem*” demeyi tercih etmiştir:

Coşarî bu yaşta değişmez huyum,
N’idem köşkü gördüğümle mutluyum,
Yeter artar taşın toprağın suyun,
Dönüyorum Artvin’e sizin olsun.

Şiirlerinin çoğunu 11’li hece ölçüsüyle yazan Coşarî, bazı şiirlerinde ise özel isimleri kısaltmış; hece ölçüsünü yakalamıştır. Aşağıdaki dörtlükte Bülent Ecevit ismini “*Eco’m*” şeklinde kısaltmış, böylece iki hece az kullanarak ölçüyü yakalamıştır:

Gittin aramızdan yastayız yasta,
*Bilirsin ölenle ölünmez **Eco’m**.*
*Diktiğin hedefler delinmez **Eco’m**,*
*Gittiğin diyardan gelinmez **Eco’m**.*

2.1.4.2. Duraklar

Duraklar, şiirin ahenkli okunması için belli noktalardan ayrılmasıdır. Dilçin durakların kulakta iyi bir izlenim bırakmasının gerekliliğinden bahseder. Dilçin’e göre duraklar anlamlı öbeklerden oluşmak zorundadır ve bu duraklar 2 ile 5 hece arasında değişir (Dilçin, 2005:40).

Kaya, durak yerine bazen “*durgu*” kavramının da kullanıldığını söyler. Duraklar, ezgi oluşturulurken hayati bir öneme sahiptir. Divan edebiyatındaki “*takti*”lerden farklı olarak duraklar, kelimeyi ikiye bölemez (Kaya, 2007: 277).

Hece Coşarî yazdığı şiirlerin bazılarında duraklara uyarken bazılarında da durak kullanmamıştır. Aşağıdaki 7’li hece ölçüsüyle yazılan şiirin bir dörtlüğünü duraklara ayırmak mümkündür:

Silip gönlüm / atmadı, 4+3
Elim verdim / tutmadı, 4+3
Artık gücüm / yetmedi, 4+3
Bedenim dayanmıyor.

Ancak yine 7'li hece ölçüsüyle yazılan aşağıdaki dörtlükte durak yoktur:

Sanırsın hep dilenci,
Biri değil birkaçı,
Sakın geri çevirme,
Gerçek ele muhtacı.

8'li hece ölçüsüyle yazılan bazı şiirlerde de duraklar çeşitlilik göstermektedir. Aşağıdaki dörtlük 4+4 duraklıdır:

Sen kendine / güven biraz, 4+4
Hayattır bu / öğren biraz, 4+4
Güzellerle / eğlen biraz, 4+4
Eğlenecek / çağa geldin. 4+4

Yine 8'li hece ölçüsüyle yazılan başka bir dörtlük 5+3 şeklinde duraklıdır:

Bülbül küser mi / yurdundan, 5+3
Öter mi gülün / derdinden, 5+3
Nice karlı kış / ardından, 5+3
Yaz gelir dostum / yaz gelir. 5+3

Coşarî'nin söylediği şiirlerin büyük çoğunluğu 11'li hece ölçüsüyle oluşturulmuştur. Bu şiirlere bakıldığında şiirlerin çeşitli duraklara sahip olduğunu görülür. "Neye Yarar (205)" şiirinden alınan aşağıdaki dörtlük 6+5 duraklı 11'li hece ölçüsüyle söylenmiştir:

İster padişah ol / istersen kadı, 6+5
Yalana çıkmıştır / dünyanın adı, 6+5
Eğer bozulmuşsa / ağzının tadı, 6+5
Sana şeker şerbet / aş neye yarar. 6+5

Bazı şiiirlerde ise 4+4+3 duraklı 11’li hece ölçüsünü kullanmıştır:

<i>Kafa verdi / akıl verdi / el verdi,</i>	4+4+3
<i>Nimet verdi / ağız verdi / dil verdi,</i>	4+4+3
<i>Doğa verdi / çiçek verdi / gül verdi,</i>	4+4+3
<i>Bakımsız bahçede / solanlar bizden</i>	6+5

2.1.5. Nazım Şekli

Âşık ürünü şiiirlerin tasnifinde henüz herkesin görüş birliğine vardığı bir tasnif yoktur. Şiiirler her zaman birbirine benzemez, ezgi, konu, söyleyiş bakımından çeşitlilik arz eder (http://dogankaya.com/halk_siirinde_bicim_ve_tur.pdf, Erişim Tarihi: 25.12.2017).

Âşık Coşarî’nin şiiirlerini nazım şekillerine göre tasnif ederken de Kaya’nın tasnif metodu kullanılmıştır.

Coşarî’nin şiiirlerine bakıldığında çeşitli hece ölçüleriyle söylenmiş şiiirler görülür. 7’li, 8’li, ve 11’li hece ölçüsüyle yazılan şiiirlerin şekillerine bakıldığında ise karşımıza çoğunlukla “koşma” türünde yazılmış şiiirler çıkar. Coşarî dörtlüklerden oluşan şiiirler söylemiş, zaman zaman dörtlüklerin sonuna mısralar ekleyerek “yedekli koşma” biçimini de kullanmıştır. Dizdaroğlu da halk şiiiri denince akla koşmanın geldiğini ve âşıkların en çok eser verdikleri türün koşma olduğunu belirtmiştir (Dizdaroğlu, 1968: 231). Coşarî’nin şiiirlerinde en çok düz koşma şekli vardır. “Dedim-dedi” şeklinde oluşturulan, diyalog gibi kurgulanan, Elçin’in “deyişme” ismiyle adlandırdığı koşma türüne (Elçin, 1998: 231) Coşarî’de rastlanmaz.

Dizdaroğlu’nun “koşma-şarki” olarak adlandırdığı, son dizelerin kavuştak gibi tekrarlandığı koşma bir çeşidi de vardır (Dizdaroğlu, 1968:243). Altınkaynak, nakaratın sadece koşma ve türkülerde değil, bir araya geldikleri çeşitli toplantılarda da kullanıldığını ifade eder (Altınkaynak, 2019: 124-132) .

Bilindiği gibi koşmalar 11 heceli şiiirlerdir ama bazen karşımıza 8 heceli koşmalar da çıkmaktadır. Kâfiye düzeni ilk dörtlükte abab, abxb, aaab şeklinde olabilir. Genellikle ilk dörtlüğün ikinci dizesinde şiiirin ayağı başlatılır ve bu ayak her dörtlüğün sonunda icra edilir. Diğer dörtlükler; cccb, dddb, eebb... düzeninde kâfiyelenirler (http://dogankaya.com/halk_siirinde_bicim_ve_tur.pdf, Erişim Tarihi:23.11.2018).

Coşarî'nin şiirlerine bakıldığında Kaya'nın bu tanımına uygun söylenmiş şiirler karşımıza çıkar:

İnsanlar içinde fikirler başka, a

Göre göre haksız olan gülmesin b

Kimisi çadıra kimisi köşke, a

Haramla serveti bulan gülmesin b

El tutmasın bir düşkünün darına, c

Her işi yaparsa kendi karına, c

Hep menfaatine çıkarlarına, c

Konuşursa her gün yalan gülmesin. b

Her işin içinde yaparsa hile, ç

Düşkünü acımadan vuruşa sille, ç

Fakirin elinden sen bile bile, ç

Onun ekmeğini çalan gülmesin. b

Coşarî gel çekme ah ile zârı, d

Vardır o tarafta cehennem nârı, d

Bu yaşlan dünyanın imkânsızları, d

Tasarım ne olur o tarafta gülmesin. b

Kaya, “yedekli koşma” türlerinden de bahseder. Koşmalara getirilen ve dize, beyit ve dörtlük sonlarında aynen tekrar edilen veya değiştirilen mısralarla oluşturulmuş şiirlere “yedekli koşma” adını verir. Bunları “Yedekli Dörtlü” başlığı altında hecelerine göre ayırır, bağlantılarına göre isimlendirir (Kaya, 2000: 1-4). Kaya, “Halk Şiirinde Biçim ve Tür” isimli makalesinde yedekli şiirlerin tasnifini şu şekilde yapar:

“I. Yedekli İkili

A. Bağlantıları beyit aralarına getirilen yedekli ikililer

1. Beyit aralarına birer dize eklenen yedekli ikililer

2. Beyit aralarına iki dize eklenen yedekli ikililer

B. Bağlantıları (ziyade dizeleri) beyit sonlarına getirilen yedekli ikililer

II. Yedekli Üçlü

A. Bağlantı dizeleri ikilik olan şiirler

B. Bağlantı dizeleri üçlük olan şiirler

C. Bağlantı dizeleri dörtlük olan şiirler

1. Bağlantı sözleri bent arasında olan şiirler

2. Bağlantı sözleri bentlerin sonunda olan şiirler

D. Her dizeden sonra bağlantı eklenen şiirler

E. Bağlantıları altı dize olan parçalar

III. Yedekli Dörtlü

A. 7 heceli şiirler

B. 8 heceli şiirler

1. Bağlantısı tek dize olan şiirler

2. Bağlantısı iki dize olan şiirler

C. 11 heceli şiirler / Yedekli Koşmalar

1. Tek dize bağlantılı yedekli koşma

2. İki dize bağlantılı yedekli koşma

3. Dört dize bağlantılı yedekli koşma / Dört dize bağlantılı müstezat koşma

D. Yedekli Divan / Müstezat Divan

E. Bentlerin ve bağlantıların hece sayıları farklı olan şiirler

IV. Yedekli Beşli

A. Tek dize bağlantılı şiirler

B. İki dize bağlantılı şiirler

C. Üç dize bağlantılı şiirler

D. Dört dize bağlantılı şiirler

E. Zincirli Cigalı Muhammesler

V. Yedekli Altılı / Yedekli Müseddes

VI. Yedekli Sekizli” (http://dogankaya.com/fotograf/halk_siirinde_bicim_ve_tur.pdf,

Erişim Tarihi: 21.09.2017).

Bu tablodan hareketle Coşarı'nın koşmalarına bakıldığında “yedekli ikili” ve “yedekli üçlü” ile hiç karşılaşılmaz. Karşımıza çeşitli şekillerde oluşturulmuş “yedekli dörtlüler” çıkar. Kaya'nın yukarıdaki tablosundan hareketle Coşarı'nın aşağıdaki şiiri yedekli koşmadır.

*Ne kaldı ki aramızda,
Beni sana bağlayacak.
Ömür denilen kervanda,
Kim gülüp kim ağlayacak.*

***Hayat ne kadar zor imiş,
Neler çıkacak karşına,
Bu dünyayı yakarım ben,
Bir damla gözyaşına.***

Gezip durdum deli gibi,
Estim seher yeli gibi,
Gönlüm bahar seli gibi,
Gâh coşup gâh çağlayacak.

***Hayat ne kadar zor imiş,
Neler çıkacak karşına.
Bu dünyayı yakarım ben,
Bir damla gözyaşına.***

Yukarıdaki şiir 8’li hece ölçüsüyle oluşturulmuş ve her dördlükten sonra aynen tekrarlanan bir dördlük bulunmaktadır.

Bu noktada karşımıza türkü kavramı da çıkar. Türkü Özdemir tarafından “*Halk şiirinde kendine özgü bir ezgiyle söylenen, kavuştaklı nazım biçimi*” olarak tanımlanır (Özdemir, 1990: 286). Yakıcı, “*Kalk Şiirinde Türkü*” kitabında ise türkünün nazım şekli değil ancak bir nazım türü olarak kabul edilebileceğini ifade eder. Türkülerin farkı genellikle ezgilerinde ortaya çıkar (Yakıcı, 2007:63). Bu sebeple kavuştakları olan, belli bir ezgiyle söylenen ancak farkları sadece icralarında ortaya çıkan türküler nazım şekilleri başlığı altında ele alınmamıştır. Coşarı’nın şiirlerinin tümü nazım şekli açısından koşma olarak değerlendirilmiştir.

Coşarı’nın 11’li hece ölçüsüyle yazılan şiirlerinde de “*yedekli koşma*” örnekleri vardır. Bu şiirler yedeklerine göre çeşitlilik gösterir. Aşağıdaki şiirde dördlüklerden sonra aynen tekrarlanan yedeklerle yapı kurulmuştur. Yedekler de 11’li hece ölçüsüyle söylenmiştir.

*Çektin gittin zalim gurbet eline,
Yıllar geçti sen daha dönmedin.
Aşk diye düştün ellerin diline,
Ey vefasız sen bir daha dönmedin.*

***Gençliğim tükendi geri dönmedin,
Söndü umutlarım daha dönmedin,
Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.***

*Ettiğin yemini nasılda yuttun,
Sosyeteğe uydun parayı tuttun,
Beni bırak memleketi unuttun,
Ey vefasız sen bir daha dönmedin.*

***Gençliğim tükendi geri dönmedin,
Söndü umutlarım daha dönmedin,
Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.***

*Susuz kaldı bağım yaprak döküldü,
Bülbülün haline kargalar güldü,
Aklandı saçlarım belim büküldü,
Ey vefasız sen bi daha gelmedin.*

***Gençliğim tükendi geri dönmedin,
Söndü umutlarım daha dönmedin,
Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.***

Âşık Coşarî bazen de 11'li hece ölçüsüyle oluşturduğu dörtlüklerin sonuna dört mısralık ve 7'li hece ölçüsüyle oluşturulmuş şiirler eklemiştir:

*Fırtına mı yedi tayfun mu aldı,
Neden hırçın hırçın eser bu bağlar.
Yaralı gönlüme ızdırap saldı,
Bana niye surat asar bu bağlar.*

***Bu bağlar kara bağlar,
Hasretim yara bağlar,
Bitmez mi zalim gurbet,
Yok mudur çare bağlar?***

*Kuşları ötüşür yeşeren daldan,
İbret alır gelip geçenler yoldan,
Viran olmaz anlarsa bağbanı haldan,
Asırlara kıdem basar bu bağlar.*

***Bu bağlar yalan bağlar,
Gönlümü çalan bağlar,
Kim geldi kimler göçtü,
Nerede kalan bağlar?***

*Coşarı endişe ediyor heran,
Düşkünün halini nerededir soran,
Şakımaz bülbüller olmasa viran,
Kendi kaderine küser bu bağlar.*

***Bu bağlar yasta bağlar,
Çareyi dosta bağlar,
Dostsan gel de derman ol,
Olan da hasta bağlar.***

Yukarıdaki şiire bakıldığında eklenen yedeklerin birebir aynı olmadığı ama kendi içinde bir söyleyiş ve ahenk bütünlüğüne sahip olduğu görülebilir. Aşağıdaki şiirde ise dörtlükleri tek dize ile birbirine bağlamış ve her dörtlükten sonra tekrar etmiştir:

*Yaylasında yedim kaymağı yoğurdu,
Rüzgâr gönle esti tipisi vurdu,
Aman beni çadırda doğurdu,
Tarladan unum gelir pınardan suyum.*

Ben Anadolu çocuğuyum.

*Kirazı dutu hep dalından yedim,
Peşimde köpeğim evimde kedim,
Bahçemi çiçekle gülle süsledim,
Fidan diktim aşu yaptım hep boğum,*

Ben Anadolu çocuğuyum.

*Gel seninle çıkıp kırlara gezek,
Koyak sığırlara kök geven düzek,
Kızılçık allığım parfümüm tezek,
Tutar kaşım gözüm yoldurur muyum?*

Ben Anadolu çocuğuyum.

Coşarî, bazı koşmalarında ise dörtlük sonlarına iki mısra eklemiş ve bu mısraları her dörtlükten sonra tekrar etmiştir. “Sallıyor (381)” isimli şiirinde “Sallıyor sallıyor o da sallıyor / Korkarım bu sanat bizi sallıyor” dizeleri her dörtlükten sonra aynen tekrar etmektedir:

*İş bulamayanlar sanatçı oldu,
İki sözcük bulan çıkıp sallıyor.
Ortalık pop müzik arajman doldu,
Ajdar bile sahnelerde sallıyor,
**Sallıyor sallıyor o da sallıyor,
Korkarım bu sanat bizi sallıyor.***

*Kimisi pop star kimisi özgün,
Gerçek sanatçılar bakıyor üzgün,
Ses önemli değil fiziği düzgün,
Bir de dans öğrenmiş çıkıp sallıyor.
**Sallıyor sallıyor o da sallıyor,
Korkarım bu sanat bizi sallıyor.***

*Takmışlar üstüme yeşil alı,
Kirpikleri takma saçları kınalı,
Açıp çevirsem hangi kanalı,
Bakarsın ki biri çıkmış sallıyor.
**Sallıyor sallıyor o da sallıyor,
Korkarım bu sanat bizi sallıyor.***

2.2. İÇERİK YÖNÜNDE (MUHTEVA) İNCELENMESİ

Âşık Coşarî'nin şiirleri incelenirken konularına göre sınıflandırma uygun görülmüştür. Bu sınıflandırma sonucunda: “Sevda şiirleri” kısmında aşk ve sevgili temalı şiirler toplanmıştır. “*Sitem ve Şikâyet Temalı Şiirler*” başlığı ise yazıldığı kişiyi temel alarak: *Sevgiliye Sitem; Kadere ve Dünyaya Sitem; Yeni Nesilden Şikayet* şeklinde tasnif edildi. “*Özlem Temalı Şiirler*” başlığında “*Geçmişe Özlem*” ve “*Sevgiliye Özlem*” temalı şiirler toplanmıştır.

“*Nasihat Şiirleri*” başlığında toplanan şiirlerinde didaktik öğeler ağır basar. İnsanlara öğütler verilir. “*Dilek/Umut*” başlığı altında ise hayal ettiği dünyadan ve insanlardan bahseder, geleceğe yönelik umutlarını dile getirir. “*Gurbet Şiirleri*” başlığında bir araya getirilen şiirlerinin genel teması gurbetin zorluğu ve dayanılmazlığıdır. “*Pastoral Şiirler*” grubunda ise doğadan, doğanın güzelliklerinden ve hayvanlardan bahsettiği şiirler bulunur. “*Övgü/Güzelleme*” başlığı altında yaşadığı yere, tanıdıklarına, kendine, âşıklığa ve çeşitli meslek gruplarına yazdığı şiirler vardır. Bu şiirler yazılan kişiyi ya da yeri övme amacı güder. “*Ağıt*” başlığı altında yazdığı kişilere göre ağıtlar tasniflenmiştir. “*Taşlamalar*” adı verilen grupta ise Coşarî'nin rahatsızlık duyduğu konular ve kavramlar üzerine yazdığı şiirler bulunur. Topluma, Avrupa kültürüne, paraya, şehir hayatına telefona, gençliğe, siyasi kişilere vb. konularda yazdığı ve aksaklıkları dile getirdiği şiirleri bu başlık altında toplanmıştır.

“*Coşarî'nin Şiirlerle Haberleşmesi*” başlıklı bölümde Coşarî'ye yazılan ve Coşarî'nin başka Âşıklara yazdığı şiirleri toplanmıştır. “*Âşıklarla Karşılaşmalar*” bölümünde Coşarî'nin Âşık Server ile karşılıklı söylediği şiir konulmuştur. “*Maniler*” kısmında ise âşığa ait az sayıda mâni verilerek tasnif sonlandırılmıştır.

2.2.1. Konu, Tema

Âşık Coşarî'nin söylediği şiirler incelendiğinde çok farklı konularda yazılmış eserlere rastlanır. İçinde yaşadığı zamana, feleğe, dünyaya sitemlerde bulunan âşık; aşk temalı şiirlerden çok yakınma ve sitem temalı şiirler yazmıştır. Aşk şiirleri de Coşarî'nin eserlerinin büyük bölümünü oluşturur. Bu başlık altında Coşarî'nin şiirlerini çeşitli alt başlıklara ayrılarak incelenecektir.

2.2.1.1. Coşarî'nin Şiirlerinde Aşk

Coşarî, yazdığı şiirlerin büyük çoğunluğunun konusu aşktır. Aşk teması, şiir geleneğinde genellikle iki şekilde boy gösterir: Beşerî aşk ve ilahî aşk. İlahî aşka, genellikle halk edebiyatının bir kolu olan tekke ve tasavvuf edebiyatında rastlanır. Ancak ilahî aşkı konu edinen şiirler âşık edebiyatında da karşımıza çıkmaktadır.

Konuya Coşarî özelinde bakılırsa aşk kavramıyla kastedilen bütün duygular beşerîdir. Yani Coşarî'nin aşkı, maddî aşkı temsil eder. Âşık, sevdiği kişilere yazdığı şiirlerde dîvan edebiyatı mazmunlarını da sıkça kullanmıştır. Yardımcı bu durumu dîvan ve halk edebiyatının birbirinden etkilenmesi olarak ifade eder (Yardımcı, 1999: 245).

Coşarî'nin aşkı ele alış şekli diğer âşıkların ele alış şekliyle benzerlik göstermektedir. Zaman zaman sevgiliye olan hasretinden bahseder, kavuşmak istediğini söyler. Bazen de sevgiliyle geçirdiği güzel zamanların ona hissettirdiği duyguları şiirlerine yansıtır. Âşık olmanın gereklerini yerine getiren Coşarî, gördüğü güzellere de şiirler yazmaktadır. Aşağıda verdiğimiz “*Rastladım (15)*” isimli şiir, bu ifademize güzel bir örnektir:

*Sabahın şehrinde yolda yürürken,
Selvi boylu bir meleğe rastladım.
Yolcu idim bir köşede dururken,
Tek görmez olsaydım neye rastladım.*

*Kudretten çekilmiş kalemdi kaşı,
Zannedersen on beş, on altı yaşı,
Sabah saatinde ne idi işi,
İnce belli bir güzele rastladım.*

*Yoktu inan gözlerinin boyası,
Parlıyordu yazmasının oyası,
Ölene dek gitmez gönlümün yası,
Kardeş böyle bir ceylana rastladım.*

*Felek zehrini içmez olaydım,
Keşke dertlerimi açmaz olaydım,
Gelip de yanından geçmez olaydım,
Kara gözlü bir dilbere rastladım.*

Âşık tarzı şiir söyleme geleneğinde sıkça karşılaşılan “çeşme başındaki güzele şiir yazma” geleneği Coşarî’nin şiirlerinde de görülür. Âşık, yukarıdaki şiirde yanından geçerken gördüğü bir güzele şiir söylemiştir.

Coşarî, aşktan ve sevgiden bahsettiği her şiirinde sevgilisini övmez; ona duyduğu hasreti ve özlemi de dile getirir. Aşağıdaki şiirinde sevgilisinden uzak olmanın yüreğinde açtığı yaraları samimi bir dille anlatır:

*Tam yedi ay oldu gurbetin gahri,
Çekiyorum bitmiyor ki sevgilim,
Daha çok mu acap ayrılık zehri,
İçiyorum bitmiyor ki sevgilim.*

*Her gün nöbet tutar silah katarım,
Sigarada duman gibi tüterim,
Akşam olur ben koğuştta yatarım,
Kollarımda yatmıyor ki sevgilim.*

*Gönlümü okşayan dillerin gibi,
Yüzüne dökülen tellerin gibi,
Yâr senin o nazik ellerin gibi,
Beni kimse tutmuyor ki sevgilim.*

*Sana kim ne derse sakın inanma,
Gurbet ilde beni unuttu sanma,
Benim kara gözlü güzel sevgilim,
Bütün hayallerimde sen sen varsın.*

Coşarî, aşkı anlattığı bazı şiirlerinde ise kızdığı, sinirlendiği, ihanete uğradığı zamanlarda sevgilisine beddua etmekten de geri durmaz. Yine maddi aşktan bahsettiği başka bir şiirinde sevgilisine sitem ve beddua eder:

*Mademki terk ettin beni,
Benim gibi kahrolasın.
Sen yaktın erittin beni,
Benden de beter olasın.*

*Anlamasınlar sözlerin,
Yılanlar sarsın o belin,
Solsun o kara gözlerin,
Benim gibi kör olasın.*

*Nedir gördün mü bu halim,
Dert söylüyor benim dilim,
Yeter çektirdiğin zalim,
El açıp da yalvarasın.*

*Çoktur yaptıkların bana,
Ak düştü saça baksana,
Dilerim Allah'tan sana,
Yanıp yanıp kül olasın.*

Coşarî, bazen de âşık edebiyatında çokça karşılaşılan âşık-mâşuk ilişkisinin dışında yaklaşır. Sevdiğine yazdığı bir şiirinde kendini tercih etmemesi için sevgilisine sebepler sunar, kendisini bırakıp başkalarına gitmesini ister:

*Bırak beni deli misin?
Ben sana layık değilim.
Sen o kadar cahil misin?
Ben sana layık değilim.*

*Başka derdim çoktur benim,
Derde karnım toktur benim,
Malım mülküm yoktur benim,
Ben sana layık değilim.*

*Nazik nazik dişlerin var,
Tatlı tatlı sözlerin var,
Pusan yalan gözlerin var,
Ben sana layık değilim.*

*Rüya gördüm sanki yeni,
Boşuna aldatma beni,
Zenginler alırlar seni,
Ben sana layık değilim.*

“Kapa Gözlerini (10)” ismini verdiği başka bir şiirinde de benzer duyguları dile getiren Coşarî, sevgilisinin kendinde uzaklaşmasını ve aşkıdan vazgeçmesini ister. Şiirin genel temasında ise sevdiğinin aşkıdan emin olamama ve terkedilme korkusu yatmaktadır:

*Çek çek geri ellerini,
Dokunma sakın ha bana.
Topla zülfün tellerini,
Değmesin sakın ha bana.*

*Kapa kapa gözlerini,
Bakma ha benim yüzüme,
Yavaş söyle sözlerini,
Gelmesin ha kulağıma.*

*Hayır hayır sen acıma,
İstemem benim halime,
Geçip de sen kucağıma,
Konuşma sen bir kelime.*

*Evet sen sevebilirsin,
İnandım belki ben sana,
Eğer gerçek seviyorsan,
Ne olur dokunma bana.*

Coşarî, aşkı işlediği şiirlerinde kişi adlarına yer vermez. Şiir yazdığı kadınlara; *sevgilim, canım, gülüm, hayatım* vb. hitap şekilleriyle seslenir. Coşarî'nin şiirlerindeki sevgililer farklı fiziksel özellikleriyle karşımıza çıkar. Bir şiirinde sarı kıza şöyle seslenir:

*Akşam tepelerden güneş batarken,
Çıkar yola arar beni **sarı kız**.
Ağaç dallarında kuşlar öterken,
Serçelerden sorar beni **sarı kız**.*

*Bir tutuşup yürüyemedik el ele,
Ben derenin ucundayım gel hele,
Her gece gördüğüm rüyada bile,
Kollarına sarar beni **sarı kız**.*

*Yaz gelse de köylü harmana gitse,
Razıdır Coşarî uzaktan görse,
Eğer baban bu iş olmaz derse,
Yaşatmaz bu karar beni **sarı kız**.*

Bir başka şiirinde ise bir esmer güzele olan aşkını dile getirirken “Nazlı nazlı giden esmer” ifadesini kullanır:

*Nazlı nazlı giden esmer,
Yerini bir bilsem senin.
Bana kötü bakmaz isen,
Peşinden gelsem senin.*

Tüm bu örneklerden yola çıkarak Coşarî'nin birden çok “güzele” şiir yazdığı söylenebilir. Bu kişilerin de özellikleri farklıdır. Âşığımız bazen de sevgililerinin ruhsal, düşünsel özelliklerini de vurgular.

Coşarî, aşk temalı şiirlerinde zaman zaman sevgililerini övmüş zaman zaman da yermiştir. Ancak Coşarî'nin aşk şiirlerinin büyük bir bölümü sevgiliye olan hasretten ve ondan uzak kalmanın yaşattığı acıdan bahseder. İncelediğimiz şiirlerden hareketle denilebilir ki her ne kadar Coşarî aşktan acı da çekse o yine de âşık olmayı istemektedir. Aşk, Coşarî'nin şiirlerinin olmazsa olmazıdır.

2.2.1.2. Coşarî'nin Şiirlerinde Özlem

Âşık Coşarî'nin şiirlerinde özlem önemli bir yer tutar. Âşık, kişilere, doğup büyüdüğü yerlere ve eski zamanlara özlem duymaktadır. Bu özlem duygusu onun şiirinin temel temalarından biridir.

Coşarî, yaşadığı çağa, değişen sosyal normlara ve teknolojiye sitem ederken geçmişe olan özlemini sık sık dile getirir. Aşağıdaki şiirde, içinde yaşadığı zamandan rahatsızlığını ve geçmişe olan özlemini dile getirir:

*Ben dedemden sevgi gördüm,
Sözde eskiyi aradım.
Tahta çarık devri gördüm,
İzde eskiyi aradım.*

*Nerde yaşamak telli oya,
Cep telefon bin bir foya,
Yanaklar al dudak boya,
Yüzde eskiyi aradım.*

*Kuş gripli son kez uçar,
Yaşlı ete kalmış naçar,
Çiçekler mevsimsiz açar,
Yazda eskiyi aradım.*

*Leyla Mecnun yürek yakar,
Şimdi Suzan hırçın bakar,
Ağlasa makyajı akar,
Gözde eskiyi aradım.*

*Söylede de dur kim ne anlar,
Viran olmuş eski hanlar,
Yok Veyseller Pir Sultanlar,
Sazda eskiyi aradım.*

*Coşarî dert küme küme,
Yaklaştık artık ölüme,
Ucuz olsun ört üstüme,
Bezde eskiyi aradım.*

Âşık Coşarî, bazen de yaşadığı il olan Artvin'in eski dönemlerine özlem hisseder. Artvin'in eski günlerinin geçmişte kaldığını, eskiden çok daha güzel olduğunu aşağıdaki şiiriyle dike getirir. Bu şiiri aynı zamanda insanlara da bir sitemdir:

*Sordum araştırdım özgeçmişini,
Yok eski sohbetler sözler Artvin 'de.
Terk etmişler gençler memleketini,
Kapanyor yaşlı gözler Artvin 'de.*

*Göç etmiş şehire Ahmet, Şaban yok,
Çiftçi nerde ekin saman yaban yok,
Yaylalarda öküz sesi çoban yok,
Değişmiş baharlar yazlar Artvin 'de.*

*Kayıp olmuş bağ kazıyan kazmalar,
Gıybet olmuş eylenmeler azmalar,
Yok peştamal kalkmış beyaz yazmalar
Açılmış gelinler kızlar Artvin 'de.*

*İşlenmiyor boş tarlalar hozanlar,
Yazmaz bizi gezip haber yazanlar,
Yok eskiki o âşıklar ozanlar,
Çalmıyor cümbüşler sazlar Artvin 'de.*

*Gelen atar gider bizlere şamar,
Şahlanır bu atı etseler tımar,
Coşarî bedende belki son damar,
Yanar dertli dertli sızlar Artvin 'de*

Bazı şiirlerinde ise Coşarî, kurduğu ütopyaya özlem duyar. Sadece dostluğun, sevginin ve huzurun olduğu bir dünyada yaşamak ister. Bu şiir aynı zamanda sosyal bir eleştiri de içerir. Bu özlemini dile getirdiği şiiri şöyledir:

*Madem yaşamaya geldik dünyaya,
Haram helal yutanların olmasa.
İnsanoğlu muhtaç havaya suya,
Ona zehir katanlar olmasa.*

*Halayın zeybeğin göçeğin varken,
O dinin kültürün ölçeğin varken,
Çiğdem lale sümbül çiçeğin varken,
Cana kurşun atanların olmasa.*

*Senin çözülmedik nice yanın var,
Türklük bir şereftir şöhret şanın var,
Bir avuç toprakta şehit kanın var,
Memleketi satanların olmasa.*

*Coşarî bağırip kırsan ne olur,
Başın öne eğip sussan ne olur,
Sen her doğruları yassan ne olur,
Bir elinden tutan hanın olmasa.*

Coşarî, diğer âşıklar gibi sevgiliye yazdığı özlem ve hasret şiirlerinin yanı sıra farklı kavram ve olgulara da özlem duyduğunu belirten şiirler yazmıştır. Örnek şiirlerden hareketle diğer şiirlerine de bakıldığında; Coşarî'nin içinde yaşadığı zamandan memnun olmadığını, geçmişe derin bir özlem duyduğunu gözlemleyebiliriz. Yaşadığı coğrafyanın; ulaşım, iletişim açısından zorlu bir bölge olması ve yaşı itibarıyla de sosyal hayattaki yenilikleri takip etmesinin güç olması sebebiyle âşığımız, özlem duygusunu yoğun olarak şiirlerine yansıtmıştır.

2.2.1.3. Coşarî'nin Şiirlerinde Doğa

Artun, doğanın âşık şiirinden önemli bir yeri olduğunu ifade eder. Bu yerlerin soyut değil, doğanın gerçekçi tasvirleri olduğunu söyler. Ceylan, şahin, baykuş, kuzu, bağ, üzüm vd. unsurların zaman zaman benzetme amacıyla kullanıldığını da ifade eder. Âşık şiirinde doğa, sevgilinin güzelliklerinin de anlatıldığı bir araçtır (Artun, 2008: 160).

Coşarî'nin yaşadığı şehir olan Artvin, doğal güzellikleri açısından ön plana çıkmış bir ildir. Ardanuç'ta yaşayan ve Artvin'e adeta âşık olan Coşarî, şiirlerinde doğayı ve doğal güzellikleri sıklıkla dile getirir. Özellikle Artvin'i ve Ardanuç'u anlattığı şiirlerinde bu daha yoğun görülür.

Daha önce de söylendiği gibi Coşarî'nin çeşitli yurtdışı seyahatleri olmuştur. Farklı coğrafyaları da görme fırsatı bulan Coşarî, başka yerleri gördükten sonra Artvin'e ve Türkiye'ye tekrar âşık olduğunu söylemiştir.

Coşarî tam bir doğa âşığıdır. Ona göre doğa korunmalı ve gelecek nesillere miras bırakılmalıdır. Doğadan bahsettiği şiirlerinin çoğunluğu bu tema üzerine kuruludur.

*Kurbanım köyümün güzelliğine,
Temiz havasını çekmeden doymam.
Toprak kokusuna köy ekmeğine,
Tarlaya tohumu ekmeden doymam.*

*Sarıçiçek Kürdevan'ın eteği,
Öten kuşu bal taşıyan peteği,
Yağlı peynir ceviz içli keteyi,
Sabah aç karnına bükmeden doymam.*

*Efkârî'nin omzunda bir saz gelir,
Çalışırız tarla çayır vız gelir,
Subaşında pilav üstü kaz gelir,
Testiyi ağızıma dikmeden doymam.*

*Âşık Coşarî'yim yarıdır yaşıım,
Tek tük beyaz düştü alaca başım,
Sırtır ağızımda üç takma dişim,
Çıkarıp yerinden sökmeden doymam.*

Yukarıdaki şiirde doğa ile ilgili olarak *hava, tohum, toprak, kuş, bal, çayır* vb. pekçok kavrama dikkat çekmiş ve hepsini de güzellikleri açısından övmüştür.

Artvin iline özgü gelenekselleşmiş festivaller de vardır. Bu festivallerde doğa ile insan iç içedir. Coşarî yazdığı şiirlerinde bu festivallere de göndermelerde bulunur. Köy evlerinden, koyun sağan insanlardan, peynirinden vd. Artvin'le ve dolayısıyla o coğrafyayla anılan tüm unsurları doğayı işlediği şiirlerinde anmıştır. Coşarî, cennet gibi bir yerde yaşadığını ifade etmekte, şiirlerine de bu düşüncesini yansıtmaktadır:

*Yeşil bir cennettir **bahçeyle** bağın,
Bulunmaz ki sana ayar Artvin'im.
Yöresinde çoktur **peynirin** yağın,
Kadınların **koyun** sağar Artvin'im.*

*Çıkmaz hatırımdan lisanın sözün,
Bulamam ararım ben senin izin,
Her düğün alanında gelinin kızın,
Tutuşurlar bana oynar Artvin'im.*

*Ormanlardan doğar kızıl güneşin,
Kaçkar'da yapılır **boğa güreşin**,
Arasam acaba olur mu eşin,
Olmaz üzerine diyar Artvin'im.*

*Kimi **ahşap** bina kimi yer evi,
Masallarda geçer sanki bir nevi,
Mehmetlerin yapar vatan görevi,
Gelinlerin gurbet sayar Artvin'im.*

Âşık, bazen de baharın gelişini, doğanın canlanmasını kutlamak için şiirler yazdığını ifade etmiştir. Aşağıdaki şiirde de görüldüğü gibi doğaya büyük bir saygı duyan Coşarî, çeşitli edebi sanatları kullanarak şiiri de bahar gelmiş bir doğa gibi süslemiş, dinleyenlere o coşkuyu hissettirmeyi amaçlamıştır:

*Müjde geldi tabiattan,
Merhaba bahar kuşları.
Cıvı cıvı sesleriyle,
Süslediler tüm kırları.*

*Her yerden bir başka eda,
Güneş ışığı altında,
Her daldan bir başka seda,
Oynatırlar yaprakları.*

*Koşarlar güneşe doğru,
Cik cik diyen sesleriyle,
Doldururlar nefesiyle,
Bahar kokan toprakları.*

*Sıcak gündüzü gecesi,
Renk renk açmış çiçekleri,
Sessiz uçan kelebeği,
Konuşur bahar kuşları.*

Doğayı sevgi ve saygıyla anan Coşarî, doğayla ilgili benzetmeleri de sıklıkla kullanmıştır. Sevdiğini; güneşe, bahara, yaza, kışa, dumana benzettiği şiirleri de vardır. Yaşadığı coğrafyada bölgenin insanları doğayla iç içedir. Bu sebeptendir ki günlük hayatlarının vazgeçilmez uğraşı olan doğa, Coşarî şiirlerinde de sıklıkla kendine yer bulmuştur.

2.2.1.4. Coşarî'nin Şiirlerinde Sosyal Konular

Âşıklık geleneği içinde şiir söyleyenler, devamlı olarak yaşadıkları toplumun sıkıntılarını, sevinçlerini ve başlarından geçen olayları şiirlerine yansıtmışlardır. Âşık tarzı şiir söyleme geleneğinin günümüze kadar ulaşmasının belki de en önemli sebeplerinden biri budur. Öyle ki toplum kendinden olanı, kendine ait hissettiğini korur, ona sahip çıkar. Coşarî'nin şiirlerinde toplumun aksayan yönleri, toplumun dile getiremediği sıkıntılar ve onları etkileyen olaylar sıklıkla görülür.

Coşarî, geleneklerine bağlı olmakla birlikte yeniliğe de açık bir kişidir. Ancak bir dönem çeşitli televizyon kanallarında yer alan “*evlendirme programları*” genel adıyla anılan programlardan ciddi anlamda rahatsız olmuştur. Aşağıdaki şiirde değişen evlilik kurumu ve yozlaşan evlilik kültürü üzerine düşüncelerini dile getirir:

*Nerde görücüyle başlayan aşklar,
Eskilerin gönlü hep paslı kaldı.
Nerde samanlıklar nerde seyranlar,
Binaların tavanı hisli kaldı.*

*Bizim soyumuzdur Havva 'yla Âdem,
Bu sırra ne olur basmayın kalem,
Şakpalı Yaşuraklı nenem dedem,
Örneklerim duvara yaslı kaldı.*

*Sanırsın olmuşlar duvaklı gelin,
Sanki maskarası olmuşlar elin,
Nasıl sevdymişsa Caner'le Tülin,
Kanaldan kanala muhabbet kaldı.*

*Der Coşarî söyle toplum uyar,
İsterse desinler fikirler bayat,
Şimdi aşkla sevda para maddiyat,
Ne Leyla ne Şirin ne Aslı kaldı.*

Coşarî, sadece yaşadığı coğrafyayı değil tüm Türkiye'yi ilgilendiren konularda da çok sayıda şiir yazmıştır. Yine televizyonlarda yayınlanan “magazin programları” ile ilgili içinden geçenleri şöyle dile getirmiştir:

*Abudabi dedi şahane pazar,
Baktım ki kimler diktir kimler yokuş,
Popon iyi salla fiyakan bozar,
Acaba kimler şıktır kimler rüküş?*

*Sanırsın ki medya sanki savaşa,
Haber olsun diye herkes uğraşa,
Tarkan listededir yine en başta,
Halkın türküsünde yine var çöküş.*

*Kim meyhanede içer derdinden,
Kim para için ayrı yurdundan,
Herkes birbirinin atar ardından,
Bu nasıl kıvırtma bu nasıl çöküş.*

*Yaz Coşarî ister seni yaksınlar,
Huzuruna gerçeklerle çıksınlar,
Perdelerim arkasına baksınlar,
Kim daha çok seksi kim daha rüküş?*

Coşarî'nin eleştirileri toplumdaki sıkıntıları dile getirir. Âşık, gördüğü aksaklıkları içten, korkusuz ve biraz da esprili bir söyleyiş tarzıyla dile getirmiştir. Pop müziğin, halkın müziği olan türküyü ezdiğini, icrasına fırsat vermediğini düşünen âşık, yukarıdaki şiirde bunu dile getirmiştir.

Coşarî, diğer devletlerle olan uluslararası meselelerde de fikrini beyan etmiş, gördüğü aksaklıklara dikkat çekmiştir. “İthal (382)” başlıklı bu şiirin başlığından da anlaşılacağı gibi bütün ürünleri ithal etmemizi, ülke olarak ihtiyacımızı üretemiyor oluşumuzu eleştirmiştir:

*Kendi aklımızla gezemez olduk,
Oldu yurttaşımız zatımız ithal.
Sağlam olsun diye mütahit bulduk,
İşçimiz binamız katımız ithal.*

*Sanırsın bu ülke yaşamıyormuş,
Kendi sorununu aşamıyormuş,
Nasılsa Türk'tür ki koşamıyormuş,
Arap'la İngiliz atımız ithal.*

*İnsanda kendine olacak güven,
İlaçta dışardan yok bizde derman,
Ne olacak bilmem git bu devran,
Avrupa'dan gelir itimiz ithal.*

*Kimi ulaşamaz yoldan yakınır,
Kimisi tuttuğu daldan yakınır,
Köylü beslediği maldan yakınır,
Yine sucuğumuz etimiz ithal.*

*Kuş giribi oldık nice can aldı,
Tedigin bu millet müşkülde kaldı,
Birçok kere çıktı emdi kan aldı,
İnan böceğimiz bitimiz ithal.*

*Amerika bölüm bölüm yutuyor,
Borçlu kaldık kalpler güm güm atıyor,
Kendi çıkarına ışık tutuyor,
Bütün barajımız hattımız ithal.*

*Der Coşarî ince fikire daldık,
Hep topu tüfeği dışardan aldık,
Bosna'ya Lübnan'a seyirci kaldık,
Uçağımız ithal yatımız ithal.*

Âşık Coşarî, aynı zamanda iyi bir vatanseverdir. Türk milletini ve askerini her fırsatta över. Vatan sevgisini anlattığı aşağıdaki şiirde çeşitli benzetmeler kullanmış; milleti bir orduya benzetmiş, birlik ve beraberlik içinde olma çağrısı yapmıştır.

*Biz Türk jandarması er avrat karma,
Birdir sıkıntımız acımız bizim.
Ayaklarda botlar alında arma,
Odur prensimiz tacımız bizim.*

*El ele kol kola geçer hepimiz,
Şaşmaz attığımız tek hedefimiz,
Uzaktan duyulur ayak sesimiz,
Dünyaya nam saldı gücümüz bizim.*

*Siladan mektup var soktum çoraba,
Sevdiğim hasretin koydum bir kaba,
Bizde komutanlar anayla baba,
Vatan kardaşımız bacımız bizim.*

*Der Coşarî bizim muhitlerimiz,
Ahmetler, Mehmetler, Seyitlerimiz,
Kalbimizde uyur şehitlerimiz,
Tükenmez öfkemiz özümüz bizim.*

Coşarî, iyi bir âşık olmanın şartlarından olan halkla iç içe olma konusunda da başarılıdır. Köyünde bir dönem muhtarlık yaptığı daha önce belirtilmişti. Kendisi ile konuşulduğunda “*Keşke hiç olmasaydım.*” dediği ve pişmanlık duyduğunu ifade ettiği görevinden pişman olma sebebini aşağıdaki şiirde anlatmıştır. Bu şiir sadece muhtarlıktan çekilmesinin gerekçesi değildir, toplumsal bir eleştiri niteliği de taşır.

*Aklımın ucundan geçmezdi bile,
Nerden bu başıma kaldı muhtarlık.
Konu komşu birden verdi elime,
Şoka girdim gerçek oldu muhtarlık.*

*Bitmiyor bu şuyun bu buyun derdi,
Canımı okudun bir suyun derdi,
Tükenir mi kardaş bir köyün derdi,
Bu beynime mekân kıldı muhtarlık.*

*Eski neşesi kaçtı bu gönlümün,
Sanki yük taşıdım bedenim yorgun,
Eller zaten eldi dost oldu düşman,
Az olan aklımı çeldi muhtarlık.*

Coşarî başka bir şiirinde 2007 yılında yapılan seçimlerden bahseder. Âşık olmanın gerekliliğini düşünerek taraf tutmak yerine millet için iyiyi, güzeli, doğruyu ister. Millete hizmet edecek olanın kazanmasını temenni eder. Coşarî'nin şiirlerine bakıldığında halk ve insanlık için her zaman iyiyi ve güzeli istediği görülmektedir:

*Yıl iki bin yedi bir yeni seçim,
Yurdun dertlerini bilenler gelsin.
Köylü mahsur kaldı zorlandı geçim,
Fakirin gözyaşını silenler gelsin.*

*El ele versinler kazalar iller,
Hakkını arasın susmasın diller,
Koltuk için değil sayın vekiller,
Memleket sevdası olanlar gelsin.*

*Kaldır da başını bak hele öte,
Kimler neler verdi sor bu millete,
Saygı sevgi gerek Cumhuriyet'e,
Ata'nın izinden gelen gelsin.*

*İster soldan olsun isterse sağdan,
A parti Be parti aynı konular,
İnsana zalim olmaz gerçek insan,
Türk'ün kanununa uyanlar gelsin.*

*Coşarî doğruyu yaz kızarsın,
Bu toprak altına çok şehit yatar,
Bizlere onlardan emanet yurt,
Memleket aşkına ölenler gelsin.*

Coşarî, toplumda aksayan yönleri de şiirlerinde dile getirmektedir. Haktan, hukuktan ve adaletten yana olan âşık, gördüğü haksızlıklar karşısında hissettiklerini de dile getirmiştir. Bazı şiirlerinde ise bu başkaldırı yön değiştirir ve Tanrı'ya yönelir. İnsanların dünyaya eşit gelmemesinden, dünyada da eşitlikle hükümlenmemesinden şikâyet eder. Aşağıda verilen “*Torpil Var (400)*” şiiri hem insanlara hem de Tanrı'ya bir sitemdir:

*Eşit mi geldik ki biz bu dünyaya,
Bu dünyanın çıkışında torpil var
Kimisi doğuştan atıldı zaya,
Bu sınavın akışında torpil var.*

*Çoktan usandılar yetindik azla,
Kimisi el bebek doğuyor nazla,
Bizim sırtımızda yükümüz fazla,
Bu hayatın yokuşunda torpil var.*

*Kiminin doğuştan hazırdır aşısı,
Kimi ölene dek boğaz savaşı,
Kimi yeşil gözlü kimisi şaşısı,
Bu gözlerin bakışında torpil var.*

*Kimi asıl üye biz kenardan ek,
Para pul mu var ki dolaşak gezek,
Suzan parfüm sıkmış Fatma tezek,
Boram boram kokusunda torpil var.*

*Coşarî imzala sen de bu kartı,
Tükenmez dünyanın bu zartı zurtı,
O senin partinmiş bu benim partim,
İşe girip çıkışında torpil var.*

Aksayan yönleri eleştirdiği kadar güzel olanı gördüğünde övmeyi de bilen biri olan Coşarî, aşağıdaki şiirde ise adeta hakkaniyet ve adalet dersi verir. Şiirde gençlere öğüt verirken “Gençler elinizde çiçek gül olsun / Elinize top tüfek taş yakışmıyor” der:

*Bizim kitabımız dinimiz kutsal,
Ondan adaletsiz iş yakışmıyor
Eğer namusluysan bul dengini al,
Kolunda ayarsız eş yakışmıyor.*

*Sığır sürüsünde boğa da güzel,
Merhameti varsa ağa da güzel,
Baharda ağaçta doğa da güzel,
Kafeste kapalı kuş yakışmıyor.*

*İsterse dost olsun ister el olsun,
Beslediğin duygu hep güzel olsun,
Gençler elinizde çiçek gül olsun,
Sizlere top tüfek taş yakışmıyor.*

*Coşarî der lale çiğdem sürdüsün,
Mevsiminde açan bir gonca gülsün,
Mavisi de gülstün yeşili de gülsün,
Senin gözlerine yaş yakışmıyor.*

Coşarî, birlik ve beraberliğe önem verir. Türk askerine yazdığı aşağıdaki şiirde hem tarihimize bir övgü hem de vatana ve bayrağa olan samimi sevgisi vardır.

*Kanlarıyla yoğurdular toprağı,
Şehit Türk çocuğu atan sağ olsun,
Sizin elinizde zafer bayrağı,
Nöbet tutan tüfek çatan sağ olsun,*

*Türkün kanında var yorulmaz coşar,
Zulme boyun eğmez doğruya koşar,
Çanakkale ölmez kalplerde yaşar,
Orda bizim için yatan sağ olsun.*

*Türk'te ki bu kudret bilinmez dedi,
Tarihten ismimiz silinmez dedi,
Ülkemiz bütündür bölünmez dedi,
Bizlere bu fikri katan sağ olsun.*

*Çanakkale Dumlupınar muhitlerimiz,
Ahmetler Mehmetler seyitlerimiz,
Kalbimizde uyur şehitlerimiz,
Helal olsun kanlar vatan sağ olsun.*

Coşarî bazen toplumsal eşitsizliğe de dikkat çeker. Zenginlik ve fakirlik kavramları üzerinden şiirlerini söyler. Her zaman ezilmişin ve fakirin yanındadır. Zenginin haksız kazanç sağlamasına gönlü razı olmaz. İnsanların derdini kendi derdi bilen bir âşık olarak empati kurar, onların sıkıntılarını dile getirir. Kendine bu durumdan pay biçer, üzülür.

*Bak hele sen bu dünyanın haline,
Şamarına tekmesine ne derim.
Dosttan ayrı düşmüş gurbet eline,
Sıla hasret çekmesine ne derim.*

*Kimisi nallamış sürüyor atı,
Kiminin yok bu dünyada rahatı,
Fakirin yüzünde zengin tokatı,
Susup boyun bükmesine ne derim.*

*Sönmez gönlüm alev alev nar iken,
Gülmez yüzüm başkaları zâr iken,
Alın teri helal ekmek var iken,
Harama göz dikmesine ne derim.*

*Coşarî çıkması zordur yokuşun,
Bükülür bileği bir gün berduşun,
Kanadı kırılmış bir serçe kuşun,
Garip garip sekmesine ne derim.*

Coşarî'nin yukarıda örneklerini verilen ve daha birçok örneğini verilebilecek sosyal konularda yazılmış şiirleri vardır. Bu şiirlerin ortak yönü; insanları hak ve adalete davet etmesi, haklının yanında olması, düşkünün ve garibanın kollanması vb. temalara sahip olmasıdır. Ayrıca tüm insanlığı kucaklayıcı bir kalbe sahip olan Coşarî, şiirlerinde bunu sık sık dile getirir.

Toplumdan kopuk yaşayan, toplumun dertlerine sırt çevirmiş, topluma yabancı kişilerin âşıklık makamına ulaşması düşünülemez. Coşarî halkın içinde, halk gibi yaşayan bir kişidir. Bu da onun olayları tarafsız görmesine yardım etmiştir. Genellikle yoksulluk ve

zorluk içinde büyümesi, onun fakirin, yoksulun dertlerini anlamasına ve anlatmasına yardımcı olmuştur.

2.2.1.5. Coşarî'nin Şiirlerinde Nasihat ve Dilek

Coşarî zaman zaman lirizmden ve şairanelikten uzaklaşmış, insanlara öğüt vermek için, onları iyiye, doğruya yönlendirmek için şiir söylemiştir. Didaktik şiirlere nasihat şiirleri dendiğini belirten Artun, bütün şiirlerde az ya da çok bir öğreticiliğin bulunduğunu ifade eder. Âşıkların ahlakçı olduklarını ve halkı doğruya iletmek için çalıştıklarını söyler (Artun, 1996: 200).

Coşarî'nin çok sayıda nasihat dilek içerikli şiiri vardır. Dostlarına, devlet büyüklerine, evlatlarına, gençlere, insanlara. nasihatler verdiği şiirlerin tümünde doğruluğu ve iyiliği öğütler.

Aşağıdaki şiirinde dostluktan gönül kırmamaya, dünyanın malına kanmamayı, yıkıcı değil yapıcı olmayı öğütler:

*Dostluktan her zaman bir kuvvet doğar,
Sev seni seveni sakın ağlatma.
Sevenler gerçekten yürekte ağlar,
Görmesin düşmanına yakın ağlama*

*Sevgi bilmeyene yakma abayı,
Yıkma gönülleri göster çabayı,
Sakın üzmesin anne babayı,
Her zaman terbiyen lakin ağlatma*

*Alma sen dostların kin nefretini,
Yetirmeyeceksin asaletini,
Elinden geldikçe yap hürmetini,
Başı dik olsun hep ırkın ağlatma.*

*Aldanma Coşarî dünyada vara,
Rahat durur iken girme sen zora,
Huzur elde iken çareyi ara,
Tersine döndürüp çarkın ağılatma.*

Coşarî, bazı şiirlerinde nasihat ederken dinî öğeleri de kullanır. Aşağıdaki şiirde insanın ne isterse tanrıdan istemesini söylemesi, insanlara muhtaç olmaması demektir. Coşarî'nin şiirlerinde sadece tek bir konu üzerine yazılmış nasihat şiirleri yoktur. Genellikle pekçok öğüdü tek şiirin içinde vermiştir:

*Kimisi dalından atmadan uçar,
Hiç mertliğe sığmaz tüfek işidir.
Hangi iş tutmuşsa hep kalmış naçar,
Sen ona sorarsan felek işidir.*

*Kaymak gibi çıkma her işte üste,
Dertli bülbül gibi kalma kafeste,
Eğer hak etmişsen Tanrı'dan iste,
Fanidir bu dünya dilek işidir.*

*Tükenmez dünyada kulların derdi,
Bir imtihan için bize can verdi,
Tanrı'dan korunur yiğidin merdi,
Eğilmez bükülmez bilek işidir.*

*Coşarî derdini sazına bağlar,
Her ah çeken ile yüreğin dağlar,
Yaralı kuşunda peşinden ağlar,
Dayanmıyor dostum yürek işidir.*

Doğruluğu ve dürüstlüğü öğütlediği bir şiirinde ahiret inancına da vurgu yapar. Tanrı'nın verdiği canı yine Tanrı'nın alacağını, bundan kaçışın olmadığını söyler. İnsanın her zaman doğru ve dürüst olması gerektiğini ifade eder.

*Sanma ki bu dünya dolu olacak,
Azrail kapını basacak bir gün.
Tanrım sana mı yazdıysa olacak,
Fermanın önüne asacak bir gün.*

*Her zaman yap yakışanı şanına,
Doğruların dokunmasın kanıma,
İnan kalmaz hiç kimsenin yanına,
Zalim yediğini kusacak bir gün.*

*Veren alacaktır sana bu canı,
Tanrımın verdiği bu yolu tanı,
Kuruldu mu bir adalet divanı,
O gerçek suçlular susacak bir gün.*

*Coşarî der bende defteri dürdüm,
İyi kötü geçti bir devran sürdüm,
Nice kaç yiğitler efeler gürdüm,
Zamanı geldi mi susacak bir gün.*

Coşarî, çevresindeki insanlara da öğüt içerikli şiirler yazmıştır. Özelde sadece bir kişiye yazılmış gibi görünen şiirler aslında tüm insanlara hitap eder. Kızına yazdığı aşağıdaki şiiri adeta “Gelinim sana diyorum kızım sen anla.” atasözünün Coşarî’nin şiirinde can bulmasıdır:

*Çok şımarttık çocukluktan beri ya,
Olmadı hayatta yok sana kızım
Şimdi sorulmuyor çıktın nereye,
Bir başını çevirip baksana kızım.*

*Olmaz ki her zaman derdine yanan,
Eloğlu bırakmaz sende din iman,
Çekmez seni yavrum böyle kaynanan,
Ananla beraber kalksana kızım.*

*Kâkülün bozulmuş dağılmış saçın,
Hata bizde imiş yok senin suçun,
Eteğın dar gelmiş açılmış kıçın,
Başına bir yazma sarsana kızım.*

*Kaçtı Coşarı'nın tatlı uykusu,
Göz göre göre kurulunca pusu,
Telefonun dolmuş gelen kutusu,
Artık gerçeklere çıksana kızım.*

Görüldüğü gibi bu şiirde bir özeleştiri de vardır. Bu şiiri sadece kızı için söylemediği açıktır. Bu şiir aynı zamanda diğer ebeveynlere verilen birer nasihattir.

Aynı şekilde oğluna da şiir söyleyen Coşarı, bu şiiriyle de sadece oğluna değil insanlığa öğüt vermeyi amaçlamıştır. İnsanın yarınını düşünerek hareket etmesi gerektiğini söylediği bu şiirde çalışmayı da öğütler. İnsanın en değerli varlığının şerefi olduğunu, gerekirse tüm malını satıp şerefini satmamasını söyler. Oğluna nefretten ve kinden uzak durması gerektiğini söyler:

*Yalvarırım biraz nasihat dinle,
Burnunun dikine gitme be oğlum.
Her nereye gidersen bela seninle,
Doğru yap tersini etme be oğlum.*

*Düşün zararını düşün karını,
Har vurup harman savurma yarını,
Üçe katla sen babanın varını,
Öyle yan gelip de yatma be oğlum.*

*Nefret bürümesin sakın gözünü,
Sevgiye barışa çevir yüzünü,
Doğru bildiğinle konuş sözünü,
Zamanlı zamansız ötme be oğlum.*

*Coşarî hayatın etme sen berbat,
Ne olur ki atsan kat üstüne kat,
Sıkışırsan bütün servetini sat,
Ama şerefini satma be oğlum.*

“Barbaros Mehmet (311)” başlıklı şiirinde hiç tanımadığını söylediği bir kişi üzerinden nasihat verir, onun iyi ve örnek yönlerini ön plana çıkararak nasihat etme yolunu seçer:

*Adam gibi adam ismine hürmet,
Yalandır bu dünya Barbaros Mehmet.
Ne verirse Allah haline şükret,
İşte öyle biri Barbaros Mehmet.*

*İster âlim olsun isterse paşa,
Bu yalan dünyayı insanca yaşa,
Dostluğa el açar gelmez yanlışa,
İşte öyle biri Barbaros Mehmet.*

*Hem bir baba yiğit hem berduşlardan,
Çok bir sağlam temel ağır taşlardan,
Soy ismi geliyor kara kışlardan,
İşte öyle biri Barbaros Mehmet.*

*Coşarî kalemle kuyum kazdım,
Bu dünyada çok yoruldum çok gezdim,
Tanımadım Ömer dedi ben yazdım,
Ama iyi biri Barbaros Mehmet.*

Görüldüğü gibi Coşarî söylediği şiirlerde açıktan yahut dolaylı olarak insanlara nasihat ve öğütler vermiştir. Tasnif ederken ayrı bir başlık altında incelenecek dilek temalı şiirlerinde de aslında öğüt veren kısımlar bulunur. Aşağıdaki şiirinde gurbet temasını sıklıkla işleyen Coşarî, bu konuda çok dertli olduğunu ifade etmiştir. Aslına uzun süre gurbette kalmamasına rağmen bu kadar çok gurbet temalı şiirler yazması, memleketine olan sevgisindedir:

*N'olur dostlar şu üç günlük dünyada,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.
İş bulunsun gençler gitmesin yâda,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.*

*Yaşansın bu hayat hep güle güle,
Yürekten sevgiler dönüşsün sele,
Ana bacı kardaş versin el ele,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.*

*Herkes bir arada bir masa kurun,
Verin hep el ele eylenin durun,
Sarılısın koklaşsın dedeyle torun,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.*

*Bilir misin sonun gidiyor nene,
Çocuk ateşim görmez bir kere,
Mademki olmuyor ölüme çare,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.*

*Coşarî der bilmem bu gönül neyler,
Hep şehirli olmuş ağalar beyler,
Araziler bomboş yastadır köyler,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.*

2.2.1.6. Coşarî'nin Şiirlerinde Milli Konular

Coşarî iyi bir âşık olmanın yanı sıra, iyi bir vatansever olmayla da övünen bir şahsiyettir. Ona göre vatani sevmek ona hizmet etmek demektir. Türk milletine ve tarihine büyük bir saygıyla bağlı olan âşık, aşağıdaki şiirinde milli ve manevi duygularından bir bütün halinde bahsetmiştir:

*Deli gölüm alev almış yanyor,
Buradan Kürdevan'a kara giderim.
Kara sevda için için kanıyor,
Dağı taşı yara yara giderim*

*Tanrım sevmek için yarattı bizi,
Kötünün gaddarın kalmasın izi,
Kaf dağında duysan sevgi denizi,
Arap atı yana yana giderim*

*Sohbet olsun diye havadan sudan,
Kartal bu gafletten uyan uykudan,
Kellemi alsalar dönmem doğrudan,
Pir Sultanlar gibi dara giderim.*

*Doğru varken yanlışlara kim bakar,
Bu ülkeden birçok Kışlalı çıkar,
Mumcuların anısına mum yakar,
Gerçeklerin peşi sıra giderim.*

*Ata'dan memleket armağanımız,
Kurban olsun ona bizim canımız,
Yerde kalmaz şehidimiz kanımız,
Ala bayrağa sara sara giderim.*

*Türk'ün evladıyla çıkılmaz başa,
Bak Çanakkale'ye Sarıkamış'a
Layık ol ki kızar o Kemal Paşa,
Huzuruna yüzü kara giderim.*

*Coşarî dürüstlük var hevesimde,
Gönlüm çiçek açar dört bir mevsimde,
Gücüm yetse kalkar son nefesimde,
Yine düşe kalka yâre giderim.*

Coşarî, ülkesine ve tarihine bağlı, onu seven ve yücelten bir âşiktir. Aşağıdaki şiirde sadece Türkiye'ye olan aşkı dile getirmemiş, şiirdeki göndermelerle tarihe ve tarihte yaşananlara da çeşitli göndermelerde bulunmuştur:

*Âşığım bağıyım ben Türkiye'me,
Ormanı, yeşili, ovası başka.
Ayar mı tanırım ben bu ülkeme,
Ankara, İstanbul, Sivas'ı başka.*

*Leyla Mecnun'la dellenmiş âşıklar,
Aslı Kerem'le ellenmiş âşıklar,
Ferhat Şirin'le küllenmiş âşıklar,
Ateşleri başka tavası başka.*

*Gökyüzünde kanat açan kuşların,
Gelip ilden ile göçen kuşların,
Gündüz bir arada uçan kuşların,
Gece döndükleri yuvası başka.*

*Sirtında yük olduk biz bu cihanın,
Doğruluk ilkesi olsa insanın,
Adına yakışır yalan dünyanın,
Savcısı, Hâkimi, davası başka.*

*Coşarî'yim olmaz kimseye kinim,
Bu dünya kimseye kalmaz eminim,
Sensiz yaşayamam yeşil Artvin'im,
Gönlümde hasreti havası başka.*

Coşarî, şiirlerinde Mustafa Kemal Atatürk'ten de sıklıkla bahseder. Ona olan minnetinden ve borcundan, ona olan sevgisinden samimi şekilde söz eder. Aynı şiirin çeşitli dizelerinde yakın tarihte yaşanmış olaylara da göndermeler vardır.

*Doğru varken yanlışlara kim bakar,
Bu ülkeden birçok kışlalı çıkar,
Mumcuların anısına mum yakar,
Gerçeklerin peşi sıra giderim.*

*Ata'dan memleket armağanımız,
Kurban olsun ona bizim canımız,
Yerde kalmaz şehidimiz kanımız,
Ala bayrağa sara sara giderim.*

*Türkün evladıyla çıkılmaz başa,
Bak Çanakkale'ye Sarıkamış'a
Layık ol ki kızar o Kemal Paşa,
Huzuruna yüzü kara giderim.*

Örneklerden de görüldüğü gibi Coşarî, milli hassasiyetlere sahip, vatanına ve bayrağına âşık bir kişidir. Artun'un tanımıyla koçaklama özelliği de gösteren, yiğitlik ve kahramanlıklardan bahseden bu şiirlerde askerlere cesaret vermek esastır (Artun, 1996:2009). Ancak Coşarî'nin bahsettiğimiz bu şiirleri tam anlamıyla koçaklama özelliği göstermez.

2.2.1.7 Coşarî'nin Şiirlerinde Ölüm

Coşarî, ölüm temasını işleyen çok sayıda şiir yazmamasına rağmen, nu konuyu işleyen şiirleri içten ve samimidir. Tanındıklarının, dost ve akrabalarının ölümünden sonra yazdığı şiirlerinde âşığın ölüme bakışını görebiliriz. Ölüm konusunda teslimiyetçi

duygulara sahip olan Âşık Coşarî, gelin olmak üzereyken ölen bir kıza yazdığı şiirde “Cenab-ı Allah’tan kime ne sorak.” diyerek ölümün Tanrı’nın bir emri olduğunu vurgulamıştır:

*Kadir Mevla ’m öyle yazmış yazıyı,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.
Dost akraba derin çekti sızıyı,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.*

*Şok oldu aniden tanıyan dosta,
Ne şeker atıldı ne kestik pasta,
Ardanuç kan ağlar Borçkalı yasta,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.*

*Cenab-ı Allah ’tan kime ne sorak,
Sanırsın gülüyor gider yüzü ak,
Elinde kınası başında duvak,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.*

*Örtülmüş üstüne bembeyaz tülü,
Yüendi anne bana kalmadı külü,
Eniştenin kaldı elinde gülü,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.*

Yakın bir dostu olan Turgut Bey’e yazdığı aşağıdaki şiirde ise âşığımız, kendisinin de ölüme yaklaştığını hisseder. Ağıt özelliği gösteren bu şiirde ölen kişinin iyi ve güzel yönleri ön plana çıkarılmış, yaptığı iyi ve güzel şeyler anlatılmıştır:

*Gönül dostlarımdan birisi daha,
Kalbimden bir parça yoldu Turgut Bey.
Uçtu bir çiçeğin arısı daha,
Bence çok zamansız soldu Turgut Bey*

*Hayat acı gerçek piştik haşlandık,
Kimi çiçek aldık kim taşlandık,
Söylemek istemem ama yaşlandık,
İnan ki gözlerim doldu Turgut Bey.*

*Biz azla yetindik gözüm yok çokta,
Düşündün fakiri her bir yoklukta,
Üstünden kalktığın tahta koltukta,
Senin dürüstlüğün kaldı Turgut Bey.*

*Coşarî ne kadar serin kanlısın,
Yine dirençlisin yine canlısın,
Halen daha dostum delikanlısın,
Bu veda çok erken oldu Turgut Bey.*

Coşarî ölüme her zaman gerçek manada yaklaşmaz. Bazı şiirlerinde ayrılık ve ölüm ikilemi içinde kalır ve her zaman ölümün ayrılıktan kolay olduğunu söyler:

*...Hasretim gonca gülünce,
Arzu duydurdun **ölüme**,
Sen ki yanmadın halime,
Bilsen de bir bilmesen de...*

Bazen de ölümün Allah'tan geldiğini ifade eder. Yine ayrılık ve ölüm ikilemi içinde ayrılığı anlamlandırmak için ölümü kullanır.

*...Coşarî dardını kimlere diye,
Hasrettir Ardanoç dönün geriye,
Ölüm Allah'tandır ayrılık niye,
Bu dava kaderde varmış be dostum...*

Coşarî, bazı şiirlerinde de ölüm kelimesini kullanmadan ölüm temasını işler. Sevgilisine sitem ettiği bir şiirinde adeta vasiyetini söyler. Sevgilinin çektiği sıkıntılardan bunaldığını ifade eden âşık, vefasız yârine bu şiiri söylemiştir:

*Karşiki kırdâ gömsünler beni,
Akşam güneşi vursun üstüme.
Yıldızlar parıldasın küme küme,
Her an karşına alsınlar beni.*

*Karşı kaya olsun mezarım yeri,
Ayla parıldasın kar taneleri,
Gür bir rüzgâr essin üstümden beri,
Üşütsün ürpertsin cansız bedeni.*

*Karşı yolda olsun benim son yerim,
Buğday dalgalansın sabah yeliyle,
Gömsün beni o vefasız o zalim,
Söylediğim yere kendi eliyle.*

Örneklerden anlaşılacağı üzere Coşarî, ölümü hem gerçek anlamıyla hem de sevgiliye sitem ederken bir koz olarak kullanmıştır. Ölümüne tasavvufî bir anlam yüklememiş, hep gerçek anlamından bahsetmiştir. Ölüm onun için bir ayrılık yahut sevgiliyi cezalandırmak için bir araçtır. Bazen dünyada çektiği sıkıntılardan bunaldığı için de ölmek istediğini, şiirlerine dile getiren âşık, tasavvufta olduğu gibi ölümü “Tanrı’ya kavuşmak” olarak görmemiştir. Ölmek istemesinin sebebi, ölünce acılarının denecek olduğuna inanmasındandır.

2.2.1.8. Coşarî’nin Şiirlerinde Dinî Unsurlar

Coşarî’nin şiirlerinin geneline bakıldığında, baştan sona dinî unsurlardan, ibadetlerden yahut dinî zorunluluklardan bahseden bir şiire rastlanmaz. Ancak çoğu şiirin belli noktalarında dinî kavramları kullanmıştır. “Allah, melek, şeytan, namaz, Hac, haç vb.” kavramları çeşitli anlam örgüleri içinde kullanan Coşarî, bu kavramları dinî derinliğiyle değil günlük anlamıyla kullanmıştır.

Örnek 1:

*...Güzeli çirkini **Allah** yaratmış,
Kiminin gözü tok gönlü mert olur.
Kimini süttten ak kimin karartmış,
Kimisi de yüzkarası fert olur...*

Örnek 2:

*...Aynı toplum alkoliği **hacısı**,
Kardeşine kast eder mi bacısı,
Tanrı'ysa gördüğü kulun acısı,
Canı yanar yüreğine dert olur...*

Örnek 3:

*...**Namaz secde** bilmez **şeytana** uyar,
Kardeşin anlına namluyu dayar,
Yal istemez köpek yalasa doyar,
Yüze yüz demeye bin şahit lazım...*

Görüldüğü gibi âşığın şiirlerinde dinî kavramlar ve terimler yüzeysel olarak kullanılmış, dolaylı yollardan anlam ilgisi kurma amacı güdülmüştür. Dinî ve tasavvufi şiirler yazmayan, genellikle dünya hallerinden bahseden bir âşık olan Coşarî'nin şiirlerinde, dinî unsurların bu kadar az olması doğaldır.

Bütün bu incelemeler ışığında şunlar söylenebilir:

Âşık çok sayıda gurbetten şikâyet eden şiirler yazmıştır. Bu şiirleri yazmasında gurbette yaşadığı sıkıntılar etkili olmuştur. Ayrıca memleketini öven, doğal ve beşerî güzelliklerden bahsettiği çok sayıda şiiri de vardır.

Âşık Coşarî'nin sevda şiirlerine bakıldığında birden çok kadına âşık olduğu ve şiirler yazdığı görülür. Ancak bu şiirlerin çok azında sadece saf bir aşktan bahseder. Şiirlerinin çoğunda sevgiliden dert yanma ve sitem vardır. Bu da Coşarî'nin duygularından çok her âşığın şiirinde görebileceğimiz âşık-mâşuk metaforudur. Öyle ki Coşarî pek çok şiirinin ilk dördlüğünde sevgilisine iltifat ederken ikinci dördlükte onun çektiği acılardan hayıflanır.

Coşarî'nin şiirlerinde bol miktarda nasihat ve öğüt temalı şiirlerle karşılaşılır. Genellikle gençlere yönelik yazılan bu öğüt şiirlerinde doğruluk, dürüstlük, sadakat, vefa vb. evrensel değerlerden bahseder, bu değerleri yüceltir, över.

Coşarî ölüm teması üzerine de şiir söylemiştir. Ölüm teması işlenen bu şiirlerin çoğunda nasihat etmeyi uygun görmüş, dünyanın fâniliği ve geçiciliği hakkında söyleyişlere ve nasihatlere yer vermiştir.

Coşarî, doğduğu ve büyüdüğü yer olan Artvin'in Ardanuç ilçesine ve Artvin'in diğer ilçelerine de çok sayıda şiirler yazmıştır. Bu şiirlerin çoğu güzellemelerden oluşur. Memleketini över, o coğrafyaya olan aşkını ve bağlılığını dile getirir. Ancak Coşarî memleketini anlattığı her şiirinde güzelliklerden bahsetmez. Zaman zaman çevresindekilerin vefasızlığını da aynı temanın içine yedirerek anlatır. Bazen de gurbete giden hemşerilerine seslenerek onları memleketlerine çağırır, Ardanuç'a ve Artvin'e dönmelerini ister.

Coşarî, milli duygularla bezeli şiirler de söylemiştir. Bu şiirlerin içeriğine bakıldığında “vatan” ve “cumhuriyet” sevdasını görülür. Ayrıca devlet büyüklerine de şiirler yazmış, onların iyi ve güzel yönlerinden bahsetmiştir. Bazı devlet büyüklerine yazıldığı şiirleri de ağıt özelliği gösterir.

Coşarî, taşlamalarıyla da dikkat çeker. Coşarî'nin taşlamaları oldukça gerçekçidir. Günümüzün yaşayış şekli ile eski zamanın kültürünü, duygu dünyasını sık sık karşılaştırır ve sürekli eski zamanları özlediğini ifade eder. Sıklıkla karşılaşılan diğer bir karşılaştırma da köy ve şehir hayatıdır. Coşarî hep köy hayatından yanadır. Öyle ki şiirlerinden birinde tezek kokusunu parfüm kokusuna tercih eder, köy hayatını şehir hayatından üstün tutar ve yüceltir.

Tam bir doğa sevdalısı olan Coşarî, pastoral şiirler de söylemiştir. Bu şiirlerde koyunlardan ineklere, dağlardan ovalara kadar birçok farklı unsur bulunur. Hepsini de yüceltir ve doğaya olan aşkını dile getirir.

2.2.2. Dil, Üslup ve Anlatım

Âşık Coşarî, Artvin'e bağlı Ardanuç ilçesinin Yolüstü köyünde yaşamaktadır. Bahadır, yaptığı çalışmalarda aynı kasaba içindeki farklı köylerde bile ses farklılıklarının olduğunu gözlemlediğini ve detaylı bir çalışma yapılması gerektiğini ifade etmektedir (Bahadır, 2016a: 47). Bu bağlamda bazı ses özelliklerini değiştirdiği ve yöresel kelimeleri

sıklıkla kullandığı söylenebilir. Şiirler, genel itibariyle şiirleri açık ve anlaşılır bir anlatım özelliği gösterir. “Ney Edem Oğul (389)” şiirinden alınan aşağıdaki dörtlükte:

*Bana **diy**ersin ki çalışma **neney**,
Ben **çalış**miyem da **ney** edem oğul.
Kırıldı kanadım **öldi** ya **dedey**,
Ben **çalış**miyem da **ney** edem oğul.*

*Küçük oğlan kaçtı **heyir** vermiyor,
Böyügi küsmiştir burya gelmiyor,
Gelin Bursalı'dur köyü **bil**miyor,
Ben **çalış**miyem da **ney** edem oğul.*

*Bağ bahçeyi **elaca** domuzlar eştii,
Tuzağa **komşinin** köpeği **düş**ti,
Bir kız vardı o da uzağa **köst**i,
Ben **çalış**miyem da **ney** edem oğul.*

“Diyersin”, “neney”, “heyir” gibi kelimelerin yerel söyleyişlerle verildiği görülür. Bu kelimeler İstanbul ağzında kullanılan kelimelerin yapı ve ek bakımında esnetilmiş halidir denilebilir. “Köstü” kelimesi “göçtü” anlamında kullanılmıştır ve bu dörtlükte anlam bağlamında anlaşılması zor bir kelime yoktur.

Coşarî, bazı kelimelerde de hece ölçüsünü yakalamak için kısaltmalar yapmıştır. Âşık edebiyatında sık rastlanan bu duruma birkaç örnekle değinilirse: “ne edeyim” yerine “neydem”, “çıkarın” yerine “ça'рін”, “dallarını” yerine “dalların”, “halimi yerine “halim” gibi bazı eklerini attığını görülür.

*Sen ne gördün ey şehirlim sosyete güzelim,
Gel hayatı sen bir de bak Anadolu'mda gör.
Ça'r topuklu ayakkabını dağ taş gezelim,
Dereyi tepeyi bayırı düzü bizde gör.*

Siyasetçi Bülent Ecevit için yazdığı güzelleme türündeki “Eco'm” şiirinde de “Ecevit'im” demek yerine “Eco'm” diyerek hece ölçüsünü tutturmanın yanı sıra samimi bir söyleyiş de elde etmiştir.

Der Coşarî artık bağbansız bağız,

Sen Karaoğlan'sın biz kara yağız,

Söz verdik ismini yaşatacağız,

*Verdiğimiz sözden dönülmez **Eco'm,***

*Gittiğin diyardan gelinmez **Eco'm.***

Coşarî, söyleyişi güzelleştirmek ve anlatımı güçlendirmek için çeşitli anlatım özelliklerinden yararlanmışır. Bu anlatım özellikleri şunlardır:

2.2.2.1. Doğrudan Anlatım

Bu anlatımda söylenmek istenen şey doğrudan söylenir. Dolambaçlı yollara, süslü anlatımlara girilmez. Diğerlerine göre daha açık ve anlaşılır bir üslup kullanılır. Genellikle nasihat ve öğüt gibi temaların kullanıldığı, doğrudan mesajın verilmek istendiği şiirlerde sıklıkla bu anlatım biçimi kullanılır.

Coşarî pekçok şiirinde bu anlatım biçiminden faydalanmış, söylemek istediklerini açık ve net bir şekilde söylemiştir.

Her gecenin bir sabahı,

Her ıstırabın sonu var.

Zannetme ki devam eder,

Yaşamının bile sonu var.

Mutlu değilsen üzülme,

Bir gün biter elem keder,

Zannetme ki devam eder,

Yaşamının bile sonu var.

Bir gün sende güleceksin,

Maziyi unutma sakın,

Gözyaşının kahkahanın,

Yaşamının da sonu var.

Yukarıda verilen şiir nasihat temalıdır. Coşarî verdiği mesajın tam ve eksiksiz ulaşması için söz sanatlarını kullanmamış, açık ve anlaşılır bir şekilde öğüt vermiştir. Genellikle didaktik içerikli şiirlerde kullanılan bu anlatım şekli, lirizmin etkilerini de yok eder. Öyle ki söz sanatları olmadan, sözü doğrudan söyleyip dinleyeni etkilemek ustalık gerektirir. Âşığın başka bir şiirinde de bu özellik görülür:

*Bulamazsın disko barda pavyonda,
Dostlar meclisinde gel ara beni
Hürmet bir yandadır sevgi bir yanda,
Düzen atsa bile kenara beni.*

*Doğruya bakarım gören göz ile,
Toplumda gezerim temiz yüz ile,
Erken kırılıyorum acı söz ile,
Getirmeyin n'olur azara beni.*

*Beyaz renkler **sırtarıyer** saçımdan,
Çektiklerim doğandaki geçimden,
Gerçeklerin çıkmaz benim içimden,
Versen atölyede hızara beni.*

*Bu kalbime kılıç geçmez söz geçer,
Bu gönlümden eğri geçmez düz geçer,
Ne yapalım hocam okur tez geçer,
Getirseler bile nazara beni.*

*Coşarî der sorunlarla n'iderim,
Geçmişimi yarınlarla güderim,
Huzuruna anlı açık giderim,
Bozulmadan koyun mezara beni.*

Coşarî, yukarıdaki şiirde kendini anlatır. Yine amacı dinleyenlere bir şeyler öğretmek, hakkında bilgiler vermektir. Bu sebeple bu şiiri de oldukça açık ve anlaşılırdır.

Şiirin geneline bakıldığında “sırtariyer” kelimesi dikkat çeker. Âşık, yaşadığı coğrafyadan ayrı düşünülemez, “sırtarmak” kelimesi âşığın yaşadığı coğrafyada “sırtariyer” şekline dönüşmüş, şekil değiştirmiştir. Kısaca, şiir doğrudan anlatımla oluşturulmuştur.

2.2.2.2.Hitapla ve Nasihatle Anlatım

Âşıkların diğer bir misyonu da halkı yönlendirmektir. Yanlış yapanı uyarmak, yanlış düşünceleri düzeltmek ve gördüğü aksaklıkları gidermek için âşıklar bu anlatım tekniğini kullanır.

Coşarî'nin şiirlerinde kullandığı bir anlatım yöntemi de nasihatle veya hitap ederek anlatmadır. Bu iki şekle ait örneklere Coşarî'nin şiirinde sıklıkla karşılaşılr:

Çektin gittin zalim gurbet eline,

Yıllar geçti sen daha dönmedin.

Aşk diye düştün ellerin diline,

Ey vefasız sen bir daha dönmedin.

Gençliğim tükendi geri dönmedin,

Söndü umutlarım daha dönmedin,

Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.

Ettiğin yemini nasılda yuttun,

Sosyeteğe uydun parayı tuttun,

Beni bırak memleketi unuttun,

Ey vefasız sen bir daha dönmedin.

Gençliğim tükendi geri dönmedin,

Söndü umutlarım daha dönmedin,

Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.

Susuz kaldı bağım yaprak döküldü,

Bülbülün haline kargalar güldü,

Aklandı saçlarım belim büküldü,

Ey vefasız sen bir daha gelmedin.

*Gençliğim tükendi geri dönmedin,
Söndü umutlarım daha dönmedin,
Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.*

Yukarıdaki şiirde Coşarî her dördlüğün sonunda “Ey” sesi ile hitabını güçlendirmektedir. Bu da şiirin muhatabını daha derinden etkileyen bir kullanımdır.

Aşağıdaki şiirde ise amaç nasihat etmektir. Coşarî bu şiirinde emir kiplerini kullanarak okuyucuya nasihat etmeyi amaçlamıştır.

*Sağlığın yerinde değilse eğer,
Sana dünya malı iş neye yarar.
Dünyanın malına hiç verme değer,
Tapu senet servet fiş neye yarar.*

*Şahsiyetin koru gerçekten kaçma,
Enginlerde yürü havadan uçma,
Doğruları öğren okuma sen saçma,
Gereksiz yapılan düş neye yarar.*

*İster padişah ol istersen kadı,
Yalana çıkmıştır dünyanın adı,
Eğer bozulmuşsa ağzının tadı,
Sana şeker şerbet aş neye yarar.*

*Coşarî konuşup söylüyorken dil,
Düşküne el uzat gözyaşını sil,
Yanlış yapma insan kıymetini bil,
İçi boş akılsız baş neye yarar.*

Coşarî'nin bu anlatım şeklini kullandığı başka şiirleri de vardır. “*Dilek ve Nasihat Temalı Şiirler*” başlığı altında toplanan şiirlerin çoğu bu anlatım yöntemiyle oluşturulmuştur. Bu anlatım yöntemi, etkileyici olması sebebiyle Coşarî tarafından sıklıkla tercih edilmiştir.

2.2.2.3. Soru Sorma Yoluyla Anlatım

Âşık tarzı şiir söyleme geleneği içinde eser veren âşıklar bazen anlatmak istedikleri şeyleri soru cümleleri şeklinde ifade ederler. Söz sanatlarından “*istifham*” sanatının da zaman zaman kullanılması gerektiği bu anlatımda âşıklar, cevabını bildikleri soruları da sorabilirler.

Coşarî'nin şiirlerine bakıldığında sorulardan oluşan şiirlerin olduğunu da görülür. Âşık bu yöntemle hem dinleyicinin dikkatini çekmekte hem de anlatmak istediğini daha kolay anlatabilmektedir. “*Yeter mi? (370)*” ismini verdiği aşağıdaki şiirinde, ayaklarda soru cümlesi kullanmış, soru sorma yoluyla anlatımdan faydalanmıştır:

Bir ömür az gelir hakkı ödenmez,

Analara yılda bir gün yeter mi?

Bir gün teselliyle sızısı dinmez,

Analara yılda bir gün yeter mi?

Özenle büyüttü görmedi rahat,

Uykusuz bıraktı kalmadı sıhhat,

Çocukken başında her gün her saat,

Analara yılda bir gün yeter mi?

Kulağında senin ninninin sesi,

Borçluyum ağzından çıkan nefesi,

Sensin bu gönlümün kraliçesi,

Analara yılda bir gün yeter mi?

Varlığım şöhretim sen ünüm ana,

Ben seni kırdıysam üzgünüm ana,

Bir gün ne ki benim her günüm ana,

Analara yılda bir gün yeter mi?

*Coşarî yitirme sakın hürmetin,
Dünya senin olsun var mı zimmetin,
Anahtarı onlardadır cennetin,
Analara yılda bir gün yeter mi?*

“Bir Gelin Gördüm (18)” şiirinin son dörtlüğünde ise peş peşe soru cümleleri sıralayan Coşarî’nin asıl amacı soru sormak değil, muhatabını daha derinden etkilemektir. Şiirin kurgusuna da baktığımızda son dizedeki “Ağladı yaşını sildi o gelin.” dizesi, Coşarî’nin amacına ulaştığını gösterir.

*Dedim aradığın bulabildin mi?
Acaba dünyada gülebildin mi?
Sorarım dünyada gülebildin mi?
Ağladı yaşını sildi o gelin.*

2.2.2.4. Tasvir Yoluyla Anlatım

Tasvirin bir diğer adı da betimlemedir. Âşık tarzı şiirde betimlemelere sıklıkla yer verilir. Âşıklar doğayı anlatırken, bir savaş meydanını betimlerken ya da sevgilinin güzelliklerini dile getirirken tasvirlerden faydalanırlar.

Âşık Coşarî, genellikle pastoral şiirlerinde sıklıkla bu anlatım yolunu seçmiştir. “Köydeki Ev (262)” adını verdiği şiirinde betimlemelerden sıklıkla faydalanmıştır:

*Yeşiller içinde bir ev,
Gördüm köyün birisinde.
Güneşli güzel bir hava,
Güzel hem pek de şirin de.*

*Ağaçlarla kaplı her yer,
Sular akıyor dört yandan,
Arılar uçar üstünden,
Tavuk gezer kenarında.*

*Bahçedeki kuşlar bile,
Uçup gitmek istemezler,
Daldan dala uçuyorlar,
Güzel güzel ötüyorlar.*

*Birde çeşme var kenarda,
Hayvanlar su içiyorlar,
Çeşme başında bir safta,
Kadınlar konuşuyorlar,*

*Sanki bir neşe yuvası,
Köydeki evin bahçesi,
Serin ve güzel havası,
Duygulandırır herkesi.*

Yukarıdaki şiirin neredeyse her dizesinde kullanılan tasvir yoluyla anlatım her zaman bu kadar yoğun bir biçimde karşımıza çıkmaz. Coşarî, sevdiği kişiyi anlatırken de tasvirlerden faydalanmıştır, aşağıdaki şiire bakıldığında bu durum görülebilir:

*Geçen günler bir gelemez ki geriye,
Olmadı mı ümitlerin sevdiğim.
Başa kadar kimse gülmüyor niye,
Ulale durur kirpiklerin sevdiğim.*

*Üst üste geliyor dertler bitmiyor,
Ve o ne ocakta duman tütmüyor,
Bükülmüştür belin dizin tutmuyor,
İnceleşmiş bileklerin sevdiğim.*

*İstemez Coşarî yazmaz parmaklar,
Nerde elma gibi yanan yanaklar,
Beldeki saçları düşürmüş akla,
Beyazlanmış zülüflerin sevdiğim.*

Bu örneklerin dışında gezdiği yerleri anlattığı şiirlerinde, Artvin’de yapılan festivalleri anlattığı şiirlerinde ve insanların fiziksel özelliklerini anlattığı şiirlerinde de tasvir yoluyla anlatımı kullanmıştır.

2.2.3. Söz Sanatları

Söz sanatları edebî yapıtların gücünü artıran, dinleyicide ya da okuyucuda derin tesirler bırakmayı amaçlayan unsurlardır. Edebî eserleri öğreticilik amacıyla oluşturulan metinlerden ayıran temel unsurlardan biri de söz sanatlarıdır.

Âşık Coşarî’nin şiirlerini incelendiğinde söz sanatlarına sıklıkla başvurduğu görülebilir. Kullandığı başlıca söz sanatları şunlardır:

2.2.3.1. Benzetme (Teşbih)

Teşbih ya da benzetme, aralarında ilgi bulunan en az iki şeyden güçsüz olanını güçlü olana yaklaştırmaya dayalı bir söz sanatıdır (Bahadır, 2015a: 56). Coşarî sıklıkla bu sanatı söylediği şiirlerinde kullanmıştır:

*Kader üzerime ördü ağını,
Her gün üzüntüde yasta gibiyim.
Yitirdi bu ömrüm gençlik çağını,
Eceli bekleyen hasta gibiyim.*

Bir dörtlüğü verilen şiirde çokça benzetme sanatı vardır. Bu dörtlükte de kendini yasta olan bir insana ve son demlerini yaşayan bir hastaya benzetmiştir.

Coşarî, zaman zaman da dîvan edebiyatındaki mazmunları şiirlerinde kullanmıştır. Mazmunlar, dîvan edebiyatındaki kalıplaşmış benzetmelerdir. Aşağıdaki şiirde sevgilisinin duruşunu ceylana, kaşlarını hilale ve dişlerini inciye benzetmiştir.

*Ceylan gibi duruşların,
Hilal mi sanki kaşların,
İncimi senin dişlerin,
Gözlerin eritti beni.*

Coşarî, bazen de kendini cansız varlıklara benzeterek teşbih sanatını kullanmıştır. Aşağıdaki dörtlükte kendini çalar saate benzetmiş, gönlünü de mekanik bir saate benzetmiştir.

*Zehir oldu acı dil yüreğimde,
Çok şeyler saklıdır bil yüreğimde,
Gönlüm takım oldu pil yüreğinde,
Çalar saat gibi kuruldum gitti.*

Coşarî'nin benzetme sanatını kullanırken kendince anlam ilgileri de kurduğu olmuştur. Aşağıdaki dördlükte sevgilisinin gözlerini “*sini*” adı verilen yuvarlak tepsiye benzetmiş, alışılmış benzetmelerin dışına çıkmıştır. Yine aynı dördlükte “*sararıp soldum*” ifadesiyle de kendini bitkiye benzetmiştir.

*Bir görmeyle âşık oldum,
Sini sini gözlerine,
Ardından sararıp soldum,
Bakamadım yâr yüzüne.*

Coşarî söylediği şiirlerinde teşbih sanatına sıkça yer vermiştir. Yukarıdaki örneklerin dışında çeşitli kavramlar arasında da teşbih sanatını kullanmıştır. Kendini *ağaca, kuşa, arıya, bülbüle, rüzgâra, kışa, bahara, dağlara, derelere* vd. gibi birçok varlığa benzetmiştir. Ayrıca gurbeti hapishaneye; vefasız sevgiliyi cellada, kötü arkadaşları bataklığa; sevgilinin gözlerini oka, hayatı gemiye; dostlarını arabaya vd. gibi birçok anlam ilgisi kurmuştur.

2.2.3.2. Teşhis (Kişileştirme)

İnsanlara ait özelliklerin insan dışındaki varlıklara yüklenmesi ile yapılan sanata kişileştirme denir (Bilgegil, 1989; 209). Coşarî kişileştirmeyi çok sık kullanmıştır.

Aşağıdaki dördlükte, bağların baharı unuttuğundan bahsedip yeşermediğini söylemektedir. Unutmak insanlara özgü bir davranıştır ve bunu bağlara yükleyerek kişileştirme yapmıştır. Yine aynı dördlükte dağların yüzüne gülmediğinden de söz etmiştir:

*Baharı unutup yeşermez bağlar,
Hırçın hırçın coşar dereler çağlar,
Gülmezdi yüzüme yastaydı dağlar,
Sevdiğim gönlümde sen olmasaydın.*

Coşarî söylediği bir başka şiirde de sevdayı kişileştirmiştir. Dostuna sahte sevdaya güvenmemesini öğütlerken sevdanın küsüp gitme ihtimalini dile getirmiştir. Sevda soyut

bir kavramdır, küsmek ise insanlara özgü bir davranıştır. Sevdayı küstürerek kişileştirme sanatına başvurmuştur:

*Güvenme sen dostum sahte sevdaya,
Bir bahane bulur küser de gider.
Bütün hayallerin uğrarlar zâya,
Selamı sohbeti keser de gider.*

Coşarî şiirlerinde çok sık ayrılıklardan yakınır. Bbir şiirinden alınan aşağıdaki dördlükte yolların kavuşturamaz olduğunu ifade ederek yollara insana özgü bir özellik yüklemiştir:

*Bu gönlümde boran oldu havalar,
Kavuşturamaz oldu ayıran yollar,
Yol vermezse sana çöller ovalar,
Leyla gibi dağı dolan da gel gel.*

Zaman zaman Coşarî, sevgilinin bakışına, kirpiklerine ve duruşuna da kişisel özellikler yükleyerek teşhise başvurmuştur. Aşağıdaki dördlükte sevgilinin kirpiklerini siperde yatmış düşman askerine benzetmiş, kişileştirme yapmıştır:

*Gezişin bahçede dokuyor mekik,
Kirpikler siperde gözlerin çekik,
Bayıra tünemiş kınalı keklik,
Dağda ki ceylanın bakışısın sen.*

Coşarî'nin pek çok şiirinde feleğe sitem ettiğini görülür. Zaman zaman felekle söz kavgası yapan Coşarî yine bir şiirinde feleğe sitem etmektedir. Feleğin ona oyunlar kurduğunu, onunla eğlendiğini söyleyerek soyut bir varlığı kişileştirmiştir:

*Kahrolsun felek cilvesi,
Hep benimle eğleniyor,
Elime veriyor ağı,
Oyna aldan bekle diyor.*

2.2.3.3. Telmih (Hatırlatma)

Telmih ya da diğerk adıyla hatırlatma sanatı yapılırken eski bir hikâyeye, bilinen bir tarihi olaya, bilim ya da fenle yahut dini kıssalarla ilgili olgulara gönderme yapılır (Bilgegil, 1989: 267).

Coşarî'nin şiirlerine bakıldığında Leyla ve Mecnun'a, Ferhat ile Şirin'e, Arzu ile Kanber'e, Kerem ile Aslı'ya çokça hatırlatmada bulunduğunu görürüz. Ayrıca bilinen peygamber kıssalarına, tarihi olaylara ve kahramanlara da sıklıkla göndermeler yapmış; şiirlerini anlam ve söyleyiş yönünden güzelleştirmiştir. Coşarî bazen de yakın tarihe göndermelerde bulunmuş; toplumu etkileyen olaylara, din ve devlet büyüklerinin yaptıklarına da göndermeler yapmıştır.

Söylediği şiirlerden alınan dörtlüklerde sıkça *Aslı-Kerem*, *Mecnun-Leyla*, *Arzu-Kamber* aşklarına göndermelerde bulunmuştur. Bazı dörtlüklerde kendi aşkı ile efsaneleşmiş aşkları karşılaştırmış ve kendi aşkını yüceltmıştır:

*Sorsalar Coşarî bu nasıl adam,
Nesiller tükenmiş eskimiş modan,
Kerem'den Mecnun'dan âlâdır sevdan,
El âlemi yazmış beni yazmamış.*

Bazı dörtlüklerde ise efsaneleşmiş aşkların artık yaşanmadığını, teknolojiyle değişen yeni zamanın, aşkları da değiştirdiğini ifade eder; eski aşklara göndermelerde bulunur:

*Ferhatlar, Keremler ve Mecnunların,
Mektup ve selamı bitti silindi,
Cepten cebe gelir mesajlar şimdi,
Eski sevdaları unuttuk gitti.*

Bazen de teknolojik gelişmelerden ve zamandan bağımsız olarak eski aşklara göndermeler yapar, onların saf ve temiz sevgilerine olan hasretini belirtir:

*Arzu'nun Kamber'in yanık sesi,
Mecnun'un yanması Leyla'nın nazı,
Aslı'nın saçları Kerem'in sazi,
Nerde eski aşklar eski sevdalar.*

Coşarî, bazen de geçmişte yaşamış din ve devlet büyüklerine telmihte bulunur. Aşağıdaki dörtlükte Pir Sultan Abdal'a ve Yunus Emre'ye gönderme yapmıştır:

*Ferhat'la beraber kayayı deldim,
Pir Sultan'la Şah'ın huzruna geldim,
Yunus gibi Tanrı aşkıyla öldüm,
Bu dünya kendini ben beni yedim.*

“Uyansın” adlı şiirinde gençlere nasihat ve öğüt verirken Âşık Veysel'i, Karacaoğlan'ı, Pir Sultan'ı ve Yunus Emre'yi, Ferhat ve Şirin'i aynı şiirde anar:

*Yaz bizim sevdamızı duysun yeni nesiller,
Bulunsun bir köşede o da tarihte kalsın.
Ferhat'la Şirin gibi konuşsun bizi diller,
Hak yoluna âşıklar onlarla oyalansın.*

*Dağlar sitem edecek bu gidişle bizlere,
Koru örf ve âdeti bırakma canla dişle,
As duvara sazını kazmayla toprak işle,
Riki Martin yerine gençler Veysel'i ansın.*

*Düzgün ve dürüst yaşa haramdan çek elini,
Kırma gönül sazının incitme bir telini,
Kötüyü rafa kaldır seç işin güzelini,
Güzelle başı dertte Karac'oğlan pay alsın.*

*Coşarî sizden biri yoktur saray köşkümüz,
Aslımız nerden gelir bir sorun ki biz kimiz,
Bitmez ezan sesimiz bitmez Tanrı aşkımız,
Kalksınlar Pir Sultanlar Yunuslar da uyansın.*

Coşarî bazı şiirlerinde yakın tarihe de işaret eder. Mustafa Kemal Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmasından bahsettiği güzellemelerinde de telmih sanatını kullanır. Yine aynı şiirinde Kurtuluş Savaşı'na da telmihte bulunur:

*Önder oldu Ata'mız Cumhuriyet'i kurduk,
Türkün şanlı adını dünyalara duyurduk,
Toprağı karış karış kanımızla yoğurduk,
Şehidimiz gazimiz onlarla gururluyuz.*

Coşarî toplumu derinden etkileyen olaylara da hatırlatmalarda bulunur. Yakın tarihte “*Kuş Gribi*” olarak bilinen salgın bir hastalığa dörtlüklerinde yer vererek telmih sanatını kullanır:

*Kuş gribi olduk nice can aldı,
Tedirgin bu millet müşkülde kaldı,
Birçok kere çıktı emdi kan aldı,
İnan böceğimiz bitimiz ithal.*

Çok yakın tarihte toplumu etkilemiş televizyon programlarına da göndermede bulunur. Özel bir televizyon kanalında yayınlanan bir programın yıldızları olan “*Caner ve Tülin*” adlı iki karaktere de dörtlüklerinde yer verir. Taşlama yaptığı bu şiirinde toplumun yozlaşmasına yol açan bu karakterlere göndermeler vardır:

*Sanırsın olmuşlar duvaklı gelin,
Sanki maskarası olmuşlar elin,
Nasıl sevdymişsa Caner'le Tülin,
Kanaldan kanala muhabbet kaldı.*

Türkiye tarihinde önemli yer tutan Çanakkale Zaferi'ne de yer veren Coşarî, şiirlerinde bu zafere de telmihte bulunur:

*Türk'ün kanında var yorulmaz coşar,
Zulme boyun eğmez doğruya koşar,
Çanakkale ölmez kalplerde yaşar,
Orda bizim için yatan sağ olsun.*

Tanrı tarafından can almakla görevlendirildiğine inanılan “*Azrail*” isimli meleği de anarak dini öğretiye göndermede bulunmuştur:

*Gözyaşımı tutmaz verdiğin mendil,
Yaşa sağlığının kıymetini bil,
Haber saldı mesaj saldı Azrail,
Bir uğra yanıma gelene kadar.*

2.2.3.4. Mübalağa (Abartma)

Âşıklar zaman zaman dertlerini, yaşadıklarını ya da çektikleri çileleri olduğundan çok göstererek sözün gücünü artırırlar. Mübalağa ya da abartma adı verilen bu sanat Coşarî'nin şiirlerinde de kendine yer bulur. Genellikle kendi dert ve ıstıraplarından bahsederken mübalağa sanatına sıkça başvurmuştur.

Aşağıdaki şiirde sevgilisine olan aşkını anlatmak için mübalağaya başvurmuş, onun bir damla gözyaşının akmaması için dünyayı yakabileceğinden söz etmiştir:

*Hayat ne kadar zor imiş,
Neler çıkacak karşına,
Bu dünyayı yakarım ben,
Bir damlacık gözyaşına.*

Vatanına büyük bir aşkla bağlı olan âşığımız, yaşadığı yer için yazdığı güzellmelerde de mübalağa yapar. Yaşadığı yeri cennete benzetir:

*Yeşil bir cennettir bahçeyle bağın,
Bulunmaz ki sana ayar Artvin'im.
Yöresinde çoktur peynirin yağın,
Kadınların koyun sağar Artvin'im.*

Yine köyünü anlattığı bir şiirinde mübalağa yaparak her yerde elmas gibi yemişlerin olduğundan bahsetmiş, “taş atsan elmas düşer” diyerek mübalağa yapmıştır:

*Severim toprağı taşı,
Güzelde de gözüm kalır.
Elmas düşer atsan taşı,
Dalında da üzüm kalır.*

Coşarî bazen de sevgiliye olan aşkını anlatırken mübalağa sanatını kullanır. Gönlünün ferman dinlemediğini, zincire bile vurulamayacak kadar güçlü bir aşkla sevgilisine ulaşmak istediğini anlatırken mübalağa yapar:

*Koşuyor bu gönlüm yorulsa bile,
Kaçacak zincire vurulsa bile,
Bülbül dikenine darılsa bile,
Kendisine gülden sadık yâr olmaz.*

Çektiği cefaları anlatırken de mübalağa sanatına başvurur. Sevgilinin aşkıdan ve bakışlarından çok etkilendiğini belirtmek için “erimek” ifadesini kullanarak mübalağa yapar:

*Kara gözlüm yanıyorum,
Gözlerin eritti beni.
Sanki zeytin santıyorum,
Gözlerin eritti beni.*

Mübalağa ile telmih sanatını bazen de bir arada kullanan Âşık, dini bir kıssada geçen Hz. Yusuf’un Mısır’a sürülmesi ile hem telmih yapmış, hem de aşkıdan vaz geçmeyeceğini söyleyerek mübalağa sanatına başvurmuştur:

*Sevdim ta ezelden beri,
Belli değil şimdi yeri,
Unutamam nazlı yâri,
Mısır’a sürseler beni.*

Coşarî bu örneklerin dışında birçok farklı mübalağa sanatı kullanmış; insanları överken, yererken veya bir güzelliği yahut kötülüğü anlatırken abartma sanatını ustaca kullanmıştır.

2.2.3.5. Tezat

Zıtlıkların bir arada kullanılmasına dayanan bu sanatta birbiri ile ilgili kavramlar aynı ifade örgüsü içinde kullanılır (Bilgegil, 1989: 184). Şiir söylerken ifadeyi güçlendirmek, detaylandırmak ya da vurucu bir söyleyişe ulaşmak amacıyla kavramlar zıddıyla bir arada verilir.

Coşarî'nin şiirlerine bakıldığında, söylediği şiirlerde tezat sanatına da yer verdiği görülür. Aşağıdaki şiirinde “yaşamak-ölmek” ifadelerini bir arada kullanarak tezat sanatını kullanmıştır:

*Soldu Coşarî'nin gülü,
Söndü köçü kaldı külü,
Oldum bir yaşayan ölü,
Sevmediyse hiç gelmesin.*

Başka bir şiirinde de “gülmek-ağlamak” ifadeleriyle tezat sanatına başvurmuştur:

*Ne kaldı ki aramızda,
Beni sana bağlayacak.
Ömür denilen kervanda,
Kim gülüp kim ağlayacak.*

Genellikle sitem temalı şiirlerinde, zıt kavramların bir arada kullanıldığına rastlanır. Sevgilisine sitem ettiği aşağıdaki şiirinde “dost-düşman” ifadeleriyle tezat sanatını kullanmıştır:

*Anlattım dosta düşmana,
Kimse bana inanmadı,
Anı oldum tüm cihana,
Dağlar bile dayanmadı.*

Âşık bazı şiirlerinde ise tezat sanatını dörtlüğün geneline yaymış, anlam ilgisini dörtlük boyunca sürdürerek tezat sanatını oluşturmuştur. Aşağıdaki dörtlükte “ilaç-zehir” kavramları üzerinden tezat sanatı yaptığını görürüz. Ayrıca “dert-çare” kelimeleri ile de bir dörtlükte birden çok tezat yapmıştır:

*İlaçsız derdimin çaresi senden
Kurumaz gözümde yaşım gel hele.
Derin yüreğimin yarası senden,
Zehirdir ekmeğim aşım gel hele.*

Yine aynı şiirin başka bir dörtlüğünde “gece-sabah” kelimeleri ile tezat sanatını kullanmıştır:

*Kış gecesi oldu kapı dışarı,
Sabaha çıkması büyük başarı,
Bu mermiyi senden yedi Coşarî,
Kanadı yaralı kuşum gel hele.*

Bazen de soyut kavramlar üzerinden tezat sanatını kullanan Coşarî, aşağıdaki dörtlükte “*sevgi-nefret*” kelimeleri üzerinden tezat sanatını kullanır:

*Nefret bürümesin sakın gözünü,
Sevgiye barışa çevir yüzünü,
Doğru bildiğinle konuş sözünü,
Zamanlı zamansız ötme be oğlum.*

Coşarî bu örneklerin dışında: “*ak-kara*”, “*er-geç*”, “*iyi-kötü*”, “*güzel-çirkin*”, “*deve-cüce*”, “*haklı-haksız*”, “*padişah-köle*”, “*zarar-kâr*” vd. kavramları kullanarak da tezat sanatını kullanmıştır.

2.2.3.6. Tenasüp

Anlamları birbiriyle ilgili kelimelerin bir arada kullanılmasına dayanan bu sanat âşık edebiyatında sıklıkla kullanılmıştır. Coşarî de aralarında anlam ilgisi bulunan kelimeleri birada kullanarak tenasüp sanatına yer vermiştir.

Aşağıdaki dörtlükte “*fidan*” ve “*meyve*” birbiriyle ilgili kavramlardır. Fidan ancak büyüyünce meyve verir. Bu ifadeleri birada kullanarak tenasüp sanatını kullanmıştır:

*Çocuk bir suç etse herkes affeder,
Fidan meyve verse çocuklar sever,
Küçücük fidandan meyve kim bekler,
Büyüyüp de ağaç oluncaya dek.*

Aşağıdaki dörtlükte ise soyut kavramlar üzerinden tenasüp sanatından faydalanır. Adalet ve suç birbirleriyle ilişkili iki kelimedir. Bu iki kelimeyle tenasüp sanatını şiire uygulamıştır:

*Veren alacaktır sana bu canı,
Tanrı'mın verdiği bu yolu tanı,
Kuruldu mu bir adalet divanı,
O gerçek **suçlular** susacak bir gün.*

Okuyanlara nasihat verdiği bir şiirden alınan aşağıdaki dörtlükte ise okumak ile ilim arasında bağ kurmuş, ilmin okumakla erişilecek bir kavram olduğunu ifade ederken tenasüp sanatından faydalanmıştır. Ayrıca “cahillik-okumak-ilim-okul” kavramları çevresinde tenasüp sanatını zenginleştirmiştir:

*Sende **oku cahil** kalma evladım,
İlim okumaktan **okuldan** geçer.
Ulaş hedefine çık adım adım,
Sonuç okumaktan **okuldan** geçer*

Başka bir şiirde ise birbiriyle bağlantılı olan “din-iman-inanç-kutsal din” kelimeleriyle tenasüp sanatından faydalanır:

*Sayılı günümüz zamanımız var,
Bizim **inancımız imanımız** var,
Doğruyu gösteren **kitabımız** var,
Bizdeki o **kutsal dini** öğretin.*

Coşarî, bazen de taşlamalarda tenasüp sanatından faydalanır. Aşağıdaki dörtlükte “aramak-bulmak” ifadeleriyle tenasüp sanatını kullanmıştır. Ayrıca “ispat-hâkim-şahit-vicdan” ifadeleri ile de başka bir tenasüp sanatı yapmıştır:

*Der Coşarî **arayan** kim **bulan** kim,
İyi bilir kazanan kim çalan kim,
Şahit ispat istemez orda ki **hâkim**,
Kendi **vicdanını** al da öyle git.*

2.2.3.7. Kullandığı Diğer Edebî Sanatlar

Âşığımız; yukarıda verdiğimiz sanatların dışında, söylediği şiirlerde birçok başka edebî sanat da kullanmıştır. Asıl amacı söyleyiş güzelliğinden çok gerçekleri dile getirmek olan âşığımızın şiirlerinde karşılaştığımız diğer sanatlar şunlardır:

İstifham:

Örnek 1:

Bu âlemin daha ötesi nerde?

Şimdiki gençliğin hatası nerde?

Mazisi geçmişi atası nerde?

Ona pederini kim anlatacak.

Örnek 2:

Madem yaşamaya geldik dünyaya,

Acaba itişip kakışmak neden?

Bunca sevgileri çıkarıp zaya,

Bin bir kötülükle takışmak neden?

İrsal-i Mesel:

Örnek 1:

Olmaz haksızlığın bir türlü affı,

Doğrunun yanında kuralım safı,

Hayırlı evlatsa babanın lafı,

Ölene dek kulağında kert olur.

Örnek 2:

İy'leşmez Coşarî sendeki yara,

Dost odur yetişir düşende dara,

Yoksula uğramaz namussuz para,

O da onda var da sende de hiç yok.

Örnek 3:

Her türlü borçların yanında geldi,

Faturası ayın onunda geldi,

Kötü haber olsa anında geldi,

Dostu akrabayı üzdü telefon.

Tecahül-i Arif:

Örnek 1:

Bırak beni deli misin?

Ben sana layık değilim.

Sen o kadar cahil misin?

Ben sana layık değilim.

Örnek 2:

Kara mı çektin gözüne,

Hasret bıraktın yüzüne,

Dost değil elin sözüne,

Uyup yine mi gelmedin?

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇOŞARÎ'NİN ŞİİRLERİNİN TASNİFİ

3.1. KOŞMA ŞEKLİNİN TÜRLERİNE GÖRE TASNİFİ

3.1.1. Aşk ve Sevda Şiirleri

-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

1. GÖZLERİN ERİTTİ BENİ

Kara gözlüm yanıyorum,
Gözlerin eritti beni.
Sanki zeytin sanıyorum,
Gözlerin eritti beni.

Bakmaktan doyamam sana,
Ellerine yakmış kına,
Selvi boyum dursun yana,
Gözlerin eritti beni.

Ceylan gibi duruşların,
Hilal mi sanki kaşların,
İncimi senin dişlerin,
Gözlerin eritti beni.

Zülfün teli bir bağ gibi,
Gönlüm sarıldı ağ gibi,
Ateşe düşmüş yağ gibi,
Gözlerin eritti beni.

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

2. BENZERSİN

Selvi boylum yaktı beni gözlerin,
Yeşilbaşlı ördeklere benzersin.
Kansız sanki o bembeyaz ellerin,
O yapmacık bebeklere benzersin.

Kanaryadan almış baksan dilleri,
Sanarsın açılmış bahar gülleri,
Sallanır rüzgârla zülfün telleri,
Tüle tüle ipeklere benzersin.

Elmanın allığı yanağan doğmuş,
Kemerin mi sıkılmış belin incelmış,
Avcıdan korkmuşta sinmiş tünemiş,
O kınalı keklilere benzersin.

3. AH KARA GÖZLER

Bir yolda rastladım esmer güzele,
Deli etti beni o kara gözler.
Çok bekledim belki bir daha gele,
Meğer yolcu imiş o kara gözler.

Hal halın üstünde çifte beni var,
Kirazdan oluşmuş esmer teni var,
İnsanı delirten birçok yanı var,
Adamı öldürür o kara gözleri.

Hanımdan geçende dünya hoş oldu,
Havalara uçtu sanki kuş oldu,
Bu gönlümde hayal oldu düş oldu,
Rüyama da girmez o kara gözler.

4. BİR GÜZELE RASTLADIM

Sabahın şehrinde yolda yürürken,
Selvi boylu bir meleğe rastladım.
Yolcu idim bir köşede dururken,
Tek görmez olsaydım neye rastladım.

Kudretten çekilmiş kalemdi kaşı,
Zannedersen on beş, on altı yaşı,
Sabah saatinde ne idi işi,
İnce belli bir güzele rastladım.

Yoktu inan gözlerinin boyası,
Parlıyordu yazmasının oyası,
Ölene dek gitmez gönlümün yası,
Kardeş böyle bir ceylana rastladım.

Felek zehrini içmez olaydım,
Keşke dertlerimi açmaz olaydım,
Gelip de yanından geçmez olaydım,
Kara gözlü bir dilbere rastladım.

5. BİR GELİN GÖRDÜM

Ben bir gelin gördüm yayla başında,
Aklımı başımdan aldı o gelin.
Sanki kalem çekmişti kaşına,
Beni mecnun edip saldı o gelin.

Görünmüyor peçe çekmiş yüzüne,
Sanki zeytin koymuş iki gözüne,
Ses mi benzer o edalı sözüne,
Benim bu gönlümü çaldı o gelin.

Dedim sanki mor bahçenin narısen,
İnan çiçeklere konmuş arısen,
Sorsam acap sana kimin yârısen,
Baktı da yüzüme güldü o gelin.

Dedim aradığın bulabildin mi?
Acaba dünyada gülebildin mi?
Sorarım dünyada gülebildin mi?
Ağladı yaşını sildi o gelin.

6. BAŞKA DEDİ

Sordum ki ettiğin bu figan niye,
Bülbül başka dedi gül başka dedi.
Danıştım sen beni sevdin mi diye,
Gözler başka dedi dil başka dedi.

Dolaştı sevdamız nice dillere,
Gazel oldu uçtu esen yellerde,
Sen ayrı ben ayrı gurbet ellerde,
Dostlar başka dedi el başka dedi.

Bu çileyi gamı bitirir misin,
Denize yalvardım batırır mısın,
Atsam ben kendimi götürür müsün,
Aras başka dedi Nil başka dedi.

Coşarî halkayı at boğazıma,
Bak bu kaderime kara yazıma,
Yine boyun büküp döndüm sazıma,
Mızrap başka dedi tel başka dedi.

7.GÜZELİM

Yetişmiş Anadolu'nun bağrında,
Üzerinde tezek kokan güzelim.
Şimşek çakar kızın bakışlarında,
Yüreklere hançer sokan güzelim.

Utanır kimsenin yüzüne gülmez,
Çekinir toplumun içine girmez,
Allık parfüm oje ne imiş bilmez,
Ellerine kına yakan güzelim.

Hep işinde düğün bilmez saz bilmez,
Yüzünde ter bahar bilmez yaz bilmez,
Çok kapalı cilve bilmez naz bilmez,
Yâre görücüyle bakan güzelim.

Yine Coşarî'yi koydu efkâra,
Selvi boyu değer servete vara,
Kırpikleri mızrap gözleri kara,
Saçlarına toka takan güzelim.

8. BİR GÜZEL GÖRDÜM

Bir güzel gördüm ben sehere doğru,
Rüzgâr vurmuş tellerinin üstüne.
Döndü bana iki kelim konuşuk,
Bal dökmüştü dillerinin üstüne.

Deli oldum ben dünyamı unuttum,
Efkârlandım bu ömrümü çürüttüm,
Uzandım o nazik elini tuttum,
Kına yakmış ellerinin üstüne.

Göz göze bakışıp bir hayli durduk,
Aşk ne imiş işte orada gördük,
El ele tutuşup bahçeye girdik,
Bülbül konmuş güllerinin üstüne.

Eller duydu yüreğimde sızımı,
Tanrım yazmış böyle güzel yazımı,
Verin dedim babasına arzumu,
Olur dedi hallerinin üstüne.

9. OLMASAYDIN

Acep yalan dünya neye yarardı
Sevdiğim gönlümde sen olmasaydın
Çimene kar yağar güller solardı
Sevdiğim gönlümde sen olmasaydın

Baharı unutup yeşermez bağlar
Hırçın hırçın coşar dereleler çağlar
Gülmezdi yüzüme yastaydı dağlar
Sevdiğim gönlümde sen olmasaydın

Ceylan kendisine aramazdı eş,
Geyikler küserdi tutmazdı güneş,
Ufuklar karalır doğmazdı güneş,
Sevdiğim gönlümde sen olmasaydın.

Coşarî der kesemedim dilimden,
Kahrolurum sanma gelen zulümden,
İnan ki ben hiç korkmadım ölümden,
Sevdiğim gönlümde sen olmasaydın.

10. SARI KIZ

Akşam tepelerden güneş batarken,
Çıkar yola arar beni sarı kız.
Ağaç dallarında kuşlar öterken,
Serçelerden sorar beni sarı kız.

Bir tutuşup yürüyemedik el ele,
Ben derenin ucundayım gel hele,
Her gece gördüğüm rüyada bile,
Kollarına sarar beni sarı kız.

Yaz gelse de köylü harmana gitse,
Razıdır Coşarî uzaktan görse,
Eğer baban bu iş olmaz derse,
Yaşatmaz bu karar beni sarı kız.

11. AĞLAMA

Bırak bu dünyayı kendi haline,
Dayanamam kömür gözlüm ağlama,
Ağıt yakışmıyor senin diline,
Dayanamam kömür gözlüm.

Takılma güzelim sen şuna buna,
Elin uzat sarıl sadık dostuna,
Yaş dökülmüş dudağının üstüne,
Dayanamam kömür gözlüm ağlama.

Coşarî yalandır dünya boşuna,
Kıyamam ben kirpiğine kaşına,
Değmez dünya değmez gözün yaşana,
Dayanamam kömür gözlüm ağlama.

12. SEN

Pınar gözlüm seni nasıl anlatsam,
Çoruh'un gönlüme akışısın sen.
Bahar yeşilinde kır buram buram,
Lalenin nergisin kokuşusun sen.

Gezişin bahçede dokuyor mekik,
Kirpikler siperde gözlerin çekik,
Bayıra tünemiş kınalı keklik,
Dağda ki ceylanın bakışısın sen.

Beynimde hayalim boynumda tasmam,
Kafeste bülbülüm doğada yosmam,
Başım stndesin ayağım basmam,
Halı motifinin nakışısın sen.

Coşarî der böyle coştum duruldum,
Yaram derin mavzer ile vuruldum,
Peşin sıra geze geze yoruldum,
Yaşantımın en zor yokuşusun sen.

13. SEVDİğİM

Unutamam seni hep gnlmdesin,
Bahçemin baharı gl sevdiğim.
Yayla vadisinde saklı yerdesin,
Arı senden toplar balı sevdiğim.

Fukara soframın kurulu aşı,
Islak gözlerimin szlen yaşı,
Yaralı kalbimin kanayan başı,
Eksik bedenimin kolu sevdiğim.

Aklımın güneşi ruhumun sesi,
Çıkacak canımın en son nefesi,
İkametghımın açık adresi,
Zarfımın damgası pulu sevdiğim.

Çetin kış ortası kara düşende,
Eli yüzü yara bere düşende,
Eşiğine gelip yere düşende,
Biter Coşarî'nin yolu sevdiğim.

14. SEVDİĞİM

Kalbimi ben sana verdim bir kere,
Baksana bende ki hale sevdiğim.
Bir sever bırakmaz bizdeki töre,
Rezil etme beni ele sevdiğim.

Tanımam dünyada sana emsali,
Ayar tutmaz sensiz gönlümün hali,
On bin ah aha çeken bülbül misali,
Hasret koyma beni güle sevdiğim.

Benim olsan dert endişe vız gelir,
Kanım kaynar bedenime hız gelir,
Sensizliğe yanmak ne ki az gelir,
Aşkından dönerim küle sevdiğim.

Bulamam diyarda sana emsali,
Dikiş yemez sensiz gönlümün hali,
Güle hasret çeken bülbül misali,
Hasret koyma beni güle sevdiğim

Kaybetme Coşarî doğru yolunu,
Yitirmeden kanadını kolunu,
Hor görme tanrının sevin kulunu,
Benden ne dilerse dile sevdiğim.

3.1.2. Sitem ve Şikâyet Şiirleri

3.1.2.1. Sevgiliye Sitem

7'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

15. BENİM

Su dökseler söndürmez,
Ciğerim yanık benim.
Ruhum derin uykuda,
Gönlüm uyanık benim.

Hayatımı sen aldın,
Beni dertlere saldın,
Bu kalbimi sen çaldın,
Şahitsiz tanık benim.

Sen vurdun felek vursun,
Haksıza Allah sorsun,
Sence sen hep durusun,
Pislik bulanık benim.

Coşarî yem ne dersin,
Benle alay edersin,
Ölsen benden bilirsin,
Karşında sanık benim.

-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

16. GELMESİN

Gidersen onun yanına,
Bir sal onu vicdanına,
Sor dinine imanına,
Sevmediyse hiç gelmesin.

Vermezdim dünya varıma,
Değmezmiş ah u zarıma,
Ölürsem de mezarıma,
Sevmediyse hiç gelmesin.

Olmadı onsuz bir rüyam,
Belli değil ki gün sayam,
Zehir oldu benim dünyam,
Sevmediyse hiç gelmesin.

Soldu Coşarî'nin gülü,
Söndü köçü kaldı külü,
Oldum bir yaşayan ölü,
Sevmediyse hiç gelmesin.

Vermezdim dünya varıma,
Değmezmiş ah u zârıma,
Ölürsem de ne zarıma,
Sevmediyse hiç gelmesin.

17. BENİ

Bir gün aklımdan çıkmadın,
İsmin tahtım oldu benim.
Gönlümde yer bırakmadın,
Kalbim senle doldum ben.

Değiştirdin kaderimi,
Sen artırdın kederimi,
Bu hasretin ciğerimi,
Parçaladı yordu beni.

Coşarî lal oldu dilim,
Seherde öten bülbülüm,
Erken açan bahar gülüm,
Hazan vurdu sardı beni.

18. BEN SANA LAYIK DEĞİLİM

Bırak beni deli misin?
Ben sana layık değilim.
Sen o kadar cahil misin?
Ben sana layık değilim.

Başka derdim çoktur benim,
Derde karnım toktur benim,
Malım mülküm yoktur benim,
Ben sana layık değilim.

Nazik nazik dişlerin var,
Tatlı tatlı sözlerin var,
Pusan yalan gözlerin var,
Ben sana layık değilim.

Rüya gördüm sanki yeni,
Boşuna aldatma beni,
Zenginler alırlar seni,
Ben sana layık değilim.

19. BENİ

Çıkmaz memleket duygusu,
Altına sarsalar beni.
Her gün hasretlik kaygısı,
Bahtiyar etseler beni.

Sevdim ta ezelden beri,
Belli değil şimdi yeri,
Unutamam nazlı yâri,
Mısır'a sürseler beni.

Yeşerir mi bir gün solsa,
Merhamet ederler bilse,
O zalimler buraya gelse,
Bu halle görseler beni.

20. BİR DAMLA GÖZYAŞI

Ne kaldı ki aramızda,
Beni sana bağlayacak.
Ömür denilen kervanda,
Kim gülüp kim ağlayacak.

Hayat ne kadar zor imiş,
Neler çıkacak karşına,
Bu dünyayı yakarım ben,
Bir damla gözyaşına.

Gezip durdum deli gibi,
Estim seher yeli gibi,
Gönlüm bahar seli gibi,
Gâh coşup gâh ağlayacak.

Coşarî düşünde yalan,
Darbe yedin bu dünyadan,
Senin o umutsuz sevdan,
Yüreğimi dağlayacak.

21. DAĞLAR BİLE DAYANMADI

Karşılıksız bir yâr sevdim,
O sevdamı anlamadı.
Hayatımı ona verdim,
O beni umursamadı.

Anlattım dosta düşmana,
Kimse bana inanmadı,
Anı oldum tüm cihana,
Dağlar bile dayanmadı.

Alıştığm ileyeye gama,
Parça parça yama yama,
Eller yandı bu sevdama,
O zalim bir gün yanmadı.

Cořarđ der ki aldandım,
Her günde tutuştığm yandığm,
Ben ah demekten usandığm,
Oh demekten usanmadım.

22.DĐKEN OLDUM GÖZÜNE

Bir görmeyle aşık oldum,
Sini sini gözlerine.
Ardından sararıp soldum,
Bakmadım yâr yüzüne.

Dertli oldum yana yana,
Zalim doyamadım sana,
Dönüp bir bakmadım bana,
Diken oldum yâr gözüne.

Usandığm dünyaya doydum,
Hayat akışına uydum,
Başımı mezara koydum,
Yatamadım yâr dizine.

23. KAPA GZLERĐNĐ

ek ek geri ellerini,
Dokunma sakın ha bana.
Topla zülfün tellerini,
Değmesin sakın ha bana.

Kapa kapa gözlerini,
Bakma ha benim yüzüme,
Yavaş söyle sözlerini,
Gelmesin ha kulağıma.

Hayır hayır sen acıma,
İstemem benim halime,
Geçip de sen kucağıma,
Konuşma sen bir kelime.

Evet sen sevebilirsin,
İnandım belki ben sana,
Eğer gerçek seviyorsan,
Ne olur dokunma bana.

24. SEHERİN SÜMBÜLÜ

Aşkımızın önü çamur,
Gariplerin yolu gibi.
Solduruyor yağın yağmur,
Viran bahçe gülü gibi.

Bırakıp nere gidersin,
Tanrım az merhamet versin,
Sabah kalkıp naz edersin,
Seherin bülbülü gibi.

Neden oldu ayrılmamız?
Gurbet elinde kalmamız,
Rüya oldu konuşmamız,
Kerem Aslı hali gibi.

25. SENDEN AYRI

Gitsem burdan diyar diyar,
Yaşayamam senden ayrı.
Aklımdan çıkmaz nazlı yâr,
Kalamam yâr senden ayrı.

Bitmiyor hiç düşünceler,
Bu gönlüm her gün bocalar,
Geçmiyor uzun geceler,
Yatamam yâr senden ayrı.

Döğün garip gönlüm döğün,
Öğün yalnızlıkta öğün,
Her gün olsa bayram düğün,
Gülemem yâr senden ayrı.

Güz gelse de gazel olsa,
Evvel olsa ezel olsa,
Dünya dolu güzel olsa,
Bilemem yâr senden ayrı.

26. UNUTAMADIM

Unut beni diyorsun ya,
Olmadı unutamadım.
Karardı gözümde dünya,
Olmadı unutamadım.

Düşe kalka adım adım,
Olmaz sensiz bir muradım,
Bir beynimden atamadım,
Olmadı unutamadım.

Coşarî unuttum adım,
Kalmadı hiç tuzum tadım,
Hiç gülmedim hep ağladım,
Olmadı unutamadım.

27. GELSEN DE BİR GELMESEN DE

Alıştım gurbetin kahrine,
Gelsen de bir gelmesen de.
Düştüm aşkının nehrine,
Çarsan da bir çarmasan da.

Azap alır gam ekerim,
Geriye döner tekerim,
Senin için ne çekerim,
Bilsen de bir bilmesen de.

Hasretim gonca gülünce,
Arzu duyurdun ölüme,
Sen ki yanmadın halime,
Bilsen de bir bilmesen de.

Benimle feleğin işleri,
Kemirdi beni dişleri,
Pınar gözümün yaşları,
Silsem de bir silmesem de.

28. YİNE Mİ GELMEDİN

Sana olan hasretimi,
Duyup yine mi gelmedin?
Bunca yıldır minnetimi,
Sayıp yine mi gelmedin?

Genç yaşta giydirdin kara,
Aşkından kaldım fukara,
Duyguların bir kenara,
Koyup yine mi gelmedin?

Kara mı çektin gözüne,
Hasret bıraktın yüzüne,
Dost değil elin sözüne,
Uyup yine mi gelmedin?

Coşarî der düştüm derde,
İyi günün dostu nerde,
Çektiler üstüme perde,
Ayıp yine mi gelmedin?

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

29. ÇÜRÜTTÜ BENİ

Gönlümü kaptırdım bir zalim yâra,
Hele baştan saldı yürüttü beni.
Onun için düştüm gama efkâra,
Bin etti derdimi çürüttü beni.

Bakamam sılaya gözlerim mağrur,
Nice hayallerim karşımda durur,
Ben bir ağaç oldum yâr da bir yağmur,
Üstüme yağmadı kuruttu beni.

Sıyrıldı da deli gönül sıyrıldı,
Her gün kuru ekmek ile kayrıldı,
Ne severim dedi ne de ayrıldı,
Zalim mecnun gibi sürüttün beni.

Biter mi ben gibi garibin derdi,
Kahpe felek bize dertleri serdi,
En sonunda zalim bir karar verdi,
Gitti diyar diyar unuttu beni.

30. GEL HELE

İlaçsız derdimin çaresi senden,
Kurumaz gözümde yaşım gel hele.
Derin yüreğimin yarası senden,
Zehirdir ekmeğim aşım gel hele.

Yaranamam ben eşime dostuma,
Birleşti el âlem düştü kastime,
Karlı sıradağlar çökmüş üstüme,
Sıkışmış altında başım gel hele.

Kış gecesi oldu kapı dışarı,
Sabaha çıkması büyük başarı,
Bu mermiyi senden yedi Coşarî,
Kanadı yaralı kuşum gel hele.

31.KÜÇÜĞÜM

Tatlı belam gönül sevdam gül çiçeğim,
Senin için ne çektim ne de çekeceğim
Sensin bugünüm dünüm geleceğim,
Bekliyorum dön gel artık küçüğüm

Sevgi bir masaldır sanki dündü,
Sen miydin ki benim bir tek gördüğüm,
Çözülüyor olmuş kalbim kördüğüm,
Yeter artık yeter dön gel küçüğüm.

Duymadın mı düşüp neden geldiğim,
Ferhat gibi sana dağlar deldiğim,
Çok hastayım bu dünyadan göçdüğüm,
Benim mezarımda gel gör küçüğüm.

32. BİR BAŞKA

Kahrolsun kapıldım bir zalim yâra,
Soyun başka çıktı özün bir başka.
Çıbana dönüştü içimde yara,
İçin başka çıktı yüzün bir başka.

Pay aldım feleğin yokuşlarından,
Geç kaldım trenin kalkışlarından,
Kurşun yedim zalim bakışlarından,
Dilin başka çıktı yüzün bir başka.

Âşık Coşarî'yim boş benim gönlüm,
Bazen hayal bazen düş benim gönlüm,
Her gün tipi boran kış benim gönlüm,
Baharın bir başka yazın bir başka.

33. AĞLAYAN GÖZLER

Çökmüş kenara yıkılmışçasına,
Saplandı kalbime ağlayan gözler.
Tuttum ellerinden yanarcasına,
Pınar olmuş sanki ağlayan gözler.

Derdim yokmuş gibi dert verdi bana,
Bitkin bakışlarla gam sardı bana,
Ne olur yalnız bırak git derdi bana,
Yaktı ciğerimi dağlayan gözler.

Sanki kalem uzamıştı kaşından,
Ben gittim o baka kaldı peşimden,
Çıkmaz oldu hayalimden düşümden,
Gönlünü gönlüme bağlayan gözler.

34. SABAHA KADAR SARIL BANA

Bu gece bir başka çöktün içime,
Seni andım durdum sabaha kadar.
Okudum bendeki tüm mektuplarını,
Okudum ağladım sabaha kadar.

Anılarla doldu taşı boş odam,
Andıkça kanadı içimdeki yaram,
Bir hayalim vardı bir de sigaram,
Seni içtim durdum sabaha kadar

Bir an kulağımda çınladı sesin,
Ruhuma dolaştı artık nefesin,
Uykumda gözüme geldi hasretin
Gözümü yummadım sabaha kadar.

35. BULAMADIM

Ah be yalan dünya çok darbe aldım,
Derdimi koymaya raf bulamadım.
Her ne iş yaptıysam geride kaldım,
Kendime önlerde saf bulamadım.

Boş yere tükettim gençlik yaşımı,
Zehir ettin ekmeğimi aşımı,
Göz göze gelende eğdim başımı,
Yüzüne demeye laf bulamadım.

Coşarî der seni aradım durdum,
Bu suç kimde diye ben bana sordum,
Gönlümün içinde mahkûm kurdum,
Seni aklayacak af bulamadım.

36. AĞLARIM

Çıkamam içinden çare mi kaldı,
Nice hayallere dalar ağlarım
Merhamet o zalim yâre mi kaldı,
Güller gibi solar solar ağlarım

Yıkılmış doğrulmaz umutlar gibi,
Dağ başında kalmış aç kurtlar gibi,
Her an boşanacak bulutlar gibi,
Şimşek çakar dolar dolar ağlarım.

37. AĞLARIM

Niye geldim ben bu yalan dünyaya,
Bu düştüğüm hallarıma ağlarım.
Sığınmışım o yaradan Mevla'ya
Çok çaresiz kullarına ağlarım.

Çok dolaştım köyü kasaba şehiri,
Boğulmadan çıktım gölü nehiri,
Zor geldi bu ayrılığın zehiri,
Uzak kaldı yollarına ağlarım.

Coşarî ha bugün ha yarın derken,
Sarardı yaprağın zaman çok erken,
Tökezledin dostum yolda giderken,
Boşa geçen yıllarıma ağlarım.

38. ALLAH AŞKINA

Gerçeği unuttum hep oldun hayal,
Evirdim çevirdim tutmuyor bu fal.
Ya elini uzat ya canımı al,
Bu dertten kurtar beni Allah aşkına.

El açıp yol vardım anlamaz haldan,
Koptu yer düştüm yıktı gönül bağımı,
Geldim düşe kalka bu uzun yoldan,
Yaklaştı son durak Allah aşkına.

Hazan düştü yıktı gönül bağımı,
Birikti üstümde bir dert yığını,
Gel al Coşarî den alacağını,
Beni bana bırak Allah aşkına.

39. GEL GEL

Saç ağardı yıllar geçti aradan,
Gönlümün çiçeği solar da gel gel.
Ayrılığı acı yazmış yaradan,
Uzuyor yollar uzadıkça gel gel.

Gel gel ayrılığın yakar acısı,
Gel gel bitmez yüreğimin sancısı,
Gel gel biz bu yârin bir yabancıısı,
Karşı dağlar duman olanda gel gel.

Coşarî geçiyor boşuna yıllar,
Yolunu bekliyor açılmış kollar,
Kalmasın hiç böyle çaresiz kullar,
Yetiş gönül bağım talanda gel gel.

40. GİDER

Güvenme sen dostum sahte sevdaya,
Bir bahane bulur küser de gider.
Bütün hayallerin uğrarlar zaya,
Selamı sohbeti keserde gider.

Geniş dünyan olur bedenine dar,
Her mevsimde gönlün tipi boran kar,
Yıkar duyguların bir deli rüzgâr,
Bir varmış bir yokmuş eserde gider.

Düşünme sonunu her an Coşarî,
Nice bağlar kaldı viran Coşarî,
Elbet bir gün gelir sıran Coşarî,
Sazını duvara asarda gider.

41. GEÇ KALDIN

Selvi boylum zalım gurbet elinden,
Tez dönmedin yaş çekildi geç kaldın.
Anlamadın sen sevenin halinden,
Kahrı çöktü bel büküldü geç kaldın.

Sensiz bir dünyayı neylesin canım,
Kurudu damarda yürümez kanım,
Bozuldu kalmadı sarayım hanım,
Ocak çöküldü taş söküldü geç kaldın.

Seni sevdim de ne geçti elime,
Unuttun sen yazmadın bir kelime,
Umut söndü dert oturdu belime,
Dost ağladı düşman güldü geç kaldın.

Dayanmaz artık bunlara bu beden,
Sen oldun çektin cefaya neden,
Artık daha elimdeki testiden,
Bardak düştü su döküldü geç kaldın.

42. GÖNÜL DELİ

Gönlüm senden bir çektiğim var,
Nerde bir gül görsen ona konarsın.
Her gördüğün güzele verirsin karar,
Kim yüzüne gülse dostun sanarsın.

Sen koydun inan ki beni bu hale,
Senden oldu bana bitmeyen çile,
Deli oldum gülüm ben bile bile,
Şimdi kendi halen kendin ağlarsın.

Haber gelmez oldu o zalim yârdan,
Gönlüm önde gittin bende ardından,
Şimdi derya gibi gam efkârından,
Coşmuş çaylar gibi durmaz çağlarsın.

43. GÜLMEDİ YÜZÜM

Seni nerden buldum nerden tanıdım,
Senden başkasını görmedi gözüm.
Kerem gibi aşkın olmuş yandım,
Yalvardım yakardım geçmedi sözüm.

Baktırdım çıkmadı falım hüznü,
Fark eder dostlarım halim hüznü,
Haftam ayım ne ki yılım hüznü,
Seçemem karıştı gecem gündüzüm.

Duman Kürdevan'ın bak başı gene,
Coşarî kalbinde çelik mengene,
Nalet olsun seni tanıdığım güne,
O günden beri hiç gülmedi yüzüm.

44. İNKÂR ETME

Unuttun mu geçmişteki günleri,
Sakın inkâr etme yâr inkâr etme.
Ben seni sevmiştim doğuştan beri,
Sakın inkâr etme sen inkâr etme.

Aşkın yüreğimde alevlenen kor,
Bu hayatı çekmek ölümden de zor,
Gönlüne bırakma vicdanına sor,
Sakın sevdiğimi sen inkâr etme.

Dünyada beni sen mi yarattın be,
Bileydim yüzüne bakmazdım tövbe,
Utanma seninle gönül eyledim de,
Sakın sevdiğimi inkâr etme.

Ağır geldi ağır hayat silesi,
Doğrulandan fazla çıktı hilesi,
Seninsin Coşarî'nin bir tek çilesi,
Sakın inkâr etme sen inkâr etme.

45. MUM IŞIĞINDA

Böyle bir geceydi daha dün gibi,
Son defa buluşmuştuk sonunda burada.
Mum değil kalbimdeki eriyen sanki,
Sen veda ederken mum ışığında.

Şimdi acı bir şarkıdır dilimde,
Ölmeden öldürdü beni gidişin,
Karşımda hayalin resmin elimde,
Seni bekliyorum mum ışığında.

Kim bilir kaç gece geçecek böyle,
Belki de bir ömür bitecek böyle,
Yüreğın sızlar mı vefasız söyle,
Bir gün can verirsem mum ışığında.

46. ÖLENE KADAR

Terk etmem demiştin söz verdin bana,
Daha çekeceğim çile ne kadar.
Bu dünyam karardı hasretim sana,
Bülbül hasret ise güle ne kadar.

Gözyaşımı tutmaz verdiğin mendil,
Yaşa sağlığının kıymetini bil,
Haber saldı mesaj saldı Azrail,
Bir uğra yanına gelene kadar.

Vefasız sen ettin dünyamı haram,
Eridim tükendim ben gram gram,
Gittikçe serime düşüyor yanar,
Tez gel ciğerimi delene kadar.

Coşarî kadersiz yazıldı adım,
Küstüm kaderime buymuş muradım,
Bunca yılı hayalinle yaşadım,
Son kez yüzün görem ölene kadar.

47. BİR YANIMDA

Okyanusun derin dibine daldım,
Deniz bir yanımda göl bir yanımda.
Karaya vurunca aç susuz kaldım,
Dağlar bir yanımda çöl bir yanımda.

Ne haller yaşadım ben senden ayrı,
Geçti gençliğimin kalmadı hayrı,
Umudum kesilmiş dönemem gayrı,
Gurbet bir yanımda yol bir yanımda.

Rüzgârımsın elden ele savurdun,
Gazel çınar yaprağına çevirdin,
Öldürmeden canlı canlı kavurdun,
Ateş bir yanımda kül bir yanımda.

Coşarî der indir çatık kaşları,
Dursun artık gözlerimin yaşları,
Gizleme dök eteğinden taşları,
Gitme dur yanımda kal bir yanımda.

48. OLURSA OLSUN

Vefasız derdimin dermanı sende,
İlaçtan ne fayda olursa olsun.
Güller filizlenir çürük kafanda,
Viran bağım zay da olursa olsun.

Coşarî dinmiyor gözümün yaşı,
Amansız sevdanın yakar ateşi,
Bitmez bu günlümün boranı kışı,
Mevsim hangi ayda olursa olsun.

49. SEVDİĞİM

Bizim bu aşkımız nazara geldi,
Yollar ayıramaz bizi sevdiğim.
Sevdan yüreğimi ortadan deldi.
Kullar ayıramaz bizi sevdiğim.

Tünemiş keklğim çık artık sineme,
Çok sevmişim imanıma dinime,
Sakın ha üzülop kara giyinme,
Allar ayıramaz bizi sevdiğim.

Endamın gözümün önünde tüter,
Aşkımız Leyladan Mecnundan beter,
Gülüşün dünyanın malına yeter,
Eller ayıramaz bizi sevdiğim.

Gülgün bitsin artık gel yeter derim,
Gün geçtikçe artar gamım kederim,
Senin için zehir olsa içerim,
Ballar ayıramaz bizi sevdiğim.

50. SEVDİĞİM

Geçen günler bir gelemes ki geriye,
Olmadı mı ümitlerin sevdiğim.
Başa kadar kimse gülmüyor niye,
Ulale durur kirpiklerin sevdiğim.

Üst üste geliyor dertler bitmiyor,
Ve o ne ocakta duman tütmüyor,
Bükülmüştür belin dizin tutmuyor,
İnceleşmiş bileklerin sevdiğim.

İstemez Coşarî yazmaz parmaklar,
Nerde elma gibi yanan yanaklar,
Beldeki saçları düşürmüş akla,
Beyazlanmış zülüflerin sevdiğim.

51. SÖYLEME

Senin için benim deli gönlümde,
Şimşeklerin çaktığını söyleme.
Utanıp da boyun eğip önümde,
Gözyaşımın aktığını söyleme.

Bir gel de gör gerçek seven ne halde,
Susuz kaldım Mecnun gibi bu çölde,
Bedenim köz oldu ciğerim külde,
Kerem gibi yaktığını söyleme.

Tutunamam düşerim artık bu dalda,
Baktırdım mutluluk çıkmadı falda,
Bırakıp da beni perişan halda,
Başkasıyla çıktığını söyleme.

Der Coşarî viran olsun bu bağım,
Zehrettin hayatımı yaktın ocağım,
Sana feda oldu gencecik çağım,
Bu dünyamı yaktığını söyleme.

52. TAKILMASAYDIM

Gönül sevdasına yandığım dilber,
Ne olur bu kadar sıkılmasaydın,
Bütün dertlerimi eyledim ezber,
Bile de yanına sokulmasaydım.

Akar dereydim sele dönmeseydim,
Sakin rüzgârdım yele dönmeseydim,
Böyle kaybolup küle dönmeseydim,
Aşkın ateşiyle yakılmasaydım.

Allah sorar sakın haklıyım deme,
Kara bulut gibi çöktün üstüme,
Kılıç işlemezdi deli gönlüme,
Sitem sözleriyle yıkılmasaydım.

Coşarî alıştı gama feryada,
Bana ettiğini söyleme yad'a,
Günü gün yaşardım yalan dünyada,
Vefasız ben sana takılmasaydım.

53. YEDİN ÖMRÜMÜ

Bu dünyada anlasana yem oldum,
Sen her zaman yedin benim ömrümü.
Her nereye kaçtımsa orada buldun,
Dertli ettin yedin benim ömrümü.

Benimle alay et benimle eğlen,
Ben sana yâr olmam sen beni neylen,
Ben dağda yoncayım sende bir ceylan,
Otladın da yedin benim ömrümü.

Usandım sinemi dost döve döve,
Viran çöller yerim gidemem eve,
Ben bir kuru ağaç sen de bir güve,
Kemirdin de yedin benim ömrümü.

54. ÜZERİMDEN

Eller düğün bayram neşe yaparken,
Benim niye kalkmaz zâr üzerimden.
Vefasıza deli gibi taparken,
Bastı ezdi geçti yâr üzerimden.

Kimine bakarsın çok vurdumduymaz,
Kimine bakarsın haram yer doymaz,
Bu deli gönlümde gün güne uymaz,
İstesem de olamaz ar üzerimden.

Der Coşarî duygusalım inceyim,
Mevsimde açılan gülüm goncayım,
Kimse görmez dağ başında yoncayım,
Ne zaman kalkacak kar üzerimden.

Çıkmam deli gönlüm gölettin zorda,
Nasıl oldu ellerim çektiğim zorda,
Kim bilir uçarım ben nice yarda,
Feleğin atına bindin bineli.

Coşarî yoruldu bu uzun yolda,
Bu sahte varlıkta parada pulda,
Uçtum uçacağım sallanan da,
Göçmen kuş misali komdum konalı.

55. OY BENİM

Feryadımdan dağlar yankı veriyor,
Sağır mısın şu edamı duy benim.
Bu genç ömrüm aşkın için çürüyor,
Çok derinmiş bu düştüğüm koy benim.

Ne sevgiden aldın ne kar etti dil,
Hep kestin önümü vermedin menzil,
Kastettin canıma oldun Azrail,
Çok vermedin günlerimi say benim.

Dedin üstüme cefayı gamı,
Kaybettim bulamam Halep'i Şam'ı,
Yaşamadım zehir ettin dünyayı,
Neme gerek hafta benim ay benim.

Coşarî geçmedi bir sene günüm,
Bırakmadın hayatımda tek çözüm,
Duymasın kulağım görmesin gözüm,
Ellerinle gözlerimi oy benim.

56. HEP SENİN OLSUN

Gel seninle paylaşalım Dünya'yı,
Bir avuç mutluluk ver hep senin olsun.
Saymam ki o zaman haftayı ayı,
Bir avuç mutluluk ver hep senin olsun.

Bu dert nerde başlar nerede biter,
Hangisi daha iyi hangisi beter,
Dönüp de sevgiyle bakışın yeter,
Bir avuç mutluluk ver hep senin olsun.

Bu yalan dünyada yoktur tek gayem,
Ayrılığın çok zor güne gün sayem,
Sensin küllü varım gülmen sermayem,
Bir avuç mutluluk ver hepsi senin olsun.

Coşarî tekledim giderken yolda,
Ben baykuş misali kaldım bir dalda,
Gözüm yok dünyada parada pulda,
Bir avuç mutluluk ver hep senin olsun.

57. EFKÂR YÂRDAN ÇİLE YÂRDAN

Kızırım ben bu dünyanın haline,
Efkâr yardım çile yardım dert yârdan.
Herkes almış aşk şişesi eline,
Mektup yardım name yârdan kart yârdan.

Düşüp hasta olsa yâr diye inler,
Geçiyor gençlikte yâr diye günler,
Herkes türküsünü yâr diye söyler,
Şarkı yardım beste yârdan yurt yârdan.

Ah çekmedi kimse vay ana diye,
Babasına vermedi bir hediye,
Her şeyini buldu o yârdan güye,
Yakınıyor garip düşen fert yârdan.

-Yedekli Koşma Şeklinde 8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

58. BİR DAMLA GÖZYAŞI

Ne kaldı ki aramızda,
Beni sana bağlayacak.
Ömür denilen kervanda,
Kim gülüp kim ağlayacak.
Hayat ne kadar zor imiş,
Neler çıkacak karşına,
Bu dünyayı yakarım ben,
Bir damla gözyaşına.

Gezip durdum deli gibi,
Estim seher yeli gibi,
Gönlüm bahar seli gibi,
Gâh coşup gâh çağlayacak.
Hayat ne kadar zor imiş,
Neler çıkacak karşına.
Bu dünyayı yakarım ben,
Bir damla gözyaşına.

Coşarî düşende yadan,
Darbe yedin bu dünyadan,
Senin o umursuz sevdan,
Yüreğimi dağlayacak.

Hayat ne kadar zor imiş,
Neler çıkacak karşına.
Bu dünyayı yakarım ben,
Bir damla gözyaşına.

- 11'li Hece Ölçüsüyle Yedekli Koşma Şeklinde Söylenenler

59. DÖNMEDİN

Çektin gittin zalim gurbet eline,
Yıllar geçti sen daha dönmedin.
Aşk diye düştün elin diline,
Ey vefasız sen bir daha dönmedin.

Gençliğim tükendi geri dönmedin,
Söndü umutlarım daha dönmedin,
Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.

Ettiğin yemini nasılda yuttun,
Sosyeteğe uydun parayı tuttun,
Beni bırak memleketi unuttun,
Ey vefasız sen bir daha dönmedin.

Gençliğim tükendi geri dönmedin,
Söndü umutlarım daha dönmedin,
Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.

Oldun gittin başkasının kadını,
Ben süründüm sen çıkarttın tadını,
Elimde olsaydı anmam adını,
Ey vefasız sen bir daha dönmedin.

Gençliğim tükendi geri dönmedin,
Söndü umutlarım daha dönmedin,
Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.

Coşarî yem kimse duymaz zârımı
Su söndürmez ciğerimde narımı
Gelsen bulamazsın sen mezarımı
Tükettin ömrümü daha dönmedin
Gençliğim tükendi geri dönmedin,
Söndü umutlarım daha dönmedin,
Yıktın bu dünyayı geri dönmedin.

60. GİTME

Eğer gideceksen uğra yanıma,
Bir benim kapımı çalmadan gitme.
Ecelim sende olur girme kanıma,
Bu olur deme çare bulunmadan gitme!

Gaflet bastı uyanamam
Seni gurbete koyamam
Hasretine dayanamam
Yüreğimi dağlar benim
Gitme gitme gitme!

Hayat deryasında olmuş sır umut,
Vurdukça dalgalar kopma olur umut,
Sen gönül bahçemde bir gül bir umut,
Kökleri kuruyup solmadan gider.

Seni gurbete koyamam
Hasretine dayanamam
Yüreğimi dağlar benim
Gitme gitme gitme!

Ömrüm senden yemiş harabe heyelan,
Sevdan bu gönlüme olunmuş ilan,
Kalbim kafesinde yaralı ceylan,
Açıp özgürlüğe solmadan gitme!

Seni gurbete koyamam
Hasretine dayanamam
Yüreğimi dağlar benim
Gitme gitme gitme!

Der Coşarî yeter lal oldu dilim,
Hep yanı başımda uzak menzirim,
Tanrım verdi canı sen Azrail'im,
Benden emanetini almadan gitme!

Coşarî tanrının kulu
Mevsimsiz baharın gülü
Geldin mi seherin bülbülü
Gülmez gönlüm ağlar benim
Ötme ötme ötme!

61. KALMIŞIM

Yalan dünyada derdin bitmez tükenmez,
Bir sonu olmayan yola kalmışım.
Türlü türlü derdin sırtımdan inmez,
Yığılmış kenara kala kalmışım.

Sana kalmışım, sana kalmışım,
Bu dünyadan yana yana kalmışım.

Ağustos'ta bedenime yağar kar,
Dinmez yüreğimde her gün ah u zâr,
Çok sevmiştim zalim çıktı nazlı yâr,
Haldan anlamayan kula kalmışım.

Sana kalmışım, sana kalmışım,
Bu dünyadan yana yana kalmışım.

Coşarî sazından teller söküldü,
Erken gazel düştü yaprak döküldü,
Ak düştü saçıma belim büküldü,
Aşkından tanınmaz hala kalmışım.

Sana kalmışım, sana kalmışım,
Bu dünyadan yana yana kalmışım.

62. UNUTAMAM

Gönlümü kaptırdım bir zalim yâra.
Terk etti de gitti unutamadım.
Kapanmadı bende açtığı yara,
Ömrümü mahvetti unutamadım.

Unutamadım unutamadım,
Vefasız ben seni unutamadım,

Ne yaşadım neler kaldı dünümden,
Bunca yıllar geldi geçti önümden,
Derman direm çaldı benim günümden,
Gençliğim tüketti unutamadım.

Unutamadım unutamadım,
Vefasız ben seni unutamadım.

Coşarî der yetişmedim darımda,
Her zaman sen oldun ah u zârımda,
İsmim kayıp oldu bak mezarımda,
Çıktı otlar bitti unutamamdım.

Unutamadım unutamadım,
Vefasız ben seni unutamadım.

3.1.2.2. Kadere, Feleğe ve Dünyaya Sitem

-7'li Hece Ölçüsüyle Yazılanlar

63. ALEV ALEV YANIYOR

Harcadı zalim dünya,
Sanki gördüm bir rüya,
Düştüm derin uykuya,
Gözlerim uyanmıyor.

Silip gönlüm atmadı,
Elim verdim tutmadı,
Artık gücüm yetmedi,
Bedenim dayanmıyor.

Çalıştım ah u zâra,
İtildum bir kenara,
İsmin içimde yara,
Damla damla kanyor.

Coşarî'yem sen nesin,
Benim bozuk hanemsin,
Dünyada cehennemim,
Alev alev yanyor.

- 8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

54. DÜNYA

Seninle nerede tanıştık,
Cana çengel takan dünya.
Bir maratonda yarıştık,
Yok hedefe çıkan dünya.

Gel kavuşayım tadın yalan,
Padişahın kadın yalan,
Boş yere avutma bizi,
Zaten adın yalan dünya.

Hoca nerde müftü nerde,
Nikah nerde ahtı nerde,
Sultan nerde tahtı nerde,
Peşlerinden koşan dünya.

Der Coşarî kalsın ünün,
Bir bugünün bir de dünün,
Geldi mi sevgili günün,
Bırakır mı yakarı dünya.

65. SATAN DA BİR

Çözemedim dünya seni,
Alanda bir satan da bir.
Boş yere yordun sen beni,
Gezen de bir yatan da bir.

Geçti bu ömrümün demi,
Alamadım ben hissemi,
Hayat bir yelkensisiz gemi,
Yüzen de bir batan da bir.

Papatyalar açar mı gül,
Eşekten olur mu düldül,
Kargalar olmuş bülbül,
Susan da bir öten de bir.

Tavuk eş olur mu kaza,
Çoğu tercih etme aza,
Değerinden anlamazsa,
Kumaş da bir keten de bir.

Haydi canım kaçma bucak,
Hep dostluğa açın kucak,
Ev yıkılmış çömüş ocak,
Sönen de bir tüten de bir.

Der Coşarî paralandık,
Hasret çektik yaralandık,
Toprak ona kadar sadık,
Anada bir vatanda bir.

66. YAZAMADIM

Bırak dünyanın işini,
Gez dediler gezemedim.
Beğenmedim gidişini,
Çöz dediler çözemedim.

Yedim felek sillesini,
Çektim her dem çilesini,
Bu hayatın hillesini,
Sez dediler sezemedim.

Gelin olmuş gelir Suna,
Dostlar kalkar oyuna,
Adettir eline kına,
Ez dediler ezemedim.

Coşarî ne ağadır ne bey,
Fani dünya zaten deney,
Bir kere neşeli bir şey,
Yaz dediler yazamadım.

67. SEVEMEDİM DÜNYA SENİ

Elimde olsa gelmezdim,
Sevemedim dünya seni.
Boşa gönül eylemezdim,
Sevemedim dünya seni.

Yalandır şöhretin şanın,
Altında olsa dört bir yanın,
Gülenden çok ağlayanın,
Sevemedim dünya seni.

Nerde beyin hani paşa,
Sevdalar yazdırdın taşa.
Kimi çıkarttın ki başa.
Sevemedim dünya seni.

Nerde tapun nerde senet,
Kuluna eder ihanet,
Varlığın üstüne zimmet,
Sevemedim dünya seni.

Coşarî düşünme kara,
Sana da gelecek sıra,
Mezar yerin bile para,
Sevemedim dünya seni.

68. SEVDİĞİME VERMEDİLER

Kör olsun istemem gözüm,
Sevdiğime vermedin beni.
Hayattan ben ne beklerim,
Zalimler aldılar beni.

Kahrolsun felek cilvesi,
Hep benimle eğleniyor,
Elime veriyor ağı,
Oyna aldan bekle diyor.

Batsın bu dünyanın hali,
Benim bir şeyim batmaz ki,
Ağaçta yaprak misali,
Dertlinin derdi bitmez ki.

Derdim çoktur daha benim,
Ama hepsini söylemem,
Bir şeyde gözüm yok benim,
Artık ölsemde gam yemem.

69. OYALAMA DÜNYA BENİ

Yalan senin güzelliğin,
Oyalama dünya beni.
Biter sohbetin şenliğin,
Oyalama dünya beni.

Senin olsun şalın çulun,
Senden çeker dertli kulun,
Sahte çıktı paran pulun,
Oyalama dünya beni.

Çoğunu yedin sancıdan,
Haraç aldın yabancından,
Vergi koydun Sabancı'dan,
Oyalama dünya beni.

Ne mecnunun ahtı kaldı,
Ne Ferhat'ın bahtı kaldı,
Ne Süleyman tahtı kaldı,
Oyalama dünya beni.

Ne verdin ki ne alacan?
Bana mı mekân kılacan,
Coşarî senin kalacan,
Oyalama dünya beni.

70. DÜNYA

Geldiğime bin pişmanım,
Nerde yerin yurdun dünya.
Ben kaderime düşmanım,
Hep arkadan vurdun dünya.

Kiminin gözünde yaşlar,
Kaybolur hayaller, düşler,
Biri biter, biri başlar,
Bitmez senin derdin dünya.

Ne hatırdan, sözden aldın,
Ne ağlayan gözden aldın,
Ne aldıysan bizden aldın,
Sen bize ne verdin dünya.

Coşarî der dostlar hani,
Toprak ettin nice canı,
Yıktın Sultan Süleyman'ı,
Kendi tahtın kurdun dünya.

71. ÇÖKMÜŞ HALLER

Hayal oldu arzularım,
Çölden çöle göçüyorum.
Kalmadı bir evim yuvam,
Meyhanede içiyorum.

Gül gibi soldum arkadaş,
Kaderime şaşıyorum,
Kimseye bakamaz oldum,
Ben ellerden kaçıyorum.

Bu ne hal bendeki bilmem,
Bir ben nasıl yaşıyorum,
Düğün dernek hiç istemem,
Viran yerler seçiyorum.

72. BOŞU BOŞUNA

Habu gehim dünyasında,
Herkes işine işine.
Yorgun yatar rüyasında,
Konar düşüme düşüme.

Gün geçer kocalır yaşlar,
Yaşlı gözler çatık kaşlar,
Biri biter biri başlar,
Peşi peşime peşime.

Var bir hastalık kaygısı,
Vurdu rüzgâr düştü ısı,
Romatizma bel ağrısı,
Çamlıhemşin'e Hemşin'e.

Dünya senin adın yalan,
Sıra bekler geri kalan,
Bunca çaba bunca falan,
Boşu boşuna boşuna.

Coşarî ne söyler dilin,
Olmuşsun duvaksız gelin,
Kel başına kendi elin,
O lakin kaşına kaşına.

73. BİTMEYEN DERT

Gün görüp devran sürmedim,
Geçti ömrüm böyle kardeş.
Siyah saçını öremedim,
Geçti ömrüm böyle kardeş.

Küçük yaştan çektim çile.
Gezdirdiler ilden ile.
Acı hayat bile bile.
Geçti ömrüm böyle kardeş.

Sıradan sıraya kaydım,
Ciğerime dert yandım,
Usandım hayata doydum,
Geçti ömrüm böyle kardeş.

Ağlamak fayda etmedi
Feleğe gücüm yetmedi
Acı ızdırıp bitmedi,
Geçti ömrüm böyle kardeş.

74. FELEK BENİ

Ben dünyada nereye gitsem,
Çeviriyor felek beni.
Aşınızda soğan gibi,
Kavuruyor felek beni.

Ne işe göstersem çaba,
Hiçbiri gelmez hesaba,
Her gün böyle kaptan kaba,
Deviriyor felek beni.

Böyle ömrü yıprak oldum,
Ayağında toprak oldum,
Güz ayında yaprak oldum,
Savuruyor felek beni.

75. DÜNYA

Yarı aç gezdirdin bizi,
Bulamadık azık dünya.
Tanımadık kendimizi,
Her gün attın kazık dünya.

Gülü soldurdun bağında,
Çoğunu boğdun ağında,
Harcadın civan çağında,
Bu gençlere yazık dünya.

Kime bıraktın hediye,
Aldattın bizi ne diye,
Aslanı boğdurdun kediye,
Yok mu kanun tüzük dünya?

Dertlidir çok Coşarî der,
Çoluk çocuk yaşlı peder,
Böyle gelmiş böyle gider,
Vay ayarı bozuk dünya.

76. NE AĞLARSIN

Ne ağlarsın deli gönlüm,
Gerçekten dertli mi oldun.
Her gün nedir senin halin,
Gül gibi sararıp soldum.

Sen kendine güven biraz,
Hayattır bu öğren biraz,
Güzellerle eğlen biraz,
Eğlenecek çağa geldin.

İyi şeye kötü deme,
Az bir şeye sen gam yeme,
Her gün tatlı gamlı söyleme,
Dert söyledim efkâr buldum.

77. DÜNYA

Seninle nerede tanıştık,
Cana çengel takan dünya.
Bir maratonda yarıştık,
Yok hedefe çıkan dünya.

Gel kavuşayım tadın yalan,
Padişahın kadın yalan,
Boş yere avutma bizi,
Zaten adın yalan dünya.

Hoca nerde müftü nerde,
Nikah nerde ahtı nerde,
Sultan nerde tahtı nerde,
Peşlerinden koşan dünya.

Der Coşarî kalsın ünün,
Bir bugünün bir de dünün,
Geldi mi sevgili günün,
Bırakır mı yakarı dünya.

78. SATAN DA BİR

Çözemedim dünya seni,
Alanda bir satan da bir.
Boş yere yordun sen beni,
Gezen de bir yatan da bir.

Geçti bu ömrümün demi,
Alamadım ben hissemi,
Hayat bir yelkensisiz gemi,
Yüzen de bir batan da bir.

Papatyalar açar mı gül,
Eşekten olur mu düldül,
Kargalar olmuş bülbül,
Susan da bir öten de bir.

Tavuk eş olur mu kaza,
Çoğu tercih etme aza,
Değerinden anlamazsa,
Kumaş da bir keten de bir.

Haydi canım kaçma bucağ,
Hep dostluğa açın kucak,
Ev yıkılmış çömüş ocak,
Sönen de bir tüten de bir.

Der Coşarî paralandık,
Hasret çektik yaralandık,
Toprak ona kadar sadık,
Anada bir vatanda bir.

79. YAZAMADIM

Bırak dünyanın işini,
Gez dediler gezemedim.
Beğenmedim gidişini,
Çöz dediler çözemedim.

Yedim felek sillesini,
Çektim her dem çilesini,
Bu hayatın hillesini,
Sez dediler sezemedim.

Gelin olmuş gelir Suna,
Dostlar kalkar oyuna,
Adettir eline kına,
Ez dediler ezemedim.

Coşarî ne ağadır ne bey,
Fani dünya zaten deney,
Bir kere neşeli bir şey,
Yaz dediler yazamadım.

80. SEVEMEDİM DÜNYA SENİ

Elimde olsa gelmezdim,
Sevemedim dünya seni.
Boşa gönül eylemezdim,
Sevemedim dünya seni.

Yalandır şöhretin şanın,
Altında olsa dört bir yanın,
Gülenden çok ağlayanın,
Sevemedim dünya seni.

Nerde beyin hani paşa,
Sevdalar yazdırdın taşa.
Kimi çıkarttın ki başa.
Sevemedim dünya seni.

Nerde tapun nerde senet,
Kuluna eder ihanet,
Varlığın üstüne zimmet,
Sevemedim dünya seni.

Coşarî düşünme kara,
Sana da gelecek sıra,
Mezar yerin bile para,
Sevemedim dünya seni.

81. SEVDİĞİME VERMEDİLER

Kör olsun istemem gözüm,
Sevdiğime vermedin beni.
Hayattan ben ne beklerim,
Zalimler aldılar beni.

Kahrolsun felek cilvesi,
Hep benimle eğleniyor,
Elime veriyor ağı,
Oyna aldan bekle diyor.

Batsın bu dünyanın hali,
Benim bir şeyim batmaz ki,
Ağaçta yaprak misali,
Dertlinin derdi bitmez ki.

Derdim çoktur daha benim,
Ama hepsini söylemem,
Bir şeyde gözüm yok benim,
Artık ölsem de gam yemem.

82. OYALAMA DÜNYA BENİ

Yalan senin güzelliğin,
Oyalama dünya beni.
Biter sohbetin şenliğin,
Oyalama dünya beni.

Senin olsun şalın çulun,
Senden çeker dertli kulun,
Sahte çıktı paran pulun,
Oyalama dünya beni.

Çoğunu yedin sancıdan,
Haraç aldın yabancından,
Vergi koydun Sabancı'dan,
Oyalama dünya beni.

Ne mecnunun ahtı kaldı,
Ne Ferhat'ın bahtı kaldı,
Ne Süleyman tahtı kaldı,
Oyalama dünya beni.

Ne verdin ki ne alacan?
Bana mı mekân kılacan,
Coşarî senin kalacan,
Oyalama dünya beni.

83. DÜNYA

Geldiğime bin pişmanım,
Nerde yerin yurdun dünya.
Ben kaderime düşmanım,
Hep arkadan vurdun dünya.

Kiminin gözünde yaşlar,
Kaybolur hayaller, düşler,
Biri biter, biri başlar,
Bitmez senin derdin dünya.

Ne hatırdan, sözden aldın,
Ne ağlayan gözden aldın,
Ne aldıysan bizden aldın,
Sen bize ne verdin dünya.

Coşarî der dostlar hani,
Toprak ettin nice canı,
Yıktın Sultan Süleyman'ı,
Kendi tahtın kurdun dünya.

84. ÇÖKMÜŞ HALLER

Hayal oldu arzularım,
Çölden çöle göçüyorum.
Kalmadı bir evim yuvam,
Meyhanede içiyorum.

Gül gibi soldum arkadaş,
Kaderime şaşıyorum,
Kimseye bakamaz oldum,
Ben ellerden kaçıyorum.

Bu ne hal bendeki bilmem,
Bir ben nasıl yaşıyorum,
Düğün dernek hiç istemem,
Viran yerler seçiyorum.

85. BOŞU BOŞUNA

Habu gehim dünyasında,
Herkes işine işine.
Yorgun yatar rüyasında,
Konar düşüme düşüme.

Gün geçer kocalır yaşlar,
Yaşlı gözler çatık kaşlar,
Biri biter biri başlar,
Peşi peşime peşime.

Var bir hastalık kaygısı,
Vurdu rüzgâr düştü ısı,
Romatizma bel ağrısı,
Çamlıhemşin'e Hemşin'e.

Dünya senin adın yalan,
Sıra bekler geri kalan,
Bunca çaba bunca falan,
Boşu boşuna boşuna.

Coşarî ne söyler dilin,
Olmuşsun duvaksız gelin,
Kel başına kendi elin,
O lakin kaşına kaşına.

86. BİTMİYEN DERT

Gün görüp devran sürmedim,
Geçti ömrüm böyle kardeş.
Siyah saçını öremedim,
Geçti ömrüm böyle kardeş.

Küçük yaştan çektim çile.
Gezdirdiler ilden ile.
Acı hayat bile bile.
Geçti ömrüm böyle kardeş.

Sıradan sıraya kaydım,
Ciğerime dert yandım,
Usandım hayata doydum,
Geçti ömrüm böyle kardeş.

Ağlamak fayda etmedi
Feleğe gücüm yetmedi
Acı ızdırıp bitmedi,
Geçti ömrüm böyle kardeş.

87. FELEK BENİ

Ben dünyada nereye gitsem,
Çeviriyor felek beni.
Aşınızda soğan gibi,
Kavuruyor felek beni.

Ne işe göstersem çaba,
Hiçbiri gelmez hesaba,
Her gün böyle kaptan kaba,
Deviriyor felek beni.

Böyle ömrü yıprak oldum,
Ayağında toprak oldum,
Güz ayında yaprak oldum,
Savuruyor felek beni.

88. DÜNYA

Yarı aç gezdirdin bizi,
Bulamadık azık dünya.
Tanımadık kendimizi,
Her gün attın kazık dünya.

Gülü soldurdun bağında,
Çoğunu boğdun ağında,
Harcadın civan çağında,
Bu gençlere yazık dünya.

Kime bıraktın hediye,
Aldattın bizi ne diye,
Aslanı boğdurdun kediye,
Yok mu kanun tüzük dünya?

Dertlidir Coşarî der,
Çoluk çocuk yaşlı peder,
Böyle gelmiş böyle gider,
Vay ayarı bozuk dünya.

-11'li Hece Ölçüsüyle Yazılanlar

89. BIRAKMADIN

Kahpe felek bana nettin neyledin,
Kırdın kanadımı kol bırakmadın.
Bütün hayallerim hapis eyledin,
Bir türlü çıkacak yol bırakmadın.

İyi günde dostun açtığı kucak,
Nerde zamanında o tüten ocak,
Yaşlı ağaç artık koptu kopacak,
Sen bende tutacak dal bırakmadın.

Ah ile vah ile geçti bu hayat,
Dünya senin olsun olmasa sıhhat,
Yoruldu usandı koşma koca at,
Attı ayağından nal bırakmadın.

Kimini arayam kimini soram,
Her gün bir endişe her gün bir dram,
Her dertten tattırdın bana yüz gram,
Dertli Coşarî'de hal bırakmadın.

90. BİR PARMAK

Dünyanın malına tatlı dediler,
Ben anca ucundan tuttum bir parmak.
Kodamanlar sere serpe yediler,
İlaç olsun diye yuttum bir parmak.

Sanki herkes halay çekti gülüştü,
Ben de siyah saça beyazlar düştü,
Mutluluğu avuç avuç bölüştü,
Bin bir derde anca kattım bir parmak.

Öldürseler huylu geçmez huyundan,
Garip olan çıkamıyor kuyundan,
Dolu dolu içtim hayat suyundan,
Ben anca tek damla tattım bir parmak.

Coşarî der dünya canda kalır,
Kaybolur yıldızlar güne de kalmaz,
Bana da mülk olmayan sana da kalmaz,
Dünyanın götüne attım bir parmak.

91. DURAMIYORUM

Felek bağlamış ya zincire beni,
Kırmak istiyorum kıramıyorum.
Açıp da bir hesap defterini,
Sormak istiyorum soramıyorum.

Nefret ettim kalpazanı hırsızını,
Hiç gösterme bana ne olur arsızını,
İçimdeki zalimi vicdansızını,
Vurmak istiyorum vuramıyorum.

Coşarî gönlünde bir ıssız ada,
Uzak kalsan bunca sese feryada,
Telefonun kapalı bir karanlık oda,
Durmak istiyorum duramıyorum.

92. BEN

Galiba ömrümün baharı bitti,
Bedenim kaldırmaz yorulurum ben.
Çiçeğim çimenim yazım terk etti,
Kış geldi yorgana sarılırım ben.

İnana düşe kalka geçti bu günüm,
Ne şöhret yaşadı ne kaldı ünüm,
Kaldıramam artık inceldi gönlüm,
Bir ufak söz ile darılırım ben.

Bozulur bu yapı çürürse direk
Sözle anlatılmaz yaşamak gerek
Saatim eskidi durdu zemberek
Zannetmem bir daha kurulurum ben.

Coşarî geçirdin en güzel çağı,
Eskidi bedenim aşamaz dağı,
Haziranda dolu vurdu bu bağı,
Kopacak dallarım kırılırım ben.

93. BEN BENİ YEDİM

Bu hayatı çeke çeke yoruldum,
Doğa kendisini ben beni yedim.
Bir gün tora düştüm bir gün vuruldum,
Avcılar ceylanı ben beni yedim.

Elin yarasıyla yaram kanadı,
İçimde hissettim çıkan feryadı,
Oldum serçe kuşun kırık kanadı,
Doğa kendisini ben beni yedim.

Bazen Çoruh gibi bulanık oldum,
Bazen padişahın tahtına çıktım,
Dünyaya körlerin gözüyle baktım,
Hayat kendisini ben beni yedim.

Bu dünyanın dertlerine takıldım,
Çıkamam içinden artık sıkıldım,
Yalanlarla, fitnelerle yıkıldım,
Bu düzen kendini ben beni yedim.

Ferhat'la beraber kayayı deldim,
Pir Sultan'la Şahın huzuruna geldim,
Yunus gibi Tanrı aşkıyla öldüm,
Bu dünya kendini ben beni yedim.

Yalan dünya soktu türlü biçime,
Genç yaşımda beyaz düştü saçıma,
Her dertten bir parça attım içime,
Mahvettim ömrümü ben beni yedim.

94. GELİYOR

Üşüdüm üstüne kar taneleri,
Düştü gökyüzünden indi geliyor.
Boğuştum dertlerle doğuştan beri,
Her biri kenardan sindi geliyor.

Alıştım ey felek ben ah u zâra,
Yaram bir değil ki doktorum sana,
Ayım ışık tutmaz mehtabım kara,
Uğur yıldızım da söndü geliyor.

Coşarî gönlümü dağlamam diye,
Bu dünyaya ben bel bağlamam diye,
Sana söz vermişim ağlamam diye,
Ne edem gözyaşlarım kendi geliyor.

95. BENİM

Bahar gelir çiçek çimen yaz olur,
Değişmez ömrümün kuralı benim.
Gün ağarır mehtap bembeyaz olur,
Gözüm günü görür karalı benim.

Döktüm kaptan kaba süzdüm tükenmez,
Aldım iğne iplik düştüm tükenmez,
Daha binde biri yardım tükenmez,
Derdim dağlar kadar sıralı benim.

Duyulur her zaman ozanın sesi,
Yaşadığın hayat sor neyin nesi,
Sanki gönlüm yemiş aslanpençesi,
Dağda ceylan kadar yaralı benim.

Bu Coşarî şiir yazar saz çalar,
Yalan yere o gönlünü parçalar,
Bak bedenim geziyorken yalpalar,
Felek ciğerimden vurmali benim.

96. BİR BİR

Zaman geldi bizim elin kuşları,
Başka diyarlara uçarlar bir bir.
Sağlam değil bu binanın taşları,
Yine dağıldılar göçerler bir bir.

Böyle dostum bu dünyanın yapısı,
Biri değil gelir geçer hepsi,
Çağ geçtikçe artar derdin kapısı,
Anahtar uydurur açarlar bir bir.

Gelen çığner geçer aynı yolları,
Yükü artar yoksa ağaç dalları,
Nerde diye bir gün gençlik yılları,
Gelirde beyninden geçerler bir bir.

Değişmez Coşarî dünyanın hali,
İster padişah ol isterse vali,
Katır tırpan insan başak misali,
Zamanı gelince biçerler bir bir.

97. HASTA GİBİYİM

Kader üzerime ördü ağını,
Her gün üzüntüde yasta gibiyim.
Yitirdi bu ömrüm gençlik çağını,
Eceli bekleyen hasta gibiyim.

Bir hedef tutturdum ben varamadım,
Azlarla yetindim çok aramadım,
Yalanla yanlışla kabarmadım,
İçini çekmemiş pasta gibiyim.

Gönül incitmedim yakmadım canlar,
Ben tanıdım çok değişik insanlar,
Konamadım gitti saraylar hanlar,
Çıraklıktan terfi usta gibiyim.

Coşarî der geçti dünyanın demi,
Ceylanın ovası balığın yeri,
Fırtına var sallanıyor bu gemi,
Eser rüzgâr bir lodosta gibiyim.

98. HARCADIN BENİ

Gönlümü kaptırdım bir sitemkâra,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.
Al yeşilden uzak hep giydim kara,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

Kalmadı artık kalbimin hevesi,
Gelmiyor kuşların o nazik sesi,
Boynuma indirdin aslanpençesi,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

Erittin dağımın baran karını,
Duymadın gönlümün ah u zârını,
Terk ettin ömrümün sen baharını,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

Kalkmadı üstümden yüklediğin yük,
Kaderimle bir ol sen boynumu bük,
Saçlarımı düşmüş beyazlar tek tük,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

Der Coşarî hayal oldu düşlerim,
Çürük düştü çok eskildi dişlerim,
Yarım kaldı bitmedi ki işlerim,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

99. KAHPE OLURSA

Güvenip bir sadık dost bulamasın,
Bahsettiğim dünya kahpe olursa.
Yüzerler derimi post bulamasın,
Bahsettiğim dünya sahte olursa.

Sırrın içime göm el âlem duyar,
Fazla gururluysan kabire koyar,
Beslediğin karga gözünü oyar,
Bahsettiğin dünya sahte olursa.

Kaderin buymuş ya istersen çekme,
Kim acır yalandan boynunu bükme,
En sadık dostundan yersin bir tekme,
Bahsettiğin dünya sahte olursa.

Coşarî gerçek dost seçmek isterim,
Gizli sırlarımı açmak isterim,
Varıp bu dünyadan göçmek isterim,
Bahsettiğin dünya sahte olursa.

100. BENİM

Âşık mı ozan mı ad alamadım,
Haykırdım eşime dostuma benim.
Bu gamdan feryattan kurtulamadım,
O kadar gelmeyin üstüme benim.

Herkes gaddar olmuş aman vermezler,
Dost eli uzatıp güven vermezler,
Kendi vatanımda zaman vermezler,
Kim düştü bilmem ki kastıma benim.

Gülüp eylendiler gönlü hoş döndüm,
Yorulup usanıp ben sarhoş döndüm,
Her pınar başından eli boş döndüm,
Kim su dolduracak testime benim.

Der Coşarî burda fazla kalamam,
Çok ararım gerçek dostu bulamam,
Bir uyuzlu keçi kadar olamam,
Peynirde tepilmek postuma benim.

101. DERRİMİ

Ağlamayım nasıl gülmeyim naya,
Deli gönül yine kaldı hay haya.
Ne deve kaldırır ne de bir maya,
Yüklesem götürmez file derdimi.

Viran olmuş bağım baykuşlar öter,
Ocaksız bacadan duman mı tüter,
O sadık dostlarım bilseler yeter,
Zaten anlatamam ele derdimi.

Özlemi olmayan dertten ne anlar,
O körpe kuzular kurtlar ne anlar,
Derdi olmayanlar dertten ne anlar,
Dökerim sazımda tele derdimi.

Dünyanın kahiri sırtımdan enmez,
Her gün var sancısı acısı dinmez,
Bu benim kederim bitmez tükenmez,
Atarım denizlere göle derdimi.

Kerem'im ağladım güldüm bitmedi,
Alevdim dumandım küldüm bitmedi,
Göçtüm bu dünyadan öldüm bitmedi,
Coşarî getirir dile derdimi.

102. KAYBOLUR

Bir ömür dediğin sayılı gündür,
Felek dirhem dirhem çalar kaybolur.
Geçer yalan dünya derttir hüzüdür,
Bir günde kökünden yolar kaybolur.

Aşğın dilinden düşmez oldu yâr,
Sahte dünya sonu olmayan diyar,
Ölüm ırmak canlı kenarında yâr,
Vurur yavaş yavaş yolar kaybolur.

Kimisi uykuda kimisi ayık,
Biz aynı kervanda bayanık bayık,
Okyanus içinde bir köhne kayık,
Bir günde suları dolar kaybolur.

Coşarî böyledir dünyanın hali,
İstersen çoban ol istersen vali,
İnsanoğlu kırdı çiçek misali,
Zamanı geldi mi solar kaybolur.

103. KEŞKE

Bu kahpe dünyada rahat mı gördüm,
Keşke bu bedenim yorulmasaydı.
Yaşım geldi geçti ne devran sürdüm,
Temelsiz bu bina kurulmasaydı.

Kanı yok dünyanın ne alıp satam,
Batıyor bu gemi kime el tutam,
Olmuştur belki de bilmeden hatam,
Keşke dostlar bana darılmasaydı.

Yıllar geçti kurtulmadım zahmetten,
Ben her zaman medet umdum rahmetten,
Ali'nin günahı suçsuz Ahmet'ten,
Öyle bile bile sorulmasaydı.

Der Coşarî yine yap minettini,
Alacaklar bir gün emanetini,
Sevemedim dünya adaletini,
Keşke anam beni doğurmasaydı.

104. KIRKTAN SONRA

Tamamladık gitti bir yarısını,
Artık bence her şey boş kırktan sonra.
Çekmez ahır gönül dil yarasını,
Tutunmasın daha hoş kırktan sonra.

Neşe vermez daha çalsa da sazlar,
Her şey eğri biter çekilmez nazlar,
Karında sancılar miğde de gazlar,
Bitmez bundan böyle iş kırktan sonra.

Doktorundan gelir büyük bir diyet,
Her şey yasak sana yiyemezsin et,
Çorba suyu yumuşatalım et,
Ayvayı ısırılmaz diş kırktan sonra.

Yaş geçti mi ha bu zalim dünyada,
Bütün işler peşi peşine gelir.
Devran döner bir gün değişir,
Ona gelen senin başına gelir.

Asaleti olmayanlar aldırılmaz,
İşi bilen boşa kürek doldurmaz,
Müminin kursağı haram kaldırmaz,
Gece yatarken de düşüme gelir.

Olmamış hayatta bir balta sapı,
Ya kafayı çeker ya alır hapı,
Bekçisiz iş yeri kilitsiz kapı,
Hırsızın arsızın işine gelir.

Coşarî düşünme doğruya he de,
Bahane arama doldurma vade,
Bir gün abi amca bir gün dede,
Bir gün torun senin yaşına gelir.

105. KİRACI

Bu dünyada gerçek malım olmadı,
Anladım ben burya geldim kiracı.
Çekmediğim cefa çile kalmadı,
Ağladım kiracı güldüm kiracı.

Anlamadım nedir eksikim benim,
Kalmadı ki bu hayata özenim,
Almadı ki beni can olan sevenim,
Sahte gönüllerde oldum kiracı.

Yürüdüm yoruldum ben adım adım,
El atıp bir dala tutunamadım,
İnan eşe dosta hep hasret kaldım,
Gurbet elde bir ev buldum kiracı.

Coşarî der açık hayat kapısı,
Gelir bir gün sana gaflet uykusu,
Yokmuş meğer yalan dünya tapusu,
Yaşadım kiracı öldüm kiracı.

106. BIRAKMADIN

Kahpe felek bana nettin neyledin,
Kırdın kanadımı kol bırakmadın.
Bütün hayallerim hapis eyledin,
Bir türlü çıkacak yol bırakmadın.

İyi günde dostun açtığı kucak,
Nerde zamanında o tüten ocak,
Yaşlı ağaç artık koştur kopacak,
Sen bende tutacak dal bırakmadın.

Ah ile vah ile geçti bu hayat,
Dünya senin olsun olmasa sıhhat,
Yoruldu usandı koşma koca at,
Attı ayağından nal bırakmadın.

Kimini arayam kimini soram,
Her gün bir endişe her gün bir dram,
Her dertten tattırdın bana yüz gram,
Dertli Coşarî'de hal bırakmadın.

107. DURAMIYORUM

Felek bağlamış ya zincire beni,
Kırmak istiyorum kıramıyorum.
Açıp da bir hesap defterini,
Sormak istiyorum soramıyorum.

Nefret ettim kalpazanı hırsızını,
Hiç gösterme bana ne olur arsızını,
İçimdeki zalimi vicdansızını,
Vurmak istiyorum vuramıyorum.

Coşarî gönlünde bir ıssız ada,
Uzak kalsan bunca sese feryada,
Telefonun kapalı bir karanlık oda,
Durmak istiyorum duramıyorum.

108. GELİYOR

Üşüdüm üstüne kar taneleri,
Düştü gökyüzünden indi geliyor.
Boğuştum dertlerle doğuştan beri,
Her biri kenardan sindi geliyor.

Alıştım ey felek ben ah u zâra,
Yaram bir değil ki doktorum sana,
Ayım ışık tutmaz mehtabım kara,
Uğur yıldızım da söndü geliyor.

Coşarî gönlümü dağlamam diye,
Bu dünyaya ben bel bağlamam diye,
Sana söz vermişim ağlamam diye,
Ne edem gözyaşlarım kendi geliyor.

109. HARCADIN BENİ

Gönlümü kaptırdım bir sitemkâra,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.
Al yeşilden uzak hep giydim kara,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

Kalmadı artık kalbimin hevesi,
Gelmiyor kuşların o nazik sesi,
Boynuma indirdin aslanpençesi,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

Erittin dağımın baran karını,
Duymadın gönlümün ah u zârını,
Terk ettin ömrümün sen baharını,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

Kalkmadı üstümden yüklediğin yük,
Kaderimle bir ol sen boynumu bük,
Saçlarımı düşmüş beyazlar tek tük,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

Der Coşarî hayal oldu düşlerim,
Çürük düştü çok eskildi dişlerim,
Yarım kaldı bitmedi ki işlerim,
Hayat sen ne çabuk harcadın beni.

110. KAHPE OLURSA

Güvenip bir sadık dost bulamasın,
Bahsettiğim dünya kahpe olursa.
Yüzerler derimi post bulamasın,
Bahsettiğim dünya sahte olursa.

Sırrın içime göm el âlem duyar,
Fazla gururluysan kabire koyar,
Beslediğin karga gözünü oyar,
Bahsettiğin dünya sahte olursa.

Kaderin buymuş ya istersen çekme,
Kim acır yalandan boynunu bükme,
En sadık dostundan yersin bir tekme,
Bahsettiğin dünya sahte olursa.

Coşarî gerçek dost seçmek isterim,
Gizli sırlarımı açmak isterim,
Varıp bu dünyadan göçmek isterim,
Bahsettiğin dünya sahte olursa.

111. KAYBOLUR

Bir mr dediğin sayılı gündür,
Felek dirhem dirhem çalar kaybolur.
Geçer yalan dünya derttir hüzündür,
Bir günde kökünden yolar kaybolur.

Aşığın dilinden düşmez oldu yr,
Sahte dünya sonu olmayan diyar,
Ölüm ırnak canlı kenarında yr,
Vurur yavaş yavaş yolar kaybolur.

Kimisi uykuda kimisi ayık,
Biz aynı kervanda bayanık bayık,
Okyanus içinde bir köhne kayık,
Bir günde suları dolar kaybolur.

Coşarî böyledir dünyanın hali,
İstersen oban ol istersen vali,
İnsanoğlu kırdaki iek misali,
Zamanı geldi mi solar kaybolur.

112. KEŞKE

Bu kahpe dünyada rahat mı gördüm,
Keşke bu bedenim yorulmasaydı.
Yaşım geldi geçti ne devran sürdüm,
Temelsiz bu bina kurulmasaydı.

Kanı yok dünyanın ne alıp satam,
Batıyor bu gemi kime el tutam,
Olmuştur belki de bilmeden hatam,
Keşke dostlar bana darılmasaydı.

Yıllar geçti kurtulmadım zahmetten,
Ben her zaman medet umdum rahmetten,
Ali'nin günahı suçsuz Ahmet'ten,
Öyle bile bile sorulmasaydı.

Der Coşarî yine yap minettini,
Alacaklar bir gün emanetini,
Sevemedim dünya adaletini,
Keşke anam beni doğurmasaydı.

113. KİRACI

Bu dünyada gerçek malım olmadı,
Anladım ben burya geldim kiracı.
Çekmediğim cefa çile kalmadı,
Ağladım kiracı güldüm kiracı.

Anlamadım nedir eksikim benim,
Kalmadı ki bu hayata özenim,
Almadı ki beni can olan sevenim,
Sahte gönüllerde oldum kiracı.

Yürüdüm yoruldum ben adım adım,
El atıp bir dala tutunamadım,
İnan eşe dosta hep hasret kaldım,
Gurbet elde bir ev buldum kiracı.

Coşarî der açık hayat kapısı,
Gelir bir gün sana gaflet uykusu,
Yokmuş meğer yalan dünya tapusu,
Yaşadım kiracı öldüm kiracı.

114. KOCALIR

Aldanma sen yalan dünya malına,
Bir gün zaman gelir eller kocalır.
Bahar olur bahçelere süs olur,
Kış ayı gelince güller kocalır.

Kimisi gülende kimisi inler,
Kimisi ağlayıp kimisi dinler
Bir gün hayal olur bu geçen günler,
Bir gün konuşamaz diller kocalır.

Ummanım deryaya ben dala dala,
Kimisi evliya kimin bu dala,
Her gün eski sazı ben çala çala,
Sazımın üstünde teller kocalır.

115. KİM SORAR

Gençliğinde bil hayatın tadını,
Tarlan hayal olduğunda kim sorar.
Barışa yaz sevgiye yaz adını,
Ayak aylak kaldığında kim sorar.

Yalandır dünyanın gözü kör olsun,
İsterse cihana padişah olsun,
Silinir tarihten unutulursun,
Ecel kapını çaldığında kim sorar.

Der Coşarî şaka şakrak şen dili,
Oyna eylen al eline mendili,
Çimen sanki gözlerinin yeşili,
Hazan vurup solduğunda kim sorar.

116. KURUDU

Neler gördüm neler zalim dünyada,
Çekildi damarda kanım kurudu.
Alıştım ben artık gama feryada,
Kayboldu düşlerim anım kurudu.

Garibin gönlünde her gün ah u zar,
Sahte dost insana olmuyormuş yâr,
Suçum yoktur dedim ettiler inkâr,
Hâkim huzurunda tanım kurudu.

Pay almadık prensinden tacından,
Yolumuz dünyanın dik yamacından,
Çocuk mama diye ağlar acından,
Babada para yok hanım kurudu.

Der Coşarî aklar düştü saçıma,
Hatam neydi bakın benim suçuma,
Her dertten topladım atım içime,
Düşünmeden bu sol yanım kurudu.

117. NE DESEM

Köyden esti yaylara savurdu,
Buluta ne desem yele ne desem?
Her canım dediğim bir tokat vurdu,
Dostlara ne desem ele ne desem?

Varıp konakladım bir yıkık handa,
Ayrılık bir yanda hasret bir yanda,
Bağlarımın bozulduğu bir anda,
Bülbüle ne desem güle ne desem?

Yordu beni yıllar geçti genç çağım,
Hiç karı kalkmayan dumanlı dağım,
Okyanus dibinde boğulacağım,
Denize ne desem göle ne desem?

Coşarî yaş geçti aklaştı başım,
Gönül delikanlı ben kocamışım,
Saz hem eğlencemdir hem arkadaşım,
Mızraba ne desem tele ne desem?

118. NE DERİM

Bak hele sen bu dünyanın haline,
Şamarına tekmesine ne derim.
Dosttan ayrı düşmüş gurbet eline,
Sıla hasret çekmesine ne derim?

Kimisi nallamış sürüyor atı,
Kiminin yok bu dünyada rahatı,
Fakirin yüzünde zengin tokatı,
Susup boyun bükmesine ne derim?

Sönmez gönlüm alev alev nar iken,
Gülmez yüzüm başkaları zâr iken,
Alın teri helal ekmek var iken,
Harama göz dikmesine ne derim?

Coşarî çıkması zordur yokuşun,
Bükülür bileği bir gün berduşun,
Kanadı kırılmış bir serçe kuşun,
Garip garip sekmesine ne derim?

119. DÜŞE KALKA

Nerden geldik bilmem yalan dünyaya,
Dertlere büründük hep düşe kalka.
Felek atlı gezdi biz kaldık yaya,
Yerlerde süründük hep düşe kalka.

Bitmiyor çileler bilemem niye,
Yaşamak denirse yaşadık guye,
Ayıptır erkekler ağlamaz diye,
Neşeli göründük hep düşe kalka.

Tükendik elekte biz kepek gibi,
Çobanın peşinde bir köpek gibi,
Çırpınır çıkamaz kelebek gibi,
Ağlarla öründük hep düşe kalka.

Der Coşarî çıkmadı ya canımız,
Yürüyor damarda zaten kanımız,
Çoğu bilmem ancak doyar karnımız,
Azlarla yerindik hep düşe kalka.

120. KALMASIN

Değmez dünya değmez gözyaşlarına,
Sil o gözlerinin yaşı kalmasın.
Yakışmaz kin öfke bakışlarına,
Dök o eteğinin taşı kalmasın.

Mecnun'un Ferhat'ın yerinde benim,
Kara sevdam vardır birinde benim,
Aman doktor yaram derinde benim,
Deş o çibanımın başı kalmasın.

Coşarî'yim ben çekerim zârımı,
Karıştırdım zararımı karımı,
Kalma kürek ol gel kaz mezarımı,
Feleğin benimle işi kalmasın.

121. O ANLAR

Her türlü endişe beyne takıldı,
Anlamadım nasıl andı o anlar.
Sandım dünyam üzerime yıkıldı.
Gönlüm divaneye döndü o anlar.

Daha bir büyüdü içimde yara,
Yasağımış burda acı cigara,
Sanki içim dışım dönü bir nara,
Alev aldı sanki yandı o anlar.

Kurudu damağım dilim üstüne,
Döküldü ayranım kilim üstüne,
Bülbülün yerine gülüm üstüm,
Kanat gerdi baykuş kondu o anlar.

Felek üzme için bizi mi seçti,
El vurdu üstüme yaramı deşti,
Çil çocuk el avrat içimden geçti,
Bütün duygularım sindi o anlar.

Sanma ki bu dünya sana kalacak,
Kaderinde ne var ise olacak,
Coşarî düşüp de parçalanacak,
Beden azgın ata bindi o anlar.

122. VURDULAR

Âşıkların hep düşmanı felekse,
Yine alevlendim söndüm vurdular.
Serçe kuşlar bak kadar tülekse,
Uçtum daldan dala kondum vurdular.

Kurtulamam konuşamam o esen yele,
Bu kara sevdalar hep dilden dile,
Balım yarda tutmuş onla el el,
Ben Mecnun misali yandım vurdular.

Olur mu işkence bu kadar cana?
Uğramam bir daha bu garip hana,
Toy balık misali bir solucana,
Düşürdü ağına kandım vurdular.

Coşarî olur usandım bak bende.
Her zaman iyi dost yüze gelende.
Erkeklik yok mu felek ne sende.
İnan ki arkamı döndüm vurdular.

123. YAŞADIK GİTTİ

Emanet ömürün gençlik çağını,
Üç günlük dünyada yaşadık gitti.
Artık örer üsten kader ağını,
Üç günlük dünyada yaşadık gitti.

Gündüz bitmeyen iş uykusuz gece,
Ne düğün ne bayram nede eğlence,
Bizimkisi hayat değil iş bence,
Üç günlük dünyada yaşadık gitti.

Treni seyreden inekler gibi,
Atların götünde sinekler gibi,
Baykuş gibi dalda tüneler gibi,
Üç günlük dünyada yaşadık gitti.

Zenginler piknikte eğlencesinde,
Fakirler işinde düşüncesinde,
Dünyayı görmeden köy köşesinde,
Üç günlük dünyada yaşadık gitti.

Ne bir eserimiz var ne bir anımız,
Her gün âhla vahla çıktı canımız,
Bayramdan bayrama doydu karnımız,
Üç günlük dünyada yaşadık gitti.

124. YAZILDI

Hayat kütüğümde yerimi sordum,
Silerler dediler boşa yazıldı.
Yazı baharımı aradım durdum,
Ömrüm son baharı kışa yazıldı.

Geniş dünya oldu bedenime dar,
Çile çeke çeke oldum isyankâr,
Mutluluk şehrinde yetim kaldım yar,
Felek defterinde boşa yazıldı.

Elini uzat merhem sür bu yaraya,
Sahte ümitleri verdik kiraya,
Dediler alındı dertler sıraya,
Benimki de listede başa yazıldı.

Yanarsa ardımdan dostlarım yanar,
Gerçek çile çeken yürekler kanar,
Dertli Coşarî'yi bilmem kim arar,
İsmim baş uçunda taşta yazıldı.

125. YAZMAMIŞ

Bilmem ki ne yaptım kahpe feleğe,
El âlemi yazmış beni yazmamış.
Bir sürü kayıtlar düşmüş tarihe,
El âlemi yazmış beni yazmamış.

Kalmadı tükendi bir tek umudum,
Onca yıl boş yere mekik dokudum,
Mutluluk kitabın açtı mı okudum,
El âlemi yazmış beni yazmamış.

Sorsalar Coşarî bu nasıl adam,
Nesiller tükenmiş eski modan,
Keremden Mecnundan aladır sevda,
El âlemi yazmış beni yazmamış.

126. GÖRMEDİM

Öyle bir dünya ki bu yalan dünya,
Çıkıp hedefine varan görmedim.
İnan ki sonunda hepsi bir rüya,
Burda başa kadar yoran görmedim

Ağacı da sahte dalı da sahte,
Şekeri şerbeti balı da sahte,
Serveti de sahte malı da sahte,
Nerde bir saltanat kuran görmedim.

Kimi şikâyetçi kara bahtından,
Kimi kaderinden kimi ahtından,
Nice paşa sultan indi tahtından,
Değişir yerinde duran görmedim.

Der Coşarî gel isyan etme,
Doğru varken işin aksine gitme,
Değmez kalbi kırma kulu incitme,
Gönül yarasını saran görmedim.

127. DÖNDÜM

Kahpe felek bana nettin neyledin?
Sahrada uzanan bir çöle döndüm.
Her gün gelip bana azad eyledin,
Suları çekilmiş bir güle döndüm.

Deli oldum ben dünyama baktıkça,
Sevda derdi bu sinemi yıktıkça,
Günden güne bu dertlerim arttıkça,
Ağacı kurumuş bir dala döndüm.

Nedir bu çektiğim ulu yaradan,
Aylar geçti yıllar geçti aradan,
Elim çektim şimdi yalan dünyadan,
Ümidi kesilmiş bir kula döndüm.

128. DÖNDÜRDÜN BENİ

Bilmem ki bu yolun sonu nereye,
Durmaz azgın ata bindirdin beni.
Ulaşmadan mutlu sona zirveye,
Tuttun yarı yolda indirdin beni.

Bu nasıl kadermiş bu nasıl yazı,
Çoğu istemezdim bulsaydım azı,
Ben bir tüfek tavşan sense bir tazı,
Sürdün köşe bucak sindirdin beni.

Zehir oldun benim her kaşığıma,
Dolu oldun vurdun sen başağıma,
Rüzgâr oldun estin mum ışığıma,
Daha parlamadan söndürdün beni.

Bak dertli Coşarî dinle ne diyor,
Saatler bu benim ömrümden yiyor,
Akrep yelkovandan önde gidiyor,
Dünya sen tersine döndürdü.

129. FELEK

Gönül defterimi açtım önüne,
Neden karaladın çizdin ey felek?
Rastlamazdım bir gün mutlu günüm,
Sen hangi sayfaya yazdın ey felek.

Derdin ızdırabın ciğerim dağlar,
Her gün bir endişe içim kan ağlar,
Gönlüm parça parça yaramı kim bağlar,
Sen benim derimi yüzdün felek.

Kalmadı ümidim aldın tükettin,
Merhametin yok mu sen bana nettin,
Dertli Coşarî'yi divane ettin,
Ölmeden mezarım kazdın felek.

130. GÖZ YAŞLARIMI

Hayatın gerçeği etti sulu göz,
Bir tutamaz oldum gözyaşlarımı.
Yara bu gönlümde çıkan acı söz,
Bir tutamaz oldum gözyaşlarımı.

Dünyayı bir azap kervanı sandım,
Kahpe feleğin çarkına kandım,
Garibe düşküne yetime yandım,
Bir tutamaz oldum gözyaşlarımı.

Coşarî kadere bağır geliyor,
Ne kadar kör topal sağır geliyor,
Kaldıramam artık ağır geliyor,
Bir tutamaz oldum gözyaşlarımı.

Bakmışsın bazısı sürüyor sefa,
Kiminin attığı solukta cefa,
Bin bir türlü hasta bekliyor şifa,
Bir tutamaz oldum gözyaşlarımı.

131. İSTEMEM

Kahpe felek boğdu beni dertlerim,
Denizde istemem gölde istemem.
Bin türlü azapla doldu defterim,
Kalemde istemem elde istemem.

Halsiz gözlerimle baktım semaya,
Hasret duydum alıştığım simaya,
Bu gönlüm kırıldı küstüm leylaya,
Sahrada istemem çölde istemem.

İçime gömmüşüm feryadı gamı,
Yaşadım dünyada birçok dramı,
Tahtayla kapattım örttüm bu camı.
Perdede istemem tülde istemem

Coşarî genç yaşta kocadı çağım,
N'idem kaderime alışacağım,
Hazan düştü soldu sümbüllü bağım,
Bülbülde istemem gülde istemem.

132. BIRAKMADIN

Kahpe felek bana nettin neyledin,
Kırdın kanadımı kol bırakmadın.
Bütün hayallerim hapis eyledin,
Bir türlü çıkacak yol bırakmadın.

İyi günde dostun açtığı kucak,
Nerde zamanında o tüten ocak,
Yaşlı ağaç artık koptu kopacak,
Sen bende tutacak dal bırakmadın.

Ah ile vah ile geçti bu hayat,
Dünya senin olsun olmasa sıhhat,
Yoruldu usandı koşma koca at,
Attı ayağından nal bırakmadın.

Kimini arayam kimini soram,
Her gün bir endişe her gün bir dram,
Her dertten tattırdın bana yüz gram,
Dertli Coşarî'de hal bırakmadın.

133. FAYDA YOK

Kahpe felek sana nettim neyledim,
Beyazdan fayda yok aldan fayda yok,
Her gün dertli geldim dertli söyledim,
Dostlardan fayda yok elden fayda yok.

Ağlayan halimi kimse görmedi,
Yitirdim yolumu kimse sormadı,
El uzattım bana meyve vermedi,
Ağaçtan fayda yok daldan fayda yok.

Zalim felek bu dünyada gülemem,
Gözüm yaşı sol olsa da silemem,
Ben yemeye peynir ekmek bulamam,
Şekerden fayda yok baldan fayda yok.

Durulsam da deli gönül durulsam,
Bu kahpe dünyadan bir gün yorulsam,
Bilmem ki ben kime küsüp darılsam,
Bana ela gözlü yârdan fayda yok.

134. SAVURDUN

Kahpe felek aldın beni eline,
Irmaklara nehirlere savurdun.
Acımasın sen düşenin haline,
Ovalara şehirlere savurdun.

Salladın parmağında beni ip gibi,
Vurdun ayağınla lastik top gibi,
Avucun içinde ufak çöp gibi,
Deryalara denizlere savurdun.

Kimseden de bana gelmez teselli,
Kastın artık bu gerçek belli,
Üfürdün de beni yaprak misali,
Rüzgârlara bulutlara savurdun.

135. TAKSİT TAKSİT

Bu zalim dünyada hep borçlu kaldım,
Umutlarım taksit heveslerim taksit.
Bazen şiir yazdım bazen saz çaldım
Ulaşmaz yerine bu sesim taksit.

Baharda çiçeği kokladım geçtim,
Yazları dağlarda soğuk su içtim,
Güz ayında soldum kışın üşüştüm,
İman hayatımda dört mevsim taksit.

Teklersin düştün mü bir kere çaptan,
Batırmaz gemiyi ustaysa kaptan,
Ne aldıysam ödeyemedim toptan,
Ağzımdan aldığım nefesim taksit.

Der Coşarî bu dünyayı ne sandım,
Hayat paha elimi sürdüm yandım,
Ben ömrümü taksit taksit yaşadım,
Örttüm kapısı bacasını taksit.

136. DÜNYA

Nice koç yiğidi koydun mezara,
Sanmam ki birazcık kar ettin dünya.
Bunca garibanı ittin kenara,
Bir gün göstermedin zor ettin dünya.

Dilin ulaşmaz ki kime ne desin,
Duyuramaz fakir kimseye sesin,
Varın senin paran senin başını yesin,
Güzeli çirkine yâr ettin dünya.

Helalın dürüstün hatrını kırdın,
Bu tutumunla acep nereye vardın,
Zalimlara verdin bizden arttırdın,
Bilmez ki ne kadar kar ettin dünya.

Coşarî yem yine buyun eymeyem,
Bende kalsın bildiğimi demiyem,
Haksızlığın hangisini görmiyem,
Sen gören gözümü kör ettin dünya.

137. DÜNYA

Adına yakışır yalanların var,
Dünya ben sana bir alışamadım.
Bunca zorbaların çalanların var,
Senin meclisine karışmadım.

İçinden çıkılmaz karanlık oda,
Alıştım çektiğim gama feryada,
Gönlüm tembel çıktı kaldım ortada,
Ben bu maratonda yarışamadım.

Gelmeseydim keşke razıydım dünden,
Derdinle boğuştum doğduğum günden,
Hiçbir şey vermedin sen aldın benden,
O sahte malından kırışamadım.

Coşarî duvarda asılı sözüm,
Ondan başkasına geçmiyor nazıma,
Bu kadar mı felek bu alın yazım,
Kendi kaderimle barışamadım.

138. ADINA YAKIŞIR

Adına yakışır yalanların var,
Evren seninle hiç barışamadım.
Gözümden sürmeyi çalanların var,
Çarpık düzenine karışamadım.

Gelmeseydim dünya razıydım dünden,
Devlerle boğuştum doğduğum günden,
Tek bir şey vermenden hep aldın benden,
Senin kulvarında yarışamadım.

Coşarî duvarda asılı sazım,
Başka bir nesneye işlemez nazım,
Pes ettim doğaya bu alın yazım,
Kendi kaderimle barışamadım.

139. ÇIKMAYACAĞIM

Yüzüme gülmedi bu sahte hayat,
Küstüm bende ona bakmayacağım.
Gençliğim tükendi bu ömrüm bayat,
Hayatta huzur tatmayacağım.

Ben dünyada ne ararken ne buldum,
Pembe güller gibi sararıp soldum,
Birinci rauntta nakavt oldum,
İkinci raunta çıkmayacağım.

Her zaman ben sana sevgiyle baktım,
İsmi kalbimin üstüne taktım,
Yıprandım tükendim kendimi yaktım,
Senin için dünyamı yakmayacağım.

Ne hayat yaşadım ne devran sürdüm,
Kapadım ben artık defteri dürdüm,
Coşarî der sorma ben neler gördüm,
Daha etrafıma bakamayacağım.

140. EYVALLAH

Ne yağmış ki gökten yer kabuk etmez,
Sele suya katarsa da eyvallah.
Ölümlü dünyanın acısı bitmez,
Ecel yaban tutarsa da eyvallah.

Geçer gider elbet dünyanın demi,
Otur intizar et ister sitemi,
Okyanus içinde yitti çok gemi,
Bir gün gelir batarsa da eyvallah.

Karıştırdım dostum karı zararını,
Kalbim yara tutsak gönlüm firari,
Dostum dost seçmediysen Coşarî,
Kaderim salarsa da eyvallah.

141. BU DÜNYA BİZİ

Dalında kopmamış gül bırakmadı,
Uzaktan seyretti oturdu bizi.
Kimsede gezecek hal bırakmadı,
Attı bir köşede yatırdı bizi.

Acılar zulümler yakar sinemi,
Kahrolsun dünyanın düzeni hemî,
Kendi bilir okyanus bizse gemi,
Vurdu dalga dalga batırdı bizi.

Ne bir sohbet kaldı ne bir rağbet var,
Nerde eski dostlar nerde muhabbet var,
Üç günlük ömürde birde gurbet var,
Attı ilden ile yitirdi bizi.

Hiç laftan anlamaz dikine başın,
Oldu nimetimiz toprağın kışın,
Ne kadar zor imiş ekmeğın aşın,
Huzurunda dize getirdi bizi.

Coşarî der bağrımıza taş bastık,
Bir gün düşman olur yumuşak yastık,
Ağladık feleğe kadere küstük,
Yedi birer birer yitirdi bizi.

142. ÇÖZEMEDİM Kİ

Soktu yalan dünya türlü biçime,
İstediğim gibi gezemedim ki.
Takıldım birçok şey attım içime,
Kaderime bile kızamadım ki.

Birçok şey görmez o bakan körler,
Kendi çıkarına çabalar yerler,
Doğruyu dokuz köyden kovarlar derler,
İçimden geçeni yazamadım ki.

Mutludur Coşarî kendi düşünde,
Gel çalış çabala helal işinde,
Zalimler zorbalar neyin peşinde,
Bir türlü dünyayı çözemedim ki.

143. DOSTUM

Bu sahte dünyanın kanunu böyle,
Nice garibanı vurmuş be dostum.
Sağlığın var iken hoş sohbet eyle,
Bakarsın saatler durmuş be dostum.

Garipler itilir kakılır gider,
Her türlü gerçek takılır gider,
Yalan dünya bir gün yıkılır gider,
Temelini sahte kurmuş be dostum.

Sinirden titretir bileklerini,
Yarıda bıraktı dileklerimi,
Sindirmiş iyilik meleklerimi,
Felek zincirini kırmış be dostum.

Yine bu günhüme esilmiş güman,
Böyle çabuk geçti bu sahte zaman,
Bilbilan ovası sis ile duman,
Kürdevan'ın başı karmış be dostum.

Coşarî derdini kimlere diye,
Hasrettir Ardanuç dönün geriye,
Ölüm Allah'tandır ayrılık niye,
Bu dava kaderde varmış be dostum.

144. OLACAK

Bu yalan dünyanın kuralı böyle,
Kimi uysal kimi zalim olacak.
Sende katıl buna gönlünü eyle,
Bazen neşe bazen zulüm olacak.

Samanı yel alır tığ bozumunda,
Şaşort kovan çıkar dağ bozumunda,
Bülbül figan çeker bağ bozumunda,
Sanma ki solmayan gülüm olacak.

Bedenini yıprat soyunu kurtar,
Akşamdan uykusuz sabahtan tartar,
Yaş ilerledikçe dertlerin artar,
Sıra sıra bölüm bölüm olacak.

Der Coşarî sakın düşünme yanlışa,
İmtihan dünyası hatasız yaşa,
İster hizmetkâr ol isterse paşa,
İnan ki sonunda ölüm olacak.

3.1.2.3. Geçen Zamandan ve ağdan Şikayet

-8'li Hece lüsüyle Söylenenler

145. YENİ TANIŞTIK

Başladık laf anlatmaya,
Yorumla yeni tanıştık.
Potin terlik gezdik yaya,
Kurumla yeni tanıştık.

Acil servis koca bina,
Aval aylak sina sina,
Sevrisimiz konak tina,
Durumla yeni tanıştık.

Neymiş gördük yazı tura,
Bize çıktı çektik kura,
Kan tahlili fiş fatura,
Forumla yeni tanıştık.

Der Coşarî geldi geçti,
Her olaydan yana? Őeşti,
Pide ağzımızda şişti,
Dürümle yeni tanıştık.

146. İFLAS ETTİ

Uyanıklar köşeyi döndü,
Efsaneler iflas etti.
Sarhoşun ocağı söndü,
Meyhaneler iflas etti.

Biz bir yola baş koyduk,
Her türlü mekik dokuduk,
Amerika'da okuduk,
Dershaneler iflas etti.

Satıp savurduk ne varsa,
Ne bina kaldı ne arsa,
Nataşalar kara borsa,
Kerhaneler iflas etti.

Der Coşarî seyre daldık,
Bilmem ne günlere kaldık,
Eti Avrupa'dan aldık,
Buzhaneler iflas etti.

147. HESABI YOK

Meyhanede kadehleri,
Dolduranın hesabı yok.
Çok kabardı borç defteri,
Olduranın hesabı yok.

Ortada yuvarlak masa,
Ne kanun tanır ne yasa,
Kurulmuş serbest piyasa,
Aldıranın hesabı yok.

Kimi zengin kimi varsız,
Bir vicdanlı onu arsız,
Azı helal çoğu hırsız,
Çaldıranın hesabı yok.

Olmamış bir balta sapı,
Batum serbest açık kapı,
Çıkmış bir performans hapı,
Kaldıranın hesabı yok.

Gel Coşarî yavaş yavaş,
Yaşasaydık sarmaş dolaş,
Bunca kavga bunca savaş,
Öldürenin hesabı yok.

148. ESKİYİ ARADIM

Ben dedemden sevgi gördüm,
Sözlerde eskiyi aradım.
Tahta çarık devri gördüm,
İzlerde eskiyi aradım.

Nerde yaşmak telli oya,
Cep telefon bir bir foya,
Yanaklar al dudak boya,
Yüzlerde eskiyi aradım.

Kuş gripli son kez uçar,
Yaşlı ete kalmış naçar,
Çiçekler mevsimsiz açar,
Yazlarda eskiyi aradım.

Leyla Mecnun yürek yakar,
Şimdi Suzan hırçın bakar,
Ağlasa makyajı akar,
Gözlerde eskiyi aradım.

Söyle de dur kim ne anlar,
Viran olmuş eski hanlar,
Yok Veyseller Pir Sultanlar,
Sazlarda eskiyi aradım.

Coşarî dert küme küme,
Yaklaştık artık ölüme,
Ucuz olsun ört üstüme,
Bezlerde eskiyi aradım.

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

149. KALMADI

Uymak lazım artık dost bu zamana,
Düştü başımızdan tacım kalmadı.
Paylaştık biraz sana biraz da bana,
Doyurduk mu bilmem acım kalmadı.

Tutulan işleri yüksek rakımı,
Manikür ojesi iyi bakımı,
Halı set çekyat takımı,
Eski tahta peyke çeçim kalmadı.

Atayı unutmuş değiştirmiş hal,
Aynı oyun oynar ne çalarsan çal,
On sekizde gençler olmuş top sakal,
Yazması oyalı bacım kalmadı.

Dedem bu dünyada ararken kismet,
Çekmişti bilirim görsen ne zahmet,
Şal dokuyon nenem ceddine rahmet,
Kayboldu toprağım küçüm kalmadı.

150. KARIŞAMADIM

Öyle gelip geçti ki bu zalim yıllar
Hayattan hiçbir şer anlayamadım
Sorun çoğaldıkça karıştı yollar
Bir türlü hedefe ulaşamadım

Bu dünya baki mi kalacak diye
Haklı ödülünü alacak diye
Zalim cezasını bulacak diye
Yaşamı o kadar umursamadım

Kimi yazmasını takmış koluna
Kimi yanlışta olsa gider yoluna
Tanrını vermiş o filesin koluna
Ondan ben kimseyi kınayamadım

Coşarî çok ince fikre daldım
Efkârî nam saldı ondan ders aldım
Üç beş kıta şiir defterinde kaldım
Ardanuç'ta bile tanıyamadım

151. KALMAMIŞ

Çevirdim kafamı baktım maziye,
Kayalar aşınmış taşlar kalmamış.
Arzu duydum kıra çıktım geziye
Ağaçlar kesilmiş kuşlar kalmamış.

Sosyeteye uymuş okuyup yazan,
Pop batı müziği kalmamış ozan,
Köylü hazır alır tarlalar hozan,
Eskiden yapılan işler kalmamış.

Kızda bir telefon hoş sohbet eder,
Ana beli bükük üstünde keder,
Oğul babasının aksine gider,
Hep dikine ağır başlar kalmamış.

Aslın inkâr etme yitirme soyu,
İnsanı sevdiren inan ki huyu,
Ekmeğin içiymiş çorbanın suyu,
Coşarî ağzında dişler kalmamış.

152. YARALI

On bir aydır feryat eder ah eder,
Bülbül de yaralı gül de yaralı.
Yiğidi tüketip gurbet mahfeder,
Sinem de yaralı dil de yaralı.

Dünyanın çilesi sevgiden çoktu,
Ferhat aşkından zindana soktu,
Demek ki kaderde kavuşmak yoktu,
Mecnun da yaralı çöl de yaralı.

Ölümlle tükenir canlının sonu,
Bırak kötülüğü sen şunu bunu,
Rastlar bir gün bir avcının kurşunu,
Ördek de yaralı göl de yaralı.

Coşarî mevsimsiz uçuyor kazlar,
Müzik diye caz çalıyor yobazlar,
Kalmadı ozanlar ötmüyor sazlar,
Mızrap da yaralı tel de yaralı.

153. BİZDEN GİDİYOR

Açılıyor sabah oluyor akşam,
Kimi neşe kimi aman gidiyor.
Gün geçiyor her iş olmuyor tamam,
Gençlik tükeniyor zaman gidiyor.

Esiyor ömrümün geçmişi yeli,
Kalmıyor kalbimin önceki hali,
Dünya döne insan başak misali,
Ecel rüzgârıyla saman gidiyor.

Düinkü bebelerin çocuğu olmuş,
Eski ağaçların çiçeği solmuş,
Yalan dünya acap sende kim kalmış,
Seni ziyarete gelen gidiyor.

154. ŞİMDİ

Önceleri rahat huzur var idi,
Bitmez ki kimsenin işleri şimdi,
Boştan kürde o anın başı kar idi,
Karıştı yazları kışları şimdi.

Yalan yere hayatını karartmış,
Genç yaşında gül benzini sarartmış,
Cenab-ı Hak onu övmüş yaratmış,
Yoldurmuş kipriği kaşları şimdi.

Geçer gider hayat dost adım adım,
Huzuru az gördüm zoru yaşadım,
Evvel yapılırdı düşküne yardım,
Dinmez fukaranın yaşları şimdi.

Coşarî bu dünya olmaz ki zimmet,
Nerye doğru gider tedirgin ümmet,
Bizlerde var idi büyüğe hürmet,
Dikine gençlerin başları şimdi.

155. TEK TEK

Doldu artık bu hatıra defterim,
Çevrildi yapraklar bakıldı tek tek.
Okudukça yüze çıktı dertlerim,
Dostların aklına takıldı tek tek.

Bugünü yaşadım dünden ne kaldı,
Anlıma silinmez bir leke çaldı,
Ben sevdim o beni alaya aldı,
Kalbime mızraplar çakıldı tek tek.

Hiç kimsenin ahı kimseye kalmaz,
Kalpazandan gelip sana yâr duran,
Feleğin elinde bir çakaralmaz,
Beynime kurşunlar sıkıldı tek tek.

Der Coşarî bu dünyada gülmedin,
Sen dostunu düşmanını bilmedin,
Bir seni bekledim sen de gelmedin,
Bütün ümitlerim yıkıldı tek tek.

156. UNUTTUK GİTTİ

Cazlar ne çalar sazlar ne söyler,
Eski türküleri unuttuk gitti.
Gençler disko barda gönlünü eyler,
Eski neşeleri unuttuk gitti.

Kızı tafra eder bak anasına,
Çeker koca öküz sinesine,
Gelin buyruk olmuş kaynanasına,
Eski saygıları unuttuk gitti.

Köyü beğenmiyor köyden göçüyor,
Kendi arkadaşını kendi seçiyor,
Evlat babasıyla içki içiyor,
Eski hürmetleri unuttuk gitti.

Ömür geldi geçti güne gün sayın,
Faturası çoktur yine bu ayın,
Üç gün flört yeter beş gün balayın,
Eski aşkları unuttuk gitti.

Ferhatlar Keremler Mecnunları,
Mektuplar selamlar bitti silindi,
Cepten cebe gelir mesajlar şimdi,
Eski sevdaları unuttuk gitti.

Coşarî hüznün var yine zârında,
Arsız fitne arar arlı arında,
Dedemin ot bitti bak mezarında,
Eski insanları unuttuk gitti.

157. ÂŞIKLAR

Unutuldu sanki eski gelenek,
Zamansız gül gibi soldu âşıklar.
Pop stara yapılıyor ödenek,
Geçmiş tarihlerde kaldı âşıklar.

Sahne aldı iki sözcük bulanlar
Nice göz boyama nice yalanlar
Salladı kalçası düzgün olanlar
Perde arkasında çaldı âşıklar

Gel bir atalardan sor bu öyküsü,
Ninenin annenin sesiyle büyüdü,
Unutacak yeni nesil türküyü,
Beyinlerde hayal oldu âşıklar.

Nerede Mahsuni'den çalınan sazlar,
Nerede Pir Sultandan çıkan avazlar,
Veysel'in mezarda kemiği sızlar,
Çıkmaz deryalara daldı âşıklar.

Coşarî der çok sırrımı gizledim,
Zora kaldım Riki Martin izledim,
İnan dostum ben eskisini özledim,
Şekerdi şerbetti baldı âşıklar.

158. BİR ZAMAN

Ozanlık Türklerin yüreğinde var,
Herkes bildiğini satar bir zaman.
Kimisinde doğa kimisinde yâr,
Aşkın sevdasıyla tüter bir zaman.

İniler Veysel'in hoş avazında,
Yürür gider efkârının içinde,
Çobanoğlu Reyhanî'nin sazında,
Çalar dertli dertli öter bir zaman.

Kimlerin düzgünse çıkar fiziği,
Dinlenmez ki ozanların dediği,
Kanaldan kanala batı müziği,
Korkarım bu sanat batar bir zaman.

Tutun elimizden atmayın şamar,
Şahlanır bu atı etseler tımar,
Coşarî bedende belki son damar,
Öyle köşe bucak atar bir zaman.

159. NELER VARDI

Nerde gençlikteki güzel anılar,
Bir köyün çeşmesi bir durak vardı.
Çıkmaz hayalimden o mutlu yıllar,
Bir neşe bir sohbet oturak vardı.

Ne keder ne elem ne de bir sızı,
Yasin'in zurnası Efkâri sazı,
Bir de mahallenin haşarı kızı,
Cebinde bir ayna bir tarak vardı.

Öküz çoban nalbant bir de semerci,
Ehliyet ne lazım iyi binici,
Köşenin başında bir tek demirci,
İçinde bir usta bir çırak vardı.

Akar odamı kiremitli bacanın,
Sohbeti hoş idi akça kocanın,
İlkokulda bizim uzun hocanın,
Zil için elinde çingirak vardı.

Coşarî der aynı ayar giderdik,
Heybeye bir parça koyar giderdik,
Bir parça ekmekle doyar giderdik,
Bir çayır bir tarla bir orak vardı.

160. GÖNÜL BAĞLARIM

Çimeni bozuldu çiçeği soldu,
Erken viran oldu gönül bağlarım.
Bülbüller göç etti baykuşlar doldu,
Erken viran oldu gönül bağlarım.

Akalar kayboldu soyu kurudu,
Ahlaklar değişti huyu kurudu,
Dereler akıyor suyu kurudu,
Erken viran oldu gönül bağlarım.

Ne kadar zor imiş ayrılık zehri,
Gidenler unuttu doğduğu yeri,
Göç eden kuşlarda gelmedi geri,
Erken viran oldu gönül bağlarım.

Coşarî tükenmez ah ile zârım,
Döndü mü tersine kışım baharım,
Kalmadı çevremde eski dostlarım,
Erken viran oldu gönül bağlarım.

161. GİDERİM

Bu kahpe dünyanın kuralı böyle,
Kimi eğri kimi düzgün giderim.
Sorarsa sitemim sen ona söyle,
Kendi kaderime üzgün giderim.

Bitmez duygularım oldu bilmece,
İsmi dudağımda dilimde hece,
Baharım kış oldu gündüzüm gece,
Usandım hayattan bezgin giderim.

Elim gitmez işe yaramaz oldum,
Dertlerim çoğaldı soramaz oldum,
Göçmen kuşlar gibi duramaz oldum,
Göçtüm ilden ile gezgin giderim.

Görmedi Coşarî bir gün rahatı,
Feleğin kanunu katrandan katı,
Çektim eyerini kuşattım atı,
Ümidim yok doludizgin giderim.

162. HESAPTA YOKTU

Gül güneşlik sanırdım ben bu hayatı,
Erken gazel dökmek hesapta yoktu.
Zor görmeden özlemezsın rahatı,
Böyle çile çekmek hesapta yoktu.

Geldik bu dünyaya işte bir kere,
İyi kötü yaptık gitti idare,
İnanmazdım dostlar fazla kadere,
Böyle boyun bükmek hesapta yoktu.

Hayatta neleri farkına vardım,
İnsan olan yapar ırkına yardım,
Dostlarımla soğan yesem doyardım,
Gurbetteki ekmek hesapta yoktu.

Coşun istersen dizini döve,
Ecel ne ağa bakar ne beye,
Azrail geldi mi bakıp mertebeye,
Gözlerini dikmek hesapta yoktu.

163. BELLİ DEĞİL

Öyle bir zamana kaldık arkadaş,
Hüzün belli değil zâr belli değil.
Beşe alır üçe satar vatandaş,
Zarar belli değil kar belli değil.

Fakirin hayali düşü karıştı,
Köylünün ekmeği aşî karıştı,
Mevsimin baharı yazî karıştı,
Yağmur belli değil kar belli değil.

Liranın yerine oturdu dolar,
Çaresiz kulların saçını yolar,
Batıya yöneldi danslar diskolar,
Oyun belli değil bar belli değil.

Der Coşarî yaran düştü derine,
Telefonla küfreder biri birine,
Mesaj çıktı mektupların yerine,
Ana belli değil yâr belli değil.

164. BİN ŞAHİT LAZIM

Laf vardır ya ağız olan konuşur,
Söze söz demeye bin şahit lazım.
Yan bakar dostum kıvırtır durur,
Göze göz demeye bin şahit lazım.

Namaz secde bilmez şeytana uyar,
Kardeşin anlına namluyu dayar,
Yal istemez köpek yalasa doyar,
Yüze yüz demeye bin şahit lazım.

Fatma Ayşe oldu Suzan'la bu kez,
Pantolon kalçada sırtında ceket,
Ne yana sallasa kıvrılır paket,
Kıza kız demeye bin şahit lazım.

Her türlü sitem söz ruhumu boğar,
İnan kötülükten bir maraz doğar,
Devran döndü ağustosta kar yağar,
Yaza yaz demeye bin şahit lazım.

Der Coşarî böyle giydik bezendik,
Çok yorulduk yokuş çıktık düzendik,
Ne olduysa Avrupa'ya özendik,
Bize biz demeye bin şahit lazım.

165. DÖNDÜK BİZ

Doğa mı değişti mevsim mi döndü,
Kalktık Avrupa'yla yarışa düştük.
Liradan doymuşken kuruşa düştük,
Herkes çoğu arar aza döndük biz.

Yahyalar, Halideler tarihte kaldı,
Gürpınar, Tarancı'yı hani kim andı,
Veyseller, Pir Sultanlar sazın mı çaldı?
Türkan'la Doğuş'la saza döndük biz.

Coşarî der artık gel sende yanaş,
Olsa da içinde bir büyük telaş,
Biz de olduk Avrupalı vatandaş,
Kanadı yolunmuş kaza döndük biz.

166. BİZ YAPTIK

Adaletsiz dedik biz bu dünyaya,
Bu dünyayı biz adaletsiz yaptık.
İyiyi kötüyle çıkardık zaya,
Bu dünyayı biz adaletsiz biz yaptık.

Beyazı harcadık kara uğruna,
Al atı patlattık nara uğruna,
Menfaatçi olduk para uğruna,
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

Binayı yaparken çaldı mütayit,
Herkes başka başka partiya kayıt,
Hâkim huzurunda yalancı şahit,
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

Doğruluk var iken niye bu hüsrân,
Hep kardeş olmalı Ali'yle Hasan,
Ağa ağa ama kökte insan,
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

Manasız yapardık halaysız gezdik,
Çiçeği kopardık çimeni ezdik,
Bilmeden anayı babayı üzdük,
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

Bina yaptık saray yaptık biz kat kat,
Gerçek dertli edemedi izahat,
Haklıya da haksıza da avukat,
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

Gitmez topal deve çölde kusur yok,
Balık zehirlenmiş çölde kusur yok,
Ehliyetsiz şoför yolda kusur yok,
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

Olmayacak lafı söz etmedik mi?
Yakıp yürekleri köz etmedik mi?
Ayşeleri Suzan biz etmedik mi?
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

Gerçek insan isen kula dert açma,
Üstüne verilen görevden kaçma,
Balığa tor attık kuşlara saçma,
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

Coşarî der bunlar görülen gözde,
Düşer o maskeler kalmadı ki yüzde,
Dünya suçlu değil biz hesabı bizde,
Bu dünyayı adaletsiz biz yaptık.

3.1.3. Özlem Şiirleri

3.1.3.1. Geçmişe Özlem

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

167. GERİ DÖNSEYDİ

İçim dışım sevgi dolar kaynardım,
O geçen günlerim geri dönseydi.
Çocukluğu koşar koşar oynardım,
O geçen günlerim geri dönseydi.

Bir at alır karlı dağalar aşardım,
Uçar uçar enginlere düşerim,
Gençliğimi doludizgin yaşardım,
Bir geçen günlerim geri dönseydi.

Der Coşarî kine barış katarım,
Zehirin içine şerbet atardım,
Yine asker olur nöbet tutardım,
Ah geçen günlerin geri dönseydi.

168. ESKİ SEVDALAR

Elimizde olsa maziye dönsek,
Nerde eski aşklar eski sevdalar.
Saygıyı, sevgiyi, hürmeti görsek,
Nerde eski aşklar eski sevdalar.

Arzu'nun Kamberin yanık sesi,
Mecnun'un yanması Leyla'nın nazı,
Aslının saçları Keremin sazı,
Nerde eski aşklar eski sevdalar.

Yoktu Fatma kızın dudak boyası,
Sevilen yolluğu kırılan tası,
Aşk dolu gözleri telli oyası,
Nerde eski aşklar eski sevdalar.

Al duvak üstünden tül bağlanırdı,
Atın yelesine gül bağlanırdı,
Saygıya sevgiye el bağlanırdı,
Nerde eski aşklar eski sevdalar.

Bu nasıl sevgiymiş bu nasıl murat,
Yılanlarla dost yaşa kaldır baştan at,
Bu yedinci koca yedinci murat,
Nerde eski aşka eski sevdalar.

Coşarî gerçekten sevenler kimdi,
Para öne çıktı kanları emdi,
Cepten cepe gelir mesajlar şimdi,
Nerde eski aşklar eski sevdalar.

169. ANLAMADIM Kİ

Hayalimde sanki tüm çocukluğum,
Zaman geldi geçti anlamdım ki.
Nereye kadar bilmem bu yolculuğum,
Zaman geldi geçti anlamadım ki.

Bakın şu bağların gülleri solmuş,
Defter çoğaldıkça gözler yaş dolmuş,
Dünkü bebelerin çocuğu olmuş,
Zaman geldi geçti anlamadım ki.

Anladık dünyanın seyrine kandık,
Bilmeden kim bilir ne günah aldık,
Etrafında kalmış birkaç tanıdık,
Zaman geldi geçti anlayamadık ki.

Coşarî aklanır saçın git gide,
Etliyi yağlıyı kaldırmaz mide,
Amcadan alındım dediler dede,
Zaman geldi geçti anlayamadım ki.

170. BASA 'NIN

Sorsan halimi anlatamam sana,
Yazılsın tarihe andı Basa'nın.
Yolun düşer ise gel gör bu yana,
İşi arapsaçına döndü Basa'nın.

Sürün geçmez oldu yerin bulmadı,
Doğru konuşanlar haklı olmadı,
Kesildi tükendi orman kalmadı,
Kurtları düzlere indi Basa'nın.

Gel boş isen gel de burda gez hele,
Güneş vurdu ağaç döndü gazele,
Zaten azdı sular bindi özele,
Tarlası çayırı yandı Basa'nın.

Yaylada dağında gezen bozuldu,
Kalemle doğruyu yazan bozuldu,
Kalmadı o eski düzen bozuldu,
Haklısı kenarda sindi Basa'nın.

Uzak kal da çek buranın yâdını,
Bulamasın geçmişteki kadını,
Kim görürse birbirinin ardını,
Gıybeti inada bindi Basa'nın.

Der Coşarî dök varise hüneri,
İsağı aratır şimdi öneri,
Atalardan kalan mumu feneri,
Yanmaz daha artık söndü Basa'nın.

171. ÖZLEDİM

Çevirdim başımı eskiye döndüm,
O hayatın akışını özledim.
Beton armalar yok havası temiz,
O çimenin kokuşunu özledim.

Neyleyim dünyanın sahte malını,
Çınar ağacının yeşil dalını,
Nenemin alaca peştemalını,
Yazmasının nakışını özledim.

Eskilerin hayran idim huyuna,
Naz olurdu kalkmak için oyuna,
Annemin dedemin abdest suyuna,
Sabah soba yakışını özledim.

Küçük evler gelmezdi ki bize dar,
Umrunda olmazdı dünyadaki var,
Büyüğün ayağına başı bara bar,
Küçüklerin kalkışını özledim.

Ayşe'nin elinde tarlada kazma,
Belimde saçları örükler düzme,
Üstünde entari başında yazma,
O utangaç bakışını özledim.

Coşarî neler var bizlerden öte,
Hasret kaldık dostum eski sohbeta,
Dedemin o yırtık eski cekete,
Madalyon takışını özledim.

172. RAFA KALKTI

İnan dostum ben eskiyi özledim,
Romanlar değişti çağ rafa kalktı.
Özlemimi yüreğimde gizledim,
Balık sayma yedi ağ rafa kalktı.

Gördüğüm rüyayı hayırlara yor,
Nasıl yaşamışlar eskilere sor,
Doktorlar dedi ki yapar kolestrol,
Peynir kaymak inince yağ rafa kaltı

Yolda yürümeye amaç olacak,
Köprüden geçmeye haraç olucak,
Hanlar su altında baraj olacak,
Üzüm incir hurma bağ rafa kalktı.

Coşarî der bu iş böyle olmayacak
Göç çoğalır kimse ocakta kalmayacak
Traktörler çıktı öküz kalmayacak
Yayla çoban şu dağ rafa kalktı

173. GELİR

Gün geçip de insan yaşlandı mıydı?
Bu zalim dünyadan bıkası gelir.
Dert keder üst üste bunaldı mıydı?
Çarpıp da kapıyı çıkası gelir.

İndirir sedire ağayı beyi,
Azgın at sırtına vurur heybeyi,
Gör artık başına gelen gerçeği,
Sanma ki feleğin şakası gelir.

Yine de düşünme sen kara kara,
Aldanma dünyada servete vara,
Gerçek dostsan beni düşende ara,
Geniş günün bitmez takası gelir.

Hafifler dertlerim dosta açanda,
Şahin avın ara yüksek uçanda,
Lav vardır ya hani tavşankanında,
Tazının o anda kakası gelir.

Kötüye döndü mü hayatın hali,
Olmaz yürümeye kulun mecali,
Çaresiz zehirli akrep misali,
Dönüp de kendini sokası gelir.

Coşarî yoruldun at yere çulun,
Kalmadı değeri paranın pulun,
Tanrım kolla bu miskin kulun,
İnsanın beynine sıkası gelir.

3.1.3.2. Sevgiliye Özlem

-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

174. SENİN

Nazlı nazlı giden esmer,
Yerini bir bilsem senin.
Bana kötü bakmaz isen,
Peşinden gelsem senin.

Bana gönlünü bağlasan,
Bilmem nasıl olur insan,
Ben söylesem sen ağlasan,
Yaşını bir silsem senin.

Olsa çok güzel bir hava,
Çıksak senin ile ava,
Girsek topraktan bir eve,
Perdeni bir örtsem senin.

Bana bir merhamet etsen,
Çekinmeden hep söylesen,
Seni seviyorum desen,
Kolunda bir yatsam senin.

175. GEL GEL

Yolunu beklerim bunca zamandır,
Karşı dağlar duman olanda gel gel.
Dilimden dökülen ahtır amandır,
Gönlümün çiçeği solanda gel gel.

Bu gönlümde boran oldu havalar,
Kavuşturamaz oldu ayıran yollar,
Yol vermese sana çöller ovalar,
Leyla gibi dağı dolanda gel gel.

Çektirdin her zaman ah ile zârı,
Yandı gönlüm oldu cehennem nârı,
İyi gününde bir gün gelemedin bari,
Ömrüm tükeniyor ölede gel gel.

176. KALMIŞIM

Yalan dünya derdin bitmez tükenmez,
Bir sonu olmayan yola kalmışım.
Türlü türlü derdim sırtımdan inmez,
Yığılmış kenara kala kalmamış.

Ağustosta bedenime yağar kar,
Dinmez yüreğimde her gün ah u zâr,
Çok sevmiştim zalim çıktı nazlı yâr
Halden anlamayan kula kalmışım.

Coşarî sazından teller söküldü,
Erken gazel düştü yaprak döküldü,
Ak düştü saçıma kelime büküldü,
Aşkından tanınmaz hala kalmışım.

177. OLUR

Alıştı her şeye bu deli gönlüm,
Eylesen de olur eylemesen de.
Senden aynı çile benim her günüm,
Ne anlasan da olur anlamasan da.

Yorulduğum hayatın yokuşlarından,
Usandım bu değiz tokuşlarından,
Ben anlarım senin bakışlarından,
Söylesen de olur söylemesen de.

Vefasız seni hiç anlamadım,
Bırakmadın kırdın kolum kanadım,
Bir türlü peşinden ulaşamadım,
Beklesem de olur beklesem de.

Coşarî çok sitem var bu sazımda,
Sayfalar karışmış benim yazımda,
Her dertten yüz gram var avucumda,
Eklesen de olur eklemesen de.

178. SON UMUT

Tükendi gençliğim hayalin kaldı,
Olmadı görünüyor bu son umutta.
Tükendi yaram bak alev aldı,
Göz göre yanıyor bu son umutta.

Bitmedi ömrümde yarınla belki,
Kurdum hayalim de önceyi ilki,
Gelsen bile tanır mıyım bilmem ki,
Artık tükeniyor bu son umutta.

Kalmadı mecaller tükettik hali,
Kuruyan ağacın yeşermez dalı,
Mevsim geçti göçmen kuşlar misali,
Leylekler dönüyor bu son umutta.

Coşarî bağına bas kara taşları,
Ağıt yakar ana bacı kardaşlar,
Kader utanıyor bu son umutta,
Hüzünlü önüne eğilen başlar.

179. SEBEBİM VAR

Neden gelemedim dediğın yere,
İnan gelemezdım sebebim var.
İçimde denedim belki bin kere,
Vallah gelemezdım sebebim var.

Atıldım bir yola çıktım olmadı,
Bazı duygular yaktım olmadı,
Çevirdim beynime sıktım olmadı,
Bil ki gelemezdım sebebim var.

Dertli Coşarı'nın bu bahtı kara,
Alıştı dünyada ah ile para,
Sırrımı benimle gömün mezara,

Söyleyemem sana sebebim var.
Sebebim var yâr sebebim var.

180. SEVGİLİM

Tam yedi ay oldu gurbetin gahri,
Çekiyorım bitmiyor ki sevgilim,
Daha çok mu acap ayrılık zehri,
İçiyorum bitmiyor ki sevgilim.

Gönlümü okşayan dillerim gibi,
Yüzüne dökülen tellerin gibi,
Yâr senin o nazik ellerin gibi,
Beni kimse tutmuyor ki sevgilim.

Sana kim ne derse sakın inanma,
Gurbet ilde beni unuttu sanma,
Benim kara gözlü güzel sevgilim,
Bütün hayallerimde sen sen varsın.

181. İSTEMEM DAHA

Bırak benim yaram böyle kanasın,
Sarmasın istemem istemem daha.
Deli gönlüm kendi halime yansın,
Sormasın istemem istemem daha.

İntizarda gelmez dilime benim,
Acırım düştüğüm halime benim,
Zamansız kar yağdı gülüme benim,
Dermesin istemem istemem daha.

Coşarî taşmışım yıktım bendimi,
Değiştirdin sen her türlü fendimi,
Aynada tanımam kendi kendimi,
Görmesin istemem istemem daha.

182. ÇEK SİNEME

Ağlama görünmesin gözün yaşı,
Damla damla dök sineme sineme.
Her haksızlığa dur onuruna karşı,
Doldur gitsin yük sineme sineme.

Alışkındır felek hep sille vursun,
Yanlışın suçunu doğrusu sorsun,
Aman çalkalama dibinde dursun,
Yerin iyi çök sineme sineme.

Sar sarmala derdin döndür peşimde,
Alma üstün yalan dünya işi de,
Nasıl olsa biri de bir beşi de,
Gel bunu da çek sineme sineme.

Coşarî der hayat çekilmez paha,
Ulaşamadım bu dünyada feraha,
Çaresi yok artık yolunmaz daha,
Atmış dertler kök sineme sineme.

183. BİTER Mİ?

Mevsim değil bahar değil yaz değil,
Vallahi kardeşim bugün az değil.
Bir gün değil on gün değil yüz değil,
Saymakla biter mi yüz on gün.

İki defa yeşerecek yapraklar,
İki defa kar görececek topraklar,
Size kolay bize zor arkadaşlar,
Saymakla biter mi yüz on gün.

Eriyor güneşte gönlümün karı,
Bıraktık gurbette o nazlı yarı,
Dört bayram geçecek dostlardan ayrı,
Saymakla biter mi yüz on gün.

184. ŞİMDİ

Deli gönlüm dayanamam acına,
Pusuya mı düştü basıldı şimdi.
Çekti zalim kader darağacına,
Hiç suçsuz günahsız asıldı şimdi.

Ne ismim duyuldu ne geçti adım,
Yıllara bölündü gamım feryadım,
Avazım çıkanda duyuramadım,
Hasta düştüm sesim kısıldı şimdi.

Ey Coşarî sanki yazarsın ağıt,
Takıl başka şeye efkârını dağıt,
Feleğin elinde bir kalem kâğıt,
Bak fişim faturam kesildi şimdi.

185. ONDAN

Neden sitemkârım neden cefakâr,
İnan ki kendimi yakışım ondan.
Ruhumda sıkıntı gönlümde efkâr,
El atıp çıkamam yakışım ondan.

Ne sorsunlar ne anlatam görene,
Dostluk var iken bu değişmez törene,
Çok geç kaldım ulaşamam trene,
Benim bu zamansız kalışım ondan.

Geçmiş üzer matem sanki bir asır,
Yıpranmış bedenim elimde nasır,
Söyleyemem sana içimdeki sır,
Dışardan yürüdüğün nakışım ondan.

Yandım pençesine düşürdü niye,
Izdırap içine çırpındık diye,
Onsuz bu dünyada yaşanmaz diye,
Bu beynime kurşun sıkışım ondan.

Senin için her gün gönlüm yaralı,
Senin için kaldım burada tasalı,
Korkarım ki beni yağmur misali,
Damar damar gelir vurur geçersin.

Havalardan uçup yüksekte gelme,
Her gün kaçıp benden kalbimi ezme,
Ben her gün böyleyim kalırım deme,
Bu gençliğin sürmez erir geçersin.

3.1.4. Nasihat Şiirleri

-7'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

186. TAÇ

Sanırsın hep dilenci,
Biri değil birkaçı,
Sakın geri çevirme,
Gerçek ele muhtacı.

Geçen gün bulunur mu?
Dost dosttan yorulur mu?
Padişah olunur mu?
Başa giymekle tacı.

Biz dünyada kiracı,
Çekeriz hüznün acı,
Doktor kendi ölmezdi,
Yarasaydı ilacı.

Der Coşarî yandıysam,
Dünyadan usandıysam,
Kimi hacı sandıysam,
Koynundan çıktı haçı.

187. KALIR

Severim toprak taşı,
Güzelde gözü kalır.
Elmas düşer at taşı,
Dalında üzüm kalır.

Gönül yapmaya çalış,
İncitme hiçbir canı,
Deme sen yalan yanlış,
Bakmaya yüzüm kalır.

Tutma boşuna yası,
Başın kalkmaz ki yerden,
Zordur namus davası,
Onda bir çözüm kalır.

Coşarî bahset senden,
Ne dersen ne söylersen,
Çıkarsa can bedenden,
Verilmiş sözüm kalır.

-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

188. SONU VAR

Her gecenin bir sabahı,
Her ıstırabın sonu var.
Zannetme ki devam eder,
Yaşamının bile sonu var.

Mutlu değilsen üzülme,
Bir gün biter elem keder,
Zannetme ki devam eder,
Yaşamının bile sonu var.

Bir gün sende güleceksin,
Maziyi unutma sakın,
Gözyaşının kahkahanın,
Yaşamının da sonu var.

181. KADAR

Hayat sanki bir bilmece,
Çöz çözebildiğin kadar.
Bitmez bir yol gündüz gece.
Gez gezebildiğin kadar.

Sular enginine akar,
Sonra yüzüne kim bakar,
Gençliğin tadını çıkar,
Toz tozabildiğin kadar.

Yalan dünya kime kalır,
Satan satar alan alır,
Yaş geçtikçe dert çoğalır,
Diz dizebildiğin kadar.

Coşarî der bu âlemi,
Geçmeden ömrümün demi,
Elin tuttukça kalemi,
Yaz yazabildiğin kadar.

182. HAYRAN OLSUN

Çalış sen başıboş durma,
Eller sana hayran olsun.
Sevecen ol gönül kırma,
Kullar sana hayran olsun.

Toplumda doğru söz bırak,
Dönüp bakacak yüz bırak,
Geçtiğin yerde iz bırak,
Yollar sana hayran olsun.

Gönül Kaf Dağı'nda bir dev,
Gül güneşlik masal bir ev,
Seveceksen yürekten sev,
Çöller sana hayran olsun.

Dök içini bir rahatlan,
Düşende dostun sırtlan,
Hatrına dikene katlan,
Çöller sana hayran olsun.

Der Coşarî kural böyle
Hoş sohbet et gönül eyle
Doğru bildiğini söyle
Teller sana hayran olsun.

183. DERLER

Tutulma kara sevdaya,
Kara sevda yakar derler.
Baksana dereye çaya,
Sular geniş akar derler.

Seç her işin zamanını,
Kesme sakın gümanı,
Az verirken samanı,
Öküz hırçın bakar derler.

Harama uzatma elini,
Yalan konuşmasın dilin,
Hayırsız çıkarsa gelin,
Çok ocaklar yakar derler.

Coşarî zulüme karşı,
Haksızlığadır savaşı,
Önemli her işin başı,
Balık baştan kokar derler.

184. BİLDİĞİN KADAR

Sen bu aşkın deryasına,
Dal dalabildiğin kadar.
Sevdanı bâde tasına,
Sal salabildiğin kadar.

İnsanın gelmez uykusu,
Sülün sanki boyu bosu,
Dudağın bal gözlerin su,
Kal kalabildiğin kadar.

Yalan dünya kime kalır,
Satar satar alan alır,
Yaş geçtikçe dert çoğalır,
Diz dize bildiğin kadar.

Sular engine akar,
Sanma yüzüne kim bakar,
Gençliğin tadını çıkar,
Toz toza bildiğin kadar.

Gül açmasa bülbül ötmez,
Ateş yoksa duman tütmez,
Sevenlerde sevda bitmez,
Al alabildiğin kadar.

Der Coşarî etme niyaz,
Doğru konuş doğruyu yaz,
Dostluk için ötsün bu saz,
Çal çalabildiğin kadar.

185. GELİR

Burnun sokma her belaya,
Söz gelir dostum söz gelir.
Dürüst ol sığın Mevla'ya,
Düz gelir dostum düz gelir.

Bülbül küser mi yurdundan,
Öter mi gülün derdinden,
Nice karlı kış ardından,
Yaz gelir dostum yaz gelir.

Ne bey olalım ne paşa,
Karıştın birçok yanlışa,
Bu olanlar bu saf başa,
Az gelir dostum az gelir.

Coşarî yan kendi olandan,
Dost yüzüne çekme perden,
Peşkeş tavuk gider yandan,
Kaz gelir dostum kaz gelir.

186. BUGÜN SANA YARIN BANA

Gör çekenin acısını,
Bugün sana yarın bana.
Duy içinde sancısını,
Bugün sana yarın bana.

İnsansan kollama fırsat,
Doğru işe katma fesat,
Her düşene elini uzat,
Bugün sana yarın bana.

Boş tutma iyilik kabını,
Ara dostum kaybını,
Ört komşunun ayıbını,
Bugün sana yarın bana.

Der Coşarî çekmez zulüm,
İnsanoğlu bölüm bölüm,
Fani dünya gerçek ölüm,
Bugün sana yarın bana.

187. BİLENE

Çözülmedik dert olmazmış,
Aşmasını bilenlere.
Çayır çimen yurt olmazmış,
Biçmesini bilenlere.

Çiçeğe bakarsan solmaz,
Çanak delikse su dolmaz,
Derenin zalimı olmaz,
Geçmesini bilenlere.

Bu dünya üç günlük yendir,
Akıl başa bir kehperdir,
Gerçek bir dost mücevherdir,
Sevmesini bilenlere.

Yiğit olan namın salır,
Bir sadaka kada alır,
Belalar çok uzak kalır,
Kaçmasını bilenlere.

Coşarî yerin bellidir,
Kırkı geçtin, yaş ellidir,
Şarapta bir tesellidir,
İçmesini bilenlere.

188. BİÇECEKSİN

Dünyada sayılı günün,
Konacaksın göçeceksin.
İyilik yap kalsın ünün,
Kötülükten geçeceksin.

Temiz suda olmaz yosun,
Tecrüben yok ise toysun,
Arkadaşın neyse osun,
Dostunu dost seçeceksin.

Doğrunun aksine gitme,
Fedakâr ol sen kin gütme,
Kem sözle kulu incitme,
Söylediğin bileceksin.

Bu Coşarî dert deryası,
Biter yaşam macerası,
Dünya Ahmet'in tarlası,
Ektiğini biçeceksin.

189. ADAM DEĞİLSİN

İstenmeyen yere ayak,
Basarsan adam değilsin.
Haksız yere yesen dayak,
Pusarsan adam değilsin.

Açık olsun her an yüzün,
Doğrulukta olsun özün,
Gerçeği görmüşse gözün,
Susarsan adam değilsin.

Değeri yoksa at gitsin,
Belası varsa sat gitsin,
Eğer sır ise yut gitsin,
Kusarsan adam değilsin.

Coşarî daha çok işin,
Kırma dostun iyi düşün,
Haklı isen dik tut başın,
Asarsan adam değilsin.

190. AĞLATMA

Dostluktan her zaman bir kuvvet doğar,
Sev seni seveni sakın ağlatma.
Sevenler gerçekten yürekten ağlar,
Görmesin düşmanına yakın ağlama

Sevgi bilmeyene yakma abayı,
Yıkma gönülleri göster çabayı,
Sakın üzmesin anne babayı,
Her zaman terbiyen lakin ağlatma

Alma sen dostların kin nefretini,
Yetirmeyeceksin asaletini,
Elinden geldikçe yap hürmetini,
Başı dik olsun hep ırkın ağlatma.

Aldanma Coşarî dünyada vara,
Rahat durur iken girme sen zora,
Huzur elde iken çareyi ara,
Tersine döndürüp çarkın ağlatma.

191. GİDER

Sakın dostum gençliğine güvenme,
Bir gün ince belin bükülür gider.
Feleğin emanet atına binme,
Kurulmuş düzenin yıkılır gider.

Kuşlar yüksek uçar gezer havada,
Her canlı aslandır inan yuvada,
Dağ var iken duman kalmaz yaylada,
Kalkar gökyüzüne çekilir gider.

Yalan dünya arar imiş kim kimi,
Bir dinleyen olsa döksem içimi,
Der Coşarî bırak deşme derdimi,
Yırtık kazak gibi sökülür içim.

192.BİR TEK AZRAİLE TORPİL GEÇMİYOR

Hiç kimsenin bakmaz gözün yaşına,
Bir tek Azrail'e torpil geçmiyor.
O işini yapar bir tek başına,
Bir tek Azrail'e torpil geçmiyor.

İnan ki acımaz çok gözü kara,
Ne tabip ne doktor bulunmaz çara,
Alır canın eğer geldiyse sıra,
Bir tek Azrail'e torpil geçmiyor.

Ne işini tanır ne de genç yaşın,
Olsa da acımaz o kalem kaşın,
Kaptı mı yakandan bırakmaz peşin,
Bir tek Azrail'e torpil geçmiyor.

Efe olsan atsan nara kurtarmaz,
Konmuş olsan külli vara kurtarmaz,
Cebin dolu olsa para kurtarmaz,
Bir tek Azrail'e torpil geçmiyor.

Kimi saltanata kimi vara tapıyor,
Nice kaç yiğidin gözün kapıyor,
Helal olsun işini mertçe yapıyor,
Bir tek Azrail'e torpil geçmiyor.

İstersen sağcı ol istersen solcu,
İster padişah ol ister futbolcu
Geçecek bu yoldan gelen her yolcu
Bir tek Azrail'e torpil geçmiyor.

Dürüst yapan işine hile mi katar,
Suçum ne ki es geçer üstüne yatar,
Ne parti kaydı var ne takım tutar,
Bir tek Azrail'e torpil geçmiyor.

Ne cilvene bal var ne senin nazan,
Aldırmaz güvenme sohbetin sözün,
Coşarî sen zaten garip bir ozan,
İyi ki Azrail'e torpil geçmiyor.

193. İŞİDİR

Kimisi dalından atmadan uçar,
Hiç mertliğe sığmaz tüfek işidir.
Hangi iş tutmuşsa hep kalmış naçar,
Sen ona sorarsan felek işidir.

Kaymak gibi çıkma her işte üste,
Dertli bülbül gibi kalma kafeste,
Eğer hak etmişsen Tanrı'dan iste,
Fanidir bu dünya dilek işidir.

Tükenmez dünyada kulların derdi,
Bir imtihan için bize can verdi,
Tanrı'dan korunur yiğidin merdi,
Eğilmez bükülmez bilek işidir.

Coşarî derdini sazına bağlar,
Her ah çeken ile yüreğin dağlar,
Yaralı kuşunda peşinden ağlar,
Dayanmıyor dostum yürek işidir.

194. İNSANLA AĞAÇ

İnsan bir fidandır yeşerir büyür,
Çocukta fidandır aynı değil mi?
Sadece çocuk güler konuşur,
Anlayıp hayatın bilinceye dek.

Çocuk bir suç etse herkes affeder,
Fidan meyve verse çocuklar sever,
Küçücük fidandan meyve kim bekler,
Büyüyüp de ağaç oluncaya dek.

Her şey olgunlaşınca başlıyor işler,
Çalışa uğraşa kocalır yaşlar,
Düşünsen de geri gelmez geçmişler,
Kurtulmasın dostum ölünceye dek.

195. DEDİLER

İyilik yap bu dünyada herkese,
Kötüleri kimse anmaz dediler.
Kulak ver tanrıdan gelen o sese,
Müminler yolumdan dönmez dediler.

Vazgeç dostum vazgeç cehaletinden,
Sakın söz ettirme asaletinden,
Çıkmayanlar hakkın adaletinden,
Cehennem narında yanmaz dediler.

Sarmasın bedeni gaflet uykusu,
Olmasın kimsenin ondan kuşkusu,
Var ise gönlünde Allah korkusu,
Şeytanın şerrine kanmaz dediler.

Bitirdin Coşarî gençlik çağını,
Ölenlere rahmet üzme sağını,
Bakımsız bırakma gönül bağını,
Viran bağa bülbül konmaz dediler.

196. GEÇER

Yüklendi mi bir Yörük'ün kervanı,
Yıl boyunca birçok obadan geçer.
Her mahsulün var bir harman zamanı,
Dane kalır saman yabadan geçer.

Bu âlemin yazı da var kışı da,
Elbet gerek ekmeğiyle aşıda,
Yanacaktır kurusu da yaşı da,
Her odun bir kara sobadan geçer.

Emek gerek insanoğlu boş olmaz,
Kötülükle hiçbir gönül hoş olmaz,
Bu dünyada yapılmadık iş olmaz,
Gerçek alın teri çabadan geçer.

Coşarî der vardır yürekte sızı
Biz büyüttük kalpazanı hırsızı
Olur mu evladın hiç hayırsızı?
Terbiye anadan babadan geçer.

197. GELSİN

Yıl iki bin yedi bir yeni seçim,
Yurdun dertlerini bilenler gelsin.
Köylü mahsur kaldı zorlandı geçim,
Fakirin gözyaşını silenler gelsin.

El ele versinler kazalar iller,
Hakkını arasın susmasın diller,
Koltuk için değil sayın vekiller,
Memleket sevdası olanlar gelsin.

Kaldır da başını bak hele öte,
Kimler neler verdi sor bu millete,
Saygı sevgi gerek cumhuriyete,
Atanın izinden gelen gelsin.

İster soldan olsun isterse sağdan olsun,
A parti Be parti aynı konular,
İnsana zalim olmaz gerçek insan,
Türk'ün kanununa uyanlar gelsin.

Coşarî doğruyu yaz kızarsın,
Bu toprak altına çok şehit yatar,
Bizlere onlardan emanet yurt,
Memleket aşkına ölenler gelsin.

198. ANALAR

Sakin üzmeelim biz hoş turalım.
Dünyanın kahrını çeker analar.
Ettiği emeği unutmayalım,
Kaderine boyun büker analar.

Döner anasına meler her kuzu,
Özenle büyütür oğulu kızı,
Dostlar soframızın ekmeği tuzu,
Gönül incitmez ki şeker analar.

Coşarî güvenme servete vara,
Değişmem anayı kardaşa yara,
Ödü kopar inan düşersen dara,
Gözlerinden yaşlar döker analar.

199. BAZI

Bu dünyada her şey insan için,
Kimi güler kimi ağlarmış bazı.
İyi güzel doğruyu seçin,
Kötülükler yürek dağlar bazı.

Kimisi var çalar çırpar hak olmaz,
Gücü açtır karnı bir gün tok olmaz,
Bu hayat hep gül güneşlik ak olmaz,
Bir günde karalar bağlarmış bazı.

Coşarı der yeri göğü var eden,
Ben bilemem ne geliyor nereden,
Yıllarca su akmaz kuru dereden,
Zaman gelir coşar çağlarmış bazı.

Bazı çözülmaz işlerden bir çıkış olur,
Bazı hayata küsülür hor bakış olur,
Bazı dümdüz bir ovada dik yokuş olur,
Nefes düğümlenir eğlermiş bazı.

200. YETER

Yiğit odur namı değer yiğitmiş,
Mertse tek başına zat olsun yeter.
Engel olmaz ona topmuş tüfekmiş,
Kör oğlu altında at olsun yeter.

Dost edin etrafta tüm düşmanları,
Bozma bu kervanı yıkma hanları,
İstemem gök delen apartmanları,
Başımı sokmaya kat olsun yeter.

Boşuna çıkmasın yaptığın emek,
Taş altında dursun ayıptır demek,
Huzurun var ise ye soğan ekmek,
İnsanın ağzında tat olsun yeter.

Alı bilmez giyse her gün karayı,
Gezer dağ başında atar narayı,
İstemez ki versem köşkü sarayı,
Kinde koyun küçük it olsun yeter.

Sorma Coşarî'yi kendi halında,
Kalmaz hiçbir meyve dalında,
Gözüm yok ki benim dünya malında,
Kar zamanı baş başa olsun yeter.

201. OLUR

Tanrı her insanı ayrı yaratmış,
Kiminin gözü tok gönlü mert olur.
Kimini süttten ak kimin morartmış,
Kimileri yüzkarası fert olur.

Aynı toplum alkoliği hacısı,
Kardeşine kast eder mi bacısı,
Tanrıysa gördüğü kulun acısı,
Canı yanar yüreğine dert olur.

Olmaz haksızlığın hoşgörü affı,
Doğrunun yanında tutalım safı,
Duyarlı evlada babanın lafı,
Ölene dek kulağına kert olur.

Coşarî der durmaz içim kan ağlar,
Gurbette garibe set çeker dağlar,
Çoruh Vadisinde göl oldu bağlar,
Bülbül ötmez kervan konmaz yurt olur.

202. ZALIM OLMAZDIN

Hayatın içinde neler var imiş,
Göçende göreydin zalim olamazdın.
Kim yalan dünyada fedakâr imiş,
Geçende görseydin zalim olamazdın.

Düşünür durursun düşkünü her an,
İster misin olsun bu bağlar veran,
Kaplanın elinden yaralı ceylan,
Kaçanda görseydin zalim olamazdın.

Hamal bilir acısını yokuşun,
Düşünde onuru kalmaz berduşun,
Kanadı kırılmış bir serçe kuşun,
Uçanda görseydin zalim olamazdın.

Ne hayalim kaldı ne de bir anım,
Kılıç çek gönlüme akamaz ki kanım,
Meyhaneler oldu benim mekânın,
İçinde görseydin zalim olamazdın.

Bir gün toplandı mı çanakla çömlek,
Açılmaz kördüğüm olursa imlek,
Dertli Coşarî'ye bezden bir gömlek,
Biçende görseydin zalim olamazdın.

203. İYİ DÜŞÜNÜN

Yıl iki bin dört bir yeni seçim,
Sandığın başında iyi düşünün
Olsun eski dostluk ve tatlı geçim,
Sandığın başında iyi düşünün

Önceden düşünün çok derin derin,
Tükenmezdi sonra gamın dertlerin,
Satılmayın vicdanınızla oy verin,
Sandığın başında iyi düşünün.

Tasarlayın dostum her işi baştan,
Helal çıkaralım kepçeyi aştan,
Gelin kurtaralım yolları taştan,
Sandığın başında iyi düşünün.

Kin öfke kalmasın hep dostluk olsun,
İyilik kardeşlik yerini bulsun,
Kurumuş çeşmeler sularla dolsun,
Sandığın başında iyi düşünün.

Tüketme boşuna hoş nefesini,
Açın mutluluğa kuş kafesini,
Duyalım yaylada öküz sesini,
Sandığın başında iyi düşünün.

Akmasın kimsenin gözünün yaşı,
Dursun fukaranın ağırbaşlı,
Mahcup düşürmeyin Şapkaya karşı,
Sandığın başında iyi düşünün.

Der Coşarî düşeş attım yek gele,
Takılmayın çıkın sakın en gele,
Haydi dostlar genç ihtiyar el ele,
Sandığın başında iyi düşünün.

204. KIZIM

Çok şımarttık çocukluktan beri ya,
Olmadı hayatta yok sana kızım
Şimdi sorulmuyor çıktın nereye,
Bir başını çevirip baksana kızım

Olmaz ki her zaman derdine yanan,
Eloğlu bırakmaz sende din iman,
Çekmez seni yavrum böyle kaynanan,
Ananla beraber kalksana kızım.

Kâkülün bozulmuş dağılmış saçın,
Hata bizde imiş yok senin suçun,
Eteğin dar gelmiş açılmış kıçın,
Başına bir yazma sarsana kızım.

Kaçtı Coşarî nin tatlı uykusu,
Göz göre kurulunca ayağına pusu,
Telefonun dolmuş gelen kutusu,
Artık gerçeklere çıksana kızım.

205. NEYE YARAR

Sağlığın yerinde değilse eğer,
Sana dünya malı iş neye yarar.
Dünyanın malına hiç verme değer,
Tapu senet servet fiş neye yarar.

Şahsiyetin koru gerçekten kaçma,
Enginlerde yürü havadan uçma,
Doğruları öğren okuma sen saçma,
Gereksiz yapılan düş neye yarar.

İster padişah ol istersen kadı,
Yalana çıkmıştır dünyanın adı,
Eğer bozulmuşsa ağzının tadı,
Sana şeker şerbet aş neye yarar.

Coşarî konuşup söylüyorken dil,
Düşküne el uzat gözyaşını sil,
Yanlış yapma insan kıymetini bil,
İçi boş akılsız baş neye yarar.

206. OĞLUMA

Yalvarırım biraz nasihat dinle,
Burnunun dikine gitme be oğlum.
Her nereye gidersen bela seninle,
Doğru yap tersini etme be oğlum.

Düşün zararını düşün karını,
Har vurup harman savurma yarını,
Üçe katla sen babanın varını,
Öyle yan gelip de yatma be oğlum.

Nefret bürümesin sakın gözünü,
Sevgiye barışa çevir yüzünü,
Doğru bildiğinle konuş sözünü,
Zaman ki zamansız ötme be oğlum.

Coşarî hayatın etme sen berbat,
Ne olur ki atsan kat üstüne kat,
Sıkışırsan bütün servetini sat,
Ama şerefini satma be oğlum.

207. ÖĞÜNSÜN

Fani dünya dostum dertsiz olur mu?
Dertleriyle başa çıkan öğünsün.
Bunca işler hiç dağınık durur mu?
Toplayıp düzene sokan öğünsün.

Kalmak istemez ki kul kuldan geri,
Kimi çile kimi muhabbet yeri,
Akşamın hayrından iyi sabahın şerri,
Seher yıldızıyla kalan öğünsün.

Kimin çok kuvvetli kimin nazik,
İnsan insan olsun olmasın ezik,
Sanat gerçekten de altın bilezik,
Hak edip koluna takan öğünsün.

208. SABRET

Efkârlanma havalanma sen gayrı,
Sabret sen yine sabret deli gönlüm.
Sade sen mi eşinden dostundan ayrı
Sabret sen yine sabret deli gönlüm,

Arayan gönüller çok şeyler bulur,
Sevenler bir zaman ayırda kalır.
Her geceden sonra bir gündüz olur
Sabret yine sabret sen deli gönlüm.

Dünyada zararı var karı var.
Hayattır kolayı da var zoru da var,
Her kışın sonunda yazı da var,
Sabret yine sabret sen deli gönlüm.

209. BİR GÜN

Sanma ki bu dünya dolu olacak,
Azrail kapını basacak bir gün.
Tanrım sana mı yazdıysa olacak,
Fermanın önüne asacak bir gün.

Her zaman yap yakışanı şanına,
Doğruların dokunmasın kanıma,
İnan kalmaz hiç kimsenin yanına,
Zalim yediğini kusacak bir gün.

Veren alacaktır sana bu canı,
Tanrımın verdiği bu yolu tanı,
Kuruldu mu bir adalet divanı,
O gerçek suçlular susacak bir gün.

Coşarî der bende defteri dürdüm,
İyi kötü geçti bir devran sürdüm,
Nice kaç yiğitler efeler gürdüm,
Zamanı geldi mi susacak bir gün.

210. KALIR

Bülbülün çilesi bir gonca güle,
On bir ay üst üste hep yasta kalır.
Zalim gurbet olur bitmeyen çile,
Bir mektup bir selam bir posta kalır.

Gününü gün yaşa gel isyan etme,
Kadere boyun eğ aksine gitme,
Sakın ha kin güdüp kulu incitme,
Ne düşmana kalır ne dosta kalır.

Ne şöhrete bakar ne kalır ünün,
Kaldır da kafanı gör artık önün,
Tabipte çare yok geldiyse günün,
Ne doktor bırakır ne hatta kalır.

Nice koç yiğitler gömülü analar,
Muradın alandan giden sunalar,
Temeli sağlamsa durur binalar,
Ne çırak bırakılır ne usta kalır.

Coşarî boş hayat sen anladıysan,
Aşk olsun yorulup usanmadıysan,
Eğer ki bi dala tutunamadıysan,
Ne sazın ne sözün ne beste kalır.

211. MAHKUMDUR

Dostum bu hayatın akışı böyle,
Dert anlatmak için dile mahkûmdur.
Kulun ayıbını kendine söyle,
Yüz yıkanmak için ele mahkûmdur.

Dedim yaşanır mı onsuz bu hayat,
Pusu kurar sana casus bu hayat,
Yaşanılmaz olur susuz bu hayat,
Balıklar denize göle mahkûmdur.

Yeşerir nemliyse bitkinin kötü,
Bu ne bir masaldır ne de öykü,
Oradan geçecektir kervanın yükü,
Deve o sığağa çöle mahkumdur.

Kuşlar kanatlıdır hep yüksek uçar,
Fanidir bu dünya gelenler göçer,
Bütün dertlerini sazına açar,
Coşarî mızrabı tele mahkumdur.

212. OKULDAN GEÇER

Sende oku cahil kalma evladım,
İlim okumaktan okuldan geçer.
Ulaş hedefine çık adım adım,
Sonuç okumaktan okuldan geçer

Topluma hayırlı olacaksan sen,
Yanlış yazmaz kitap oku derim ben,
Önce ana baba sonra öğretmen,
Saygı okumaktan okuldan geçer.

Oku da uzak dur öfkeden kinden,
Bu ülke çok şeyler bekliyor senden,
Sağda solda çıkmış aynı bedenden,
Sevgi okumaktan okuldan geçer.

Mülk edin dünyada olma kiracı,
Tabi bin çaresi doktor ilacı,
Prensın başına taktığı tacı,
Padişahın tahtı okuldan geçer.

Dik dut hep başını sen kalma ezik,
Fırsat elindeyken gel etme yazık,
Takacaksan kolan altın bilezik,
Sanat okumaktan okuldan geçer.

Der Coşarî sen de hayatla yarış,
Doğrulukla olur menzile varış,
En güzeli dostum kardeşlik barış,
Oda okumaktan okuldan geçer.

213. DOSTLUĞA ÇAĞRI

Gelin beyler dostu ziyafetim var,
Tasadüf bu yoldan geçen de gelsin.
Sanmayın ki burda ticaretim var,
İçinden bir varış seçende gelsin.

Bir yapı yaparsan bacasız olmaz,
Gençler hepsi bizim kocağız olmaz,
Dini bir sohbet var hocasız olmaz,
Kalksın meydandan geçen gelsin.

Açığız her şeye yoktur inimiz,
Olmaz ki kimseye bizim kinimiz,
Bize böyle emrediyor dinimiz,
Ermeni de gelsin geçende gelsin.

Dostluğa çağrı var pankartlar asın,
Silaha savaşa mühürü basın,
Biz ölürüz dünya dostça kalsın,
Coşarî ye kefen biçemde gelsin.

214. ÖĞREN

Hayatta ilmin yaşı olmazmış,
Sor herkese gidip gelenden öğren.
Bakımlı bahçenin gülü solmazmış,
Gerçek bağban gibi bilenden öğren.

Yaşamayı bilen muradını aldı,
Garibanlar ortalığa dert saldı,
Âşıklar sevdalar mazide kaldı,
Ferhat gibi dağı delenden öğren.

Düşün zararını düşün karını,
Yaşam bu günümü unut yarını,
Bu fani dünyanın zorluklarını,
Kahrolup çektiğın çilenden öğren.

Der Coşarî deşme böyle derini
Artırır bitirmez bu kaderini
Kısa yolculuğın gerçeklerini
Sağlama hiç sorma ölenden öğren.

215. ÖĞRETİN

Anneler babalar sizlere sözüm,
Çocuklara gerçek yönü öğretin.
Eğitim olmalı tek kesin çözüm,
Varılacak doğru sonu öğretin.

N'olur karatmayın doğan güneşi,
Olmaz gerçek Türkün dünyada eşi,
Atıp da vuruyor kardeş kardeşi,
Haksız yere akan kanı öğretin

Sayılı günümüz zamanımız var,
Bizim inancımız imanımız var,
Doğruyu gösteren kitabımız var,
Bizdeki o kutsal dini öğretin.

Coşarî der benim öğretmenlerim
Dersinizi ölene dek dinlerim
Dürüstlük refaha erdirir derim
Eli değil bana beni öğretin

216. ÖYLE GİT

İster ağlayan ol istersen gülen,
Dermansız derdini sakla öyle git.
Gider bu dünyadan sırası gelen,
Ne yaptın ne ettin öyle git.

Burada kalır zarar ise zâr ise,
Biter ömür kolay ise zor ise,
Burda sade kula borcun var ise,
Dostun kapısını tıkla öyle git.

Aklın varsa yapma dünyada hata,
İyilik yap ereceksen rahata,
Arpa kuvvet vermez yokuşta ata,
Hızını kıs bir durakla öyle git.

Der Coşarî arayan kim bulan kim,
İyi bilir kazanan kim çalan kim,
Şahit ispat istemez orda ki Hâkim,
Kendi vicdanını al da öyle git.

217. OLMASIN

Hayat çok pahalı insan çok ucuz,
Ne olur sevdamız ucuz olmasın.
Bu garip kervanda basit yolcuyuz,
Yıkma gururumuz ucuz olmasın.

Humara tutulduk ful asını gördük,
Çoruh'ta boğulduk Aras mı gördük,
Anadan atadan miras mı gördük,
Bari onurumuz ucuz olmasın.

İsyan etme canan tak etmedikçe,
Bütün olanağın yok etmedikçe,
Haram lokma yeme hak etmedikçe,
Varsın şerefimiz ucuz olmasın.

Coşarî açıktır Tanrı'nın izi,
Şaşırmayalım biz hedefimizi,
Doğruluk refaha erdirir bizi,
Saygımız sevgimiz ucuz olmasın.

218. DESİNLER

Bu dünyada sakın kula kul olma,
Hep seni sözünü eri desinler.
Düşkünü azapta ahını alma,
İsterse sefilin biri desinler.

Zalimin gaddarın anma adını,
Hırsızın arsızın çekme yâdını,
Yukarsız bırakma kız evladını,
Koy seni katadan yer desinler.

Her zaman bulasın buluyor azan,
İster çoban olsun isterse ozan,
Sen hep doğru çalış hep helal kazan,
Yakışır anlının teri desinler.

Oturur Coşarî hep aynı safta,
Ne olur ne biter izler etrafta,
Yaşamın cevabı öte tarafta,
Burayı imtihan yeri desinler.

219. VAR

Aman evlat üzme sakın atanı,
Nam bırakmış şöhreti var şanı var.
Rahat uyut orda şehit yatanı,
Bu toprağın her yerinde kanı var.

Haddini bil her yerde oturma boşa,
İlimsiz irfansız olur mu paşa,
Meylin verme sakın yalan yanlışta,
Her yanlışın var doğru yanı var.

Düşküne el uzat kenara itme,
Sefilin mazlumun üstüne gitme,
Dokunmasın yılanı da incitme,
Mevlam vermiş her varlığın canı var.

220. DÜŞÜN

Eğer insan isen başıboş durma,
Bu gününü yaşa yarımını düşün.
Öyle har vurup harman savurma,
Çalış saltanatın varını düşün.

Her türlü bitkiden yemek aş olur,
Çalışmazsan merak ambar boş olur,
Ağustosta kaba gölge hoş olur,
Birde zemherinin kanını düşün.

Toplumun içinde dolaş ak yüzle,
İncitme dostunu bir kötü sözle,
Elin namusuna bakma kem gözle,
Kendi namusunu arını düşün.

Der Coşarî fazla yüksek atlama,
Duyguların içine göre patlama,
Kodamanın yaş gününü kutlama,
Fakir fukaranın zârını düşün.

221. BİZDEN

Hak Teala yarattı bütün âlemi,
Aklında doğruyu bilenler bizden.
Günün belli sana çekti kalemi,
Ölenler rahmetlik, kalanlar bizden.

Kafa verdi akıl verdi el verdi,
Nimet verdi ağız verdi dil verdi,
Doğa verdi çiçek verdi gül verdi,
Bakımsız bahçede solanlar bizden.

Hem canlıya rehber oldu bir ana,
Günü bitmeyi getirir cana,
Tüm doğrulukları dizdi durana,
Hatayı belayı bulana bizden.

Coşarî belki de yolun çok yakın,
Sevgiye barışa dostluğa bakın,
Adalet dürüstlük doğruluk hakkım,
Menfaat uğruna yalanlar bizden.

222. BİLMEZSİN

Gel benim evladım saygıyı öğren,
Toplum asaleten söver bilmezsin.
Senin kafa dengin seni hoş gören,
Önüne başını eğer bilmezsin.

Kolunda dövme var parmakta öce,
Kendini görürsün herkesten yüce.
Gazino pavyonlar senle her gece,
Sabah uykudasın seher bilmezsin.

Beline bağlamış şal hırkasını,
Düşünmez ki bir arkasını.
Sor otomobilin her markasını,
Küheylan üstünde eyer bilmezsin.

Gör Coşarî bak ki nasıl ozanmış,
Gerçeği gözüyle görüp yazanmış.
Bu serveti deden baban kazanmış,
Har vurur harman savurur bilmezsin.

223. DEĞMEZ

Öğren bu dünyada yaşamasını,
Aman doğru kazan talana değmez,
Salan haksız yere açma ağzını,
Gıybete fitneye yalana değmez.

Haksız olup dostum işitme azar,
Değdiler akıla değmezmiş nazar,
Bir alaca daha çıkar sürüyü bozar,
Ovaya bayıra salana değmez.

Çalış güven göster her işe emek,
Kulundan çalışmak ondan istemek,
Anlının teriyle ye helal yemek,
Hırsıza arsızca çalana değmez.

Coşarî der geçer durmadan zaman,
Bu yüzden yarına veremem güven,
Ömür bitti tahtan indi Süleyman,
Fanidir bu dünya talana değmez.

224. GİDER

Gel aldanma yalan dünya malına,
Boş yere hayaller kurulur gider.
Yana sapma var git kendi yoluna,
Deli gönül erken yorulur gider.

Titiz atın dostum eylemez yular,
Derdi çok olanda gelmez uykular,
Bahar aylarında bulunan sular,
Yaz temmuz ayında durulur gider.

Her yaptığın işte haklı demeli,
Hiçbir zaman harcama uzatma eli,
Yapmadığın gönlü incitmemeli,
Ebedi dünyada darılır gider.

Der Coşarî değişmez bu düzen neden,
Bir daha geriye gelmez ki giden,
Koskoca dünyaya sığmayan beden.
Bir parça kefene sarılır gider.

225. GÜNAH İŞLEMESİN

Bu fani dünyayı insanca yaşa,
Kullar günah işlemesin.
Doğru söz var iken düşme yanlışta,
Diller günah işlemesin.

Mütayit binayı planlı örsün,
Önderler yaptığı hatayı görsün,
Şoförler aracı dikkatle sürsün,
Yollar günah işlemesin.

Dostlar Avrupa'ya olmayak meze,
İlim irfan görek konuşak söze,
Tabanca yerine gül verin bize,
Eller günah işlemesin.

Uğraşma Coşarî ağayla beyle,
Öfke zarar verir gönüller eyle,
Haklı olan yana ol doğruyu söyle,
Teller günah işlemesin.

226. ANLAYAMAZSIN

Davayı bilmeden işe karışma,
Âlim olsan bile anlayamazsın
İlmin yoksa cehaletle yarışma,
Sen kendi hatandan kurtulamazsın.

Sağlam yap her şeyi bırakma işi,
Sözünün ardında durur er kişi,
Sakın tutma dostum gayesiz işi,
İnan ki sen ondan zevk alamazsın.

İyiliğin engel yoktur önünde,
El at düşkünlere sen dar gününde,
Vicdanın var ise eğer gönlünde,
Zalimin zulmüne katlanamazsın.

Dur Coşarî kötülükler yok olsun,
Melekler sevinsin şeytan şok olsun,
Yanlış yapma doğruların çok olsun,
Tanrı huzurunda aklanamazsın.

227. ALDANMA

Aldanma gönlüm atı koşan yular,
Sakın ha cilveye naza aldanma.
Zamanı gelince her çiçek solar,
Kışı var bahara yaza aldanma.

Kiminin kızları çok naçar gider,
Koyar dert üstüne dert açar gider,
Göçmendir aniden bir uçar gider,
Kaybolur ördeğe kaza aldanma.

Hiç çekinme namın dağıt cihana,
Her zaman haklıdan doğrudan yana,
Bir gün gelir çatar belası sana,
Namerdin verdiği söze aldanma.

Coşarî'nin birden çağlaması var,
Elinde bir eski bağlaması var,
Her gülmenin bir de ağlaması var,
Düğüne, derneğe, saza aldanma.

228. KALMAZ

Aldanma dünyanın sahte varına,
Yalandır bu dünya kimseye kalmaz,
Kim ulaştı ki tüm umutlarına,
Fanidir bu dünya kimseye kalmaz.

İster general ol ister paşa,
Sayılı gün biter kötülük boşa,
Bari bu hayatı kardeşçe yaşa,
Yalandır bu dünya kimseye kalmaz.

Coşarî çektiğin bin zahmet kalır,
Ne Süleyman tahtı ne Ahmet kalır,
Kulu incitmezsen bir rahmet kalır,
Yalandır bu dünya kimseye kalmaz.

229. BEKLER

Kurnaz kurt ovada ava çıkınca,
Yamacına çöken dumanı bekler.
Meler körpe kuzu her acıkınca,
Mecburun kuşluğu zamanı bekler.

Böyle gelmiş böyle gider bu hayat,
Dünya senin olsun olmasa sıhhat,
Uzak yoldan gelmiş yorgun argın at,
Heybeye konacak samanı bekler.

Dar gününde muhtaç oluruz dosta,
Pembe gül solanda şen bülbül yasta,
Ümidini kesmez kanserli hasta,
Yine Hak Tala'dan dermanı bekler.

Coşarî düşünür dostunu her an,
Düşmanında ocağı kalmasın viran,
Sürüden ayrılmış bir hasta ceylan,
O yaşlı gözlerle kaplanı bekler.

230. SAHİP OL

Viran etme dostum gönül bağı,
Soldurma çiçeğin gülen sahip ol.
Hesap et her işin olacağını,
Harama uzatma elen sahip ol.

Tüketme ömrünü öyle boşuna,
Sana ters geleni yapma komşuna,
Ne gelirse ondan gelir başına,
Konuştuğun sözen dilen sahip ol.

Basma ayağını kurumuş dala,
Gerçeklerden korkma inanma fala,
Erkeğin namusu kadından ola,
Topla uçkurunu belen sahip ol.

Olmaz ki Coşarî kimseye kastın,
Unutma olurmuş el elden üstün,
Kem söz söyleyip de incitme dostun,
Hak yolunda sallanan telen sahip ol.

231. SÜLEYMAN

Seyrettin de gördün dünya halini,
Sen de çıkamadın başa Süleyman.
Her türlü boyaya sürdün elini,
Takıldın hendeğe taşa Süleyman.

Sakın sükûneti atma sen ya da,
Sevgiye el uzat ağla feryada,
İnan dünya malı kalır dünyada,
Bari hayatını yaşa Süleyman.

Kimi zararında kimi karında,
Elin uzat sen düşküne darında,
Gül eğlen ömrümüzün sonbaharında,
Bir gün önün gelir kışa Süleyman.

Eğer sevmeydiysen gönül eğleme,
Kötü sözü düşmanına da söyleme,
Göz göre gören sen de sen yine deme,
Kara var üstünde kaşa Süleyman.

232. SAKIN

Gençlik bir çiçektir baharda gelen,
Dikkat et zamansız soldurma sakın.
Dost çıkmaz her zaman yüzüne gülen,
Namerdin sözüne aldırma sakın.

Bitmez bu dünyada hayalle dilek,
Biri düzgün çıkar birisi kelek,
Bükülür bir zaman o çelik bilek,
Senden ağır yükü kaldırma sakın.

Der Coşarî boğuşuna öfkeyle kinle,
Her zaman gel yetin elindekinle,
Nasihat dinlersen elimden dinle,
Kafama boş şeyler doldurma sakın.

233. YAVAŞ YAVAŞ

Aldanma sen yalan dünya malına,
Gel Hakk'ın yolunda ol yavaş yavaş.
Bırakma gönlümü kendi haline,
Dönsün akıbete yol yavaş yavaş.

Bedenin bu yükü kaldırmasa da,
Kalbin daldan atıp aldırmasa da,
Dökülen yerini doldurmasa da,
Boşandığın kaba dol yavaş yavaş.

Geçer bu baharın kışa da girer,
Düşer yaprakların dost birer birer,
Şakakların çöker dizlerin titrer,
Lokmayı tutamaz dol yavaş yavaş.

Der Coşarî ucuz dünya paha nedir,
İyi kötü yaşıyorsun daha ne,
Ecel gelmiş baş ağrısı bahane,
Ölüme yaklaşır kul yavaş yavaş.

3.1.5. Dilek/Umut Şiirleri

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

234. BİZ BİZE

Gelin haydi kurak dost sofrasını,
Hoş muhabbet konuşalım biz bize.
Görmeyek kimsenin ağlamasını,
Hep neşeyle gülüşelim biz bize.

Açalım önümüze kurulan seti,
Fitneyi bırakıp yapalım meti,
Biz hepimiz Hak Teala'nın meti,
Oynayalım sevişelim biz bize.

Hiç kimsenin konuşmayak ardından,
Duymaz kimse atasından yurdundan,
Çıkmasan yalnız başan derdinden,
Oturalım, öpüşelim biz bize.

Der Coşarî dostlar gelmeyin göze,
Yalansız yanlışsız hep doğru söze,
Bütün zorlukları getirek dize,
Sarmaş dolaş sarışalım biz bize.

235. OLMASIN

N'olur dostlar şu üç günlük dünyada,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.
İş bulunsun gençler gitmesin yâda,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.

Yaşansın bu hayat hep güle güle,
Yürekte sevgiler dönüşsün sele,
Ana bacı kardaş versin el ele,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.

Herkes bir arada bir masa kurun,
Verin hep el ele eylenin durun,
Sarılısın koklaşsın dedeyle torun,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.

Bilir misin sonun gidiyor nene,
Çocuk ateşim görmez bir kere,
Mademki olmuyor ölüme çare,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.

Coşarî der bilmem bu gönül neyler,
Hep şehirli olmuş ağalar beyler,
Araziler bomboş yastadır köyler,
Kaldırın gurbeti hasret olmasın.

236. OLMASA

Madem yaşamaya geldik dünyaya,
Haram helal yutanların olmasa.
İnsanoğlu muhtaç havaya suya,
Ona zehir katanlar olmasa.

Halayın zeybeğin göçeğin varken,
O dinin kültürün ölçeğin varken,
Çiğdem lale sümbül çiçeğin varken,
Cana kurşun atanların olmasa.

Senin çözülmelik nice yanın var,
Türklük bir şereftir şöhret şanın var,
Bir avuç toprakta şehit kanın var,
Memleketi satanların olmasa.

Coşarı bağırıp kırsan ne olur,
Başın öne eğip sussan ne olur,
Sen her doğruları yassan ne olur,
Bir elinden tutan hanın olmasa.

237. OLMASA

Bütün ümitlerim yarıda kalır,
Tanrı'nın verdiği zaman olmasa.
Her işin başında kim umutlanır,
İnsanda kendine güman olmasa.

Ağaçsız meyvasız bağa bağ demem,
İlimsiz irfansız çağa çağ demem,
Tıpisiz boransız dağa dağ demem,
Yamacı zirvesi duman olmasa.

Kulu incitecek lafı kaldırsak,
Zalimden gaddardan atı kaldırsak,
Hep gülsek eğlensek ofu kaldırsak,
Her gün sevinç olsa aman olmasa.

Coşarî gönüller hep neşe dolsun,
Kin nefret düşmanlık bitsin kahrolsun,
İsterse ülkeye padişah olsun,
Ne olur gönlünde iman olmasa.

238. OLMASAYDI

Yemyeşil olsaydı dağlar ovalar,
Hep bahar olsaydı kış olmasaydı.
Yıpratmaya bizi bu geçen yıllar,
Yalan dünya sonun boş olmasaydı.

Değişmez zalimin bir türlü huyu,
En yakın dostuna kazıyor kuyu,
İyi baksa görecektir doğruyu,
Onun gönül gözü şaş olmasaydı.

Helal aş variken haramı yeme,
Doğruluk variken yalan söyleme,
Ne gerek kalırdı Savcı Hâkime,
Bunca adaletsiz iş olmasaydı.

Coşarî her dakika kalbini yoklar,
Yüzüm diyemez içinde saklar,
Çekmezdi bu kadar sefil ayaklar,
Üstünde akılsız baş olmasaydı.

239. PAYLAŞALIM DÜNYAYI

Kara gözlüm paylaşalım dünyayı,
Tek başıma gezsem fert bana yeter.
Çiçek açmış bahçe yâr senin olsun,
Viran olmuş çökmüş yurt bana yeter.

Sanki güneş parıldıyor saçında,
Gönlüm her gün gam kupası maçıında,
Gönlüm sen yat ipeklerin içinde,
Dünyada efkârla dert bana yeter.

Ben ağlayayım o yâr her demde gülsün,
Gözümünden dökülen yaşları silsin,
Neşe düğün bayram yâr senin olsun,
Neşeli ormanlar sırt bana yeter.

240. TÜRKÜ SÖYLESİN

Bu güzelim eda unutulmasın,
Diller türkü çalsın türkü söylesin.
Âşıklar ozanlar hep hatırlansın,
Eller türkü çalsın türkü söylesin.

Tutuşsun sevdalar kol kola gezsın,
Gelinler eline kınalar ezsin,
Şafağın rüzgârı manalı essin,
Yeller türkü çalsın türkü söylesin.

Kıvırtıp kalçana takısı yeter,
Erkekke dövme ne çakısı yeter,
Bülbülü çekmeye kokusu yeter,
Güller türkü çalsın türkü söylesin.

Şarkıyla türküyle yoğruldu ata,
Gönüller türküyle çıkar rahata,
Ağıt Sakarya'ya sitem Fırat'a,
Seller türkü çalsın türkü söylesin.

Coşarî bitmeyen avazımız var,
Pir Sultan Köroğlu Ayvaz'ımız var,
Veysel'den hatıra bir sazımız var,
Teller türkü çalsın türkü söylesin.

3.1.6. Gurbet Şiirleri

-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

241. ACI

Dert üstüne dert geliyor,
Kulum acı kulum acı.
Bitmez oldu zalim gurbet,
Zulüm acı zulüm acı.

Bu sahte hayata kandım
Her gülüni dostum sandım
Bal diye bibere bandım
Dilim acı dilim acı.

Bu gönlüme narlar düşmüş,
Yanık yürek korlar düşmüş,
Bak mevsimsiz karlar düşmüş,
Gülüm acı gülüm acı.

Der Coşarî neden gülmez,
Neler yaşanacak bilmez,
Gidenler geriye gelmez,
Ölüm acı ölüm acı.

Biz burada bir yabancı,
Bulunmaz onun ilacı,
Ağlar sızlar ana bacı,
Ölüm acı ölüm acı.

242. YORDU BENİ

Sıladan ayrı bıraktı,
Bu uzun dağların ardı.
Her gün hasretiyle yaktı,
Bu ellerin yordu beni.

Dert sayarım gün beklerim,
Boş kaldı benim ellerim,
Akşam sabah hayallerim,
Usandırdı yordu beni.

Varlığın neye yaradı,
Gündüzüm bile karadı,
Ne bir gün çıkıp aradı,
Ne kimseye sordu beni.

Sorsam çözer misin bunu,
Biter mi gurbetin sonu,
Yaktı feleğin kurşunu,
Tam kalbimden vurdu beni.

243. NİYE BU GURBET?

Arasan bulunmaz mıydı?
Sılada kalınmaz mıydı?
Olmasaydı olmaz mıydı?
Niye bu gurbet of of.

Gitsem bitmez adım adım,
Uzak duyulmaz feryadım,
Ben yavrumu tanımadım,
Niye bu gurbet of of.

Üstüne elim sürmedim,
İpek saçını örmedim,
Torunumu hiç görmedim,
Niye bu gurbet of of.

Coşarî der anmaz mıydı?
Bu dünyaya kanmaz mıydı?
Dost dosta yaşanmaz mıydı?
Niye bu gurbet of of.

244. AĞLIYOR MU?

Gurbet elde kahpe felek,
Bağlıyor mu bağlıyor mu?
Bahar geldi bizim çaylar,
Çağlıyor mu çağlıyor mu?

Çekiyoruz gereğini,
Yâr pişirsin çöreğini,
Bilmem senin yüreğini,
Bu hasretlik dağlıyor mu?

Yandım sıla diye diye,
Aynı duygu aynı gaye,
Yâr yanında yoktur diye,
Kara gözler ağlıyor mu?

245. SELAM SÖYLEN BİZİM ELE

Kapandım zalim gurbette,
Selam söylen bizim ele.
İznin çıktıysa git de,
Selam söylen bizim ele.

Dost akrabayı hatırla,
Halay çek atla katırla,
Çoruh'a da mendil salla,
Selam söylen bizim ele.

Özlem duy gardaş bacına,
Pilekisi'ne sacına,
Kürdeva'nın yamacına,
Selam söylen bizim ele.

Güzellerin oymağına,
Doy sütüne kaymağına,
Hele peynir kuymağına,
Selam söylen bizim ele.

Naldiken'den çık basaya,
Bice'ye çıkarsın yaya,
İncirliye Ançkora'ya,
Selam söylen bizim ele.

Anagert'ten bak bağlara,
Konturom'dan çık dağlara,
Karsriya'ya ırmaklara,
Selam söylen bizim ele.

Petoba'nın bal halına,
Göreşet'in düş yoluna,
Kısaca Gürcü koluna,
Selam söylen bizim ele.

Eşkinar, Aravet, Tanzot,
Dolaş dur yeterse mazot,
Küsmesin Arnavut, Usut,
Selam söylen bizim ele.

Her yeri gez uçtan uca,
Kitli konak tüten baca,
Tüm köylere Ardanuç'a,
Selam söylen bizim ele.

Coşarî der ahtım sana,
Özlem duydum ahtım sana
Çık Kutub'a Bilbilan'a,
Selam söylen bizim ele.

246. NERDE

Unuttuk mu öz geçmişi,
Benim asıl huyum nerde?
Yok mu gurbetin dönüşü?
Şuyum nerde buyum nerde?

Yanar yürek köz içinde,
Hasret gider söz içinde,
Ağustosta buz içinde,
Pınarlarım suyum nerde?

Der Coşarî yemin beni,
Gelin edin e mi beni,
Toprağıma gömün beni,
Öz vatanım köyüm nerde?

Nerde han nerede hancı,
Olduk sılaya yabancı,
Fatma Nene Gülsüm Bacı,
Benim Mehmet dayım nerde?

Geldim artık son çağıma,
Hasret kaldım otağıma,
Kurban oldum toprağıma,
Benim öz vatanım nerde?

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

247. BİR CEVAP YAZDIM

Oturdum kenara kendi halime,
Ne gelse içimden bilmem ne yazsam.
Efkârlandım bir şey gelmez dilime,
Zarf götürmez dertlerimi anlatsam.

Yazı ile derdimi ben anlatamam,
Gurbet varım değil ele satamam,
Uyku tutmam geceleri yatamam,
Bu gurbetle bilmem ben nasıl yapsam.

Biter bir gün gönlüm hep hüzün olsa,
Rüyamda karşımda gül yüzün olsa,
Ne olur kollarım çok uzun olsa,
Ağından Artvin 'e yara ulaşsam.

248. ÇEKMEYENLER BİLMEZ

Dert ne imiş gurbet neymiş sorma sen,
Gurbet illerine düşmeyen bilmez.
Her gördüğün kendin gibi sanma gönül sen.
Acı ızdırabı çekmeyen bilmez.

Bu garip hayatın durgunluğuna,
Bu bitmeyen aşkın olgunluğuna,
Hayat yokuşunun yorgunluğuna,
Üstüne tırmanıp çıkmayan bilmez.

Herkes mi ayrılmış sanki yurdundan,
Kimler gider kaderinin ardından,
Oturup da efkârından derdinden,
Üst üste sigara içmeyen bilmez.

249. BİR MEKTUP GELDİ

Bir mektup geldi bana sıladan,
Sözlerinden belli nazlı yâr yazmış.
Bunca aylar geldi geçti aradan,
Bilmem bu mektubu neden zor yazmış.

Okudum çok şeyler yarattı bana,
Geçmiş günlerimi anlattı bana,
Gurbet bu dünyamı kararttı bana,
Üç satırla bana bin efkar yazmış.

Biter mi bu günler azap yarabbi,
Çeken bilir gurbetin kahrını tabi,
Benim burda derdim yetmezmiş gibi,
Yar sıladan bana ah u zâr yazmış.

250. GÖZLERİ YAŞLIYDI

Her gün başka hüznün başka düşünce,
Nasıl yapsam bilmem ki bu gece,
Bu bizim fikirler telden de ince,
Gurbet yüreğimi dağlıyordu.

Alıştık dostum biz bu çileye,
Gurbet ve hasretlik bizim gibiye,
Ben dönemezdim ki hemen sılaya,
Kader yollarımı bağılıyordu.

Hayatın akışına kendimi verdim,
Ama taştan taşa vurdu beni,
Bir gece rüyamda o yâri gördüm,
Gözleri yaşlıydı ağlıyordu.

251. GÖÇMEN KUŞLAR

Yola çıktık sonu bitmeyen yollar,
Gurbeti siz yazdız gönlüme benim.
O uzun asfaltlar uzanan çöller,
Yine engel oldu önüme benim.

Göçmen kuşlar gibi dolu garaslar,
Biri dönen biri giden insanlar,
Kimi gülen kimi yanan vicdanlar,
Azap verir sanki canıma benim.

Kiminin bakılmaz yolda haline,
Kimi hasret gider nazlı yârine,
Atı beni yollar gurbet eline,
Gelecek mi dostalar yanıma benim.

252. GÖNDER

Gurbet elde heç çekmiyer iştahım,
Kardaş bizim elin tadından gönder.
Eridi kalmadı göbeğim yağım,
Alaca ineğin sütünden gönder.

Çok şey vardır utanırım diyemem,
İş yerinde şal pantulu giyemem,
Marketlerde tonmuş piliç yiyemem,
Çeçela tavuğun budundan gönder.

Eyi kötü günler gelip geçiyer,
Hani var ya unuup kepek kaiyer,
Bizim kapileri hırsız aiyer,
Köyde halanbarın kodundan gönder.

Coşarî var olan gerçekleri yaz,
Yalandan boş yere eyleme niyaz,
Anamı belledi burda doğal gaz,
Salda yaptığumuz odundan gönder.

253. GİDERİM

Karanlık bir gecede bir yola çıktım,
Her yerde konaklar kalır giderim.
Olamasam bazen yalnız başıma,
Benim gibi dertli bulur giderim.

Tarlada kör olmuş bir orak gibi,
Sularla aşınmış bir toprak gibi,
Kar altında kalmış bir yaprak gibi,
Pek çok zaman geçmez çürür giderim.

Kalbimde çok derin kanıyor yaram,
Felek koymuyor ki yanına varam,
Derdimin yarısı acı cigaram,
Bil o da olmasa ölür giderim.

Yitmese de deli gönül yitmese,
Ötmese de sefil baykuş ötmese,
Böyle gitse bu hasretlik bitmese,
Gurbet ellerinde kurur giderim.

254. KADERİN AĞLAR

Ne zaman düşerse sıla gönlüme,
Bulanık su gibi durmadan çağlar.
Geçit vermez bana engel önüme,
Aşamam ki gelen dumanlı dağlar.

Hasret koydu gurbet hep eşe dosta,
Düşünceler çırak duygular usta,
Güller boynu bükük bülbüller yasta,
Zamansız bozulmuş virane bağlar.

Bitmez dertlerin birgün rüyası,
Zenginin neşesi fakirin yası,
Zalim dünya dert ızdırap dünyası,
Biri cila çeker birisi yağlar.

Umrumdamı yalan dünyanın vari,
Eller düğün etmiş oynamış bari,
Hüzün senin ruhunda var Coşarî,
Zorla gülsen de kaderin ağlar.

255. ÖZLEDİM

Kör olası gurbet zalim ayrılık,
Ben köyümün güllerini özledim.
Çimenli çayırlar köknardan oluk,
Senin esen yellerini özledim.

Durmadan çağlıyor şimdi Çoruh'um,
Sesini rüyamda dinler dururum,
Hayal etsem ben teselli bulurum,
Hoş konuşan dillerini özledim.

Bitmez yüreğimin bir gün sızısı,
Çoktur benim gönlümün arzusu,
Yaylalarda otlar koyun kuzusu,
Çan çan vuran zillerini özledim.

Kaç kardan uzanmış bir siyah buket,
Unut deli gönlüm bir zaman unut!
Kendi sözlerinle kendini avut!
Bizim elin hallerini özledim.

256. ÖZLEMİŞ

Bir kuş uçtu geldi Trabzon'dan,
Memleketi yöresini özlemiş.
Dinliyor her şeyi inan ki can olan,
Halayını töresini özlemiş.

Ne yılbaşı görmüş ne bilir kadı,
Peyniri bilmiyor ağzının tadı,
İnan ki sanıyor çadiye cadı,
Sineğini piresini özlemiş.

Yürüse de karda bırakmaz bir iz,
Ailesini sever şahit olduk biz,
Memlekette ayrı kalmış bu filiz,
Kedisini faresini özlemiş.

257. SILADA

Zalim gurbet ben köyümü özledim,
Kaldı benim gençlik çağım silada
Bu şehirde duygularım gizledim,
Öldürdüm bedenim sağım silada.

Dostlar zor ayrılık düşündü derde,
Hasretlik gözümün önünde perde,
Çiçeğim çimenim sümbülüm nerde,
Soldu benim cennet bağım sılada.

Ardanuç'ta Yolüstü'nü özledim,
Kaldı benim gençlik çağım sılada,
Bu şehirde duygularım gizledim,
Ölüyüm gurbette sağım sılada.

Ayrılık aşığı düşürür derde,
Hasretlik gözüme çekilmiş perde,
Papatyam meneksem sümbülüm nerde,
Çalılığa döndü bağım sılada.

Coşarî'yim birimde bir beşimde
Koyun kuzu otlatırım düşümde
Daima bulutlar döner başımda
Küsmüş bana yüksek dağım sılada.

258. SILADA

Zalim gurbet ben köyümü özledim,
Kaldı benim gençlik çağım sılada.
Bu şehirde duygularım gizlendim,
Öldürdüm bedenim sağım sılada.

Dost zor ayrılık düşündü derde,
Hasretlik gözümün önünde perde,
Çiçeğim çimenim sümbülüm nerde,
Soldu benim cennet bağım sılada.

Der Coşarî birimde bir başımda,
Yaş geçiyor kahpe felek peşimde,
Koyun kuzu otlatırım düşümde,
Küsmüş bana yaslı dağım sılada.

259. TURNALAR

Bir çift turna geçti açın başından,
Siz bizim ellere selam götürün.
Baka kaldım allı turnam peşinden,
Siz bizim ellere selam götürün.

Gönlüm saat değil her dem kurulmaz,
Bahar olur coşar sular durulmaz,
Allı turnam bu illerde durulmaz,
Siz bizim ellere selam götürün.

Yaylalarda koyun kuzun seşilmiş,
Mezralarda koyun kuzu seşilmiş,
şimdi bahçelerde renk renk seşilmiş,
Siz bizim Gülten'e selam götürün.

Döşenmiş burada gönlüm odası,
Ulaşmıyor nazlı yârin sedası,
Sabah erken bir hoş gelir edası,
Siz bizim dillere selam götürün.

260. TUTUşTUM

Kar yağdı gönlümün bu baharına,
En sonunda bi efkâra tutuştum.
Dşnsem de olur hep zararına,
Gurbet elde ah u zra tutuştum.

Ne sevdaya benzer ne de bir aşka,
Bu ellere alışsaydım ben keşke
Neye baksam inan hepsi bambaşka
Yaz sıcağa kışın kara tutuştum.

Ne anam var burda ne de pederim
Ne bir kardeşim var ne de önderim
Gün geçtikçe artar gamım kederim
Ben sılada nazlı yâre tutuştum.

261. VAY BENİM MEMLEKETİM

Kaldım uzaklarda gelemem gayrı,
Vay benim güzel memleketim.
Unuttum kaldıkça dostlardan ayrı,
Vay benim garip memleketim.

Kan ile kapanmış bayırın düzün,
Ulaşmıyor artık mektubun sözün,
Gelsem de bulmam ben senin için,
Vay benim altın memleketim.

Düşünceden soran sardı gönlümü,
Selam gelmez kar kapadı yolumu,
Düştüm yalnız kimse bilmez halimi,
Vay benim biricik memleketim.

Kar yağıp üstünden kalkmasa bile,
Dostlarından bir selam gelmese bile,
Yalnız kalsam soran olmasa bile,
Unutamam unutamam memleketim.

-Yedekli Koşma Şeklinde Söylenenler

262. BU BAĞLAR

Fırtına mı yedi tayfun mu aldı,
Neden hırçın hırçın eser bu bağlar.
Yaralı gönlüme ızdırap saldı,
Bana niye surat asar bu bağlar.

Bu bağlar kara bağlar,
Hasretim yara bağlar,
Bitmez mi zalim gurbet,
Yok mudur çare bağlar?

Kuşları ötüşür yeşeren daldan,
İbret alır gelip geçenler yoldan,
Viran olmaz anlarsa bağbanı haldan,
Asırlara kıdem basar bu bağlar.

Bu bağlar yalan bağlar,
Gönlümü çalan bağlar,
Kim geldi kimler göçtü,
Nerede kalan bağlar.

Coşarı endişe ediyor heran,
Düşkünün halini nerededir soran,
Şakımaz bülbüller olmasa viran,
Kendi kaderine küser bu bağlar.

Bu bağlar yasta bağlar,
Çareyi dosta bağlar,
Dostsan gel de derman ol,
Olan da hasta bağlar.

3.1.7. Pastoral Şiirleri

- 8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

263. YAYLIMA GİDEN KOYUN

Açıldı ağlın kapısı,
Çan sesleri yükseliyor.
Boşaldı koyunun hepsi,
Körpe kuzular meliyor.

Kıra çıktı Mehmet Ağa,
Hemen karşıdaki dağa,
Sürüyü yaydı otlığa,
Bak birde köpek havlıyor.

Güneş doğdu kıygacından,
Çiçek parlar yamacından,
Karşı tepelerin başından,
Serin rüzgârlar geliyor.

264. SEHER YELİ

Sabahın tam seherinde,
Dertli eser seher yeli.
Çiftçi dayım iş yerinde,
Serim eser seher yeli.

Bir edalı horoz sesi,
Kuşlar gündüzün süsü,
Açılır gecenin sisi,
Nefes keser seher yeli.

Çoğalır çocuk sesleri,
Doldururlar bahçeleri,
Uçururlar yelkenleri,
Hırslı eser seher yeli.

265. KÖYDEKİ EV

Yeşiller içinde bir ev,
Gördüm köyün birisinde.
Güneşli güzel bir hava,
Güzel hem pek de şirin de.

Ağaçlarla kaplı her yer,
Sular akıyor dört yandan,
Arılar uçar üstünden,
Tavuk gezer kenarında.

Bahçedeki kuşlar bile,
Uçup gitmek istemezler,
Daldan dala uçuyorlar,
Güzel güzel ötüyorlar.

Birde çeşme var kenarda,
Hayvanlar su içiyorlar,
Çeşme başında bir safta,
Kadınlar konuşuyorlar,

Sanki bir neşe yuvası,
Köydeki evin bahçesi,
Serin ve güzel havası,
Duygulandırır herkesi.

266. ÇİMENLİ DAĞLARIM

Bahar olur yeşillikler,
Çıkar çimenli dağlarım.
Güzellerin yüreğini,
Yakar dumanlı dağlarım.

Çadırlar kurulur düze,
Koyunlar bayılır yaza,
Ufuktan güneşin bize,
Bakar çimenli dağlarım.

Koyun sağan o anneler,
Çocuğuna söyler ninniler,
Soğuktan patlamış eller,
Yıkar çimenli dağlarım.

Dağlar köylünün havası,
Hayvanın kuşun yuvası,
Rüzgârın çıkan nefesi,
Kadar dumanlı dağlarım.

267. BAHAR KUŞLARI

Müjde geldi tabiattan,
Haber verdi bahar kuşları.
Cıvıl cıvıl sesleriyle,
Süslediler kırları.

Her yerden bir başka eda,
Güneş ışınları altında,
Her daldan bir başka seda,
Oynatırlar yapraklarını.

Kaşınırlar güneşe doğru,
Cik cik diyen sesleriyle,
Doldururlar nefesiyle,
Bahar kokan topraklarını.

Sıcak gündüzü gecesi,
Renk renk açmış çiçekler,
Sessiz uçar kelebekler,
Konuşur bahar kuşları.

268. ARAR GEZER

Çimenli dağlar başında,
Sen görsen bir neler gezer.
Koyun sürümün peşinde,
Kuzusuna meler gezer.

Kuşlar yuva yapmış kırdan,
Uçuşurlar bayırlarda,
Yavru aç diye yuvada,
Anası yem toplar gezer.

Nedir bilmem ki bu halim?
Derde doğru gider yolum,
Kamber olmuş deli gönlüm,
Arzusunu arar gezer.

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

269. DAĞLAR

Duman duman boran boran kar mı var?
Biraz merhametli olsana dağlar.
Her gün dağlar gibi ah u zârın var,
Mecnunsan leylanı bulsana dağlar.

Yaz olup da koyun kuzu gelende,
Aflar mana atıp dağlar gülmekte,
Çiçekler açıp da al yeşil pembe,
Her gün çayır çimen kalsana dağlar.

Kimlere bıraktın bilmem hediye,
Kimi güler kimi ağlar ne diye,
Önceki gelenler nerede diye,
Bir gün arzulayıp sorsana dağlar.

Hiç değişmemiş bayırın düzlüğün,
Yarın defterinde kaybolur güzün,
Kiminde neşe var kiminde hüzün,
Dostlar sofrasını kursana dağlar.

Coşarî der karga öter kuş öter,
Zaman olur üstümü beyazlar örter,
Ne derdin yarının var ne neşen biter,
Bana formüllerini versene dağlar.

270. DAĞLAR

Dara düşen niye sizden yakınır,
Garibin mekânı oldu mu dağlar.
Sevdalılar lale sümbül takınır,
Bilmem başa kadar güldü mü dağlar?

Kimi pir bâdeyi elinden içti,
Kimi hasta olup yatağa düştü,
Ferhat Şirin için gölleri aştı,
Mecnun Leylasını buldu mu dağlar?

Coşarî böyledir dünyanın hali,
Geçti bu yollardan birçok ahali,
İnsanlar göğsünde çiçek misali,
Mevsimi gelince soldu mu dağlar?

-Yedekli Koşma Şeklinde Söylenenler

271. DAĞLAR

Yeter zehir oldu ekmeğim aşım,
Çık arkadaşım dertler yoldaşım,
Sizden akmanlıdır bu benim başım,
Benim kışım sizden ağırdır dağlar.

Dağlar, yüce dağlar,
Derdim beni dağlar,
Yol ver yâra gidem,
Gönlüm kan ağlar.

Gelmiş göğsün üzerinden aşirtmaz,
Eser poyraz deli gönlüm üşütmez,
Kahpe felek feryadımı işitmez,
Gözü kör kulağı sağırdır dağlar.

Dağlar, yüce dağlar,
Derdim beni dağlar,
Yol ver yâra gidem,
Gönlüm kan ağlar.

Güvenme Coşarî bu dünya yalan,
Düşünme gamı öyle oyalan,
Sonunda kaplana yem olur ceylan,
Her pençe attıkça bağırdır dağlar.

Dağlar, yüce dağlar,
Derdim beni dağlar,
Yol ver yâra gidem,
Gönlüm kan ağlar.

272. DAĞLAR

Dara düşen niye sizden yakınır,
Garibin mekânı oldumu dağlar.
Sevdalılar lale sümbül takınır
Bilmem başa kadar güldümü dağlar

Dağlar oy dağlar,
Dağlar oy dağlar.

Kimi pir elinden bâde işti,
Kimi hasta olup yatağa düştü,
Ferhat Şirin için çölleri aştı,
Mecnun Leyla'sını buldu mu dağlar.

Dağlar oy dağlar,
Dağlar oy dağlar.

Coşarî böyledir dünyanın hali,
Geçti bu yollardan birçok ahali,
İnsanlar göğsünde çiçek misali,
Mevsimi gelince soldum dağlar.

Dağlar oy dağlar,
Dağlar oy dağlar.

3.1.8. Övgü/Güzelleme

3.1.8.1. Yaşadığı Yere Güzelleme

-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

273. ŞİRİNDİR BİZİM ELLER

Özlemine çekiyorum,
Çok şirindir bizim eller.
Yollarına bakıyorum,
Dost şirindir bizim eller.

Vardır Leyla'yla Arzusu,
Elif'in yürek sızısı,
Meler koyunu kuzusu,
Çok şirindir bizim eller.

Bilbilan efe yuvası,
Ocakta kuymak tavaşı,
Sarsotolanın havası,
Çok şirindir bizim eller.

Oturmuş çayları demli,
Bahçeleri hep çiğdemli,
Kızların kolları çemli,
Çok şirindir bizim eller.

Çiftçi işine koşuyor,
Bak serçeler uçuşuyor,
Benim gönlüm tutuşuyor,
Çok şirindir bizim eller.

O yârdan sadık yâr olmaz,
Bu garip burada kalmaz,
Sizin gibi diyar olmaz,
Çok şirindir bizim eller.

274. ARTVİNLİM

Yeşilim cennetim o Çamlıbel'im,
Yiğittir cömerttir merttir Artvinlim.
Her yarayı sarar ulaşa elim,
Böyle merhametli ferttir Artvinlim.

Kolunda bakracı elinde elek,
Yüzünde beni var hem tombul bilek,
Anası da güzel kızı da melek,
Kara sevdalarda derttir Artvinlim.

Oldukça sevecen kötülük sevmez,
Zaten yalan dünya bunlara doymaz,
Hiçbir haksızlığa boynunu eğmez,
Yalçın kayalardan serttir Artvinlim.

Zalim ayrılığın kim dedir suçu,
Dertli Coşarî'nin kan ağlar içi,
Dönün gurbetçiler kaldırın göçü,
İnan unutulmaz yurttur Artvinlim.

275. BİZİM ELLERDE

Âşıklar ağzında sevda türküsü,
Yürekler yakardı bizim ellerde
Belde peştamalı başta örtüsü,
Gerdanlar takardı bizim ellerde

Gelin koyun sağar gelin un eler,
Yanık kaval sesi bağrımı deler,
Atlar nara atar kuzular meler,
Dağlara çıkardı bizim ellerde

Çiçekten çiçeğe uçardı arı,
Bayramda dağında oynardık barı,
Dudak patlatırdı soğuk suları,
Çağlayıp akardı bizim ellerde

Coşarî âşıktır yaylaya dağa,
Havlasın köpekler böğürsün boğa,
Yağmurlar düştü mü kurak toprağa,
Tabiat kokardı bizim ellerde.

276. DOYAMAM

Kurbanım köyümün güzelliğine,
Temiz havasını çekmeden doymam.
Toprak kokusuna köy ekmeğine,
Tarlaya tohumu ekmeden doymam.

Sarıçiçek Kürdevan'ın eteği,
Öten kuşu bal taşıyan peteği,
Yağlı peynir ceviz içli keteyi,
Sabah aç karnına bükmeden doymam.

Efkârî'nin omzunda bir saz gelir,
Çalışırız tarla çayır vız gelir,
Subaşında pilav üstü kaz gelir,
Testiyi ağzıma dikmeden doymam.

Âşık Coşarî'yim yarıdır yaşım,
Tek tük beyaz düştü alaca başım,
Sırıtır ağzımda üç takma dişim,
Çıkarıp yerinden sökmeden doymam.

277. GÖR HELE

Çağlar durur deli Çoruh'un sesi,
Nöbet tutar acı Elma kulesi.
Hüzünle bekliyor Aydın kalesi,
Gel hele de bizim köyü gör hele.

Geçitli Göleşen kendi halında,
Yıllardır bitmeyen dere yolunda,
Kapılar kilitli güremi kolunda,
Gel hele de bizim köyü gör hele.

Kürdevan'ın dumanı yok sisi yok,
Yaylaların şaşandı yok süsü yok,
Onca dağda bir tek öküz sesi yok,
Gel hele de bizim köyü gör hele.

Molla Cevheri sanki edilmiş talan,
Kutul Hanları'nda olmuyor kalan,
Malpazarı kalmamış sönmüş Bilbilan,
Gel hele de gözüm köyü gör hele.

Yıllardır gurbetten selamın gelmez,
Gel hele de bizim köyü gör hele,
Hasret yürek dağlar yüzümüz gülmez,
Gel hele de bizim köyü gör hele.

Ne toy düğün kaldı ne de bir oyun,
Oluğu çürümüş yaptığın suyun,
Küpe taktı bildiğin o kara koyun,
Gel hele de bizim köyü gör hele.

Bu acı gurbetlik ne ağır yükmüş,
Anan kahır yemiş belini bükmüş,
Merek en kaz olmuş ocağın çökmüş,
Gel hele de bizim köyü gör hele.

Üç beş ihtiyar var bakarlar faka,
Bir araya gelmez o yırtık yaka,
Ne eski sohbet var ne eski şaka,
Gel hele de bizim köyü gör hele.

Coşarî adını duyurmuş ozan,
Gazete dergi yok halımız yazan,
Hanada tahıl yok tarlalar hazan,
Gel hele de bizim köyü gör hele.

278. ARTVIN'İM

Yeşil bir cennettir bahçeyle bağın,
Bulunmaz ki sana ayar Artvin'im.
Yöresinde çoktur peynirin yağın,
Kadınların koyun sağar Artvin'im.

Çıkmaz hatırımdan lisanın sözün,
Bulamam ararım ben senin izin,
Her düğün alanında gelinin kızın,
Tutuşurlar bana oynar Artvin'im.

Ormanlardan doğar kızıl güneşin,
Kaçkar'da yapılır boğa güreşin,
Arasam acaba olur mu eşin,
Sanmam üzerine diyar Artvin'im.

Kimi ahşap bina kimi yer evi,
Masallarda geçer sanki bir nevi,
Mehmetlerin yapar vatan görevi,
Gelinlerin gurbet sayar Artvin'im.

279. ARDANUÇ'U ANLATAMAM

Ben bu Ardanuç'un bağrında doğdum,
Gelin size Ardanuç'u anlatam.
Acısıyla tatlısıyla yoğrudum,
Sorun size Ardanuç'u anlatam.

Ata dedesini şehit kanını,
Sorsan öğrenirsin dört bir yanını,
Bilbilan yaylası Kürdevan'ını,
Sorun size Ardanuç'u anlatam.

Dedemin elinde nasrı yarığı,
Cevizi döktü odun sırığı,
Ayağına giydiği tajta çarığı,
Sonun size Ardanuç'u anlatam.

Fikri kestim dibe nekerde kurdum,
Mantarı topladım yağda kavurdum,
Ben game de bindim tığola savurdum,
Sonun size Ardanuç'u anlatam.

Horonunu halayını oyunu,
Kara cegildeki soğuk suyunu,
İneği öküzü kara koyunu,
Sorun size Ardanuç'u anlatam.

Ben anlarım Ardanuç'un halinden,
Yağmurundan dolusundan selinden,
Halk ozanı Coşarî nin dilinden,
Sorun size Ardanuç'u anlatam.

280. ARDANUÇ'TA

Anlatayım dostlar dinleyin size,
Nasıl yola girer hal Ardanuç'ta.
Yaylası dağları hayattır bize,
Sallanır rüzgârla dal Ardanuç'ta.

Hoş muhabbet olur sözleri güzel,
Konular çak sıcak yüzleri güzel,
Gelinler hamarat kızları güzel,
Hahlar kilimler şal Ardanuç'ta.

Kutul'un Hanları bozar oyunu,
Hiç içtin mi Bilbilan'ın suyunu,
Yağız at al boğa kara koyunu,
Görürsün her cinsten mal Ardanuç'ta.

Ormanı çayırı otlak yatağı da var,
Misafire sıcak yatağı da var,
Yağ peyniri Kafkas peteği de var,
Her derde devadır bal Ardanuç'ta.

Şivesi bir hoştur sözleri güzel,
İnsanı sıcaktır yüzleri güzel,
Gelinler hamarat kızları güzel,
Dokunuyor kilim şal Ardanuç'ta.

Halkım halay çeksin oynasın barı,
Arar bulamazsın böyle diyarı,
Efkârî'nin çırağıdır Coşarî,
Bul dertli sazını çal Ardanuç'ta.

281. BOZMAYIN

Ardanuç'um doğasıyla güzeldir,
Bozmayın buranın güzelliğini,
Gelin görün bir tarihi eserdir,
Bozmayın ilçemin güzelliğini.

Doğa harikası çam ormanları,
Çiçekten çiçeğe uçar hep arı,
Şırl şırl akar dere suları,
Kesip fe bozmayın güzelliğini.

Çoruh bora oldu göle dönecek,
Güç oluyor yaban ele dönecek,
Ormansız ırmaksız çöle dönecek,
Bozmayın ilçemin güzelliğini.

Doğal sulardan içtik büyüdük,
Dumanların gölgesinde uyuduk,
Dertler hala oluyor duyduk,
Bozmayın ilçemin güzelliğini.

Ardanuç'tan selam olsun sizlere,
İlgi oluyor bana yaşlı gözler,
Kanada kuşu sitem eder birden,
Bozmayın ülkemin güzelliğini.

282. KURBAN OLURUM

Çok erken özledim ben Ardanuç'u,
Senin durşuna kurban olurum.
Hasretin içimde ölüm orucu,
Ocakta aşım kurban olurum.

Kırlardan meneksem lalem sümbülüm,
Gönlümde solmayan kırmızı gülüm,
Kartalım kanaryam kargam bülbülüm,
Ben senin kuşuna kurban olurum.

Gerçek duyguları getirin aşka,
Vermem yâd ellerde saraya köşke,
Baharı bir başka yazı bir başka,
Ben senin kışına kurban olurum.

Görölmeye değer birçok yerin var,
Yaylaların dağın gölgen senin var,
Yediğin lokmadan tenin var,
Bitmeyen işine kurban olurum.

Seni anlatmaya yeter mi zekâm,
Şifa gelir bana kadar ola,
Âşık Coşarî den Bursa dan da,
Toprağın taşına kurban olurum.

283. ÖZLEDİM

Ararım bulamam zalim gurbette,
Ben Artvin'in yemeğini özledim.
Aradığım tat yok köftede ette,
Ben Artvin'in yemeğini özledim.

Elimle kıydığım soğan başını,
Nasıl ayıklardım bulgur taşını,
Ah o lor çorbası tutmaç aşını,
Ben Artvin'in yemeğini özledim.

Bişi lokum pişir arafana kur,
Horso denir miydi işte orda dur,
Haşili keşkeği papası meşhur,
Ben Artvin'in yemeğini özledim.

Puuko dedin mi yemeğin hası,
Karalahanayla doldurun tası,
Bağırsakları açar kabak orbası,
Ben artvinin yemeğini özledim.

Pilekida cadi var erken gel eva,
Peynir kuymağıyla o hisli tava,
Cincarın yemeği her derde deva,
Ben Artvin'in yemeğini özledim.

Fasulye pilav lezzet kafana,
Mayala yoğurdu tatlı tutarsa,
Helbe çorbasını menem yaparsın,
Ben artvinin yemeğini özledim.

Altı yumurtadan ılbır yıpta gel,
Keysefe yapacam rk kapta gel,
Eğki lokuvanımıdır inan tıpta gel,
Ben Artvin'in yemeğini özledim.

Cođarđ gurbette kağı bağını,
Dn gurbette bırak takma düğünü,
Pekmezli hasuta keleğ ağını,
Ben Artvin'in yemeğini özledim.

284. KÖY SOFRASI

Doymak ister isen doğal yemekle,
Buyurun dostlarım köy sofrasına.
Ne randevu bırak ne sıra bekle,
Buyurun dostlarım köy sofrasına.

A isen dolağma boğu boğuına,
Söyle gitmediyse eğer hoğuına,
Hasretsen nenenin tutma ağına,
Buyurun dostlarım köy sofrasına.

İster zengin olsun ister dilenci,
Her gün kaynar bu mekânın güveci,
Hoşnut kalacaktır yaşlısı genci,
Buyurun dostlarım köy sofrasına.

Kahvaltıda vardır mincisi yağı,
Dizlere can veriri uzatır çağı,
Artvin'in çok meşhur peynir kuymağı,
Buyurun dostlarım köy sofrasına.

Midenin var ise ayran hevesi,
Silsin bağırsakları açsın nefesi,
Bilbilan'dan geldi miydi zil sesi,
Buyurun dostlar köy sofrasına.

Ne parada pulda varda gözüm var,
Dosta kapım açık güler yüzüm var,
Âşık Coşarî'ye yedek sazım var,
Buyurun dostlarım köy sofrasına.

-Yedekli Koşma Şeklinde Söylenenler

285. ARDANUÇ'UM

Gizli yaradır hep içimde kanar,
Dünyada görünmez içerden yanar.
Bülbülün yerine baykuş mu konar,
Virane olmasın evvelim hücum.
Gönlümde cennetsin sen Ardanuç'um

Yabancı kovanda durur mu arı,
Yalandan çekeriz ah ile zârı,
Dedemin nenemin burda mezarı.
Hatıradır bende tahta pabucum,
Senden ayrı kalmam ben Ardanuç'um,

Bunca geçmiş sene yaşı çağın var,
Tükenmez anılar yığın yığın var.
Damarlarda kara koyunun yağın var
Havacım suyum doğan sendendir gücüm
Yaşayamam sensiz ben Ardanuç'um

Sosyete de barda yüzüm yok benim
İstanbul Bursa'da gözüm yok benim
Vara saltanata karnım tok benim
Altınım gümüşüm demirim tucum,
Olmam senden ayrı ben Ardanuç'um

Dertli Coşarî der has memleketim,
Kaçkar kürek var akan memleketim,
Doğruluk dürüstlük sevgi zahmetim,
Sensin sevgi dağı sen Ardanuç'um.
İçimde sen varsın sen Ardanuç'um

3.1.8.2. Tanıdıklarına Güzelleme

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

286. GÜLEMEN ANA

Dermansız acılarla beni doğurdun,
İnan ki hakkını veremem ana
Beşiğimi sallarken yerde uyurdun,
Akan gözyaşımı silemem ana.

Ağladıkça kana kana emzirdin,
Dert demedin kucağımda gezdirdin,
Eli bağlı gördün ise çözdürdün,
Ben bugün sana köleyim ana.

Sen yemedin evlat diye besledin,
Yavrum dedin yüreğine yasladın,
Kötüde söyleseler karşı çıkmadın,
Nasıl sana karşı çıkayım ana.

Zor engeller aşır büyüttün bizi,
Dinmedi bir zaman kalbinde sızı,
Sırtımda mahşere götürsem sizi,
Yine de hakkını veremem ana.

Ne istersen ben nizamı bulayım,
Anlat bana kusurumu bileyim,
İster isen cehenneme gideyim,
Yan dersin orada yanayım ana.

Anam yeter artık ağlayıp durma,
İnan hakkın zordur gönlümü kırma,
Hakkını helal et kusura kalma,
Akan gözyaşımı silemem ana,
Yoksa huzur ile ölemem ana.

287. BARBAROS MEHMET

Adam gibi adam ismine hürmet,
Yalandır bu dünya Barbaros Mehmet.
Ne verirse Allah haline şükret,
İşte öyle biri Barbaros Mehmet.

İster âlim olsun isterse paşa,
Bu yalan dünyayı insanca yaşa,
Dostluğa el açar gelmez yanlışa,
İşte öyle biri Barbaros Mehmet.

Hem bir baba yiğit hem berduşlardan,
Çok bir sağlam temel ağır taşlardan,
Soy ismi geliyor kara kışlardan,
İşte öyle biri Barbaros Mehmet.

Coşarî kalemle kuyum kazdım,
Bu dünyada çok yoruldum çok gezdim,
Tanımadım Ömer dedi ben yazdım,
Ama iyi biri Barbaros Mehmet.

288. DOKTOR BEY (Dr. Arif Mutlu'ya)

Geç anladım can pekmezden tatlıymış,
Değerini geç anladım Doktor Bey.
Yaşamın içinde acılar varmış,
Tatlısını bulamadım Doktor Bey.

Köyde tarla çayır işle boğuştuk,
Bir dilim ekmeğin peşinde koştuk,
Hiç sorma bu derde ne şekil düştük,
Bir an rahat olamadım Doktor Bey.

Kiminin evrende laf yok tadına,
Kiminin işleri ters inadına,
Yaşamak denirse bunun adına,
Ben bir türlü ölemedim Doktor Bey.

Ozan Coşarî 'nin değişmez huyu,
İpe götürseler söyler doğruyu,
Ardanuç'ta duydum Arif Mutlu'yu,
Bugüne dek gelemedim Doktor Bey.

289. HALİL AĞA

Ben Şavşat'ta bir nineyle tanıştım,
Bir sorunda görün Halil Ağa'yı.
Çektiğim vicdanıma danıştım,
Bir gelin de görün Halil Ağa'yı.

Sinekler uçupta kaçır yanımdan,
Bir soluk bir nefes kalmış canından,
Mekânı Şavşat'ın sulubanından,
Bir gelin de görün Halil Ağa'yı.

Bir oğlunu sordum bırak nolacak,
Ötekini sordum dedi geleceğ,
Nencok olmasa yerok kalacak,
Bir gelin de görün Halil Ağa'yı.

Çalışır yerinde durmazdı dedi,
Bana fiske bile vurmazdı dedi,
Dünyada kimseyi kırmazdı dedi,
Bir gelin de görün Halil Ağa'yı.

Sizin olsun şimdi dünyanın varı,
Atmışım içime cefayı zârı,
Nerde kaldı iyi günün dostları,
Bir gelin de görün Halil Ağa'yı.

Coşarî üzöldüm incindi canım,
İnan ki damarda kurudu kanım,
Gözyaşın tutamaz Nuriye Hanım,
Bir sorun da görün Halil Ağa'yı.

290. MEHMET EMMİ

Savulun ki Mehmet Emmi geliyor,
Sende bir meclise çık Mehmet Emmi.
Sorun bakın hele neler biliyor,
Sanmayın ki derdin yok Mehmet Emmi.

Alışmış köyünde efkâra gama,
Naylon çekmiş odada yattığı cama,
Gömleğinde yırtık pantulda yama,
Saymakla biter mi çok Mehmet Emmi.

Bugün ne gördüyse ayındır yarını,
Haram hillesi yok açıktır annı,
Bayramdan bayrama et görür karnı,
Yine sizden gözü tok Mehmet Emmi.

Yolunu şaşırır rotadan çıksa,
İşimi tükenir nereye baksa,
Ayılır bir yerde ne yandan sıksa,
İpin her ucu da bok Mehmet Emmi.

Boşuna bu çaba boşuna evet,
Kulun kusuru ayıptır demek,
Sofrada bir su var bir soğan ekmek,
Peşinden cigara yak Mehmet Emmi.

Coşarî der görmedim dünyada rahat,
Sağlık güvencesi oldu yeşil kart,
Ölen de peşinde üç beş cemaat,
Bir başın kaldır da bak Mehmet Emmi.

291. EFKÂRÎ

Ardanuç'un unutulmaz ozanı,
Şenletti düğünü toyu Efkârî.
Bıraktı bizlere bitmeyen anı,
Tükenmez Basa'da soyu Efkârî.

Âşıklar hayata daha hoş bakar,
Hıçan yine rüzgâr alır çam kokar,
Kasım oğlu yine tertemiz akar,
Şaire haz verir suyu Efkârî.

Nam bıraktı tarihlere karıştı,
Tek ilkesi doğruluktan barıştı,
Âşıklarla edebiyetle yarıştı,
Kimseye kazmadı kuyu Efkârî.

Coşarî der aşk yarası sarınmaz,
Efkâr basar dertlerinden arınmaz,
Aslan yatağından çakal barınmaz,
Sen yerinde rahat uyu Efkârî.

292. ENGÜNÎ'YE TESELLİ

Kim derdi ki senin gönül bağına,
Böyle reken gazel düşer Engünî.
Bırak bu dünyayı olacağına,
Gel bu imtihanı başar Engünî.

Ayrılamaz toprağından taşından
Çıkaramaz hayalinden düşünden
Ayrı düştü hayat arkadaşından
Feleğin işine şaşar Engünî.

Dalgın yürür dostum bak yolda tekler
Çikli an geldi güne gün ekler
Tüm sırdaşlarından teselli bekler
İnşallah bunuda aşar Engünî.

Boşuna zahmetler boşuna çaba
Dosta bir gününde desin merhaba
Günler damla damla düşer bi kaba
Elbette sonunda taşar Engünî.

293. ÇOBANOĞLU

Doğunun gururu Kars'ın bülbülü,
Fırladı yayından ok Çobanoğlu.
Soldu şıların açan mor gülü,
Anar seni âlem çok Çobanoğlu.

Bitirdin mi bu dünyada aşını,
Başkente mi diktin kabir taşını,
Hasret gitme son kez kaldır başını,
Erzurum'a Kar'sa bak Çobanoğlu.

Doymamıştık dostum biz bu oyundan,
Söz ettirdin bu âlemde boyundan,
Sitem gelir sana kara koyundan,
Ağlıyor meliyor yok Çobanoğlu.

Ulaşamaz kime senin şanına,
Eserlerin okuna çok alına,
Baba Efkâri'nin uğra yanına,
Onunla kol kola çal Çobanoğlu.

Dertli Coşarî'nin sen özündesin,
Çökmesin ki dibe hep yüzündesin,
Âşığın ozanın sen yüzündesin,
Dimdik ayaktasın bak Çobanoğlu.

294. BENİM KÖYLÜM

Arzu ettim köyüm güzelliğini,
Üzerine olmaz denk benim köylüm.
Eline almışsın değeneğini,
Eder yaylalarda denk benim köylüm.

Kimi atlı gezer kimisi yaya,
Kimi kâra gider kimi zarara,
Mayıs ayı gelir köyden yaylaya,
Tutar keçesini denk benim köylüm.

Bonduroğu koyar öküz boynuna,
Sağuleyi takar saban ayına,
Alır çıbuğunu bir de yaynına,
Böler tarlasını berk benim köylüm.

Puçuko kaynatır sıcak aşında,
Çam sakızı dolaştırır dişinde,
Soğuk havalarda sürü peşinde,
Üzerine giyer kürk benim köylüm.

295. SELMA'DIR

Benim yüreğimin içinde saklı,
Tutsak bülbülümün dilli Selma'dır.
İnan ki o bana Anzer'den farklı,
Midemin ilaçlık balı Selma'dır.

Onun değerini sorsalar bana,
Mücevheri almam gelse yan yana,
Dünyam bir yanadır Selma'm bir yana,
Gönlümün satılmaz malı Selma'dır.

Recayi'min onsuz gelmez uykusu,
Benim hayatımın en parlak süsü,
Ne rengi değişir nede kokusu,
Kalbimin solmayan gülü Selma'dır.

3.1.8.3. Kendine Güzelleme

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

296. GÜREŞTİM

Ben bu Ardanuç'un baharında doğdum,
Çalıştım toprağa taşa güreőttim.
Nice pehlivanı üst üste yığdım,
Gençliğimde paşa paşa güreőttim.

Köyüm Anaçlı'dır o benim canım,
Söylenir bu ilde şöhretim Őanıım,
Ne kulübüm oldu ne idmanım,
Tarlada çayırda işe güreőttim.

Bal verir arısı doluysa kovan,
Çiçek bulamasa kalır çok yavan,
Bir devrandır Şimdi Fevzi Pehlivan,
Ayağa düőmedi başa güreőttim.

Olamadık gitti bir baltaya sap,
Çarşıya uymuyor evdeki hesap,
Şimdi Ardanuç'ta pehlivan kayıp,
Bu kadar yılları boşa güreőttim.

297. VAR

Kendimi kimseden yüksekte görmem,
Benim birçok saygı üstüm var.
Dürüstlükten inen bir taviz vermem,
Düşmanımın bin bir katı dostum var.

Silindir sevgiyle gönülün pası,
Niye bilmem bunca mal mülk kavgası,
Doğruların bi gün çıkar arkası,
Zalimların alayına restim var.

Hürmet et gerçeği söyleyen söze,
Şaşarım haklıyı görmeyen göze,
Kötümün yüzünü gösterme bize,
İyilere altın kaplı testim var.

Coşarî der felek bırak güleyim
Doğrunun yanında öl de öleyim
Barışa sevgiye kulum köleyim
Zorbalara zalimlara kastım var.

298. GİDERİM

Deli gölüm alev almış yanıyor,
Buradan Kürdevan'a kara giderim.
Kara sevda için için kanıyor,
Dağı taşı yara yara giderim

Tanrım sevmek için yarattı bizi,
Kötünün gaddarın kalmasın izi,
Kaf dağında duysan sevgi denizi,
Arap atı yana yana giderim

Sohbet olsun diye havadan sudan,
Kartal bu gafletten uyan uykudan,
Kellemi alsalar dönmem doğrudan,
Pir Sultanlar gibi dara giderim.

Doğru varken yanlışlara kim bakar,
Bu ülkeden birçok Kışlalı çıkar,
Mumcuların anısına mum yakar,
Gerçeklerin peşi sıra giderim.

Ata'dan memleket armağanımız,
Kurban olsun ona bizim canımız,
Yerde kalmaz şehidimiz kanımız,
Ala bayrağa sara sara giderim.

Türkün evladıyla çıkılmaz başa,
Bak Çanakkale'ye Sarıkamış'a
Layık ol ki kızar o Kemal Paşa,
Huzuruna yüzü kara giderim.

Coşarî dürüstlük var hevesimde,
Gönlüm çiçek açar dört bir mevsimde,
Gücüm yetse kalkar son nefesimde,
Yine düşe kalka yâre giderim.

299. BENİ

Bulamazsın disko barda pavyonda,
Dostlar meclisinde gel ara beni
Hürmet bir yandadır sevgi bir yanda,
Düzen atsa bile kenara beni

Doğruya bakarım gören göz ile,
Toplumda gezerim temiz yüz ile,
Erken kırılıırım acı söz ile,
Getirmeyin n' olur azara beni.

Beyaz renkler sırtarıyer sacımdam,
Çektiklerim doğandaki geçimden,
Gerçeklerin çıkmaz benim içimden,
Versen atölyede hızara beni.

Bu kalbime kılıç geçmez söz geçer,
Bu gönlümden eğri geçmez düz geçer,
Ne yapalım hocam okur tez geçer,
Getirseler bile nazara beni.

Coşarî der sorunlarla n'iderim,
Geçmişimi yarınlarla güderim,
Huzuruna anlı açık giderim,
Bozulmadan koyun mezara beni.

300. YAZMADIM

Tuttuğum kaleme borçlu değilim,
Gezip görmediğim yeri yazmadım.
Kendi vicdanımda suçlu değilim,
Gerçek yazdım öteberi yazmadım.

Hırsız arsız talanı yazdım,
Vurup geçtim haklı olanı yazdım,
Handan'ı Ziya'yı çalanı yazdım,
Hak etmişse alın teri yazamadım.

Her olan iyiliğe yaktım abayı,
Sevgiye barışa göster çabayı,
Bu gönlümden çıkarmış zorbayı,
Değeri yok öyle biri yazmadım.

Coşarî der çalış duranı sevmem,
Garibana tokat vuranı sevmem,
Kendini yüksek görüp kuranı sevmem,
Fakirin gözündekini yazmadım.

301. BENİ

Namerdim dönersem doğrudan geri,
İsterse dilim olun yüzünler beni.
Olmasam her zaman sözümün eri,
Alsın balyozla ezsinler beni.

Sen öldürme incitmeden yılanı,
Helal kazan sakın vurma talanı,
Bu dünyada konuşursam yalanı,
Çeksin de parmağı assınlar beni.

Sevgiyle uzattım elimi sana,
Her zaman hak olan barıştan yana,
Yeminim var el sürersem harama,
Keskin bıçaklarla kessinler beni.

Der Coşarî olur senin de hatan,
Olmadı hayatta bir elini tutan,
Ne Yunus emretsin ne de Pir Sultan,
Tarihte bir sayfa yazsınlar beni.

302. DİYEMEZSİN

Hele bir susmada konuş deseler,
Ben söylerim ama sen diyemezsin.
Gördüğün gerçeği tüm isteseler,
Ben söylerim ama sen diyemezsin.

Boynunu eğersin işitsen azar,
Bir zoru gördün mü oyunu bozar,
Bak yanlış yaparsın patronun kızar,
Ben söylerim ama sen diyemezsin.

Nice doğrulara bi ilk katarlar,
Kahpe para için insan satarlar,
Ağzından kaçırmış işten atarlar,
Ben söylerim ama sen diyemezsin.

Adaletsiz nice haplar yutulur,
Zaman geçer bunlar hep unutulur,
Beynine sıkırlar dilin tutulur,
Ben söylerim ama sen diyemezsin.

Duyur Coşarî'nin çıkan sesini,
Haksıza kitlemez tek düğmesini,
Adam gibi verir son nefesini,
Ben yazarım ama sen diyemezsin.

Hesaplanır türlü gelir giderler,
Sana kemik atar kendisi yerler,
Kızınla oğlunla tehdit ederler,
Ben söylerim ama sen diyemezsin.

303. BENİ ANLATIR

Yıkılsa bağ bahçe viranda olsa,
Bülbül güle gelir beni anlatır.
Kurulsa muhabbet yarende olsa,
Düşman bile gelir beni anlatır.

Çıkar mevsiminde yeşerir otlar,
Kaybolur tükenir birçok umutlar,
Tuzun hatırına yabani otlar,
Döner ele gelir beni anlatır.

Bu mekânda ne bey olduk ne ağa,
Sultan olsan sonun kara toprağa,
Bu sazım tellere davul çomağa,
Zurna dile gelir beni anlatır.

Coşarî içinde öyle kalmasın der,
Anlatsın dostların seni bile.
Arzu Kamber'le Şirin Ferhat'ın,
Dağlar dile gelir beni anlatır.

304. OLMUŞUM

Tanrım beni çok duygusal yarattın,
Hasan'ın ağrıyan yanı olmuşum.
Her acıda bu dünyamı karararttın,
Őehidin dökülen kanı olmuşum.

Hayatı doğruyla yaşayam dedim,
Her zaman kardeşlik olsun istedim,
Zalimi aslında ben hiç sevmedim,
Düşkünün çeliően yanı olmuşum.

Bakarsam harama sakın gözüme,
Kin nefret uğramaz benim özüme,
Her ne hatam varsa deyin yüzüme,
Soyumun şerefi şanı olmuşum.

Der Coşarî düşme felek kastıma,
Kusur işlemedim insan dostuma,
Yine gelen gečen basar üstüme,
Sanki yolgeçenin hanı olmuşum.

305. ÖLECEM

Ölüm gerçek sonsuza dek yaşamam,
Uzun süre oturmadan öleceğim.
Sorunum çok hepsini aşamam,
Hayallerim bitirmeden öleceğim.

Yalan dünya herkes gülsün eğlensin,
Doğru konuş bari sözün dinlensin,
Kini bırak insanlığın söylensin,
Őerefimi yitirmeden öleceğim.

Der Coşarî bilmem sonu nolacak,
Herkesen olanlar sana olacak,
Kaftan gitse tayfaları kalacak,
Bu gemiyi batırmadan ölececece.

Baş başa kalmışım ben kaderimle,
Yıllarca boğuştu bu kaderimle,
Kazandım dünyamı alın terimle,
Haram lokma götürmeden ölececece.

306. KALDIRAMADIM

Giyemedim türlü libas üstüme,
Yırtık çul olmayı kaldıramadım.
Mücevherde olmasan dostuna,
Sahte pul olmayı kaldıramadım.

Aşamam üstünden kürdevan korkun,
Gün varmış yamacan vakit çok erken,
Doğruluk dürüstlük adalet varken,
Haksız yol olmayı kaldıramadım.

Coşar taşar kalbim engin değilim,
Kahpe felek senin dengin değilim,
Acırım düşküne zengin değilim,
Eli bol olmayı kaldıramadım.

Coşarî gel artık çekil anadan,
Hak etmesen çıkarırlar simandan,
Benden acep razımiki yaradan,
Kula kul olmayı kaldıramadım.

307. NAMERDİM

İsterse bu dünya hep senin olsun,
Zerre kadar aldırırsam namerdim.
Doymuyor bir gözün çok asi kulsun,
Ekmeğimi çaldırırsam namerdim.

Bu kısa yaşamda dostu dost tanı,
Düşün topraktaki dostça yatını,
İncitmem tanrının verdiği canı,
Karıncayı öldürürsem namerdim.

Yorulmam ki bunca dağlar aşip da,
Yolda kalıp ona buna şaşip da,
Bu âlemde ayaklara düşüp de,
Düşmanları güldürürsem namerdim.

Coşarî der gurbetçiler suçluyuz,
Ne kadar kaldıysak onca güçlüyüz,
Mademki doğuştan Ardanuçluyuz,
Çiçeğini soldurursam namerdim.

308. PİŞMANIM

Tanrım beni çok duygusal yarattın,
Böyle içli olduğuma pişmanım,
Herkes kalkmış hoş muhabbet ederken,
Böyle yalnız kaldığıma pişmanım.

Gemileri zalimlere kul ettin,
Sevenleri ayırdın sen dul ettin,
Nice yanan gelenleri yol ettin,
Dünya kapın çaldığına pişmanım.

Ne servetin kalır ne bir çöpün var,
Yedek gaz almayan nefes tûpüm var,
Direm direm doldu bir dert kûpüm,
Biriktirip yığdığuma pişmanım.

Coşarî geçiyor bir ömür daha,
Fazla isyan edip girme günaha,
Miskin kulum sığınmışım Allah'a,
Ben anamdan doğduğuma pişmanım.

-Yedekli Koşma Şeklinde Söylenenler

309.BEN ANADOLU ÇOCUĞUYUM

Ben bu hayatımı burda yaşadım,
Her yerini gezdim hep adım adım,
Ben burda güldüm hep burda ağladım,
Burda ne varsa benim varım yoğum.

Ben Anadolu çocuğuyum.

Yaylasında yedim kaymağı yoğurdu,
Rüzgâr gönle esti tipisi vurdu,
Aman beni çadırda doğurdu,
Tarladan unum gelir pınardan suyum.

Ben Anadolu çocuğuyum.

Kirazı dutu hep dalından yedim,
Peşimde köpeğim evimde kedim,
Bahçemi çiçekle gülle süsledim,
Fidan diktim aş1 yaptım hep boğum,

Ben Anadolu çocuğuyum.

Gel seninle çıkıp kırlara gezek,
Koyak sığırlara kök geven düzek,
Kızılıcak allığım parfümüm tezek,
Tutar kaşım gözüm yoldurur muyum?

Ben Anadolu çocuğuyum.

Saygımı istersin dile ne kadar,
Çalışmak sermayem çile ne kadar,
Sevgiliyse aşkımız ölene kadar,
Ayşe'yi Fatma'yı kandırır mıyım?
Ben Anadolu çocuğuyum.

Dostla akrabayla ben barışığım,
Saygıya hürmete ben alışığım,
Doğaya toprağa taşa aşığım,
Her şeye sevgim var huzur doluyum.
Ben Anadolu çocuğuyum.

Yalanda dolanda sözüm yok benim,
Sosyete de barda yüzüm yok benim,
Dünyanın malında gözüm yok benim,
Ölsem de kalsam da değişmem huyum.
Ben Anadolu çocuğuyum.

Coşarî değişmez dünyada huyum,
İnsanda her işin başıdır uyum,
Eski Suriye'den gelmiştir soyum,
Çoruh'um Artvin'im Anadolu'yum.
Ben Anadolu çocuğuyum.

3.1.8.4. Âşıklığa Güzelleme

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

310. İÇİNDEN AĞLAR

Göstermez dostuna saklar yaşını,
Âşıklar gizlice içinden ağlar,
Köşede önüne eğer başını,
Âşıklar gizlice içinden ağlar.

Sazlar ağıt çalar tel boyun büker,
Eğilir ırmağa gl boyun büker,
Bahar geç gelirse gl boyun büker,
Âşıklar gizlice içinden ağlar.

Doğadaki kurda kuşa tutkundur,
İlkbahar sonbahar kışa tutkundur,
Coşarî 'yse dağa taşa tutkundur,
Âşıklar gizlice içinden ağlar.

311. KİM ANLATACAK

Türküler ozanlar unutulmasın,
Yurdun her yerini kim anlatacak.
Örf ve âdetimiz hiç bozulmasın,
Hakkın z verini kim anlatacak.

Bu âlemin daha ötesi nerde?
Şimdiki gençliğin hatası nerde?
Mazisi geçmişi atası nerde?
Ona pederini kim anlatacak.

İlim göreli iyi kırdın dilini,
Kimler yazmış bu ülkenin halini,
anakkale lml pınar Otlukbeli'ni,
Haçlı seferini kim anlatacak.

Coşarî der kalktım ver ceketini,
Caza raka boğdun memleketimi,
Tarkan mı, Doğuş mu, Deniz Seki mi?
Halkın kederini kim anlatacak.

312. OZANLARIN DİLİNDEN

Ozanlar âşıklar zalim olamaz,
Gönülden muhabbet kuranlardanız.
Tanrının kulundan günah alamazlar,
Söz verip sözünde duranlardanız.

Hiç kimseye olmaz bizim özümüz,
Kendi vicdanına yeter gücümüz,
Düşkünün acısı bizim acımız,
El uzatıp yana soranlardanız.

İnsanlık taşıyan dönmez şaşkına,
Çıkıp oturamaz kibir köşküne,
Olursa yaparız Allah aşkına,
Şeytanın hatırını kıranlardanız.

Ben dertli Coşarî coştukça coşar,
Sevgiye saygıya barışa koşar,
Sığmaz duygularım barışa koşar,
Çağlayıp dışarı vuranlardanız.

313. YÜREKTEN AĞLAR

Göstermez kimseye gözün yaşını
Âşıklar ağlarsa yürekten ağlar
Utanır önüne eğer başını
Âşıklar ağlarsa yürekten ağlar

Yıpranır kocalır çağlar dayanmaz
Erkin gazel döker bağlar dayanmaz
Ovalar yas tutar dağlar dayanmaz
Âşıklar ağlarsa yürekten ağlar

İnsana hayvana kuşa aşığım
İlkbahara yaza kışa aşığım
Vatana toprağa kuşa aşığım
Coşarî her zaman yürekten ağlar

Ceylan kendisine aramazdı eş
Geyikler küserdi tutmazdı güneş
Ufuklar karalır doğmazdı güneş
Sevdiğim gönlümde sen olmasaydın

Coşarî der kesemedim dilimden
Kahrolurum sanma gelen zulumden
İnanki ben hiç korkmadım ölümden
Sevdiğim gönlümde sen olmasaydın

3.1.8.5. Çeşitli Meslek Gruplarına

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

314. BİZİM

Biz Türk jandarması er avrat karma,
Birdir sıkıntımız acımız bizim.
Ayaklarda botlar alında arma,
Odur prensimiz tacımız bizim.

El ele kol kola geçer hepimiz,
Şaşmaz attığımız tek hedefimiz,
Uzaktan duyulur ayak sesimiz,
Dünyaya nam saldı gücümüz bizim.

Sıladan mektup var soktum çoraba,
Sevdiğim hasretin koydum bir kaba,
Bizde komutanlar anayla baba,
Vatan kardaşımız bacımız bizim.

Der Coşarî bizim muhitlerimiz,
Ahmetler, Mehmetler, Seyitlerimiz,
Kalbimizde uyur şehitlerimiz,
Tükenmez öfkemiz özümüz bizim.

315. MUHTARLIK

Aklımın ucundan geçmezdi bile,
Nerden bu başıma kaldı muhtarlık.
Konu komşu birden verdi elime,
Şaka girdim gerçek oldu muhtarlık.

Bitmiyor bu şuyun bu buyun derdi,
Canımı okudun bir suyun derdi,
Tükenir mi kardaş bir köyün derdi,
Bu beynime mekân kıldı muhtarlık.

Eski neşen kaçtı bu gönlüm,
Sanki yük taşıdım bedenim yorgun,
Eller zaten eldi dost bana düşman,
Az olan aklımı çeldi muhtarlık.

316. DOKTOR BEY

Bedenimde yoktur sağlam bir yerim,
Beni de sıraya alsan Doktor Bey.
Bir iş tutamazsam ne içer yerim,
Derdime bir çare bulsan Doktor Bey.

Kıvrandım vay anam vay anam diye,
Bir şeyim yok versem sana hediye,
Sigortam da yoktur devlet ödeye,
Olmaz mı elliden noksan Doktor Bey.

Bizim köylü yaşamadı bir rahat,
Haplar alınmıyor aha yeşil kart,
Acep Aspirinden yok mu şefaât,
Daha ucuz ilaç baksan Doktor Bey.

Kurumaz fakirin gözleri nemli,
Âşıkların dili söyler sitemli,
Hayvanın sağlığı bile önemli,
İnsana bir ışık yaksan Doktor Bey.

Avrupa uzayda biz yerde yaya,
Üye olacağız onlara güya,
Yap gitsin sevkini öte dünyaya,
Coşarî adını sil sen Doktor Bey.

317. SAĞ OLSUN

Kanlarıyla yoğurdular toprağı,
Şehit Türk çocuğu atan sağ olsun,
Sizin elinizde zafer bayrağı,
Nöbet tutan tüfek çatan sağ olsun,

Türkün kanında var yorulmaz coşar,
Zulme boyun eğmez doğruya koşar,
Çanakkale ölmez kalplerde yaşar,
Orda bizim için yatan sağ olsun.

Türk'te ki bu kudret bilinmez dedi,
Tarihten ismimiz silinmez dedi,
Ülkemiz bütündür bölünmez dedi,
Bizlere bu fikri katan sağ olsun.

Çanakkale Dumlupınar muhitlerimiz,
Ahmetler Mehmetler seyitlerimiz,
Kalbimizde uyur şehitlerimiz,
Helal olsun kanlar vatan sağ olsun.

318. ÖĞRETMEN

İnsan değiştirir türlü biçimde,
Her mesleğin en ilk başı öğretmen.
Sevgi yumağımdır benim içimde,
Güzelin kirpiği kaşı öğretmen.

Hem en sadık dosttur hem arkadaş,
Her türlü derdine olurlar sırdaş,
Hayat denen yolda en büyük yoldaş,
Tanımam üstüne eşi öğretmen.

Oku öğren dünyayı bilinçli yaşa,
Başboş gününü geçirme boşa,
İster vali olsun isterse paşa,
Onu yetiştiren kişi öğretmen.

Coşarî yaşadık zarardır kardır,
Saygıdır sevgidir anadır yardır,
Her türlü mesleğe ihtiyaç vardır,
Bu binanın temel taşı öğretmen.

3.1.8.6. Özel Gün ve Festivallere Güzelleme

-11'li Hece Ölçüsüyle Yazılanlar

319. GELSİN

On dokuz Mayıs'ta şenliğimiz var,
Dostça eğlenmeyi bilenler gelsin.
Ardanuç'um eşi bulunmaz diyor,
Her ırktan her dinden gelenler gelsin.

A parti B parti bize ne sorun,
Eğlensin yaşlı genç ihtar torun,
Bu emek Ardanuç Gençlik Spor'un,
Gerçek alın teri isteyenler gelsin.

Tipide de varız karda da varız,
Halayda da varız barda da varız,
Ey günde de varız darda da varız,
Ağlayanlar gelsin gülenler gelsin.

Hepsi bizim dostu köy kasaba il,
Bir olsun gönüller sallansın mendil,
Yıldırım başkanla adres Çuruspil,
Bir doğaya özlem duyanlar gelsin.

Ne mutlu bu yurтта Türk'üm diyene,
Vatan için al bayrağı giyene,
Atadan hediye başka ne kime,
Bu şerefe nail olanlar gelsin.

Coşarı der Ardanuç'um gururum,
Yazar doğruları söyler durumu,
Taşı toprağına karkanalur mu?
Memleket askına ölenler gelsin.

320. KADINLAR

Kırmayalım beyler biz hoş tutalım,
Bu canın nefesi yeli kadınlar.
O güzelim sesi unutmayalım,
Doğanın bülbülü dili kadınlar.

Sevdasıyla aşınmayan dağ kurduk,
Ömür diye yaşanacak çağ kurduk,
Toplandık da aile diye bağ kurduk,
Bu bağın çiçeğı gülü kadınlar.

Onlar yapar yemekleri aşları,
Bir gün olsun çatık değil kaşları,
Üzme sakın bitmez gözün yaşları,
Sevginin denizi gölü kadınlar.

Neneme de o baktı dedeme de o,
Hasta olmuş yatan âdeme de o,
Evde süpürgeci hademede o,
Düşenin tutmayan eli kadınlar.

Coşarî ah çeker zârın üstüne,
Kan damlatmayalım karın üstüne,
Türküler ananın yârin üstüne,
Aşğın mızrabı teli kadınlar.

321. YEDİ MART GÜNÜ

Ufuktan Artvin'e bir güneş doğdu,
Mehtap başka açtı 7 Mart günü.
Ölülerin bile ruhu ısındı,
Işık başka saçtı 7 Mart günü.

Çeteler yürüdü dağdan ovadan,
Patladı silahlar geçti havadan,
Sabah seherinde çıktı yuvadan,
Kuşlar başka uçtu 7 Mart günü.

Halaylar çekildi, türküler dilde,
Kurtuldu Artvinli bayram var ilde,
Kükredi Mehmetler süngüler belde,
Atlar başka koştu 7 Mart günü.

Açıldı çiçeğin süsü değişti,
Haykırdı insanlar sesi değişti,
Bilmem ki Çoruh'un nesi değişti,
İnan başka coştı 7 Mart günü.

322. YETER Mİ?

Bir ömür az gelir hakkı ödenmez,
Analara yılda bir gün yeter mi?
Bir gün teselliyle sızısı dinmez,
Analara yılda bir gün yeter mi?

Özenle büyüttü görmedi rahat,
Uykusuz bıraktı kalmadı sıhhat,
Çocukken başında her gün her saat,
Analara yılda bir gün yeter mi?

Kulağında senin ninninin sesi,
Borçluyum ağzından çıkan nefesi,
Sensin bu gönlümün kraliçesi,
Analara yılda bir gün yeter mi?

Varlığım şöhretim sen ünüm ana,
Ben seni kırdıysam üzgünüm ana,
Bir gün ne ki benim her günüm ana,
Analara yılda bir gün yeter mi?

Coşarî yitirme sakın hürmetin,
Dünya senin olsun var mı zimmetin,
Anahtarını onlardadır cennetin,
Analara yılda bir gün yeter mi?

-Yedekli Koşma Şeklinde Söylenenler

323. ANALAR (Anneler Günü İçin)

Sakın kırmayalım biz hoş tutalım,
Dünyanın kahrını çeker analar.
Ettiği emeği unutmayalım,
Kaderine boyun bükür analar.

Ana ana dertli ana,
Hakkını helal et bana,
Senin hakkını ödeyemem,
Secde kılsam Yaradan'a.

Hasret çeker uzaklarda analar,
Gönüller hep ahu zanda,
Herkeste bir dert var,
Derdin çoğu analarda.

Ana ana canım ana,
Çevir yüzün dön bu yana,
Sensiz yüküm ağır benim,
Kalkıp artık uyansana.

Döner anasına eker her tuzu,
Özenle büyütür oğlu kızı,
Dostlar soframızın ekmeği tuzu,
Gönül incitmez ki şeker analar.

Ana ana dertli ana,
Hakkını helal et bana,
Senin hakkını ödeyemem,
Secde kılsam Yaradan'a.

Coşarî güven ve servete kara,
Değişmem anayı ben bir diyara,
Ödü kopar inan düşersen dara,
Gözlerinden yaşlar döker analar.

Ana ana canım ana,
Çevir yüzün dön bu yana,
Sensiz yüküm ağır benim,
Kalkıp artık uyansana.

3.1.8.7. Türk Milletine Güzelleme

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

324. GİDERİM

Deli gölüm alev almış yanıyor,
Buradan Kürdevan'a kara giderim.
Kara sevda için için kanıyor,
Dağı taşı yara yara giderim

Tanrım sevmek için yarattı bizi,
Kötünün gaddarın kalmasın izi,
Kaf dağında duysan sevgi denizi,
Arap atı yana yana giderim

Sohbet olsun diye havadan sudan,
Kartal bu gafletten uyan uykudan,
Kellemi alsalar dönmem doğrudan,
Pir Sultanlar gibi dara giderim.

Doğru varken yanlışlara kim bakar,
Bu ülkeden birçok Kışlalı çıkar,
Mumcuların anısına mum yakar,
Gerçeklerin peşi sıra giderim.

Ata'dan memleket armağanımız,
Kurban olsun ona bizim canımız,
Yerde kalmaz şehidimiz kanımız,
Ala bayrağa sara sara giderim.

Türk'ün evladıyla çıkılmaz başa,
Bak Çanakkale'ye Sarıkamış'a
Layık ol ki kızar o Kemal Paşa,
Huzuruna yüzü kara giderim.

Coşarî dürüstlük var hevesimde,
Gönlüm çiçek açar dört bir mevsimde,
Gücüm yetse kalkar son nefesimde,
Yine düşe kalka yâre giderim.

3.1.9. Ağıt

3.1.9.1. Yakınlarına Ağıt

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

325. GELİN GETİRDİK

Kadir Mevla'm öyle yazmış yazıyı,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.
Dost akraba derin çekti sızıyı,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

Şok oldu aniden tanıyan dosta,
Ne şeker atıldı ne kestik pasta,
Ardanuç kan ağlar Borçkalı yasta,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

Cenabı Allaktan kime ne sorak,
Sanırsın gülüyor gider yüzü ak,
Elinde kınası başında duvak,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

Örtülmüş üstüne bembeyaz tülü,
Yüendi anne bana kalmadı külü,
Eniştenin kaldı elinde gülü,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

326. GELİN GETİRDİK

(Düğün gününde ölen komşu kızına)

Yazan kâtip kara yazmış yazıyı,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.
Dost akraba derin çekti sızıyı,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

Dayanılmaz acı tanıyan dosta,
Ne şeker dağıldı ne kestik pasta,
Ardanuç ağlıyor Yolüstü yasta,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

Yemekler yarıda dolu tas tabak,
Sanırsın gülüyor gider yüzü ak,
Elleri kınalı başında duvak,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

Örtülmüş üstüne ipekli tülü,
Yandı anne baba savruldu külü,
Soldu ellerinde damadın gülü,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

Coşarî der ruhum fena sıkıldı,
Söndü bir tütecek ocak yıkıldı,
Türkü şarkı sustu ağıt yakıldı,
Biz bu mezarlığa gelin getirdik.

327. TURGUT BEY

Gönül dostlarımdan birisi daha,
Kalbimden bir parça yoldu Turgut Bey.
Uçtu bir çiçeğin arısı daha,
Bence çok zamansız soldu Turgut Bey

Hayat acı gerçek piştik haşlandık,
Kimi çiçek aldık kim taşlandık,
Söylemek istemem ama yaşlandık,
İnan ki gözlerim doldu Turgut Bey.

Biz azla yetindik gözüm yok çokta,
Düşündün fakiri her bir yoklukta,
Üstünden kalktığım tahta koltukta,
Senin dürüstlüğün kaldı Turgut Bey.

Coşarî ne kadar serin kanlısın,
Yine dirençlisin yine canlısın,
Halen daha dostum delikanlısın,
Bu veda çok erken oldu Turgut Bey.

3.1.9.2. Devlet Büyüklerine Ağıt

-Yedekli Koşma Şeklinde Söylenenler

328. ECO'M (Bülent Ecevit'e)

Gitti aramızdan yastayız yasta,
Bilirsin ölenle ölünmez Eco'm.

Attığın temelin mimarı usta,

Diktiğin hedefler delinmez Eco'm,

Gittiğin diyardan gelinmez Eco'm.

Önderi sen oldun bizim âlemin,

Kirli paslı değil attığın zemin,

Gerçekleri yazdı dürüst kalemin,

Geçti tarihlere silinmez Eco'm.

Gittiğin diyardan gelinmez Eco'm.

Bir koyun var ise var bir kuzusu,

Bir ayrı düşerse gelmez uykusu,

Bir ana vatandı birde yavrusu,

Kurtaran sen oldun bilinmez Eco'm,
Gittiğin diyardan gelinmez Eco'm.

Dışardan kemirir bu parazitler,
Giremez bu yurda it oğlu itler,
Tükenmez ülkede çok Ecevitler,
Vatan bir bütündür bölünmez Eco'm,
Gittiğin yerden gelinmez Eco'm.

Der Coşarî artık bağbansız bağız,
Sen Karaoğlan'sın biz kara yağız,
Söz verdik ismini yaşatacağız,
Verdiğimiz sözden dönülmez Eco'm,
Gittiğin diyardan gelinmez Eco'm.

3.1.10. Üzüntü/Eseflenme

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

329. ARKADAŞ

Bilirsin düşenleri hiç kim sorar,
Sen hele bir garip düşme arkadaş.
Herkes kendisine bir safa arar,
Çekenleri kimse görmez arkadaş.

Her gönülden sonra bir gece olur,
Her kışın sonunda bir bahar olur,
Her garibin içinde düşünce olur,
Ama kiminin ki bitmez arkadaş.

Bir gün bütün ümitlerim son bulur,
Kurumuş ağaç gibi kuru olur,
Meyveli bahçenin dostu çok olur,
Viran yerde bülbül ötmez arkadaş.

330. ARTIK

Gelin Ardanuç'a bir bakın hele,
Uçmuyor buranın ördeği kazı.
Bitmez sitemim var şu gurbet ele,
Silindi ayağın izi yok artık.

Eski Şavşatlıların kayboldu aslı,
İneğin öküzün geçti mi faslı,
Meler koyun kuzu kurdu angaslı,
Karıştı baharı yazı yok artık.

Nerde örf ve adet dedenden kalmış,
Biri dövme yapmış biri kaş almış,
Ayşa'da özenmiş bak Suzan olmuş,
Fatma nenemizin kızı yok artık.

Yaylalar yıkılmış kurulmuş katlar,
Bomboş kalmış dağlar ayılar otlar,
Nerde şaha kalkıp kişneyen atlar,
Sanki Bilbilan'ın yüzü yok artık.

Düşündükçe bu gönlümü hal bastı,
Eğlenceye para verdik yol bastı,
Neymiş bilmem Gürcü dansı,
Daha Efkârî'nin sazı yok artık.

Özendik Avrupa tarihten sildi,
Âşıklar kayboldu pop müzik geldi,
Diye diye dilim yaprak kesildi,
Size Coşarî'nin sözü yok artık.

331. ARTVİN'DE

Sordum araştırdım özgeçmişini,
Yok eski sohbetler sözler Artvin'de.
Terk etmişler gençler memleketini,
Kapanıyor yaşlı gözler Artvin'de.

Göç etmiş şehire Ahmet, Şaban yok,
Çiftçi nerde ekin saman yaban yok,
Yaylalarda öküz sesi çoban yok,
Değişmiş baharlar yazlar Artvin'de.

Kayıp olmuş bağ kazıyan kazmalar,
Gıybet olmuş eylemeler azmalar,
Yok peştamal kalkmış beyaz yazmalar
Açılmış gelinler kızlar Artvin'de.

İşlenmiyor boş tarlalar hozanlar,
Yazmaz bizi gezip haber yazanlar,
Yok eskiki o âşıklar ozanlar,
Çalmıyor cümbüşler sazlar Artvin'de.

Gelen atar gider bizlere şamar,
Şahlanır bu atı etseler tımar,
Coşarî bedende belki son damar,
Arar dertli dertli sızlar Artvin'de.

332. ARTVİNLİM

Bitsin bu hasretler bitsin bu göçler,
Ana vatanına dön gel Artvinlim.
Kaldı ihtiyarlar terk etti gençler,
Olunmuyor buna engel Artvinlim.

Çocuk iş bulamaz baba kederli,
Dönse mi kalsa mı iki fikirli,
Zaten yeni nesil olmuş şehirli,
Bayramdan bayrama sen gel Artvinlim.

Geçer efkâr bir sigara yaktı mı?
Bırak kargaşayı bırak rıhtı mı?
Deli Çoruh bir burnunda koktu mu?
Atla Ulusoy'a bin gel Artvinlim.

Alır kaptan kaba döker çıkarır,
Dertlerimi teker teker çıkarır,
El atar böğrümde çeker çıkarır,
Hasretin gönlümde çengel Artvinlim.

Kilitli kapılar birçok hane yok,
Yıllar geldi geçti onca sene yok,
Ali Şaban hani Fatma Nene yok,
Şöyle geçmişini an gel Artvinlim.

Der Coşarî gitme sen diyar diyar,
Ben bu memlekette tanımam ayar,
Bir taraf Bilbilan bir taraf Kaçkar,
Çık temiz havada yan gel Artvinlim.

333. ARDANUÇ'UN HALİN GÖRÜN

Bak eskiden böyle miydi bu kaza?
Dönün Ardauç'un halini görün.
Hiç değil bayramda bir yazan yaşa,
Gelin Ardauç'un halini görün.

Herkes bir endişe kendi halında,
Atlar bile gitmez dere yolunda,
Kapılar kilitli Gürcü kolunda,
Bakın Ardauç'un halini görün,

Ankara İstanbul Bursalı Beyler,
Tatilde Palas da gönlünü eyler,
Burda Ata dede acaba neyler,
Sorun Ardanuç'un halini görün,

Biraz bi'sey karnı doyan kaçıyor,
Bakıp sosyeteğe uyan kaçıyor,
Parayı cebine koyan kaçıyor,
N'olur Ardanuç'un halini görün.

Gurbetçimiz Şavşat'tan hisse kapsın,
Zenginimiz artık biraz el atsın,
Bir yıldırım tek başına ne yapsın,
Varın Ardanuç'un halini görün.

Der Coşarî nice zorluktan geçtik,
Baba vatanımız burayı seçtik,
Gerçek sevdalılar birden and içtik,
Yarın Ardanuç'un halini görün.

334. ARDANUÇ

Kızdırdık Çoruh'u çok deli akar,
Gelir boz bulanık çoşar Ardanuç.
Çoktur gurbetçimiz hep hasret kokar,
Böyle dosttan ayrı yaşar Ardanuç.

Gidiyor geriye inan ki hızla,
Giden yok yaylaya gelinle kızla,
Baktım yaş ortamı altmıştan fazla,
Bu gidişle küme düşer Ardanuç.

İş sahası yok işçi alınmaz,
Ne kadar dayanır artık bilinmez,
Hastane vardır doktor bulunmaz,
Bir hasta olursa şaşar Ardanuç.

Durmaz kimse aradığını bulmazsa,
Gidenler gelmezse satan almazsa,
Şevket Öztürk çınarları olmazsa,
Yanar ağustosta pişer Ardanuç.

Elini uzatıp tutanlar alır,
Vururlar sırtına yutanlar alır,
Bir arazi parası var yatanlar alır,
Kazmayla toprağı eşer Ardanuç.

Coşarî der buna senin öz yerin,
Baktıkça artıyor gamın kederin,
İyileşmez içimde yaran çok derin,
Daha gün geçtikçe deşer Ardanuç.

335. ANAGERT

Bir gün Anagert'e düşmüştü yolum,
Söyle birkaç kapı vurdum kimse yok.
Boş kahale çalmaktan yoruldu kalem,
Elimde sopayı kerdim kimse yok.

Çizharu, Uzunhozan, Mağarabaşı,
Ziyaret tepesi zirveye karşı,
Çalan berat çodolt ibişin taşı,
Çıktım Aholara vardım kimse yok.

Değirmen deresi verane hasar,
Danıştım çokora söylemez susar,
Sapsette koyun yok yaşlı cogisar,
Etrafa bakındım durdum kimse yok.

Baltarı keşiğin taşından geçtim,
Korkta yabancılar içine düştüm,
Yoruldum ben eğri pınardan içtim,
Yalandan kendimi yazdım kimse yok.

Kimi memur olmuş kimi kâtip de,
Kimi hoca olmuş İmamhatip'de,
Çokmuş da boş kalmış varda satıp da,
Savakta ceketi serdim kimse yok

Der Coşarî bizden ölene rahmet,
Gençler bir bayramda etseler zahmet,
Bir cici Osman'la bir kedi Ahmet,
Üç beş tanıdığı sordum kimse yok.

336. DURİYER

Sen bu bayramda da gelmedin oğul,
Hasretin içimde küstüm duriyer
Bugün yârin yolda kaldı gözlerim,
Artık ümidi mi kesti duriyer

Seni ben hep sakınırdım gözümden,
Sen baştan çıkmazdın benim sözümden,
Üç beş salkım çok sevdiğim özümden,
Cövuz içi toli testim duriyer

Bırak Bursa'sını Adana'sını,
Vuramadım evin badanasını,
Senin Karabaş'ın kadasını,
Komun kenarına astım duriyer.

Ben ağnadım dünya serveti boşmuş,
Çil çocuk iç içe muhabbet hoşmuş,
Emin sınırları içari koşmuş,
Heç bişe demadım sustum duriyer.

Artık bizim damdan kuşlar uçmıyer,
Kimsa galip kapımızı açmıyer,
Fotarafan baktım gözüm seçmıyer,
Eyla bu göksüma bastım duriyer.

Coşarı'yem kimse duymaz zârımı,
Su söndürmez ciğerimde narımı,
Gelsen bulamasın sen mezarımı,
Tükettim ömrümü daha dönmedin.

337. GEÇECEK

Sonbaharda sarı yapraklar gibi,
Sallanıyor ömrüm düştü düşecek.
Gönlüm heyelan yemiş topraklar gibi,
Ha bugün ha yarın göçtü göçecek.

İstersen zalim ol istersen berduş,
Her inişten sonra vardır bir yokuş,
Alıp beslediğin kafesteki kuş,
Bir gün özgürlüğe uçtu uçacak.

Çeksen de kahrından desen el aman,
İster gül güneşlik ister toz duman,
Saatleri durdursan mahkûmdur zaman,
Sen istemesen de geçti geçecek.

Bir hayat bir canım bir de sen vardın,
Oda terk edecek vay beni beni.
Garip başa türlü belalar sardın,
Ettin bu dünyada vay beni beni.

Dakikalar saatler yollar çok uzun,
Çekemez bu derdi kullar çok uzun,
Ölürüm biter mi yıllar çok uzun,
Kabre koyacak ay beni beni.

Böyle mi yaşanır bu dünya ulan,
Ne var ki elinde bak dünden kalan,
Felek sen acısın ben oldum ceylan,
Deldi ciğerimden yay beni beni.

Der Coşarî yapmam kimseye hile,
Gönül çeker çile üstüne çile,
Kırık kalbim ulaşamadım menzile,
Muratsız kulundan say beni beni.

338. BENİM

Dert mi soruyorsun dostum sen bana?
Her dertten yüklenmiş tırım var benim.
Akılsız başımı çaldım her yana,
Eh doycak kadar varım var benim.

Kırık kalbim her an için uğraşta,
Benden kontür yiyor bastığım tuşta,
Felek mendil sallar her zaman başta,
Halayım zeybeğim barım var benim.

Der Coşarî herkes bilsin yerini,
Yaşadıkça kırma ümitlerini,
Daha yazamadım binde birini,
İçerimde birçok sırrım var benim.

339. KAZANAMADIM

Fiyakam mı eksik tipim mi bozuk,
Bu köyde itibar kazanamadım.
Eski adetlere oluyor yazık,
Bu köyde itibar kazanamadım.

Biz boyun eğmedik ağaya beye,
Anlamaz laftan konuş heybeye,
Yok demedim olan şeyi kimseye,
Bu köyde itibar kazanamadım.

Ben her zaman yakın gördüm ırağı,
Yalandan takmadım kimseye takı,
Yemedim düşkünden yetimden hakkı,
Bu köyde itibar kazanamadım

Doğru varken hiç dikine gitmedim,
Kimsenin peşinden gıybet etmedim,
Allah'ın kuluna kin de gütmedim,
Bu köyde itibar kazanamadım.

Büyüğe hürmet ettim baş tacı bildim,
Dostların dar gününde acı bildim,
Erkeği kardeş kızını bacı bildim,
Bu köyde itibar kazanamadım,

Der Coşarî ben gençlikte yaşadım,
Gizli olan sırları ben sakladım,
Ne köpek boğdurdum ne at parmakladım,
Bu köyde itibar kazanamadım.

340. KAÇAK YAŞADIK

Bu zalim dünyaya nasıl geldiysek,
Kıyıda köşede kaçak yaşadık.
Kimse görmez yaşadıysak öldüysek,
Mezede şişede kaçak yaşadık.

Yorulduk yıprandık biz diri diri,
Patlamış kalmamış ellerde deri,
On altı kardaştan sadece biri,
Maho da Ayşe de kaçak yaşadık.

Soğuk şala geçmez üzerini ört,
Kurtlarla kuşlarla biz ettik flört,
Yaşım elli olmuş kimlikte on dört,
Kırlarda meşede kaçak yaşadık.

Coşarî dostunu uğurla nere,
Pişmanım dünyaya geldik bi kere,
Bizim torun ile gittik askere,
Kantinde gişede kaçak yaşadık.

341. KAYBOLDU GİTTİ

Ne dostlarım sorar ne arar eşim,
Karıştı yoklama kayboldu gitti.
Isıtmıyor artık doğan güneşim,
Battı ufuklara kayboldu gitti.

Titriyor ellerin alma sen üstün,
Fayda olmaz artık boyadan süsten,
Gençliğim kuş idi çıktı kafesten,
Uçtu bulutlara kayboldu gitti.

Kemik olmaz imiş dilin üstünde,
Serçe yük mü olur filin üstünde,
Baştan tutulurdu elin üstünde,
Atıldı kenara kayboldu gitti.

Önce çocuk sonra peder Coşarî,
Dostlarını hoşnut eder Coşarî,
Sırası gelenler gider Coşarî,
Bindi tabutlara kayboldu gitti.

342. KALMADI

Geçti Çuruspil'in bir festivali,
İlgililer fazla zora kalmadı.
Sitemim var size üstü kapalı,
Bu gönlümde bir hatıra kalmadı.

Çalışmakla geçer haftası ayı,
İdmansız ne bilsin künak atmayı,
İyi ki son anda bulduk okayı,
Başka kayda değer kuna kalmadı.

Artık bizde bulsak bir sorumluyu,
Güneş için olsa çorbada suyu,
Kaç sene seyrettik Erzurumluyu,
Davula zurnaya bana kalmadı.

Yıkılan da aldı yıkan da aldı,
Mahsuni'den türkü yakan da aldı,
Zeynel parasını çıkan da aldı ,
Yine Coşarî'ye para kalmadı.

Boşuna tutulduk biz bu feryada,
Boşuna takıldık yalan dünyaya,
Madem ermeyecek kimse umuduna,
Sevdalar boşuna aşklar kalmadı.

343. OLDUM

Ah ile vah ile geçersin ömrüm,
Viran bağlar gibi talama oldum.
Ağlayıp gülsem de geçiyor günüm,
Eski vida gibi yalama oldum.

Geçen günler ömrümün bir bölümü,
Düşünmedin kahpe felek halimi,
Genç yaşımda bulamadım yolumu,
Karışık ip gibi dolama oldum.

Gönlüm oldu sanki azap kervanı,
Yürür her gün yoktur onun kervanı,
Katılaştı bu kalbimin her yanı,
Koyun sütü gibi bulama oldum.

344. BİZİM MAHALLEDE

Açık dertlerini dökem ortaya,
Ne olur ne biter bizim mahlede,
Herkes iş yüzünden bir kalmış güya,
Kimse eve girmez bizim mahlede.

Birisi birinden çok hisse kapar,
Kimi eli sıkı paraya tapar,
Kimi merak bozar kimi ev yapar,
Keser sesi bitmez bizim mahlede.

Bazı ufak şeyi kafaya takar,
Kimi şeyleri bilmeden sert çıkar,
Dört çeşmeden tek birinden su akar,
Tavuk su bulamaz bizim mahlede.

Kiminin kahrından ayaz saçları,
Kiminin hırsından çatık kaşları,
Taş yığını olmuş ara taşları,
Yaya yol bulunmaz bizim mahlede.

Çıkmaz oldu gönül bir dem rahata,
Her gün aynı dümen hep aynı rota,
Traktör garajda doç hazır kıta,
Hastalık tükenmez bizim mahlede.

Kimdir bilmem bu mahallenin ağası,
Zuvare açılrsa çıkrsa yaylası,
Yine tutmaz boz ineğin buğası,
Sorunlar tükenmez bizim mahlede.

Boş yere karışmaz bilmeden lafa,
Bu maça hükmen galip dedi ki FIFA,
Üç ağzamız vardı etti istifa,
Yarınlar tükenmez bizim mahlede.

Kimi halay çeker oynar bar,
Kimi zarar eder kimi ecberkar,
Kimisinde kangal kiminde zaar,
Her kapıda it var bizim mahlede.

Kiminde huzur yok bir sıcak aş da,
Kiminde akıl az koskaca başta,
Dünyanın haliyle herkes uğraşta,
İbâdet çok kısa bizim mahlede.

Kimisi oturur derdini açar,
Kimisinde iş yok doğuştan naçar,
Karıyla çekişir haneden kaçar,
Her türlü vesvese bizim mahallede.

345. GÖZLERİM ARKADA KALIR

Ansızın çalarsa ecel kapımı,
O zaman gözlerim arkada kalır.
Dinlemez Azrail izahatımı,
O zaman gözlerim arkada kalır.

Dostlardan çatılmış kaşı görürsem,
Oğulda eğilmiş başı görürsem,
Yârin gözlerinde yaşı görürsem,
O zaman gözlerim arkada kalır.

Çalmışsam çırpılmışam vurgun gidersem,
Konudan komşudan dargın gidersem,
Ana olan babadan kırgın gidersem,
O zaman gözlerim arkada kalır.

Coşarî sırtımda yük götürürsem,
Günahı sevaptan çok götürürsem,
Tanrının kulundan hak götürürsem,
O zaman gözlerim arkada kalır.

346. BULUTLARA BENZİYORUM

Bir bulanık havada yarışa giden,
Gökyüzünde bulutlardan farkım yok.
Arasından solgun solgun görünen,
Ve kapanan yıldızlardan farkım yok.

Dalları kurumuş bir ağaç gibi,
Yıkılmış bütün duygularım sanki,
Fırtınada bir kuş gibi inan ki,
Üşümüş serçelerden farkım yok.

Neye baksam hepsi başka biçimde,
Bütün dertler sanki benim içimde,
Çeperi yok hayvanlar da içinde,
Viran olmuş bahçelerden farkım yok.

347. DEDİRTMEM

Kurban olam benim memleketime,
Çekti bu diyardan gitti dedirtmem.
Ölmeden kem gelemez emanetime,
Bugün vardı yarın yitti dedirtmem.

Zalimlerin gururuna yanarım,
Dürüstlerin söylemine kanarım,
Gereğinde tuza ekmek banarım,
Lokmasına haram kattı dedirtmem.

Muhtaçların elinden tutarım,
Sahtekârı meclisimden atarım,
Yeri gelir servetimi satarım,
Ama şerefini sattı dedirtmem.

Coşarî der kaldık sahte zamana,
Kemençeyi uydururlar kemana,
Bata çıka yanaşırım limana,
Gemisi denizde battı dedirtmem.

348. KARAGÖZOĞLU

Eski anılarım daha hoş idi,
Otur da bir düşün Karagözoğlu.
Sanki geçmiş hayal idi düş idi,
Kocadı mı yaşın Karagözoğlu.

Geçmişte yer yoktu şimdi kaç hane,
Yayılırdı sürün hep dane dane,
Ne Rûfet Ağa'n var ne Saso Nene,
Yine yürür işin Karagözoğlu.

Tunurlar İshaklar bizden rahmetler,
Kızakla çıkardık bin bir zahmetler,
Yok molla taşlılar hım hım Ahmetler,
Ondan düşman başın Karagözoğlu.

Tadı yok ki şimdi peynirin yağın,
Sanki belin bükük geçmişte çağın,
Bir öküz sesi yok başıboş yatağın,
Korkmuyor ki leşim Karagözoğlu.

Ölen ölmüş kalan kalmış sağımda mahkûm,
Bilbilen Kürdevan Dağı'nda mahkûm,
Kaza Kofeloğlu bağında mahkûm,
Ondan kırık dişin Karagözoğlu.

349. FARABİ (KTÜ Farabi Hastanesine)

Oturdum köşede seyrettim durdum,
Biri girer biri çıkar Farabi.
Bedence yıprandım ruhen yoruldum,
İnsanlar canından bıkar Farabi.

Yoğrulmuş gönüller kederle gamla,
Teselli buluyor adam adamlarla,
Kiprikler yumulur yaş damla damla,
Gözünden göğsüne akar Farabi.

Sanki bir mahkûmdur çıksa gitse,
Doktor garibana merhamet etse,
Olmayan iş olmaz eğer istense,
Adamın yok ise yıkar Farabi.

Kimisi kurtulmuş kimisi yasta,
Torpili olanlar olmuşlar usta,
Ziyaret bekleyen bin türlü hasta,
Boram boram hasret kokan Farabi.

Kimisi yaşlıysa kimisi sabi,
Oda bir can taşır merhamet abi,
Müslüman kuluna şifa Yarabbi,
Hastaya bu kadar bakar Farabi.

Herkes iyi olsun diye arzular,
Analar bacılar ağlar sızlar,
Ümidi kesilmiş körpe kuzular,
Dertli Coşarî'yi yakar Farabi.

350. PAZAR YERİ

Sabah erken gün açmadan kurulur,
Perşembe günleri boş pazar yeri.
Gel vatandaş derken ağzı yorulur,
Köylüler tarlada boş pazar yeri.

Paşa elek sepet ay ağ ağaya,
Nolça Trabzonlu da etek var,
Handan hıyar gelmiş çerçimden salça,
İki set arası şaş pazar yeri.

Borçkalı teyipte ne kasetçalar,
Hopalı eski kayış satar fırçalar,
Ardanuçlu peynir tadar lor yalar,
Otur da ye hazırcı pazar yeri.

Adana'dan karpuz geldi kelekti,
Yağ peynir satılmaz kelek kötekti,
Bele oliye arabayla su serpti,
Toz kalkmıştı ama boş pazar yeri.

Sepetler boşandı dolu torbalar,
Sol tarafta renkli renkli urbalar,
Boy gösterir gezer bak zabıcalar,
Hamsiye kesmedi fiş Pazar yeri.

İhtiyaçtan orda belli ki çoğu,
Evde çoluk çocuk anlamaz yoğu,
Bir aldın mı ayağından soğuğu,
Altına yaptırır çiş pazar yeri.

Gel salla kolunu naza gelirsen,
Malın elde kalır gaza gelirsen,
Birde ağustosa yaca gelirsen,
O zaman sıcaktan biş pazar yeri.

Gel diye söylerken kaldı dilimde,
Bu pazarda çeçimde var kilimde,
Bu hafta da tütün kaldı elimde,
Gelecek haftayaymış pazar yeri.

Coşarî ne satmış bilmem ne almış,
Vatandaş az sevmiş bak çoğu kalmış,
Oturmuş kenarda uykuya dalmış,
Bu önlem karma boş pazar yeri.

351. BEKLE

Derde düştüm ey vefasız elinden,
Tabipten lokmandan çareyi bekle.
Rüzgârla savrulan zülfün telinden,
Hilal kuş üstünden haberi bekle.

Keder üstümüzden savuşamaz mı?
Dostlar bu sevgiden hiç anlamaz mı?
Gönülden sevenler kavuşmaz mı?
Emmiyi, dayıyı, töreyi bekle.

Üstü toprak evler bir yanan soban,
Yine aynı harman hep aynı yaban,
Her gün aynı sürü hep aynı çoban,
Değişmez düzenin yöreyi bekle.

Der Coşarî sen bunları ne dersin,
Önünde ne varsa onu güdersin,
Bir gün elbet sen de burdan gidersin,
Gelecektir sana sırayı bekle.

352. SANA NE

Çalmıyorsa eğer gönlümde sazlar,
Düğünden sana ne toydan sana ne.
Neşe vermiyorsa baharlar yazlar,
Haftadan sana ne aydan sana ne.

Bir kere nüfusu yapmışlar kayıt,
Uykudasın dostum kendini ayılt,
Görmediysen aftan aynı vesayıt,
Trenden sana ne raydan sana ne.

İlmin yoksa eğer ne görür gözün,
Tatsız iş yapmasın doğruysa özün,
Evinde geçmezse kimseye sözüñ,
Kazadan sana ne köyden sana ne.

Üstünde parfüm yok saçında jöle,
Sözünden dönenin şöhreti öle,
Coşarî olmuşsun kendine köle,

353. MEZARIMIN İÇİ DOLSUN

Karşiki kırdı gömsünler beni,
Akşam güneşi vursun üstüme.
Yıldızlar parıldasın küme küme,
Her an karşına alsınlar beni.

Karşiki kayada olsun mezarımın yeri,
Ay ışığında parıldasın kar taneleri,
Gür bir rüzgâr essin üstümden beri,
Üşütsün ürpertsin cansız bedenimi.

Karşı yolda olsun benim son yerim,
Buğday tarlaları çalkalansın sabah yeliyle,
Gömsün beni o vefasız o zalim,
Söylediğim yere kendi eliyle.

354. NE OLUR

Sevdaya mı kaldı aşka mı kaldı,
Mecnun gibi dağı delsen ne olur.
Kimler bu dünyada muradın aldı,
Doğruyu güzeli bilsen ne olur.

Sığılmaz bu dünya kullarına dar,
Olmaz ki kimseye başa kadar yar,
At murattır meydan oldu Üsküdar,
Gidip de bir daha gelsen ne olur.

Her derenin bir gün çağlaması var,
Her başın bir başka bağlaması var,
Nasılsa sonunda ağlaması var,
Oynasan eyelensen gülsen ne olur

Coşarî kim dinler bilmem ki sözün,
Toprakla dolacak senin de gözün,
Eğer bu dünyada kalmasa izin,
Yaşasan ne olur ölsen ne olur.

355. GİBİ

Duman duman boran borandır gönlüm,
Her gün Kafkasların olduğu gibi.
Yeşerip bağımda açmadı gülüm,
Mevsimsiz güllerin solduğu gibi.

Silemem beynimden olmuyor sensiz,
Çekip gittin anlamadım nedensiz,
Zalim gurbet elde kaldım kimsesiz,
Mısırdaki Eyüp'ün kaldığı gibi.

Felek bize kesti bak faturayı,
Unuttum günleri haftayı ayı,
Kurtulamam senden aldım yarayı,
Ceylanın avcıdan aldığı yara gibi.

Herkes halay çeksin oynasın bari,
Hep gülün eğlenin çekmeyin zârî,
Efkârî'nin torunu olur Coşarî,
Al dertli sazını çal Ardanuç'ta.

Açtık elimizden uçurduk kazı
Kanat taksa ulaşamaz bu kazı,
Der Coşarî dertli çaldım bu sazı,
Mecnun'un Ferhat'ı çaldığı gibi.

Sabit yerim yoktur gezer dururum,
Mekânım yok ömrüm yollara mahkûm.
Haksızlığa başkaldırır gururum,
Tanrım etme beni kullara mahkûm.

356. MAHKÛM

Beyaz sarı siyah insan iç içe,
Barışla kardeşlik bitmeyen külçe,
Kartal pençesinden kurtulan serçe,
Çınar ağacında dallara mahkûm.

Uzanan az olur yoldan düşersen,
Gideceğin doğru yönü şaşarsan,
Donacaksın kutuplarda yaşarsan,
Olursun keçeye şallara mahkûm.

Paşa hesap sorar bey hesap sorar,
Dakika saati say hesap sorar,
Haftalar zor geçer ay hesap sorar,
Coşarî çileli yıllara mahkûm.

3.1.11. Taşlamalar

3.1.11.1. Topluma Taşlama

-8'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

357. YOK

Yeter ki karnımız doysun,
Fazlasında gözümüz yok.
Hak edene helal olsun,
Çalışana sözümüz yok.

Düşe kalka sağdan soldan,
Adliyeden karakoldan,
Nasıl geçtiyse bu yoldan,
Kayda değer işimiz yok.

Treni kaçırdık bir anda,
Sarhoş ayyaş dört bir yanda,
Hep kaldık arka planda,
Ön safhada yüzümüz yok.

Der Coşarî durduk coştuk,
Dertsiz başa bela aştık,
İşi yokuşuna koştuk,
Sanırsın hiç düzümüz yok.

358. GELİYOR

İnsan meclisinde insanlar olur,
Hayvan meclisinden sığır geliyor.
Hayat devam eder canlılar ölür,
İster ağla ister bağır geliyor.

Aklı az gördüm kafalarda,
Nice ıstıraplar var cefalarda,
Çıkmış uyanıklar ön sefalarda,
Geriden kör topal sağır geliyor.

Coşarî kalmadı güman değişti,
Sevgi saygı kalktı iman değişti,
Uyduk Avrupa'ya zaman değişti,
Eski kuşaklara ağır geliyor.

359. GÖRDÜM

Kör olsaydı gözüm görmez olsaydım,
Dostu dosta fitne atanda gördüm.
Kalıbına baktım ben adam sandım,
Servetine haram katanda gördüm.

Mümin olan ahretine çalışır,
Hayat denen bu bulvarda yarışır,
Biri boğaz içen nice yük taşır,
Arsızı yan gelip yatanda gördüm.

Onu da doğurmuş sanki bir ana,
Asker diye büyötmüş ya vatana,
O namussuz kahpe para uğruna,
Kardaş bacısını satanda gördüm.

Coşarî der ben savunursam arsız,ı,
Geçmez yüreğimde bu zalim sıız,ı,
Bu yoldan çok geçmiş hırlı hırsız,ı,
Mezarında baykuş ötende gördüm.

360. GİBİDİR

Küsüp mevsimlere darılır bülbül,
On bir aydır güle yasta gibidir.
Bir şeyi yürekten yapmasa gönül,
İşten anlamayan usta gibidir.

Hepsi gerçek olmaz hayaller düşler,
Bir baltaya sap olamaz serkeşler,
Zorundan gönülsüz yapılan işler,
İçini çekmemiş pasta gibidir.

Yaz Coşarî derdin bir kısmını at,
Değişmez dünyanın düzeni berbat,
Parasız davana bakan Avukat,
Özelden girmemiş hasta gibidir.

361. İTHAL

Kendi aklımızla gezemez olduk,
Oldu yurttaşımız zatımız ithal.
Sağlam olsun diye mütahit bulduk,
İşçimiz binamız katımız ithal.

Sanırsın bu ülke yaşamıyormuş,
Kendi sorununu aşamıyormuş,
Nasılsa Türk'tür ki koşamıyormuş,
Arap'la İngiliz atımız ithal.

İnsanda kendine olacak güven,
İlaçta dışardan yok bizde derman,
Ne olacak bilmem git bu devran,
Avrupa'dan gelir itimiz ithal.

Kimi ulaşamaz yoldan yakınır,
Kimisi tuttuğu daldan yakınır,
Köylü beslediği maldan yakınır,
Yine sucuğumuz etimiz ithal.

Kuş giribi olduk nice can aldı,
Tedigin bu millet müşkülde kaldı,
Birçok kere çıktı emdi kan aldı,
İnan böceğimiz bitimiz ithal.

Amerika bölüm bölüm yutuyor,
Borçlu kaldık kalpler güm güm atıyor,
Kendi çıkarına ışık tutuyor,
Bütün barajımız hattımız ithal.

Der Coşarî ince fikire daldık,
Hep topu tüfeği dışardan aldık,
Bosna'ya Lübnan'a seyirci kaldık,
Uçağımız ithal yatımız ithal.

362. YARALI

On bir aydır feryad eder ah eder,
Bülbül de yaralı gül de yaralı.
Yiğidi tüketip gurbet mahfeder,
Stemde yaralı dil de yaralı.

Dünyanın çilesi sevgiden çoktu,
Ferhat aşkından zindana soktu,
Demek ki kaderde kavuşmak yoktu,
Mecnun da yaralı çöl de yaralı.

Ölümlle tükenir canlının sonu,
Bırak kötülüğü sen şunu bunu,
Rastlar bir gün bir avcının kurşunu,
Ördek de yaralı göl de yaralı.

Coşarî mevsimsiz uçuyor kazlar,
Müzik diye caz çalıyor yobazlar,
Kalmadı ozanlar ötmüyor sazlar,
Mızrap da yaralı tel de yaralı.

363. KÖR MEHLÜT

Amaçsız yaşamak boşa iş tutmak,
Yalandan yorulmak zor Mevlüt zor.
Adettir büyükte küçüğü yutmak,
Dolaşır üstünde tur Mehvüt tur.

Dost olmayan acıları dindirmez,
Yaş kocamış hiç içime sindirmez,
Zemherinde ayaz çekse söndürmez,
Yanar yüreğinde kor Mevlüt kor.

Unutmuş ne bilsin haftayı ayı,
Böyle görmüş böyle yaşar dünyayı,
Son gördüğün o gafletli rüyayı,
Yine hayırlara yor Mevlüt yor.

Der Coşarî dünya böyle ne yapak,
Dizinde şal pantul başında papak,
Yüzünde asrın izi gözünde çapak,
Kalmış bir gözüyle kör Mevlüt kör.

364. KAYBETTİK

Başka başka şehirlere göç ettik,
Köyü kasabayı ili kaybettik.
Aslını nerede unuttuk gittik,
Sılaya dönecek yolu kaybettik.

Bir bak hele bize bu mu yakışır,
İş bulamaz birbiriyle takışır,
Evlat kalkmış babasına çıkışır,
Ağzımızda tatlı dili kaybettik.

Kimi ağa oldu kimisi maşa,
Bir sürü pis işe basıldı kaşa,
Saç ektiler doktorlar çok ayaz başa,
Fiziği kazandık keli kaybettik.

Ben ondan yoksulum o benden çalar
Hak etmiş yiyemez avucun yalar
Saymakla tükenmez birçok dalgalar
Denizi taşırdık gölü kaybettik.

Coşarî olmuşun başına buyruk,
Yazıp da iş alma gel topla kuyruk,
Hazırlık peşinde olduk tek yumruk,
Dostluğa uzanan eli kaybettik.

365. OLMUYOR

Nasıl oynadıysak biz bu oyunu,
Ayak takımının gafı olmuyor.
Kaçırдың mı işin bir kuyruğunu,
Masör antrenör kati olmuyor.

Ne iş düşünürler ne de bir yasa,
Kimsenin umurunda olmaz piyasa,
Her gün çevirirler yuvarlak masa,
Ayyaş takımının safi olmuyor.

Bu yalan dünyadan ne istiyorlar,
Olmayacak şeyi arzuluyorlar,
Erkek yapar ise çapkın diyorlar,
Kadın bir düşerse affı olmuyor.

Der Coşarî herkes bin bir uğraşta,
Geçim derdi için yemekte aşta,
Avşar'ın tüp bebek medyada başta,
Bizde on tanenin lafı olmuyor.

366. ONDA VAR SENDE YOK

Bilmem niye böyle farklı insanlar,
Huzur onda var sende yok.
Nasıl da kaldırır bazı vicdanlar,
Haya onda var sende yok.

Kimseyi acımaz var ise çıkar,
Bir pire uğruna yorganı yakar,
Acıması yoktur beynine sıkar,
İman onda var sende yok.

Bir gülücük atar ortalık kaynar,
Bakınca kendini bir adam sanar,
Anası pavyonda kız bende oynar,
Namus onda var sende yok.

Hiçbir iş yapmamış bedeni yorgun,
O gün karnı doyar yapmışsa vurgun,
Karıyla kavgalı evlatla dargın,
Uyum onda var sende yok.

İhtiyacı yoktur hiç eşe dosta,
Ne endişesi var ne gönlü yasta,
Baba morgda yatar ana dar hasta,
Neşe onda var sende yok.

İyileşmez Coşarî sendeki yara,
Dost odur yetişsin düşende dara,
Yoksula uğramaz namussuz para,
O da onda var sende yok.

367. YAZIKLAR OLSUN

Mevla'm akıl vermiş hür yaşa diye,
Doğrudan sapana yazıklar olsun.
İyilik insanlık dururken niye,
Varlığa tapana yazıklar olsun.

Dostça yaşa sakın yolundan şaşma,
Kendimi iyi tanı haddini aşma,
Arkadaşımı seç pusuya düşme,
Tuzağı kapana yazıklar olsun.

İyilik dururken kötülük niçin,
Sıracağız bunda sıradan geçin,
Kendi çıkarına menfaat için,
Yoksuldan kırpana yazıklar olsun.

Coşmuşsa Coşarî durulur bir gün,
Yıpranır bedenler yorulur bir gün,
Adalet masası kurulur bir gün,
Haksızlık yapana yazıklar olsun.

368. GÜLMESİN

İnsanlar içinde fikirler başka,
Göre göre haksız olan gülmesin
Kimisi çadıra kimisi köşke,
Haramla serveti bulan gülmesin

El tutmasın bir düşkünün darına,
Her işi yaparsa kendi karına,
Hep menfaatine çıkarlarına,
Konuşursa her gün yalan gülmesin.

Her işin içinde yaparsa hile,
Düşkünü acımadan vuruşa sille,
Fakirin elinden sen bile bile,
Onun ekmeğini çalan gülmesin.

Coşarî gel çekme ah ile zârı,
Vardır o tarafta cehennem nârı,
Bu yaşlan dünyanın imkânsızları,
Tasarım ne olur o tarafta gülmesin.

369. SİTEMİM VAR

Sitemim var sana be yalan dünya,
Viran ettin haram düşmüş bağ gibi.
Derdin ızdırabın kalmaz üstümden,
Bakamı bekleyen dağ gibi.

Gerçekleri görmez bir türlü gözü,
Sahteye alışkın doğuştan özü,
Toplumda dinlenmez o sahte sözü,
Yine süt üstünde gezer yağ gibi.

İrili ufaklı düzelt yap olmaz,
Aslı bozuk tut elinden öp olmaz,
Bu dünyada bir baltaya sap olmaz,
Yontma taş devrinden kalmış çağ gibi.

Coşarî dertlerin içinde kaynar,
Düşmüşlerin aciz hali yanar,
Anası pavyonda kız barda oynar,
O dolaşır gezer yüzü ağ gibi.

370. NEDEN

Madem yaşamaya geldik dünyaya,
Acaba itişip kakışmak neden?
Bunca sevgileri çıkarıp zaya,
Bin bir kötülükle takışmak neden?

Yaşam çok kısadır biter çok erken,
Anlamazsın ha bö'n ha yarın derken,
Gül güneşlik misli anber takarken,
Pislikler içinden kokuşmak neden?

İyilik ilkindir doğruluk özüm,
Bunun için kızarmaz bir yerde yüzüm,
Dostlukla oluyorsa her işte çözüm,
Daha dik kafayla çıkışmak neden?

Der Coşarî yanışımı dediğim sözler,
Sıracıyız bu yalan dünyada bizler,
Ağlamasın gözler hep gülsün yüzler,
Acaba hırçınca bakışmak neden?

371. ŞAŞMA

Aziz dostlar kötü zamana kaldık,
Horoz susup tavuk öterse şaşma.
Devir geçti Avrupa'dan ders aldık,
On beşinde kızın yiterse şaşma.

Yoldan düşme sakın sonunu bekle,
Kıçan tekme yersin istersen tekle,
Sen yine sen yine boyun eğ önün ilikle,
Bir gün oğlun kafa tutarsa şaşma.

Unutma nice dünyada zalimler üstün,
Kendin iyi taşı deldirme postun,
Üzerine değer biçilmez dostun,
Seni beş kuruşa satarsa şaşma.

İnsanoğlu yaşlandıkça bocalar,
Söner gider nice tüten bacalar,
İlim görmüş irfan görmüş hocalar,
Servetine haram katarsa şaşma.

Coşarî der yaşlandıkça bocalar,
Söner gider nice tütün bacalar,
İlim görmüş irfan görmüş hocalar,
Servetine haram katarsa şaşma.

372. YARATMIŞSIN

Tanrım bunca canlı senin eserin,
Onlara can vermiş göz yaratmışsın.
Severim ben Yaratan'dan ötürü,
Ama birçok sahte yüz yaratmışsın.

Kimi uzak durur bunca şenlikten,
Kimisi usanmaz bir kötülükten,
Yılanı da çıkaracak delikten,
O kadarda tatlı söz yaratmışsın.

Haram niye helal aşın yanında,
Çiçek daha güzel taşın yanında,
Kulum üşür diye kışın yanında,
Baharda yetmemiş yaz yaratmışsın.

Kötü yolu seçen görmez cennetin,
Dürüst taşısalar bu emanetin,
Kürt, Alevi, Sünni senin ümmetin,
Bizi de sahilde Laz yaratmışsın.

Keşke zalimlara sorsan anında,
Kiminin haram var sanki kanında,
O kadar gereksiz kulun yanında,
Tanrım doğruları az yaratmışsın.

Kimine çok tatlı servetin, malın,
Kendileri yutar sormazlar halın,
Bir sürü kodaman ensesi kalın,
Bizi yolunacak kaz yaratmışsın.

Kim demiş ki burada kalırım diye,
Başa kadar mutlu olurum diye,
Bir gün emanetin alırım diye,
Tahta tabut, kefen bez yaratmışsın.

Duygusalım deryalara daldım ben,
Terbiyemi atalardan aldım ben,
Yaşım geçti bak ihtiyar oldum ben,
Sanki beni biraz tez yaratmışsın.

Ben yalan dünyada çok şey gördüm,
Böyle düşe kalka bir devran sürdüm,
Belki huzurunda günaha girdim,
Nidem Coşarî'yi düz yaratmışsın.

373. YAKIŞMIYOR

Bizim kitabımız dinimiz kutsal,
Ondan adaletsiz iş yakışmıyor
Eğer namusluysan bul dengini al,
Kolunda ayarsız eş yakışmıyor.

Sığır sürüsünde boğa da güzel,
Merhameti varsa ağa da güzel,
Baharda ağaçta doğa da güzel,
Kafeste kapalı kuş yakışmıyor.

İsterse dost olsun ister el olsun,
Beslediğin duygu hep güzel olsun,
Gençler elinizde çiçek gül olsun,
Sizlere top tüfek taş yakışmıyor.

Coşarî der lale çiğdem sürdüsün,
Mevsiminde açan bir gonca gülsün,
Mavisi de gülsün yeşili de gülsün,
Senin gözlerine yaş yakışmıyor.

374. ŞİMDİ

Temiz bir sayfa var zalim hayatta,
Yok yere kırıştı büzüldü şimdi.
Nerde işledim bilmem ki hata,
Bir kalemle kuyum kazıldı şimdi.

Olunmaz ki dostum böyle duyarsız,
Bu saatle düzen gider ayarsız,
Nasıl olunuyor çalmadan hırsız,
Bu iş bu kadar mı çözüldü şimdi.

Zaten yolda kalır kör, topal, aksak,
Bir perdeyi açıp arkaya baksak,
Köyde oturupta kömür mü yaksak,
Buna memur beyler üzüldü şimdi.

Memur bir söylesin sen ne dersin öyle,
Böyleler ekmeğin istemesen öyle,
Yok mu vatandaşı savunan madde,
Yine garibanlar ezildi şimdi.

Orman devlet malı keşke korunsa,
Gerçekten kesenler çalanlar yansa,
Jandarma memurdan iyi dolansa,
Ormanın kanunu bozuldu şimdi.

Gel de yaşa dostum yalan dünyayı,
Kalmamış yeminin doğrunun payı,
Sona kaldı kıvırttılar olayı,
Suç benim haneme yazıldı şimdi.

Bul Coşarî doğru dürüst saf ama,
Yasa buysa vurun benim kafama,
Hâkim Bey'im benim temiz sayfama,
Yalandan bu sicil çizildi şimdi.

375. TORPİL VAR

Eşit mi geldik ki biz bu dünyaya,
Bu dünyanın çıkışında torpil var
Kimisi doğuştan atıldı zaya,
Bu sınavın akışında torpil var.

Çoktan usandılar yetindik azla,
Kimisi el bebek doğuyor nazla,
Bizim sırtımızda yükümüz fazla,
Bu hayatın yokuşunda torpil var.

Kiminin doğuştan hazırdır aşısı,
Kimi ölene dek boğaz savaşı,
Kimi yeşil gözlü kimisi şaşı,
Bu gözlerin bakışında torpil var.

Kimi asıl üye biz kenardan ek,
Para pul mu var ki dolaşak gezek,
Suzan parfüm sıkılmış Fatma tezek,
Boram boram kokusunda torpil var.

Coşarî imzala sen de bu kartı,
Tükenmez dünyanın bu zartı zurtı,
O senin partinmiş bu benim partim,
İşe girip çıkışında torpil var.

376. KONUŞUN

Ne düşüldü şu türbanın peşine,
Vatandaşın dertlerini konuşun.
İster çarsın ister taksın başına,
Yara olmuş sırtlarını konuşun.

Kimsenin yüzüne dönüp bakamaz,
Yalpa vurur bir gün düşüp kalkamaz,
Borçlu kaldı bir içinden çıkamaz,
Şu kredi kartlarını konuşun.

Bu hayatın cilvesiyle yarışır,
İşsiz kalmış kötü yola karışır,
Bir tek muaneyeye bir ay çalışır,
Hasta düşmüş fertlerini konuşun.

Görün Avrupa'dan çıkan oyunu,
Ortak aldı barajını suyunu,
Çobansız kalırsa kapar koyunu,
Çakalını kurtlarını konuşunu.

Coşarî nin varsa söyle suçunu,
Türbanı bırakın örtün kıçını,
Durdurun köylünün şehre göçünü,
Viran olmuş yurtlarını konuşun.

3.1.11.2. Avrupa Kültürüne Taşlama

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

377.NELER DEĞİŞTİ

Artık üye olduk biz Avrupa'ya,
Düzen aynı düzen yapı değişti.
Konut kredisi var aydan aya,
Bina aynı bina kapı değişti.

Bir teselli bulup oyalanırız,
Bizde makyaj yapar oyalanırız,
Doktorumuz vardır ilaç alırız,
Derdimiz aynı dert hapı değişti.

Neyse destek bulduk Amerika'dan,
Okey aldık Fransa'dan Londra'dan,
Yerlerimiz geçti hep kadastradan,
Hozan aynı Hozan tapu değişti.

Coşarî der dostlar sıktı kalanlar,
Müziği diskosu doldu salonlar,
Bel seksene indi dar pantolonlar,
Avrat aynı avrat çapı değişti.

3.1.11.3. Paraya Taşlama

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

378. PARA

Ben dünyada kendimi bildim bileli,
Çocuğun yattığı beşikte para.
Paranın üstüne kurulmuş dünya,
Evinizin damı eşikte para.

Kimi para ile çekmiş rahata,
Kimi para için yapmış hata,
Kimi para için küsmüş hayata,
İnsanın sevgisi aşkı da para.

Kimisini göç ettirmiş yerinden,
Kimisini düşündürür derinden,
Kimini ayırmış nazlı yârinden,
Garibin gurbeti hasreti para.

El uzatıp hangi dala tutsan da,
Çekip diyar diyar burdan yitsen de,
Bir gün bu dünyadan ölüp gitsen de,
Üstüne örtülen kefende para.

3.1.11.4. Şehir Hayatına Taşlama

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

379. ŞEHİRLİ OLDUM

Niye geldim köyden şehirli oldum,
Biriken derdimi beş etti şimdi.
Hasretim sılaya boşandım doldum,
Kanadı kırılmış kuş etti şimdi.

Mevsim mi değişti leylek geçmiyor,
Ufuklar çok uzak gözüm seçmiyor,
Zaman geldi lale sümbül açmıyor,
Yazı baharımı kış etti şimdi.

Yudumlardım çayı çıkan demiyle,
Medyaya çıkmazdım iş gündemiyle,
Kol kola gezerdim Mehmet emmiyle,
Kızın patronuyla iş etti şimdi.

Der Coşarî köyde dört yana baktım,
Bir kıza bir oğula bir ana baktım,
Çevirdim boynumu bir bana baktım,
Düz bakan gözümü şaş etti şimdi.

3.1.11.5. Popüler Kültüre Taşlama

-Yedekli Koşma Şeklinde Söyleneneler

380. NERDEN ÖĞRENDİN

Gel benim evladım saygıyı öğren,
Başiboş gezmeyi nerden öğrendin?
Asaletin belli bir fidansın sen,
Vurmayı ezmeyi nerden öğrendin?

Nerden öğrendin?

Nerden öğrendin?

Gönüller kırmayı

Nerden öğrendin?

Bir gencin içkisi hapyı mı olur,
Yontmadan baltanın sapı mı olur,
İyilikle açılmaz kapımı olur,
Zorlukla çözmeyi nerden öğrendin?

Nerden öğrendin?

Nerden öğrendin?

Atmayı vurmayı

Nerden öğrendin?

Niye duruyorsun sen öyle sinsi,
Sanırsın değişmiş bu neslin cinsi,
Niye çekmişsin ki siyaha lensi,
Gözünü süzmeyi nerden öğrendin?

Nerden öğrendin?

Nerden öğrendin?

Gönüller kırmayı

Nerden öğrendin?

381. SALLIYOR

İş bulamayanlar sanatçı oldu,
İki sözcük bulan çıkıp sallıyor.
Ortalık pop müzik arajman doldu,
Ajdar bile sahnelerde sallıyor,

Sallıyor sallıyor o da sallıyor,
Korkarım bu sanat bize sallıyor.

Kimisi pop star kimisi özgün,
Gerçek sanatçılar bakıyor üzgün,
Ses önemli değil fiziği düzgün,
Bir de dans öğrenmiş çıkıp sallıyor.

Sallıyor sallıyor o da sallıyor,
Korkarım bu sanat bize sallıyor.

Takmışlar üstüme yeşil alı,
Kırpikleri takma saçları kınalı,
Açıp çevirsem hangi kanalı,
Bakarsın ki biri çıkmış sallıyor.

Sallıyor sallıyor o da sallıyor,
Korkarım bu sanat bizi sallıyor.

3.1.11.6. Telefona Taşlama

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

382. TELEFON

Aldı cepten cebe çekti mesajı,
Kime aşk sözcüğü yazdı telefon.
Kol kola girip de kır pasajı,
Çıktı manıyla gezdi telefon.

Ne suçlusu belli ne öyle haklısı,
Takmış çalar zili en oynaklısı,
Kalmadı kimsenin gizli saklısı,
Nasıl kuyuları kazdı telefon.

Her türlü borçların yanında geldi,
Faturası ayın onunda geldi,
Kötü haber olsa anında geldi,
Dostu akrabayı üzdü telefon.

Kaplan gibi kükrer o saz da çalar,
Pop müzik aranjman o caz da çalar,
Cami cemaate, namazda çalar,
Birçok adetleri bozdu telefon.

Çobanında yaylasında dağında,
Dedemin cebinde bu son çağında,
Şoför beyin yolda o kulağında,
Nice yayaları ezdi telefon.

Coşarî nelere biz değer biçtik,
Tam karlı işmiş sonunda seçtik,
Avrupa'yı sade biz onda geçtik,
Onları arkada dizdi telefon.

3.1.11.7. Televizyon Programlarına Taşlama

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

383. KİM RÜKÜŞ

Abudabi dedi şahane pazar,
Baktım ki kim dik kim yokuş,
Popon iyi salla fiyakan bozar,
Acaba kim şık kim rüküş?

Sanırsın ki medya sanki savaşta,
Haber olsun diye herkes uğraşta,
Tarkan listede de yine başta,
Halkın türküsünde yine kar çöküş.

Kim meyhanede içer derdinden,
Kim para için ayrı yurdundan,
Herkes birbirinin atar ardından,
Bu nasıl kıvırtma bu nasıl çöküş.

Yaz Coşarî ister seni yaksınlar,
Huzuruna gerçeklerle çıksınlar,
Perdelerim arkasına baksınlar,
Kim daha çok seksi kim daha rüküş?

3.1.11.8. Yeni Nesle Taşlama

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

384. KALDI

Nerde görücüyle başlayan aşklar,
Eskilerin gönlü hep paslı kaldı.
Nerde samanlıklar nerde seyranlar,
Binaların tavanı hisli kaldı.

Bizim soyumuzdur Havva'yla Âdem,
Bu sırra ne olur basmayın kalem,
Şakpalı Yaşuraklı nenem dedem,
Örneklerim duvara yaşlı kaldı.

Sanırsın olmuşlar duvaklı gelin,
Sanki maskarası olmuşlar elin,
Nasıl sevdaymışsa Caner'le Tülin,
Kanaldan kanala muhabbet kaldı.

Der Coşarî söyle toplum uyar,
İsterse desinler fikirler bayat,
Şimdi aşkla sevda para maddiyat,
Ne Leyla ne Şirin ne Aslı kaldı.

385. BEĞENMEZ

Bu yeni nesili anlamaz oldum,
Babanın işini biri beğenmez.
Sadece elinden parayı alır,
Üstünde nasırı kiri beğenmez.

Tırpan biçtik ceviz döktük sırıkla,
Az mı gezdik yolda tahta çarıkla,
Yine gelmiş karnede ki kırıkla,
Ama ayağında deri beğenmez.

Çekemez babanın bir azarını,
Keşke düşünseler kendi karını,
Nerden bilsin dedenin o ne canını,
Zaten sülaleden eri beğenmez.

Ne derki yanında çok pasif baba,
Boşa mı bu emek boşa bu çaba,
Altında son model olsun araba,
Kalırsa birinden geri beğenmez.

Uymuyor Coşarî benim çağıma,
Buharda kat yağdı gönül koymaz,
Ben kurban olurum toprağıma,
O ise doğduğu yeri beğenmez.

386. NEY EDEM OĞUL

Bana diyersin ki çalışma nenede,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.
Kırıldı kanadım öldiye dedey,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Küçük oğlan kaçtı heyir vermiyer,
Böyugi küsmiştür burya gelmiyer,
Gelin Bursalidur köyü bilmiyer,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Bağ bahçeyi elaca domuzlar eştı,
Tuzağa komşinin köpeği düştı,
Bir kız vardı o da uzağa köştı,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Abu yerler hep elaca bizimdür,
Tuti dedey tıktı iki gözündür,
Nedem kör boğaza yemek lazumdur,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Erügi kirezi ayular yiyer,
Armutların tallarını kırıyer,
Teneke çalışıyerim köyde saniyer,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Kimsadan mi çalem yiyem mi haram,
Cehennem olurum geldi mi sıram,
Korkmayın benim yordamım tastamam,
Sen çalışmıyen da ney ediyen oğul.

Çeperler eylaca çürüdi kaldı,
Bir tek cerek kestım ormancı gordı,
Yerine iki kerem mühendis geldi,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Mal mülk satmış dağ yoğidi,
Bir inek kalmıştı iptâ boğundi,
Parayınan aliyerim yoğurdi,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Yıkıldı evimin orta direği,
Gazel yakanda yaktım mereği,
Tayanur mi buna nene yüreği,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Eyyaki ocakta bir duman tütiyer,
Ben olmasan bura küldan batıyer,
Altmış beş mayışı bana yetmıyer,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

Allah'im dededen ağa olsaydı,
Çil çocuk yüzüne hasret kalsaydı,
Teşke hiçbirini toğurmasaydı,
Ben çalışmıyem da ney edem oğul.

3.1.11.9. Siyasilere Taşlama

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

387. BATIRDI

Nere gidiyoruz bilmem ki hızla?
İşler hep çıkmaza sardı batırdı.
Biri eksik çıkar birisi fazla
Bizi bu hesapsız tartı batırdı.

Vatandaşın boğazıyla savaşı,
Zehir ediyorlar ekmeği aşısı,
Zaman bulur isen bir başın kaşısı,
Çardılar bir kredi kartı batırdı.

Uykudasın dostum artık bir uyan,
Eller aya çıkar biz kaldık yayan,
Bağlı popumuzda yakacak ceyran,
Biri eksi biri artı batırdı.

Coşarî gözyaşım içime gider,
Millet can derdinde geçime gider,
Borç alırız para seçime gider,
İnan Türkiye'yi parti batırdı.

388. ÇIKMADI

Uzun yıl bekledim değişir diye,
Bir türlü üstünden huyu çıkmadı.
Ne bir çiçek gördük ne de hediye,
Cebinde ki para ayı çıkmadı.

Her türlü dostuna açıyor kucak,
Şükür iyi kötü kaynıyor ocak,
Kim vermişse almış meyve sıkacak,
Portakalın bile suyu çıkmadı.

Ne beye eğilir ne tanır paşa,
Atmıştır vitesten takmıştır boşa,
Bir ton patatesi sattı altmışa,
Çuvalda cil sökü kuyu çıkmadı.

Bu değil ki yaptığının ilkisi,
Ne çakalı belli nede tilkisi,
Elde kaldı beş tavuktan ikisi,
Bir türlü bir yerden tuyi çıkmadı.

Arkadaş kitlesi dolu dört yanı,
Nereye olsa gider sıkılsa canı,
En sonunda oldu parti başkanı,
Barajı geçecek oyu çıkmadı.

Her işte düzenli emek isterdim,
Bende her fantezi yapmak isterdim,
Bende selvi boylum demek isterdim,
Bir türlü adamın boyu çıkmadı.

3.1.11.10. Bursa'ya Taşlama

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

389. BURSA'YI

Dostum ziyarete geldim bayrama,
Öyle aval aylak gezdim Bursa'yı,
Evde oturanda dayandım çaya,
İzledim uzaktan süzdüm Bursa'yı.

Yanlış iş tutanlar kendini mahveder,
Gündüz kimse kalmaz çıkıyor evden,
Gece on ikide gelir kahveden,
Çok kısa zamanda çözdüm Bursa'yı.

Coşarî kaçırmaz gözünden bil ki,
Köyde ki aslanlar burada tilki,
Şimdi hiç düşünmem ilerde belki,
Aldım son sayfaya yazdım Bursa'yı.

3.2. COŞARI'NİN ŞİİRLE HABERLEŞMESİ

3.2.1. Coşarî'ye Gönderilen Şiirler

3.2.1.1. Servet Aydın'dan Coşarî'ye

390. GİDERİM

Dinle sözlerimi Coşarî usta,
İran yollarına aşar giderim.
Yalvarırım beni yaradan biraz,
Hallarıma ben de şaşar giderim.

Seksen birde aşk geldi bana,
Gözlerimden yaşları döker giderim,
Darılma ustam sen dahi bana,
Dumanlı dağları aşar giderim.

Şair Servet senin halinden bile,
Umman deryasına düşer giderim,
Bir hatıra yazdım Coşârî sana,
Kerem Aslı gibi pişar giderim.

(Servet Aydın)

3.2.1.2. Engüni'den Coşarî'ye

391. GİTTİ

Ne dostlarım sorar ne arar eşim,
Kendi dertlerime sarıldım gitti.
Isıtmıyor artık doğan güneşim,
İlk bahara yaza darıldım gitti.

Olmadı yüzümün yaşın silenler,
Hasta düştüm yine olmaz gelenler,
İyi günlerimde yüze gülenler,
Şimdi dost elinden vuruldum gitti.

Uçurdum ben artık kafesten kuşu,
Yedim son rauntta kaderden tuşu,
Ağır geldi dostum hayat yokuşu,
Çıkamam ki düze yoruldum gitti.

Etme kahpe felek bak hallarıma,
Çığ düştü aşamam bu yollarıma,
Mevsimsiz kar yağdı dost kollarıma,
Yeşermez filizim kırıldım gitti,

Dertli Engüni'yim ağır yüklerim,
Günden güne üzerine eklerim,
Neyi arzularım neyi beklerim,
Şimdi bir köşede kurulduğum gitti.

(Engüni)

3.2.2. COŞARİ'NİN GÖNDERDİĞİ ŞİİRLER

3.2.2.1. Coşarî'den Servet Aydın'a

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

392. GİDERİM (Servet Aydın'a Cevap)

Yalan dünya bir imtihan dünyası,
Saygıya sevgiye koşar giderim.
Vardır bu âlemin fiş faturası,
Tüm kötülükleri boşar giderim.

Elendim de geçtim ince elekten,
Yamalı ceketten kolsuz yelekten,
Çok çektim hayatta kahpe felekten,
Kimi kalkar kimi düşer giderim.

Çoktur ki yüzümde parfümün kokusu,
Ne bir efsaneyim ne de berduşum?
Bağlandım kopamam ben buradan
Doğa cennetinde yaşar giderim.

Âşık Coşarî'yim halden anlarım,
Doğruya gidecek yoldan anlarım,
Servet amca dertli kuldan anlarım,
Açar dertlerini deşer giderim.

393. USTAM (Servet Aydın'a Cevap)

Bu aşkın deryası kaynar içimde,
Ben o devreleri aştım be ustam.
Sunuldu önüme türlü biçimde,
Erenlerden bâde iştim be ustam.

Âlim olanlara istemez niyaz,
Bir tek dostum oldu benim telli saz,
İnan ki o gecem gündüzden beyaz,
Geceyi gündüzden seçtim be ustam.

Can dayanmaz âşıkların ahına,
Çekecek girerse kim günahına,
Ben sevdamı vermem inan şahına,
Onunla kefenim biçtim be ustam.

Yazdı bu Coşarî en sadık dosta,
Bedeni yaşlanmış yüreği yasta,
Şair Servet Aydın saygımdan usta,
Sanma ki önünden kaçtım be ustam.

3.2.2.2. Coşarî'den Engüni'ye

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

394. GİTTİ (Engüni'ye Cevap)

Acısıyla tatlısıyla bir hayat,
Çektim düşe kalka yorulduğum gitti.
Üç beş kelimeyle olmaz izahat,
Felek ben senle darıldım gitti.

Yedim ekmeğinden içtim suyundan,
Yanından kaldım ya aldım huyundan,
Soyun gelir dadaşların soyundan,
Çoruh boylarında duruldum gitti.

Zehir oldu acı dil yüreğimde,
Çok şeyler saklıdır bil yüreğimde,
Gönlüm takım oldu pil yüreğinde,
Çalar saat gibi kurulduğum gitti.

Pahalı kumaştım ucuza sattın,
Bir bardak misali raftan attın,
Tanrım beni çok duygusal yarattın,
Bu kahpe dünyaya kırıldım gitti.

Hesap verir oldum çıkan her sestem
Bunadım usandım çoğalan sestem
Gençlik kuş misali uçtu kafesten
Acem avcıya vuruldum gitti

Coşarî hedefe var adım adım,
Dertten ahlayanlar duyar feryadım,
Çiğer parça parça kırık kazandım,
Kötü kaderime sıkıldım gitti.

395. GİTTİ

Ne dostlarım sorar ne arar eşim,
Kendi dertlerime sarıldım gitti.
Isıtmıyor artık doğan güneşim,
İlkbahara yaza darıldım gitti.

Olmadı gözümün yaşın silenler,
Hasta düştüm yine olmaz gelenler,
İyi günlerimde yüze gülenler,
Şimdi dost elinden vuruldu gitti.

Uçurdum ben artık kafesten kuşu,
Yedim son rauntta kaderden tuşu,
Ağır geldi dostum hayat yokuşu,
Çıkamam ki düze yoruldum gitti.

Etme kahpe felek bak hallarıma,
Çığ düştü aşamam bu yollarıma,
Mevsimsiz kar yağdı dost kollarıma,
Yeşermez filizim kırıldım gitti.

Dertli Engünî'yim ağır yüklerim,
Günden güne üzerine eklerim,
Neyi arzularım neyi beklerim,
Şimdi bir köşede kuruldu gitti.

3.2.2.3 Coşarî'den Gülhani'ye

-11'li Hece Ölçüsüyle Söylenenler

396. KADER

İkinci baharda bağlandım sana,
İçime zehiri döktün be kader.
Kaldırıp başını bir kez baksana,
Kahrından belimi büktün be kader.

Düştüm bak kalkamam bir elimden tut,
Kabre su koyacan ne gerek tabut,
Oldun üzerimde bir kara bulut,
Kalkamam üstüme çöktün be kader.

Doluda kaldırdım boшта kaldırdım,
İçinden çıkılmaz işte kaldırdım,
Ben kilomdan ağır tašta kaldırdım,
Sen ne taşınılmaz yüktün be kader.

Ateştin gönlüme girdin kaynadın,
Varımı tükettin yine doymadın,
Gülhanî'nin kaderiyle oynadın,
Kopardın ömrümü söktün be kader.

3.3. ÂŞIKLARLA KARŞILAŞMALAR

- Coşarî ile Şair Servet Karşışması

Servet Dinle sözlerimi Coşarî kardeş,
Aşkın deryasına daldın mı ustam.
Hiç gittin mi sen gurbet iline,
Mevla'dan ilmini aldın mı ustam.

Coşarî Ben doğaya tabiata aşığım,
Mecnun gibi çöle dalsam ne olur.
Gurbet kapıdadır ben alışığım,
Değer yok ilimli olsam ne olur.

Servet Sözlerim kitabet darılma buna,
Cevap yaz سوالim olacak sana.
Konamadım bende bir gonca güle,
Sen hiç viran bağda kaldın mı ustam.

Coşarî	Doğruysa sözlerin darılacak olmaz, Hayır varsa işte yorulmak olmaz, Dünya viran zaten sarılmak olmaz, Ben o viran bağda kalsam ne olur.
Servet	Salusen bir yılında aşk geldi başıma, Açtım sırlarımı dosta yarama, Bâde içtim yüzüm döndü İran'a, Dertlerim çora buldun mu ustam.
Coşarî	Düşme dostum düşme aşk ataşına, Bakmaz kara sevda gözün yaşına, Kel de derman olsa çalar başına, İyileşmez bu dert bulsam ne olur.
Servet	Bu şair Servet'ten hatıra kalsın, Sözün anliyana nasihat olsun, Coşarî beklerim cevabın gelsin, Yol üstü köyünden geldin mi ustam.
Coşarî	Der Coşarî vardır benim çok yanım, Kırmam dostlarımı rahat vicdanım, Dönerim bir dahi benim mekânım, Yolüstü köyünden gelsem ne olur.

3.4. MÂNİLERİ

Aşk çoğunlukta olmak üzere, her konuda yazılan bir nazım türü olan maniler dört dizeden oluşur. Genellikle 7 heceden meydana gelirler, beşli, sekizli, onlu ve on dörtlü kalıpları da vardır. İkinci dize hariç diğer dizeler birbiriyle kafiyelidir. Yani *aaxa* kafiye şeması şekliye oluşur.

Düz mâni, kesik mâni, artık mâni, cinaslı gibi pekçok çeşidi olan manilerin ortak yönü, genellikle ilk iki dizenin kafiye oluşturmak dışında bir misyonu yoktur. Bir şey

anlatmaz. Asıl anlatılmak istenen son iki dizede verilir. Coşarı'nın çok sayıda manisi yoktur. Manilerinin tamamı düz mâni biçiminde oluşturulmuştur.

Oğul oğul aş dökülür,
Yürekten yaş dökülür.
Sen başlattın Çobanoğlu,
Baş gitti yaş dökülür.

Oğul oğul yara bağla,r
Kim gelir yara bağlar,
Ozanlara sultandır,
Dostlarım kara bağlar.

Oğul oğul alan gider.
Bağ bozuk talan gider.
Güvenme bu dünyaya,
Buraya gelen gider.

Oğul oğul gam bıraktı.
Toplandın tam bıraktın.
Sen gittin Çobanoğlu,
Tarihte nam bıraktın.

Oğul oğul siz de bir gün,
Hep aynı izde bir gün.
Bu yol bizim yolumuz,
Geliriz bizde bir gün.

SONUÇ

Âşık edebiyatı ve âşıklık geleneği doğduğu günden bu yana gelişerek devam etmektedir. Milletın kùltürünün ve geleneğinin hafızası olan âşık tarzı şiir söyleme geleneği gelecek nesillere aktarılmalı ve onların da bu şiirlerden kendi paylarına düşeni almaları beklenmelidir.

Şiir söylemek özünde âşığa ait duyguların gün yüzüne çıkarılmasıymış gibi görünse de o duyguların yalnızca aşığa değil, içinde yaşanan topluma ait olduğu görülür. Günümüzde bu geleneği sürdürmek zor bir iştir. Zira gelişen teknolojiyle kültürler arası etkileşim artmış; popüler kültürün de etkisiyle geleneksel ve kültürel öğeler demode gösterilmeye başlanmıştır. Globalleşme kavramının hayatımıza girmesiyle özünden ve değerlerinden uzaklaşan toplumların sayısı artmıştır. Bu açıdan bakıldığında da âşık edebiyatını korumak, aslında kültürü ve medeniyeti korumaktır.

Âşık tarzı şiir söyleme geleneğinin giderek yok olduğu günümüzde, bu geleneğin canlı bir şekilde yaşatıldığı illerden biri de Artvin'dir. İldeki âşıklar festivallerde, yayla şenliklerinde ve düzenlenen çeşitli törenlerde bu geleneği devam ettirmektedirler.

Bu âşıklardan biri olan Coşarî, Artvin ilinin Ardanuç ilçesine bağlı Yolüstü köyünde yaşamaktadır. Çalışmaya konu olan bu âşığın eserleri çeşitli açılardan incelenmiştir. Coşarî'nin âşık tarzı şiir söyleme geleneği içindeki yerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Usta-çırak ilişkisi içinde yetişmeye, kendi çabalarıyla edebi gelişimini sürdüren Coşarî, çok yönlü bir kişidir. Bireysel duygulardan siyasi taşlamalara kadar çok farklı türde eserler vermiştir. Söyleyişindeki samimiyet ve dürüstlük, eserlerinin vazgeçilmez unsurudur.

Hece ölçüsünü kullanan Coşarî; 7'li, 8'li, 11'li hece ölçüsüyle şiirler yazmıştır. Yöresel kelimeleri de sıklıkla şiirlerine alan Coşarî, milli ve manevi yönden duyarlı bir şahsiyettir.

Eserlerinin büyük çoğunluğunu koşma şeklinde oluşturmuştur. Aşk, sevgi, özlem, sitem gibi temaları şiirlerinde sıklıkla kullanmıştır. Değişen çağa ve gelişen teknolojiye de ayak uydurmayı başaran Coşarî, toplumu değiştiren icatlarla ilgili şiirler de yazmıştır. Coşarî'nin toplumu ilgilendiren konularda da çok sayıda şiiri vardır.

Günümüzde âşıklar doğal olarak ilk dönemlerdeki âşıklardan birçok yönden ayrılmaktadır. Ancak değişmeyen bir şey vardır ki o da âşıkların ve âşık tarzı şiirlerin toplumla et ve tırnak gibi bir arada durmasıdır. Toplumun içinde bulunan, toplumla gelişen ve değişen âşıklık kültürü günümüz âşıklarında da olmazsa olmazdır.

Coşarî'nin sanatının her yönüyle incelendiği bu çalışmada âşığın şiirleri kayıt altına alınmış, bu alanda çalışan kişilerin hizmetine sunulmuştur.

KAYNAKÇA

- ALBAYRAK**, Nurettin. (2007), *Ozan*, TDV İslam Ansiklopedisi C.XXXIV, İstanbul: TDV Yayınları.
- ALTINKAYNAK**, Erdoğan (2019), *Anlatılara-Derlemelere Dayalı Halk Kültürü (Makaleler)*, Ankara:Kültür Ajans Yayınları.
- ARTUN**, Erman (1995), *Ozandan Âşığa Halk Şiiri Geleneğinin Kültür Kaynakları*, İçel Kültürü, İçel.
- ASLAN**, Ensar. (2001), *Çıldırli Âşık Şenlik*, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Basımevi.
- BAHADIR**, Sedat. (2015a), *Âşık Kevserî (Metin-İnceleme-Tasnif Çalışması)*, İstanbul: Pamiray Yayınları.
- BAHADIR**, Sedat. (2015b), *Artvinli Halk Şairi Gülden*, İstanbul: Pamiray Yayınları.
- BAHADIR**, Sedat. (2016a), *Âşık Gülhânî'nin Şiir Dünyası (Metin İnceleme)*, İstanbul: Pamiray Yayınları.
- BAHADIR**, Sedat. (2016b), *Ardanuçlu Âşık Engünî (Metin-İnceleme)*, İstanbul: Pamiray Yayınları.
- BAHADIR**, Sedat. (2017), *Artvin Folkloru*, Mustafa Âdil Özder Dizisi, Samsun: Yusufeli Belediyesi Yayınları.
- BANARLI**, Nihat Sami. (1998), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: M.E. Basımevi.
- BİLGEGİL**, Kaya. (1989), *Edebiyat Bilgi ve Teorileri*, İstanbul: Enderun Kitabevi.
- DİLÇİN**, Cem. (1999), *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- DİLÇİN**, Cem. (2005), *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- DİZDAROĞLU**, Hikmet. (1968). *Halk Şiirinde Türler: Türk Dili Özel Sayısı*, Ankara, S. 19, s.207-209

- ELÇİN**, Şükrü. (1976), *Türkiye’de Halk Edebiyatı*, Türk Dünyası El Kitabı, Ankara.
- ELÇİN**, Şükrü. (1998) *Halk Edebiyatına Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- GÜNAY**, Umay. (2008), *Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Ankara: Akçağ Yayınları
- GÜNEY**, Cem Eflatun. (1971), *Folklor ve Halk Edebiyatı*, İstanbul: Milli Eğitim Yayınevi
- GÜZEL**, Abdurrahman ve **TORUN**, Ali. (2003), *Türk halk Edebiyatının El Kitabı*, Ankara, Akçağ Yayınları.
- HALICI**, Feyzi. (1992), *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri: Güldeste*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- KARADENİZ**, Bekir. (2002), *Artvinli Halk Şairleri*, Ankara: AKYD Yayınları
- KARAHAN**, Abdülkadir. (1991), “*Âşık Edebiyatı*”, TDV İslam Ansiklopedisi, C.III, s.550-552, İstanbul: TDV Yayınları.
- KAYA**, Doğan. (2000), *Âşık Edebiyatında Yedekli Şiir Şekilleri*, Uluslararası Türk Dünyası Halk Edebiyatı Kurultayı, 26-28 Mayıs, Mersin.
- KAYA**, Doğan. (2007), *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimler Sözlüğü*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- KÖPRÜLÜ**, Fuat. (1999), *Türk Edebiyatı Tarihinde Usul*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- MAZIOĞLU**, Hasibe. (1982), *Eski Türk Edebiyatı*, Türk Ansiklopedisi C.XXXII, s.81-134. Ankara.
- OĞUZ**, M. Öcal. (2001), *Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- OĞUZ**, M. Öcal. (2006), *Âşık Şiiri (XVI-XX. Yüzyıl) Ozan-Bakstı’dan Âşık’a Dönüşüm*, Türk Edebiyatı Tarihi C.II, Ankara: TDV Yayınları.
- ÖZARLAN**, Metin. (2001), *Erzurum Âşıklık Geleneği*, Ankara: Akçağ Yayınları.

PARLATIR, İsmail vd. (1998), *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

SAKAOĞLU, Saim. (1998), *Türk Saz Şiiri, Türk Dili/ Türk Şiiri Özel Sayısı, III*, 445-450.

YAKICI, Ali. (2007), *Halk Şiirinde Türkü*, Ankara, Akçağ Yayınları.

YARDIMCI, Mehmet. (1999), *Başlangıçtan Günümüze Halk Şiiri, Âşık Şiiri, Tekke Şiiri*, Ankara, S.201, s.129- 194.

YARDIMCI, Mehmet. (2008), *Edebiyat Tarihi Çerçevesinde Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Ankara: Ürün Yayınları.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.ardanuc.gov.tr/ardanuc-tarihi> (Erişim Tarihi:21.05.2019).

<http://www.dogankaya.com/asikligabaslama.pdf> (Erişim Tarihi:20.04.2019).

http://www.dogankaya.com/fotograf/halk_siirinde_bicim_ve_tur.pdf (Erişim Tarihi:23.11.2018).

<http://www.wikipedia.com/index.php?q=aHR3aWtpJnL3dpa2kvWW9sw7xzdMO8LF9BcmRhbnXDpw> (Erişim Tarihi: 23.05.2019)

FOTOĞRAFLAR

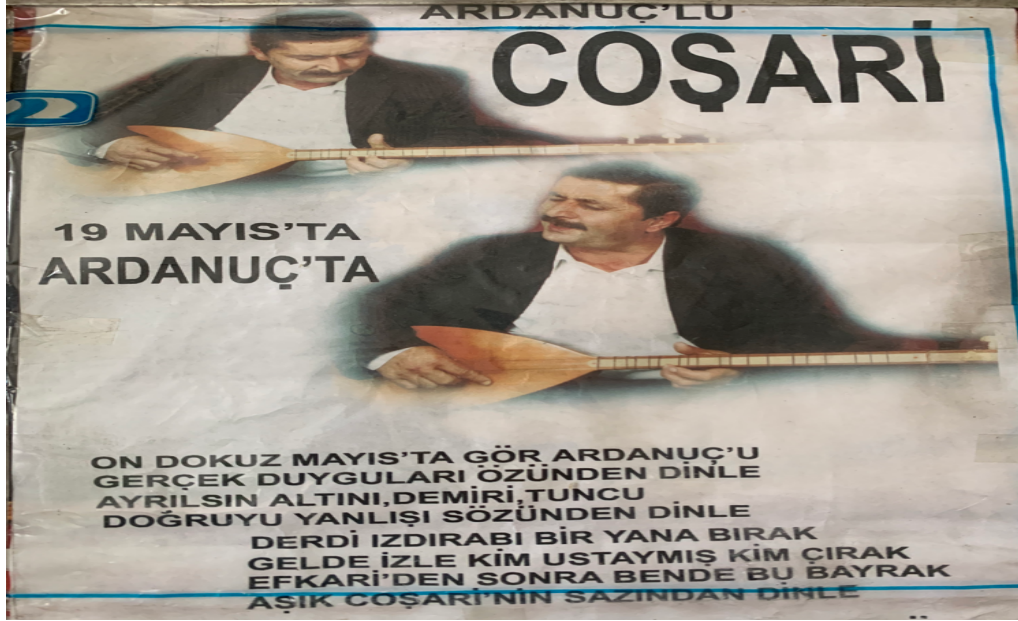
Âşık Coşarî

Artvin Valisi tarafından Coşarî'ye saz hediye edilirken.

Âşık Coşarî'nin gençliği (Sağdaki).

Âşık Coşarî'nin de katılacağı 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı duyuru afişi

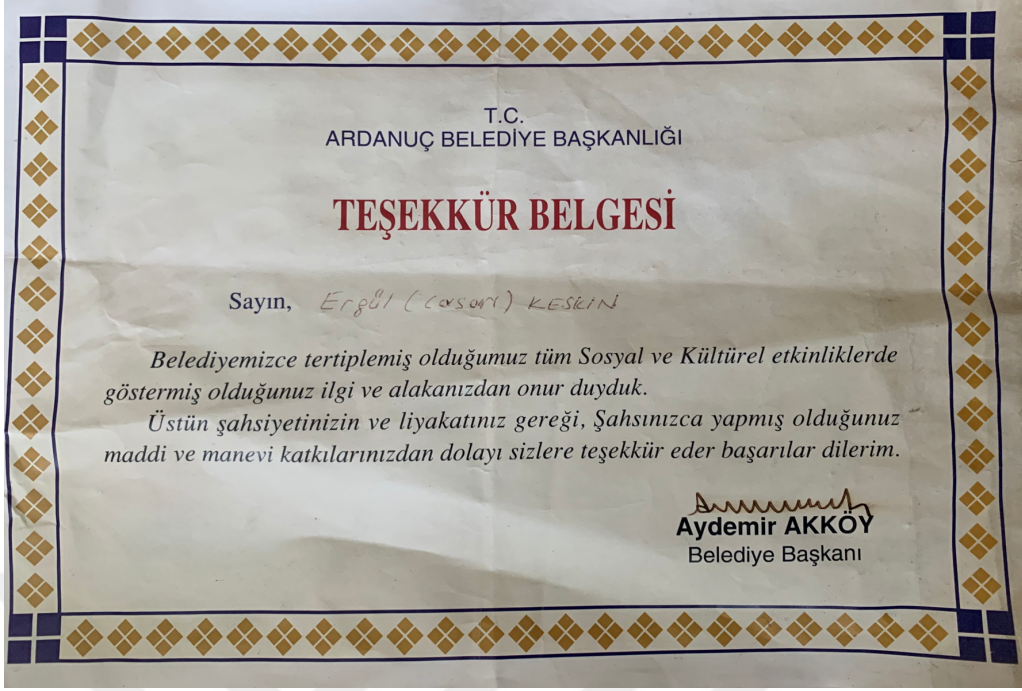

Coşarı'nın yaşadığı Yolüstü köyü.

Artvin Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından Coşarı'ya verilen Teşekkür Belgesi.

Ardauç Belediyesi tarafından verilen Teşekkür Belgesi

Artvin Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafında Coşarî'ye verilen Teşekkür Belgesi.